

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
YENİ TÜRK DİLİ BİLİM DALI

BOSNALI TEVFİK EFENDİ'NİN MÜNTEHÂB MİN KİTÂB-I
TEŞRÎH ADLI ESERİ ÜZERİNDE DİL İNCELEMESİ
(İNCELEME-METİN-DİZİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

NERMA ZAIMOVİC

2501111156

TEZ DANIŞMANI

YRD. DOÇ. DR. UĞUR GÜRSU

İSTANBUL 2014

Bu proje 39358 numarasıyla Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) tarafından desteklenmiştir.

YÜKSEK LİSANS
TEZONAYI

ÖĞRENCİNİN

Adı ve Soyadı : Nerma ZAIMOVİC Numarası : 2501111156
Anabilim/Bilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Danışman Öğretim Üyesi: Yrd. Doç. Dr. Uğur
Yeni Türk Dili Bilim Dalı GÜRSU
Tez Savunma Tarihi : 21.07.2014 Tez Savunma Saati : 14:00
Tez Başlığı : “ Bosnalı Tevfik Efendi'nin Müntehâb Min Kitâb-ı Teşrih Adlı Eseri Üzerinde Dil
İncelemesi (İnceleme-Metin-Dizin)”

TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Öğretim Yönetmeliği'nin 36. Maddesi uyarınca yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin KABULÜ'NE OYBİRLİĞİ / ~~OYÇOKLUĞUYLA~~ karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATI (KABUL / RED / DÜZELTME)
1- Prof. Dr. Mustafa ÖZKAN		Kabul
2- Yrd. Doç. Dr. Uğur GÜRSU		Kabul
3- Yrd. Doç. Dr. İbrahim AKIŞ		Kabul

YEDEK JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATI (KABUL / RED / DÜZELTME)
1- Doç. Dr. Hatice TÖREN		
2- Yrd. Doç. Dr. Murat ELMALI		

ÖZ

Tarih boyunca yazılmış olan eserler üzerinde yapılan araştırmalar gösteriyor ki kültür hazinesine Türk Dili de katkılar sunmuştur.

Eski Anadolu Türkçesi dönemine kadar dinî ve edebî eserler üzerine tespit ve değerlendirmeler yapılmıştır. Daha sonra XIV. yüzyıldan itibaren tıp konulu eserler karşımıza çıkar.

Bu çalışma Bosna Hersek'teki Gazi Hüsrev Kütüphanesi'nde bulunan tıp konulu Osmanlı Türkçesi bir eser üzerinde yapılmaktadır.

Bosna Hersek'te bulunan nadir eserlerin ortak kültürden gelen Bosna Hersek ve Türkiye'ye kazandırılması her iki devlet için de çok önemlidir. Bosnalı Mehmet Tevfik Efendi'nin Müntehâb min Kitâb-ı Teşrîh'i, 19. yüzyılda yazıldığı tahmin edilen Osmanlı Türkçesi el yazması (rika) ve tek nüsha bir eserdir.

Çalıştığımız eser, insan ve hayvan kemiklerinin isimleri ve parçaları üzerinde durmaktadır. İsimlerin ses ve şekil bilgisi yönüyle Osmanlı Türkçesinin genel özelliklerini taşımaktadır. Tez çalışması Giriş, Dil incelemesi, Metin ve Sözlük olarak dört bölümden oluşmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Bosnalı Mehmet Tevfik Efendi, Müntehâb min Kitâb-ı Teşrîh, Osmanlı Tıp terimleri*

ABSTRACT

The researches which have been done on the written literal works throughout the history show that the Turkish language also contributed the cultural treasure.

Till the period of the Old Anatolian Turkish, there have been made some evaluations and observation on religious and literary works. Later, as of the 14th century, we can face same literal works that are related to medicine.

This thesis study has been prepared on a literal work in the Ottoman Turkish language with medicine subject which exist in the Gazi Husrev Library in Bosnia and Herzegovina.

Bringin the rare works in Bosnia and Herzegovina which are from the common culture is very important for both countries, Turkey and Bosnia. *Muntehâb min Kitâb-ı Teşrîh* of Bosnian Mehmet Teyfik Efendi, is a manuscript written in Ottoman Turkish language (rika) as a sole copy, which is estimated to be written in 19th century.

That literal work is about the names of bones and bone parts of humans and animals. These names have the general features of the Ottoman Turkish language in recard to phonetics and morphology. This thesis consists of four sections; the introduction, the language review, the body and the glossary.

The key words: *Bosnian Mehmet Teyfik Efendi, Muntehâb min Kitâb-ı Teşrîh, the Ottoman medicine terms*

ÖNSÖZ

Osmanlı Devleti Bosna Hersek'te 400 yıldan fazla hüküm sürmüştür. Dolayısıyla, birçok tarihî, dinî, bilimsel ve edebî eserleri Bosna Hersek kültürüne kazandırmıştır. Bu eserler önemli kültürel miraslar olarak günümüze kadar ulaşmıştır. Osmanlı medeniyetinin bıraktığı kültürel ve ilmi değerler bugün Bosna'da kendini göstermektedir.

Eski Anadolu Türkçesi ve Osmanlı Türkçesi dönemlerinde yapılan çalışmaların genellikle dinî ve edebî metinler üzerine olduğu görülmektedir. Türkçe zengin dillerden birisi olarak bu tür metinlerin yanında değerli tıp yazmalarına da sahiptir. Türklerin Eski Anadolu Türkçesi devresinden bugüne kadar yapılan tıp çalışmaları, tıp ilminde önemli yer tutmaktadır.

Saraybosna'da bulunan Gazi Hüsrev Bey kütüphanesinde Osmanlı döneminden kalan değerli tıp eserlerinden birisi Bosnalı Mehmet Tevfik Efendi'nin Müntehâb min Kitâb-ı Teşrîh'tir.

19. yüzyılın sonunda yazılmış tek nüsha olan bu eser 45 varaktan oluşmaktadır. Bu eserin konusunu insan anatomisi teşkil etmektedir. Eserde ağırlıklı olarak insan kemikleri ele alınmıştır. Bu kemiklerin isimleri Arapça ve Türkçe, bazı yerlerde de Latince olarak verilmiştir. Ayrıca, insan kemiklerinin yanında bazı yerlerde hayvan (domuz, kedi, köpek gibi) kemiklerinin isimleri verilmekte ve böylece eserin taşıdığı önem artmaktadır.

Müntehâb min Kitâb-ı Teşrîh üzerinde yaptığımız çalışma, giriş, inceleme, metin, sözlük ve tıpkıbasım bölümlerinden oluşmaktadır. Çalışmanın giriş bölümünde Bosna'da Gazi Hüsrev Bey kütüphanesinde bulunan Eski Anadolu ve Osmanlı Türkçesi devrelerinde yazılmış tıp yazmaları, çalıştığımız eser hakkında

bilgi, eserin yazarının hayatı ve metnin kuruluşunda izlenen yol hakkında bilgiler verilmiştir.

İnceleme bölümünde eserin yazılış özellikleri, ses ve şekil bilgisi ile ilgili açıklama ve örneklere yer verilmiştir.

Metin bölümünde transkripsiyon alfabesi kullanılarak çalıştığımız eser Latin harflerine aktarılmıştır. Eseri oluşturan bâblar başlık haline getirilmiş ve metnin sonunda metinde sık geçen tıp terimleri tablo halinde verilmiştir.

Çalışmamızın dizin kısmında metinde geçen tüm kelimeler, alfabetik hale getirilerek her kelimenin anlamı ayrı ayrı verilmiştir. Bu durumda metinde geçen tüm kemik, organ ve hayvan isimlerine yer verilmiştir.

Çalışmamızın sonunda Bosnalı Tevfik Efendi'nin mezarının fotoğrafı ve incelediğimiz eserin tıpkıbasımını eklenip bu çalışma tamamlanmıştır. Eser tek nüshadır ve böylece Gazi Hüsrev Bey kütüphanesinde Tıp ve Eczacılık Kataloğu Türkçe Bölümü'nde 8793 referans numarasıyla kaydı yapılmıştır.

Tez çalışmamızın konusunu öneren, tezimi yönetip sabrıyla bana kıymetli vakitlerini ayıran değerli hocam ve tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Uğur Gürsu'ya teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca kıymetli hocam Yrd. Doç. Dr. Mehmet Gürlek'e verdiği tüm destek için çok teşekkürlerimi sunarım. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde Yüksek Lisans eğitiminin ders aşamasında bizlere yol gösteren ve hep destek veren ve bilgilerini paylaşan değerli hocalarım Prof. Dr. Mustafa Özkan, Prof. Dr. Hayati Develi, Doç. Dr. Hatice Tören, Doç. Dr. Enfel Doğan'a ve bölümdeki diğer tüm öğretim üyelerine, ayrıca Okt. Ahmet Pekşen ve Okt. Halil Açıkgöz'e teşekkür ederim.

Tüm destekleriyle hep yanımda olan Saraybosna Devlet Üniversitesi Şarkiyat Bölümü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında kıymetli hocam Prof. Dr. Kerima Filan ve Saraybosna Şarkiyat Enstitüsü'nden Dr. Amina Şilyak Yesenkovic, literatür

temininde destek veren Saraybosna Tıp Üniversitesi'nden değerli hocam Prof. Dr. İzet Maşic ve Hacettepe Üniversitesi'nden kıymetli hocam Emine Yılmaz'a, bütün destekleriyle hep yanımda olan değerli aileme ve arkadaşlarıma, ayrıca beni desteklemiş ve Arapça kelimeleri okumama yardımcı olan Arap arkadaşım Hamed Khan'a çok teşekkür ederim.

Nerma Zaimovic

İstanbul, 2014

İÇİNDEKİLER

ÖZ	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER	viii
KISALTMALAR	ix
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ	x
GİRİŞ	1
1. Bosna'daki Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi'nde Bulunan İlk Türkçe Tıp Eserleri ..	2
2. Müntehâb min Kitâb-ı Teşrîh.....	6
2.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol	6
2.2. Bosnalı Mehmet Tevfik Efendi'nin Hayatı	7
3. DİL İNCELEMESİ	10
I. Yazılış Özellikleri	11
II. Ses Bilgisi	16
4. METİN	22
5. DİZİN	86
SONUÇ	240
KAYNAKÇA	241
EK 1. BOSNEVÎ'NİN MEZARININ FOTOĞRAFI.....	244
EK 2. TIPKIBASIM	245

KISALTMALAR

- A.** : Arapça
a.g.e. : Adı Geçen Eser
Bk. : Bakınız
bs. : Basım
c : Cilt
s. : Sayfa
TDK : Türk Dil Kurumu
Küt. : Kütüphane
Enst. : Enstitü
Y : Yayın
yy. : Yüzyıl

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

ا	A, a, Ā, ā, E, e
ب	B, p
پ	P, p
ت	T, t
ث	Ṣ, ṣ
ج	C, c
چ	Ç, ç
ح	H, h
خ	Ḥ, ḥ
د	D, d
ذ	Z, z
ر	R, r
ز	Z, z
ژ	J, j
س	S, s
ش	Ş, ş
ص	Ṣ, ṣ
ض	Ẓ, ẓ/d
ط	T, t
ظ	Z, z
ع	'
غ	Ġ, ġ
ف	F, f
ق	Q, q
ك	K, k/ñ
ل	L, l
م	M, m
ن	N, n
و	V, v/ U, u/ Ū, ū/ Ö, ö, Ü, ü
ه	H, h, E, e
ی	Y, y/ İ, i/ Ī, ĩ, I, ı

GİRİŞ

Bosna Hersek, Doğu ve Batı arasında bir köprü olarak, kendi geçmiş özellikleri ve barındırdığı değerli kültür hazinesi ile bilim adamlarına ve araştırmacılara geniş kaynaklar sunmaktadır.

Osmanlı İmparatorluğu'nun Bosna Hersek'teki hâkimiyeti 1463'den 1878'e kadar sürmüştür. Bu topraklara İslam dininin gelmesi ile İslamî ilimler görülmeye başladı. Özellikle tıp alanındaki gelişmeler büyük önem kazandı. Bu sırada Bosna'da hastane ve eczane olmadığı için tıpla ilgilenen pek kimse yoktu.

İlk tabipler diyebileceğimiz kişiler, şifalı otlar ve yağ çeşitleriyle evlerde ya da özel hanlarda yapılan özel karışımlarla hastalara yardımcı olmaya çalışmışlardı. Bu yüzden attarlar çok önem kazanmıştır.

Daha sonra Gazi Hüsrev Bey ve Şerif Topal Osman Paşa'nın zamanında Bosna'da ilk hastaneler kurulmaya başlanmış ve böylece insanlara, hastanede tedavi görme imkanı verilmiştir.¹

Kültür ve ilmin gelişmesiyle çeşitli bilim dallarında eserler meydana çıkmaya başlamıştır. Eserlerle beraber yeni imparatorluk kendi imkânlarıyla mektep, medrese, camii ve kütüphaneler inşa etmiştir. Bu dönemde insan sağlığına verilen önem ve tıp ilmine gösterilen ilgi, çeşitli çalışmaları beraberinde getirmiştir.

Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Balkanların en büyük hazinelerinden birisi olarak değerli eserlere ilk zamandan itibaren sahip olmaya başlamıştır. Hatta İbn Sina'dan aktarılmış nadir tıp eserleri de kütüphanede yerini almıştır.²

¹ İzet Mašić, Enes Kujundžić, **Uvod u İzvore za İstraživanje Historije İslamske Zdravstvene Kulture**, Avicena, Sarajevo 1999, s.51.

², **a.g.e.**, s. 61.

Daha sonra tıp ve bilimin gelişmesiyle Bosna Hersek'te üç dilde yazılan Türkçe, Arapça ve Farsça değerli eserler ortaya çıkmıştır.³

1. Bosna'daki Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi'nde Bulunan İlk Türkçe Tıp Eserleri

Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi'nin kuruluşundan sonra 1537'de çeşitli bilim dallarından kitaplar toplanmaya başlamıştır.⁴ Dinî, İslamî, edebî, astronomî, matematik, fizik ve diğer eserler arasında tıp eserleri de yerini almıştır.

Bu dönemin bilim adamları ve araştırmacıları Doğu ve Orta Doğu'ya giderken değerli kitaplar alıp kaybolmaması için kayıt altına almışlar ve kütüphaneye bırakmışlardır.⁵ Böylece, bu dönemde ortaya konan bu faaliyet gelecek nesillere zengin bir kütüphane bırakmıştır.

Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi'nde Türkçe tıp konulu eserlerin kronolojik bir sıralamasını aşağıda vereceğiz.

Tercâmat Müfredat İbn Baytar: XIV. yüzyılda Aydınoglu Umur Bey'in isteğiyle bu eserin orijinal Kitabü'l-Câmi Fi'l-Edviyetü'l Müfrede isimli eserden bazı bölümleri eksik olarak Türkçe'ye tercüme edilmiştir. Bu eserde genel bitki ilaçları ve onun nasıl kullanılacağı bulunmaktadır.⁶ Nüshaları: İstanbul Üniversitesi TY 1204, Saraybosna Şarkiyat Enst. Küt.Y.2461, Zagreb Şarkiyat Enst.Y.1139/4, Bursa Küt.Hüseyin Çelebi T.Y.835, Haraçcioğlu 1118 ve Hüsrev Paşa 476, Köprülü Küt. 983, Süleymaniye Küt. Esad Efendi 2497, Lala İsmail Efendi 389/6.⁷

³, a.g.e., s. 60.

⁴ Kasim Dobrača, **Orijentalni medicinski rukopisi u Gazi Husrev -begovoj biblioteci u Sarajevu**, Avicena, Sarajevo 1997. s. 29.

⁵ a.g.e., s.29.

⁶ a.g.e., s. 37.

⁷ Mehmet Gürlek, **İbrahim bin Abdullah'ın Cerrâh-nâme ('Alâ' im-i Cerrâhîn Adlı Eseri (Giriş – Metin Sözlük)** (Doktora tezi), İstanbul 2011.

İhtiyârât At- Tabarî: Farsçadan Türkçeye kim tarafından tercüme edildiği bilinmemektedir, ama tahmin edildiğine göre XIII. ya da XIV. yüzyılda olan bir eser, eksik sayfalar olmasına rağmen önemli bir tıp eseridir. Bu eser 10 bölümden oluşmaktadır. Eserin ilk sayfalarında hasta diyagnozunun hangi yöntemlerle tespit edilmesi gerektiği yer almaktadır. Ek olarak çeşitli hastalar için tavsiye edilen ilaçlara yer verilmektedir. Eser İsmail b. İshak At- Tabari tarafından yazılmıştır.⁸

Bahnâme-i Padişah: Ebu'l Barakat Haga Nasruddin At-Tusi tarafından Ebu'l Muzaffer han Sultan'ın emriyle XIV. yüzyılda Farsça yazılmıştır. Bu eserin Türkçe'ye kim tarafından tercüme edildiği bilinmiyor, ama rutubetten eserin bazı sayfaları zarar gördüğünden dolayı El-Hag' Mustafa b. Ali b. İlyas aktarma yapmak zorunda kalmıştır. Eser 18 baktan oluşmaktadır, insan anatomisi ve hijyen hakkında bilgi vermektedir.⁹

Fâ'ide: Müfredati Halimi¹⁰ Teshil El-tıbb'dan ve birkaç tıp eserinden (daha) oluşturulan Fâ'ide eseri göz hastalıklarını anlatmaktadır. Çeviri XVIII. ya da XIX. yüzyılda yapılmış, Mostar'daki Karagöz Bey kütüphanesinden Gazi Hüsrev Bey kütüphanesine getirilmiştir.¹¹

Muhtasar fi't-tıbb: İyileşme ve ilaç hakkında Tag'auddin Ahmed El-Kermeyani tarafından yazılmış önemli bir eserdir. Bu yazının alt tarafında Tervîh El-Arvah başlıklı bir yazı daha meydana çıkmıştır. Araştırmacılar eserin Hakimuddin Mahmud At- Tibrizi tarafından yazıldığını ve şiir şeklinde yayımladığını söylemişlerdir. Bu eseri Mevlana El- Ahmed adlı Türk şairi, kendi çalışmasında kaynak olarak kullanarak ortaya çıkartmıştır.¹²

⁸ Dobrača **a.g.e.**, s. 37-38.

⁹ **a.g.e.**, s.39.

¹⁰ Mehmed Tahir, **Osmanlı müellifleri**, I, s.273.

¹¹ Dobrača **a.g.e.**, s.39.

¹² **a.g.e.**, s. 39-40.

Teshîl: Hacı Halife Kesf Az- Zunun, I, 408. kaynağına göre Teshil hekim Hacı Paşa tarafından yazılmış, diğer kaynağa göre ise (El Kütbat- Türkiye, Kahire, Osmaniya 1306, s.268.) bu eserin gerçek müellifi Vidina şehrinden Perviz Efendi b. Abdullah'dır.¹³

Hekim Hacı Paşa Müntehab-ı Şifâ eserine ikinci bir özet yapıp esere Teshîl- 'ş-şifâ'yı ismini koymuştur. Eser üç bölümden oluşmaktadır. Nüshaları: Saraybosna Şarkiyat Enst: Küt. Y.2884, Süleymaniye Küt. Yıldız 209 ve 344, Fatih Millet Küt. Ali Emiri Tıp 359, Bursa Küt. Haraçcıoğlu 1132/2, Lala İsmail 385; Atif Efendi 1957; Hamidiye 1041/5; Konya Mevlana Müzesi Küt. 2816.¹⁴

Risâle-i Beşîr Çelebî: XV. yüzyılda yaşayan Türk hekimi Beşîr Çelebi, Sultan Mehmet I Çelebi'nin emriyle bu eseri kaleme almıştır. Gazi Hüsrev Bey kütüphanesine 1715'te Osman Sokoloviç tarafından hediye edilmiştir.¹⁵

Sultâniye: Muhammed b. Mahmud eş- Şirvanî'nin XV. yüzyılda yazdığı eser, giriş ve dört bâbdan oluşmaktadır. Eserde çeşitli konular işlenmektedir: Yemek zamanı, nasıl giyinilmesi, nasıl su kullanılması gerektiği, uyku ve uykusuzluk, dört mevsimde insanın sağlıklı olması için neler yemesi gerektiği vb.¹⁶

Ferhat Kurban, Sultaniye adlı eser üzerinde Yüksek Lisans yapmıştır.¹⁷

Kemâliye: Şirvanlî Mahmud tarafından yazılmış olan eser, on bâbdan oluşmaktadır. Kafa, göz, diş, ağız vb. hastalıklar hakkında bilgi veren bir eserdir.¹⁸ Bu eser üzerinde Prof. Dr. Muhammed Yelten'in bir çalışması vardır.¹⁹ Prof. Dr.

¹³ a.g.e., s.40.

¹⁴ Gürlek, a.g.e., s.14.

¹⁵ Dobrača a.g.e., s. 41.

¹⁶ Dobrača a.g.e., s.41-42.

¹⁷ Ferhat Kurban, **Şirvanî Mahmud Sultaniye (Giriş- Metin- Sözlük)**, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 1990.

¹⁸ Dobrača a.g.e., s.43.

¹⁹ Muhammed Yelten, **Şirvanlî Mahmud, Kemâliye, Giriş- İnceleme-Cümle bilgisi-Metin-Sözlük**, İst.Üniv. Yay. No:3255, İst. 1997.

Hatice Şahin'in Kemaliye adlı bir yazma yayımlamıştır.²⁰ Nüshaları: Gazi Hüsrev Bey kütüphanesi Sarayevo L. 44-45, Süleymaniye Küt. Laleli 1646, Bağdatlı Vehbi Efendi 1645, Şehid Ali Paşa 20740.²¹

Manzuma fi't-tıbb: XVI. yüzyıl ya da XVII. yüzyıllarda yazılmış 100 beyitten oluşan, kim tarafından yazıldığı belli olmayan bir eserdir.²²

Cerrâh-nâme: XV. yüzyılda kaleme alınmıştır. Türkçedeki en kapsamlı cerrahî eseridir, yazarı bilinmeyen değerli bir eserdir. Bu eser üzerinde Prof. Dr. Nuran Yıldırım, daha sonra Yrd. Doç. Dr. Mehmet Gürlek doktora çalışması yapmışlardır.²³

İbrahim bin Abdullah tarafından Çindâr adlı Yunanca ya da Süryanîce cerrahî kitabı Alâim-i Cerrâhin adıyla çevrilmiştir. Eserlerde çeşitli konular; yaralar, kanserler, şarbon vb. gibi kelimeler geçmektedir.²⁴

Manâfi' En-Nâs: Eseri Nida adlı bir hekim Sultan Selim II'ye ithaf ederek yazmıştır. 60 baktan oluşan eser, insan kemiklerine, çeşitli hastalıkları ve onların tedavisini içeren bilgiler izlemektedir. İkinci nüshası Osman Derviş b. Ömer Bey tarafından tercüme yapılmıştır.²⁵

Yâdigâr: İnsan vücudunun hastalıklarını ve nasıl tedavi gerektirdiğini anlatan eser İbn-i Şerif tarafından kaleme alınmıştır. Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi'nde Yâdigâr eserinin 5 nüshası vardır.²⁶ Ayrıca Türkiye'de bulunan birkaç nüshası daha vardır.²⁷

²⁰ Hatice Şahin, **Anadolu'da Yazılmış Bir Tıp Kitabı Kemâliye**, Uludağ Üniv. Sosyal Bilimler Dergisi Yıl.6, sayı 9, Bursa.

²¹ Gürlek, **a.g.e.**, s.17.

²² Dobrača **a.g.e.**, s.44.

²³ Gürlek, **a.g.e.**, s.17.

²⁴ Dobrača **a.g.e.**, s.44-45-46.

²⁵ **a.g.e.**, s. 47-48-49.

²⁶ **a.g.e.**, s.53-54-55.

²⁷ Gürlek **a.g.e.**, s.17.

Unmudag At-tıbb: Muhammed reis El-Etibba, Bosna Kökenli Redzep Paşa'ya ithaf ederek, giriş ve 6 bâbdan oluşturan değerli eseri kaleme almıştır.²⁸

Gâyat El-Bayân: Hekim Salih b. Nasrullah ibn Salam'm adlı IV. Sultan Mehmed ithaf etmiş olduğu bu değerli eseri Türkçe yazmıştır. Bazı sayfalarda Boşnakça ilaç ya da bitkilerin isimleri verilmektedir. Sözlüğün Arapça, Farsça ve Yunanca dillerde yazılan ikinci tercümesi bulunmuştur.²⁹

Ta'dili Emzige: İnsan kemikleri ve bu dönemde hangi ilaçların kullanması gerektiğini anlatmaktadır.³⁰

Tuhfat El-Erib: XVIII. yüzyılda 3 ciltten oluşan tıp eseri Hüseyin Efendi tarafından kaleme alınmıştır. Birinci cilt; anatomi, ikinci cilt; tedavi ve ilaçlar ve üçüncü cilt; özel ilaçlardan bahsetmektedir.³¹

Müfredât: Kısa, XVII. yüzyıl ya da XVIII. yüzyılda yazılmış bir tıp eseridir.

2. Müntehâb min Kitâb-ı Teşrîh

XIX. yüzyılın sonunda, rika stilinde, Bosnalı Mehmet Tevfik Efendi tarafından yazılmış bir tıp eseridir. Saraybosna'daki Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi'nde bulunan yazma 45 yapraktan ibaret bir kitaptır.

2.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol

Müntehâb min Kitâb-ı Teşrîh adlı metin çeviri yazıya aktarma yaparken transkripsiyon işaretlerinden yararlanılmıştır. Her sayfa başında varak numarası köşeli parantez ile şu şekilde gösterilmiştir: [1a], [1b], [2a]... Satır numaraları kullanılmıştır.

²⁸ Dobrača **a.g.e.**, s.55.

²⁹ **a.g.e.**, s.56.

³⁰ **a.g.e.**, s.56-57.

³¹ **a.g.e.**, s.57.

(Bk. Metin) [01b]1. *Der-beyān-ı ‘ilm-i teşrīh-i mufaşşal mülāhazāt 2. ‘umūmī beyānındadır 3. Teşrīh denilen ‘ilm-i ecsām-ı ‘uzviyyenüñ terkībine dāhil olan aqsām 4. cismlerdür 5. Ve bu aña kadar ma‘lūm olan ecsām iki büyük şınfa taqsīm olunup...*

Cümle ve paragrafları ayırmak için noktalama işaretleri kullanılmıştır. Okunamayan kelimeler için üç nokta işareti (...), şüpheli olan kelimeler için soru işareti (?) kullanılmıştır.

(Bk. Metin) 17. *Muğa‘ar bir takım i‘vicāclı hāvī ve kemik tabī‘atında olan (...)* 18. *kısm bir levha vāsıtasıyla başlıca iki kısma taqsīm olunmuşdur.*

Cümlenin sonunda bir kelime ünlü harfiyle bitiyorsa ve onun devamı satırda bulunuyorsa onu birleştirmek için araya (-) işareti kullanılmıştır.

Metnimizde başlıklar ve fasıllar 12 punto ile yazılmıştır.

Metinde geçen tüm yanlış yazılan kelimelerin doğrusu yazılmıştır. Dipnotta yazarın asıl imlası gösterilmiştir.

Latince tıp terimleri orijinal metninde, bazen parantez içerisinde, çoğunlukla da kırmızı kalemle yazılmıştır.

43b sayfasından itibaren 45a sayfasına kadar metninde geçen tüm kemiklerin isimleri bir tablo haline getirilmiştir.

2.2. Bosnalı Mehmet Tevfik Efendi'nin Hayatı

Bosnalı Mehmet Tevfik Efendi'nin hayatı ve eserleri hakkında elimizde fazla bilgi yoktur. Onun hayatı ve şahsiyeti Prof. Dr. Yaşar Nuri Öztürk tarafından tanıtıldı. Hicrî 1200, miladi 1785 yılında Bosna'da doğdu. Kendisi uzun boylu, zayıf, seyrek sakallı, ela gözlü, ince parmaklı ve hep önüne bakarak yürüyen³² Bosnalı bir

³² Ergin Osman, **Balikesirli Abdulazîz Mecdi Tolun**, İstanbul 1942, s.234.

mutasavvıftı. İstanbul'da Hüsrev Paşa'nın³³ kethüdası olarak görev yaptığı zamana kadar doğuşu, ailesi, nerelerde yaşadığı hakkında hiçbir bilgiye sahip değiliz.³⁴

Arapça, Farsça, ve Türkçe lisanlarını bilen, İslamî ilimlere vâkıf olan, aynı zamanda Kur'an, Hadis ve tarikatı iyi bilen Mehmet Tevfik Efendi çoğu zamanını İstanbul'da geçirmiştir.

Tarikat mensupları tarafından "Büyük Aziz", Zeyrek hamamını işlettiği için "Hamâmî", Unkapanı'nda konağı olduğu için "Unkapanî" ve aynı zamanda Bosnalı olduğu için "Bosnevî" diye anılan Mehmet Tevfik, mutasavvıf ve yazardı.³⁵

Bosnalı'nın yazdığı, Prof. Dr. Yaşar Nuri Öztürk'ün çevirdiği mektuplardan hangi tarikatın yolunu takip ettiğini öğrenmiş olduk. Mehmet Tevfik Nakşîyye³⁶, Şâzeliyye ve daha sonra Halvetiye tarikatlarından toplam onbir şeyhten feyz alarak kendi zamanının önemli mutasavvıflarından biri olmuştur.

Hüsrev Paşa'nın yanına hizmet etmek için gittiğinde tasavvufta derin noktaya kadar gelmiş ve eşyadan "Ene Hakk" sesleri geldiğini söylemeye başlamıştı. Hüsrev Paşa, Mehmet Tevfik'i bu haldeyken İbrahim Halvetî'nin yanına götürmüştü. Bosnalı'nın önceki şeyhi, Etyemez dergâhının şeyhi³⁷ bir başka mürşide gitmesine çok kızmış ve dervişlerle beraber ona "Ya Kakhâr" hatmi okutmuştur.³⁸

Birkaç sene sonra, Etyemez dergâhının şeyhi hasta olduğu zaman Mehmet Tevfik, Kuşadalı İbrahim'in emriyle onun yanına gidip hizmet etmiştir.

³³ Hüsrev Paşa: (BK.M. Sureyya, **Sicill-i Osmânî**, 2/275).

³⁴ Yaşar Nuri Öztürk, **Büyük Türk Mutasavvıfı Muhamed Tevfik Bosnevî (Hayatı, Mektupları Halifeleri)** Fatih Yayınevi Matbası (1.bs), İstanbul 1981, s.3.

³⁵ Öztürk, **a.g.e.**, s.3.

³⁶ Bk. Muhammed Tevfik Bosnevî (**Hayatı, Mektupları, Halifeleri**) mektup 1. s.38.

³⁷ Bk. Zakir Şükrü, **Mecmua** (Klaus Kreiser Neşri), s.121.

³⁸ Öztürk, **a.g.e.**, s.5.

Kuşadalı, Bosnalı'nın hayatında en önemli kişilerden birisiydi. Onun ölümünden sonra Bosnalı, İstanbul Fatih Zeyrek hamamının yanındaki Halveti dergâhında şeyhlik görevi devralmıştır.

Bugüne kadar ulaşan tek eseri 19 adet mektuptan oluşmaktadır. Her mektubunda Allah'ın varlığından bahsetmekte ve Peygamber'den söz etmektedir. Yani, bir nevi ben yokum, **O** var hâleti içerisinde "**İsmi var, cismi yok**"³⁹ bir Allah dostudur.

Ayrıca, o zamanda mürşidin yanında halife olmak büyük bir gurur idi. Mehmet Tevfik'in de ölene kadar halife için yazdığı mektuplardan hayatı hakkında bilgi almış olduk.

Hayatına, mektuplarına ve hangi yolu takip ettiğine bakarak tüm hakikatiyle Müntehâb min Kitâb-ı Teşrîh adlı müstakil bir tıp eserini yazmış olması mümkün değildir. Büyük ihtimalle o dönemde bulunan çeşitli tıp kitaplarından bazı bölümleri alarak Müntehâb min Kitâb-ı Teşrîh adlı kitabı ortaya çıkardığı söylenebilir.

Hicrî 1283, Miladî 1866 yılında vefat etmiştir. Mezarı Üsküdar İcadiye semtindeki Nalçacı Halil Dergahı'nda bulunmaktadır.

³⁹ Öztürk, a.g.e., s.64.

3. DİL İNCELEMESİ

I. Yazılış Özellikleri

Osmanlı Türkçesi, Türkçenin gelişmesinde tarihî bir devredir. XV. yüzyıldan başlayıp XX. yüzyıla kadar devam etmiş ve imparatorluk sınırları içerisinde gelişme göstermiştir.⁴⁰ Bu gelişmeler Türkçenin bünyesinde de birtakım değişikliklere yol açtı.⁴¹ XIX. yüzyılda yazıldığını düşündüğümüz “Müntehâb min Kitâb-ı Teşrîh”, bir tıp eseridir. Bu tür eserler sadece dil çalışmaları için değil tıp, eczacılık, botanik, tıp tarihi, halk hekimliği çalışmaları için de önemli birer kaynaktır.⁴² Metinlerde geçen Arapça ve Farsça kelime ve eklerin aktarılması önemli problemler arasındadır. Ayrıca, Türkçe kelime ve eklerin yeni yazıya nasıl aktarılacağı, alıntı kelimeler nasıl seslendirileceği, ünlü ve ünsüz uyumlarının, benzeşmelerin olup olmadığı ve varsa nasıl uygulanacağı⁴³ hakkında örnekler sunulacaktır.

A. Ünlülerin Yazılışı

Üstün, ötre ve esre denilen harekeler Arap ve Fars dillerinde uzun okunması gereken ünlüler için kullanılır. Elif (ا), vav (و), ye (ي) harfleri **a, u, i** seslerinin uzun biçimlerini olarak gösterir. İç ve son seslerde ünlüleri karşılamak mümkün ve bu ünlüler bazen harflerle bazen harekelerle gösterilir. (ا), (و) harfleri hem sesli hem sessiz harflerdir.⁴⁴

⁴⁰ Mustafa Özkan, **Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi**, Filiz Kitabevi, 3. baskı İstanbul 2009, s.41.

⁴¹ Mustafa Özkan, Hatice Tören, Osman Esin, **Yüksek Öğretimde Türk Dili Yazılı ve Sözlü Anlatım**, Filiz Kitabevi, 2.baskı İstanbul 2006, s.157

⁴² Mehmet Gürlek, **Cerrahname İbrahim bin Abdullah'ın Cerrâh-nâme ('Alâ'îm-î Cerrâhîn) Adlı Eseri (Giriş-Metin-Sözlük)**, Doktora Tezi, İstanbul 2011, s.11.

⁴³ Musa Duman, **Makaleler Eski Türkiye Türkçesinden Osmanlı Türkçesine**, Kesit Yayınları, İstanbul 2008, s.73

⁴⁴ Faruk Kadri Timurtaş, **Osmanlı Türkçesi Grameri III**, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 2558'den Yeni Baskı, 7.

1. “a” Ünlüsünün yazılışı

Üstün işareti, elifin farklı şekilleri ve he (ه) harfi kullanılmıştır.

Kelime Başı “a” Ünlüsü: Üstünlü elif (آ) ile yazılmıştır: *anuñ* (أنوك) [2b/19]

Kelime İçi “a” Ünlüsü: Genellikle üstün veya elif ile yazılmıştır: *ayağlaruñ* (اياقلارك) [37b / 61], *barmaq* (برمق) [9a/13], *bacak* (بجاق) [40b/2], *bogaz* (بوغاز) [36a/12]

Kelime Sonu “a” Ünlüsü: Üstün, elif, bazen de üstünlü he ile yazılmıştır:

soñra (صكره) [7a/17], *başka* (باشقه) [30b/11]

2. “e” Ünlüsünün Yazılışı

Kelime Başı “e” Ünlüsü: Ön ses durumunda e ünlüsü daima hemze ile yazılmıştır:⁴⁵ *egilmege* (اكلمه) [5b/19], *eI* (ال) [37b/62], *elmacıq* (الماجیق) [3b/18], *et* (ایت) [2b/5].

Kelime İçi “e” Ünlüsü: Genellikle üstün ile yazılmıştır, bazen de elif ve he ile karşımıza çıkmıştır: *egmege* (اكمه) [21a/6], *yer* (یر) [2a/11], *ilerü* (ایلرو) [15b/5],

Kelime Sonu “e” Ünlüsü: üstün, he ve bazen elif ile yazılmıştır: *üzere* (اوزره) [29a/10], *ince* (انجه) [37b/1], *ile* (ایله) [5a/18]

3. “ı”, “i” Ünlülerin Yazılışı

Kelime Başı “ı”, “i” Ünlüleri: Esreli elif (İ) ya da esreli elif ye (ی) ile tespit edilmiştir: *ilerüden* (ایلرودن) [27a/3], *ikincisi* (ایکنجیسی) [31b/1], *iri* (ایری) [34a/7], *irice* (ایریجه) [4b/20], *iki* (ایکی) [9b/11]

⁴⁵ Özkan, a.g.e., s.92.

Kelime İçi “ı”, “i” Ünlüleri ile başlayan kelimeler şunlardır: *incik* (انچيك) [40a/9], *kalın* (قلين) [20a/1], *agız* (اغز) [24a/5]

Kelime Sonu “ı”, “i” Ünlüleri ile başlayan kelimeler şunlardır: *dahı* (دخی) [7a/13], *kanı* (قانی) [21b/2], *imdi* (ایمدی) [8a/6]

4. “o”, “ö”, “u”, “ü” Ünlülerinin Yazılışı:

Kalınlık-incelik, darlık-genişlik bakımından ayırıcı işaretlerle belli edilemeyen bu ünlülerin yazılışları aynıdır.⁴⁶

Kelime Başı “o”, “ö”, “u”, “ü” Ünlüleri çalışmamızda şu şekilde rastlanmaktadır: *olunup* (اولنوب) [8b/15], *ön* (اوك) [36a/12], *uzun* (اوزون) [20a/1], *üzere* (اوزره) [31a/13]

Kelime İçi “o”, “ö”, “u”, “ü” Ünlüleri eserimizde bu şekilde geçmektedir: *toğrı* (طوغری) [27a/3], *dört* (درت) [20a/8], *yüzi* (یوزی) [29a/9], *burun* (بورن) [22a/13], *kol* (قول) [9b/6], *omuz* (اموز) [9a/7], *olunmuş* (اولنمش) [9a/15], *kuyruk* (قویروق) [12a/12], *öküz* (اوکوز) [2b/11].

Kelime Sonu “o”, “ö”, “u”, “ü” Ünlüleri: *mişillü* (متللو) [4b/8], *ķuru* (قورو) [37b/47], *ķirü* (کرو) [29b/17], *ķıřaru* (طیشارو) [32b/3]

Ünsüzlerin Yazılışı

Arap alfabesinde, Türkçe'nin **p**, **ç**, **g**, **ñ** ünsüzlerini karşılayan özel işaretler bulunmadığından bu ünsüzler **p** (پ), **ç** (چ), **g** (گ) ve **ñ** (ك) ile karşılanmışlardır. Bununla birlikte **ç**'yi karşılamak için (چ), **p**'yi karşılamak için (پ), nazal **n** (ن) ünsüzünü karşılamak için ise (ك) kullanılmıştır.⁴⁷

⁴⁶ Özkan, a.g.e.,s.93.

1. “ç” ünsüzünün yazılışı

“ç” ünsüzü kelimelerde başta, içinde ve sonda bulunduğu zaman ya (ج) ya da چ ile yazılmıştır: *çukurluklar* (جقورلقلر) [4a/5], *içün* (ايجون) [19b/15],

2. “p” ünsüzünün yazılışı

“p” ünsüzüne başta fazla rastlanmaz, onun yerine “b” ile yazılan kelimeler ortaya çıkmıştır: *barmağ* (برمق) [9a/13]

Kelime içi “p” ünsüzü “b” ile gösterilmiştir: *kabağı* (قباغى) [37/28],

Kelime sonunda “p” ile biten örnekler vardır: *idüp* (ايدوب) [4b/2],

-up/ -üp zarf fiil ekleri metnimizde sürekli geçmektedir.

3. “g” ünsüzünün yazılışı

Metnimizde kelimelerin başında ve içinde geçen “g” ünsüzü Arap alfabesindeki kef (ك) harfi ile yazılmıştır: *gelür* (كلور) [7a/4], *gögüs* (كوكس) [16a/17]

4. “ñ” ünsüzünün yazılışı

İstanbul ağızında ve yazı dilinde normal “n” gibi geçmekle beraber, Anadolu halk ağızlarında uygun şekilde burun konsonantı olarak telâffüz edilir.⁴⁷ Başta bulunmaz, iç ve son ses durumunda rastlanmaktadır: *kemiklerüñ* (كمكلرك) [5b/11], *şoñra* (صكره) [5b/18]

⁴⁷ Özkan, a.g.e.,s.94.

⁴⁸ Timurtaş, a.g.e., s.29.

5. “t”, “d” ünsüzünün yazılışı

Türkçede ط sesi olmamakla beraber, kalın vokallerle bir arada kullanılan te’ler, kelime başında ط ile yazılırlar ve bunların bir kısmı Türkçedeki t/d değişikliğinde bugün d olmuş t’lerdir:⁴⁹ *toğrı* (طوغرى) [41a/2], *tar* (طار) [18b/13], *tarlaş-* (طارلش) [12a/16],

6. “s” ünsüzünün yazılışı

Metnimizde kelimeler başında, içinde ve sonunda sad (ص) ve sin (س) ünsüzleri metnimizde bu şekilde geçmektedir: *şoñra* (صكره) [5b/18], *kışa* (قيصه) [10a/15], *toğşan* (طقسان) [12b/13]

B. Bazı Ek ve Şekillerin Yazılışı

1. **İle** ve **nitekim** edatlar metnimizde, önceki kelimeye bitişik yazılmıştır: *vāsıtasıyla* (واسطه سيله) [32a/5], *ziyādesiyle* (زيادسييله) [3a/6], *isimleriyle* (اسملريله) [39a/2], *nitekim* (ننتاقم) [24a/15]

2. Ablatif eki Anadolu Türkçesi ile Osmanlı Türkçesinin ilk devrelerinde -**dan**, -**den** şeklinde idi.⁵⁰ Metnimizde bulunan örnekler: *yumruluqlardan* (يومرولقلردن) [31b/9], *burundan* (برندن) [26b/11], *ilerüden* (ايلرودن) [24a/19]

3. Öğrenilen geçmiş zaman eki -**mış**, -**miş** daima düzdür, dudak benzeşmesinden kaçınır.⁵¹ Örnekler: *olunmuşdur* (اولنمشدر) [28b/8], *bulunmuşdur* (بولنمشدر) [28b/10],

⁴⁹ Timurtaş, **a.g.e.**, s.26.

⁵⁰ Muharrem Ergin, **Türk Dil Bilgisi**, Bayrak Basım/Yayım/Tanıtım, İstanbul 2012, s.236.

⁵¹ Özkan, **a.g.e.**, s.137.

4. –**uñ**, –**üñ** ilgi hali ekleri Eski Anadolu Türkçesi devresinden itibaren –**ñ** etkisiyle daima yuvarlak ünlülü olmuştur.⁵² *çukurluklarınuñ* (جقورلقرينك) [30a/18], *dimāgīnūñ* (دماغينك) [24a/16]

II. Ses Bilgisi

A. Ünlüler

Türkçede **a, e, ı, i, o,ö,u,ü** ünlülerin yanında bir de kapalı **e** bulunmaktadır. Çünkü Türkçede konuşma dilinde açık **e**'nin yanında bir de **e** ile **i** arasında söylenen bir kapalı **e** mevcuttur.⁵³ Metnimizde rastlanan örnekler: *girü* (كرو) [14a/16], *yidi* (يدي) [9b/12], *dimek* (ديمك) [25b/8]

1. Ünlü Değişmeleri

Türkçede, çeşitli sebeplerden dolayı hem kelime köklerinde hem eklerde bulunan ünlüler değişmektedirler.⁵⁴

a. **i/e** değişmesi

Bugün bazı kelimelerde İstanbul ağzında **e** şeklinde telaffuz edilen ve aynı zamanda yazı dilinde de böyle kullanılan ünlü, eski imlâda **i** (ى) ile yazılmış ve Türkçede **i/e** değişikliğinde **i** safhasını gösteren ve Eski Anadolu Türkçesine ait olan bu durum bugüne kadar devam edilmiştir.⁵⁵ **i/e** konusunda yapılan çalışmalar bu değişimin hangi yönde olduğunu kesin olarak ortaya koyacak nitelikte değildir.⁵⁶ Metnimizde geçen *imdi* kelimesi Eski Türkçe devresinde **e** olan ses **i** şeklinde gelişme göstermiştir: *imdi* [2a/20] (*imdi* < *emti* < *amtı*).

⁵² Özkan, **a.g.e.**, s.114.

⁵³ Ergin, **a.g.e.**, s.39.

⁵⁴ Özkan, **a.g.e.**, s.99.

⁵⁵ Timurtaş **a.g.e.**, s43.

⁵⁶ Özkan, **a.g.e.**, s.99.

Bugün Türkiye Türkçesi'nde **e** şeklinde telaffuz edilen bazı kelimeler metnimizde **i** şekli ile yazılmıştır: *yidi* [8a/8], *itmek* [22b/15], *girü* [24a/12]

b. **o/u** ve **ö/ü** değişmesi

Türkçedeki yuvarlak ünlüleri göstermek için Arap alfabesinde harfleri tek işaret bulunduğundan ilk hecedeki bu ünlülerin dar mı geniş mi olacağı belli olmamaktadır. Metnimizde geçen örneklerden birisi: *yukaru* [24b/4]

2. Ünlü Uyumu

a. Kalınlık-İncelik Uyumu

Türkçede, köklerde ya da kök ve eklerde bir kelimenin tüm vokalleri birbirine benzerler. Kelimenin ilk hecesindeki vokalin vasıfları nasılsa sonraki hecelerin vokallerinin vasıfları öyle olmaktadır.⁵⁷ Kalınlık-incecik uyumu metnimizde bulunmaktadır. Örnekler: *elmacıq* (الماجیق) [3b/18].

b. Düzlük-Yüvarlaklık Uyumu

Bu uyumun Eski Anadolu Türkçesinde kuvvetli şekilde olmadığı, Batı Türkçesinde ise ancak Osmanlı Türkçesinin son dönemlerinde bu uyumun yaygınlaştığı belirtilmiştir: *aşağa* [24a/10],

Yuvarlak Ünlü Taşıyanlar

Zarf fiil eki **-up**, **-üp** metnimizde geçmektedir: *olunup* [6b/14], *idüp* [9a/19]

Sıfat fiil eki **-duk**, **-dük**: *olunduğda* [10a/3], *itdügi* [39b/7]

Fiilden fiil (faktitif) eki **-dur**, **-dür**: *itdürür* [20b/20]

⁵⁷ Ergin, **a.g.e.**, s.70.

Bildirme eki **-dur**, **-dür**: *kesîfdür* [7a/20], *mürekkebdür* [8a/2], *kendüsidür* [35b/4], *uzundurlar* [10b/19], *vardur* [13a/2]

Ünlüsü sonradan yuvarlaklaşmış olan ekler:

İlgi hali eki **-uñ**, **-üñ**, **-nuñ**, **-nüñ**: *boynuñ* [11a/5], *ķaburķanuñ* [14a/12], *kemiginüñ* [41a/10]

İsimden isim yapma eki **-lu**, **-lü**: *mîşillü* [42a/2]

Geniş zaman eki Eski Türkçede **-ur**, **-ür** olarak görünmektedir, daha sonra **-ar**, **-er** şeklinde, bazen de **-ır**, **-ir** olarak rastlanabilmektedir. Bizim çalışmamızda bu şekilde geçmektedir: *ider* [1b/19], *olunur* [3a/14],

Zarf fiil eki **-duķda/düķde**: *olunduķda* (7b/1)

Düz Ünlü Taşıyanlar

-ı, **-i** yükleme hali eki: *kenārlarını* [10b/9],

-ı, **-i**, **-sı**, **-si** iyelik eki: *ķāricleri* [10a/17], *ķekli* [13b/2], *ikincisi* [14b/3]

-dan/**-den** uzaklaşma hâli eki: *girüden* [17b/7], *kemikden* [23b/7], *ķarafdan* [40b/3]

-cı, **-ci** isimden isim yapma eki: *birinci* [1b/6]

-lık, **lik** isimden isim yapma eki: *sertlik* [7a/2]

-ncı, **-nci** isimden isim yapma eki: *yidinci* [6b/5], *ikinci* [6a/16]

-ıcı, **-ici** fiilden isim yapma eki: *başılayıcıları* [23b/8],

-n, **-ş** fiilden fiil yapma eki: *oluşmuş* [07a/11], *olunan* [8a/11]

-mış, **-miş** öğrenilen geçmiş zaman eki: *itmiş* [9a/17], *olunmuşdur* [12a/2]

-ınca, **-ince** zarf fiil eki: *irinçe* [20b/11],

3. Ünlü Türemesi

Türkçe kelimelerde ünlü türemesine pek rastlanmamakta, ama Arapça kelimelerde daha sık görülmektedir: *şekl* > *şekil* [24b/3], *kısm* > *kısım* [25b/8], *cısm* > *cisim* (جسم) [7a/12]

4. Birleşme

Türkçede kelime köklerinde yan yana iki ünlünün bulunması mümkün olmadığından, ünlü ile sona eren bir kelimeye yine ünlü ile başlayan bir kelime ya da ek geldiğinde, ünlülerden biri düşmekte ve bir birleşme meydana gelmektedir.⁵⁸

Metnimizde geçen örnekler: *şol* < *şu + ol* [34a/12], *böyle* < *bu + eyle* [7a/11]

B. ÜNSÜZLER

1. Ünsüz Değişmesi

a. **b** > **p** değişmesi

Metnimizde kelime başında ve ortasında **b** > **p** değişikliğine rastlanmaktadır. Örnekler: *barmaq* [9a/13], *kabağı* [37a/4]

b. **t** > **d** değişmesi

Eski Türkçede kelime başında **d** olmadığından hep **t** şeklindeydi. Fakat, Eski Türkçedeki bazı **-t**'ler Eski Anadolu Türkçesinde **d** olmuşken Osmanlı Türkçesinden sonra Çağdaş Türkiye Türkçesinde tekrar **t**'ye dönmüştür.⁵⁹ Kelimelerin başındaki **t**'ler **d**'ye dönüşürken, kalın sıradan ünlülerin bulunduğu kelimelerdeki **t**'ler daha çok korunmuştur.⁶⁰

⁵⁸ Faruk Kadri Timurtaş, “Küçük Eski Anadolu Türkçesi Grameri”, Türkiyat Mecmuası XVIII'den ayrı basım, İstanbul, 1976, s.340.

⁵⁹ Ergin, **a.g.e.**, s.91.

⁶⁰ Özkan, **a.g.e.**, s.107.

d'ye dönmüş örneklerden birisi: *dahı* [37b/4]

t'yi muhafaza eden örneklerden birisi: *toğrı* [37b/64]

c. **ķ** > **ħ** değişmesi

Türkçe kelimelerde ön sesteki **ħ** sesi yoktur. Bu durumda **ķ**'lar kendini muhafaza etmekte ve metnimizde iki farklı yazılışı *ķangı* [5b/16], *ħangı* [21b/2] bulunmaktadır.

Bazı kelimelerde hece ve kelime sonundaki **ķ**'lar ile kelime içi ve başında bulunan **ķ**'lar **ħ** olmuştur, ama metne göre değişmektedir.⁶¹

2. Ünsüz Düşmesi

a. **b** ve **l** düşmesi

Eski Anadolu Türkçesinin ilk devresinde *bol-* fiilinde **b**, *keltür-* ve *olur-* fiillerinde **l** düşmüştür.⁶² Metnimizde bu fiillere l'siz olarak rastlanmaktadır: *zıkr olunan* [2a/13]

b. **g**, **ğ** düşmesi

Birden fazla heceli kelimelerin ve tüm eklerin sonundaki **g**, ve **ğ**'ler Eski Anadolu Türkçesinde düşmüştür. Bunların bir kısmı kendinden önceki vokali yuvarlaklaştırmıştır⁶³: *yuķaru* <*yok-ğaru* [10a/19], *gerek* <*ker-gek* [2a/7], *iķerü* <*iķ-gerü* [18b/1], *ilerüsine* <*il-gerü* [19b/3],

⁶¹ Timurtaş, **a.g.e.**, s.424.

⁶² Timurtaş, **a.g.e.**, s.424.

⁶³ Timurtaş, **a.g.e.**, s.426.

3. Ünsüz Türemesi

a. n sesi

Yardımcı sesi **n** yaygın olarak kullanılmaktadır. Bazı durumlarda işaret zamirleri *bu, şu, o*'un çokluğunda yardımcı **n** getirilmemektedir.⁶⁴ Metnimizde bu örnekler için yardımcı **n** sesi kullanılmaktadır: *bunlar* [11b/3],

b. Ünsüz İkizlenmesi

Metnimizde Türkçe kelimelerde ikizlenme geçmemekle birlikte Arapça kelimelerde daha fazla görünmektedir: *hiss* [4a/18], *'ağssiyye* [3b/6], *mâdde* [6b/4]

4. Ünsüz Benzeşmesi

Metnimizde daima sadalı kullanılan ekler:

-**duğ**, -**dük** isim-fiil eki: *itdükleri* [5a/11],

-**dur**, -**dür** fiilden fiil yapma eki: *itmişdür* [15b/10],

-**dan**, -**den** uzaklaşma hali eki: *kemikden* [23b/7]

-**dur**, -**dür** bildirme eki: *kesîfdür* [36a/10]

t > d, **k > g**, **ğ > ğ** değişmelerinde iki ünlü arasında bulunan sadasız konsonantlar sadalaşmıştır. *itmege* [40a/5], *ayağunñ* [41/2], *yumruluğına* [42a/5]

⁶⁴ Özkan, a.g.e., s.109.

4. METİN

MÜNTEHÂB MİN KİTÂB-I TEŞRÎH

[1a] Der-i ‘aliyye de vâkı’ Mekteb-i Fünûn-ı Harbiyye Şehzâde Bosnalı Meḥmed Tefvîk Efendi’nün Teşriḥ Kitâbı budur.

Yahoviç Aḥmed

[1b]

1. Der-beyân-ı ‘ilm-i teşrih-i mufaşşal mülâhazât

2. ‘umûmî beyânındadır

3. Teşrih denilen ‘ilm-i ecsâm-ı ‘uzviyyenüñ terkîbine dâhil olan aqsâm 4. cisimlerdür 5. Ve bu aña kadar ma‘lûm olan ecsâm iki büyük şınıfa taqsım olunup 6. birinci kısmına cemâdât, ikinci kısmına ecsâm-ı ‘uzviyye tesmiye olunur. Binâ-yı 7. - ‘alâ zâlik işbu ikinci şınıfda vâkı‘ ecsâmuñ teşrihinden bahş iden 8. ve bir de ‘uzv şâhîbi olan cisimlerün müddet-i hayâtları maħdûd ve hayâtuñ 9. daħı mevcûd olan bir taqım a‘zâlaruñ icrâ’ itdükleri faşıllaruñ vâsıta - 10. -sıyladur ve ecsâm-ı ‘uzviyye daħı nebâtî ve hayvânî olmağla birbirinden farq 11. ve temyîz olunurlar.

Bunuñ içün fenn-i teşrih bu iki nev‘î ecsâmuñ 12. terkîbinden bahş itmeye bu şûretde iki nev‘-i teşrih olmağ lâzım geldüğinden 13. birine teşrih-i nebâtî ve digerine teşrih-i hayvânî itlâk olunur. Ve eger 14. teşrih yalnız bir nev‘î hayvânıñ teşrihinden bahş ider ise aña teşrih-i 15. mufaşşal ta‘bîr olunur. Meşelâ bârgîrün teşrihi gibi ve teşrih-i 16. tıbbiyye daħı iki kısım olup birine mufaşşal ve digerine ‘umûm itlâk olunur.

17. İmdi mufaşşal olunan kısım ‘uzvuñ eczâ-yı aşliyyesinüñ faşıllarını va-18. - z‘iyetlerine ve istikâmet ve şekillerine verindüklerine ve şalâbetlerine ve terkîb olun- 19. -duğları mufaşşalları tanzîmini beyân ider. İmdi ‘umûmî olan kısım-ı 20. ‘uzviyyelerün bilâ tafşîl beyân ve terkîblerine hâl ve terkîb-i kimyevîlerini ve faşl-ı [2a] 1. hayâtların beyân ider.

2. Vücûd-ı hayvâniyyeyi terkîb iderek huşûşâta

3. dâ’ir olan mülâhazât-ı ‘umûmiyye

4. Ma‘lûm olduğı üzere hayvânıñ vücûdı ecsâm-ı şalbe ile ecsâm-ı mâli’yye- 5. -den mürekkeb olup işbu iki nev‘ ecsâmuñ ittihâdı sebebiyle vücûd-ı 6. hayvâniyyeyi terkîb aqsâm-ı ‘uzviyye teħaddüş iden ve bu ecsâm-ı şulb ile 7. ecsâm-ı

māli'yyenüñ kendilerine nufūz itmege gerek kürreviyyü'ş-şekl gāyet ufağ 8. cisimlerden teşkīl olunmuşlardır.

İşte bu elyāflaruñ aynı bir ṭabī'atdan 9. olup ayrılması mümkün olmayan ittihādı sebebiyle ḥuṣūl götürdükleri cisimlere 10. eczā-yı zātī ve bunlar daḥı birbiriyle imtizāc iderek 'uzv denilen āletlerüñ 11. ḥuṣūline bādī olurlar.

Bir kaç 'uzvuñ bir yere gelüp ayrı bir fi'lüñ 12. eczāsına mübāşeret iderler ise buña daḥı ālāt-ı 'uzviyye tesmiye olunur. 13. İmdi ālāt-ı 'uzviyyenüñ ba'zıları ṣaḥṣuñ ḥıfzına ve ba'zıları ile 14. nev'an mevāid olmasına i'āne iderler ve bu zıkr olunan altlarıñ birincileri 15. ḥiss ve neṣv ü nemāya müteḥassır olup ḥiss қаtıндan ḥayvānātuñ ḥāricinde 16. vāқи' ecsām ḥiss itmez bā'ış olup bunlar daḥı ālāt-ı teḳallüb ile 17. ālāt-ı ḥissiden 'ibāretdür ve neṣv ü nemā medār olunur idāre-i ḥayvānātuñ 18. zāyi'ātuñ ve tazmīm itmege taḥṣīṣ olunduklarından bunlar daḥı ālāt 19. her neye ve tanzīm-i vücūd-ı ālāt dem ile ve bevre ve hākezā fi'llerüñ içinden maḥṣūṣ 20. olan 'uzviyyelerden imdi ḥayvānāt-ı mūnisenüñ en ziyāde [2b] 1. mühim 'umūmen isti'māl olanları bārgīr, merkeb ve ester ve öküz ve ğanem 2. ve keçi ve hākezā ḥayvānātuñ 'ibāretdür ve ḥayvānātuñ ba'zıları mevādd-ı nebātiyle 3. beslendüklerinden on birinci ḥayvānāt ta'bīr olunur.

Meṣelā bārgīr ve bu cins 4. olan ḥayvānātlar gibi 5. ve digerleri daḥı et yedüklerinden bunlara daḥı et yiyici ḥayvānāt ta'bīr olunur. 6. Meṣelā kelb ile kedi gibi. Ve ḥinzīr ise gerek ot ve gerek et yidüğinden bu 7. daḥı iki nev' ḥayvānātuñ beyninde mürür ve bir de zıkr olan ḥayvānātuñ 8. ayaklarına nazaran birbirlerinden fark olunur. Şöyle ki yek-pāre tırnaqlı 9. ve iki tırnaqlı ve dörd tırnağ ve beş tırnaqlı isimleriyle imdiden 10. yek-pāre tırnaqlı olan ḥayvānāt, meṣelā bārgīr ve merkeb ve ustur gibi 11. ve iki tırnaqlı olan ḥayvānātuñ, meṣelā koyun ve keçi, öküz gibi, 12. dörd ve yaḥūd beş tırnaqlı olan ḥayvānāt kelb ve kedi ve ḥinzīr gibi.

13. Lākin ḥayvānāt-ı mezkūrenüñ her bir ayağında dörd 'aded tırnağ bulunur 14. ise aña muntazam ayaklı ta'bīr olunur: Meṣelā ḥinzīr gibi ve eger oñ (...) art 15.

ayağları beş tırnak ile muntehî olup diğer iki ayağları dörd tır- 16 -nak ile muntehî bulsa aña ğayr-ı muntazam ayağlı ta‘bîr olunur: Meşelâ 17. kelb ile kedi gibi.

18. (Ālât-ı naqliyye beyânındadır)

19. İmdi âlât-ı naqliyye bir fi‘ldür ki anuñ vâsıtasıyla hayvânuñ bir maħallden 20. maħalle-i sâ‘ireye naql olunmağa ve aqsâm-ı muhtelifesini münferiden hareket itdürür ki [3a] 1. ve icâb iden vaz‘iyyetleri aħz itmek ve ğayr tabî‘at zuhûrlarından bir takım 2. mevânilere (?) göre işbu aħz olan vaz‘iyyeti sâbit kıılmağa bâ‘iş olur. 3. Ve bu zıkr olunan fi‘lleri için taħşîş olan ‘uzvlar başlayınca iki 4. cins olup anlar daħı ‘izâm ile ‘ağalâtdan ‘ibâretdür.

İmdi 5. kemikler haķîqaten bir münâvelerüñ fi‘llerini icrâ itdükleri için kendü 6. fûrû‘âtlarına ile bile olarak naql fi‘llerinüñ a‘zâ’-ı sâbitesin ve ‘ağalât 7. ise her bir harekât icrâ’ itdüklerinden kendülerini müte‘allık olan kısımlarıyla berâber 8. fi‘l -i mezkûrenüñ a‘zâ’-ı muħrikesini teşkil ider.

9. (Ciħet-i ‘izâmî mulâhazât-ı ‘umûmiyye)

10. İmdi kemiklerüñ ta‘rîfi vücûd-ı hayvâniyyeyi teşkil iden ‘izâmın 11. tabî‘atlarıñ ve ictimâ‘larıñ ve müşterik olan fûrûatlarıñ beyân ider 12. olmağla iskelet-i nevlerzi tesmiye olunur ve şu daħı ma‘lûm olur ki kemikler 13. a‘zâ’-ı sâ‘ir ziyâde kesîf ve beden-i hayvâniyyeyi teşkil ve şekl-i 14. ‘umûmiyyesi tersîm ve hacmın teħaddüs ve hâkezâ aqsâmını teşkil itdüğinden 15. fiķrâ şâħibi olan hayvânâtuñ nâzik (?) olan cüz‘lerini muħâfaẓa itmege 16. ve ribât daħı ‘uzvlarıñ irtibâtına⁶⁵ ve medâr olmasına 17. ve fi‘llerinüñ bâ‘iş oldukları ‘ađalâtuñ irtibâtına ve harekâtını icrâsına daħı 18. i‘âne iderler. Ve bir de kemikler kırı oldukları hâlde taş gibi sert 19. ve cüz’i olduğın ve renkleri soluķ beyâz ve şarı ve kırmızı olduğından [3b] 1. bunlar daħı hayvânuñ ihtiyâr ve genç ve semiz ve za‘îf olmalarına menûtdür.

⁶⁵ “irtibâtına” kelimesi yazılırken hep ‘tı’ kullanılmıştır.

2. Ve kemikler dağı her ne kadar kesif iseler dağı kendüleri aqsam-ı ‘uzviyyeden 3. ‘ibaretdür zirā’ ve ev‘iyevi bir tağım sıfaklardan mürekkebe olup ve dūr- 4. -bīn vāsıtasıyla müşāhede olunacağı kadar mesāmmāt hāvī olmağla, 5. işbu mesāmmāt derūnına emlāh-ı muhtelifeden ‘izām-ı mezbūruñ kesif 6. olmağla bā’iş olunur ve kebze (?) kemikler her bir taraftan hayāt bulıcı bir tağım ‘ağssiyye gerek teşrih ve gerek fi’l cihetiyle kemikler ile ta’alluğları 8. vardır.

9. Kemiklere mađşūş olan elfāzuñ

10. beyānındadır

11. İmdi kemiklere mađşūş olan elfāz kendülerine mađşūş olan 12. isimler ile beyān itmekden ‘ibaretdür. Hālbuki bulunan kemiklerūñ ecsāmı; 13. meşelā ‘azm-i cebhī ve ‘azm-i şudgī ve kol kemikleri ve çalça kemiginūñ dirsek 14. kemigi, bunlar kâ’idesini teşkil itdükleri kıt‘alardan ađz olunmuşlardır. 15. Ve ba‘zılarının isimlerini irā’e itdükler şekilde müşāhebet iledür; meşelā 16. yaşsı ve ğayr-ı muntazam ve ehrām şeklinde olan kemikler gibi ve ba‘zılarıyla medār-ı 17. sâ’ireye müşābehetleri olmuş cihetiyle tesmiye olunmuşlardır; meşelā ‘azm-i ğırbālī 18. ve elmacık kemigi ve incik ve ‘azm-i mik‘a gibi vaz‘iyyetlerūñ dağı vazifelerine 19. nazaran ismi verilmişdür; meşelā izlağı ile ‘azm-i şadr gibi ve‘l- hāşıl 20. ba‘zılarının dağı mağhall-ı esmālarına nazaran ismi verilmişdür; meşelā ‘azm-i şadr [4a] 1. ve fıkarāt-ı kebīr.

2. Kemiklerūñ hārici terkibi

3. beyānındadır.

4. İmdi kemiklerūñ sađh-ı hāricisi bir tağım (...) ta‘bīr olunan yumruluğlar 5. ile çukurluğları vāsıtasıyla teçhiz olunmuşlardır. Medār-ı ‘izām denilen 6. şey kemiklerūñ muhaddeb olan cüz’lerūñ ıtlāk olup bu dağı (...) 7. mefāşillile (...) ğayr-ı mefāşıl isimleriyle birbirlerinden fark olunur.

8. İmdi birincisi olan (...) mefâşılı bu dağı kemiklerüñ birbiriyle ittiḥād 9. ve imtizācına medār olarak muteḥarrike ve mevşūḳ isimleriyle birbirinden fark olunur- 10. lar. İmdi mefâşıl-ı muteḥarrikeler kemiklerüñ birbirine rabṭ itmege ve ḥareketlerinüñ muḥtelif 11. ve mümteḍ olmasına bā'ış olur ve mefâşıl-ı mezkūrenüñ kendüleri dağı bir ṭabaḳa 12. kıḳırdaḳ ile setr olup ve ṭabaḳanuñ üzeri ruṭbet yubūset ile 'ale'd- 13. evām tertīb olunmuşdur. Ve eger bu mefâşılları teşkīl iden kemiklerüñ bir nihāyeti 14. kürreviyyü'ş-şekl olur ise aña re's ta'bīr olunur; meşelā uyluḳ kemiginüñ ḥavz 15. kemigine mütteḥid olduğı re's gibi ve kezā ḳol kemigi ile kürek kemiginüñ teşkīl itdüğü 16. mefâşıl bu ḳubbelerinden imdi mefâşıl mevşūḳa (birlik ?) mefâşılları dağı kezālik 17. 'izāmuñ ittiḥādına bā'ış olup faḳaṭ teşkīl itdükleri mefâşıllaruñ ḥareketleri 18. (ḥareketleri) ḥiss olunmaz derecelerde ve kendülerüñ üzeri muvaḳḳaten bir ṭabaḳa 19. kıḳırdaḳ ile muvaḳḳaten setr olup işbu kıḳırdaḳ vāsıtasıyla dağı mefâşıl-ı 20. mezkūre mütē'alliḳ olunduğı kısımlara mütteḥid olmuşlardır.

İşte bu nev' mefâşıllara [4b] 1. ḥuşūşıyla vāsi' olan kemiklerüñ kenārlarında vāḳi' olup ve ḥāllerde 2. çengel ṭarzında ve ba'zıları ince levḫaları teşkīl idüp ba'zı kemiklerde dağı 3. ḡayr-ı mesāvi zāviyeleri irā'e idüp ve destereye muşābih olmağıla ismini 4. muḥaddir tesmiye olunur.

5. (...) ḡayr-ı mefâşıl

6. Bu nevm mefâşılları a'del-i veter-i 'ariz ve kemiklerüñ iḥāṭa iden ribāṭlaruñ 7. irtibāṭına bā'ış ve kendülerini rabṭ olunan 'izāmuñ ḳuvve-i inḳibādıları 8. ziyādesiyle şediddür. Ve bir de bu mişillü yumruluḳları muḥtelif isimleriyle yād olunduḳlarından 9. ba'zılarıyla şeklini nazaran ve ba'zılarınıñ ḥāricde ma'lūm olan eşyāya müşābihet 10. sebebiyle ismi verilmişdür. Şöyle ki şekline nazaran teberüzine tesmiye olanlaruñ kendüleri 11. ḥudūd ve saṭḫları pürüzlü; meşelā uyluḳ kemiklerinüñ cismi ḥāricde vāḳi' yumruluḳ 12. gibi pürüzlü bir şey, bir eşek bunlar dağı mürūr vāsıtasıyla ḡayr-ı mesāmme ve ziyādesiyle ḥacimleri 13. ve ḳā'idelerüñ

cüz'î maḥdūd, mişillü 'azm-i cidārīnūn saṭḥ-ı ḥāricinde vāḳi' munḥarif 14. yumruluk gibi kobar ḳol (?) bu nev' yumrulukların ḥacmi ziyādesiyle, ḳaburḡa meşelā, 15. yek-pāre tırnaklı ḥayvānātda medār-ı 'aynuñ saṭḥ-ı ḥāricinde vāḳi' yumruluk 16. gibi et berānde. Bunlar ise bir ṭaḳım ufaḳ yumrulukların ictimā'inde ḥāşıl 17. olarak bulduḡları kemik saṭḥını pürüzlü ḳılmaḡa ve bir ṭaḳım 'aḍalātuñ veter-i 18. 'arīz denilen cüz'lerūn irtibāṭına bā'is olurlar. Ve'l-ḥāşıl bu zıkr olunan 19. yumrulukların ba'zılarının ne tür tesmiye olunur irā'e itdüḡi yumruluk ziyādesiyle 20. büyük olduḡdan irice bir kemik teşkīl itmiş gibi müşāhede olunur; meşelā [5a] 1. ḳol kemiginūn zāviye-i esfelinde vāḳi' yumruluk gibi ve kemiklerūn teşkīl 2. itdüḡi mefāşıllar vücūduñ ve saṭḥını nisbeten aḡz itdükleri istiḳāmete göre 3. ba'zılarına munḥarif ve ba'zılarına mā'il tab'ir olunur ve irtibāṭına medār olduḡları 4. cüz'lerūn fi'llerine göre (turukant) (turukant) (trachean (?)) 5. (trachea) tesmiye olunur. Ve'l-ḥāşıl ḳā'idelerini naḳl itdükleri ḳıṭ'anuñ 6. ismine nazaran (orbita), (olecranon), (olecrana).

7. Kemiklerūn cevfi ḥāricisini beyān ider

8. İmdi kemiklerūn saṭḥ vāḳi' ḳuḳurluḡları yumruluklar, mişillü 9. mefāşıllı ḡayr-ı mefāşıllı isimleriyle birbirlerinden fark olunurlar. İmdi 10. mefāşıllı olan ḳuḳurluḡları müteḥarrike mevḳūfe olanlar kezālik fark olup 11. bunların ikisi daḡı enfā zıkr olan yumruluklar ma'lūm teşkīl itdükleri muḥtelif 12. mefāşıllarūn aynı fi'llerine medār olurlar. Munḥarif olanlar muḥtelif şeklleri 13. olup faḳaṭ dörd 'aded ol bildüḡinden anlardan ba'zıları ḳaşıḳ şeklinde 14. olduḡundan (ekovel) tesmiye olunur; meşelā ḥavz kemiginūn uyluḳ kemikleriyle 15. teşkīl itdüḡi mefāşıllı gibi ve eger cüz'î 'amīḳ beyzice olur ise aña 16. (glandula) tesmiye olunur; meşelā kürek kemiginün mefāşılındaki ḳuḳurluḡ 17. gibi ve eger bu nev' ḳuḳurluḡlar ile kenarı vāsıtasıyla dāirevī bir boḡaz 18. teşkīl ider ise (turufala) (?) bulup (buli) tesmiye olunur; meşelā uyluḳ kemigi ile 19. diz ḳabaḡında vāḳi' mefāşıl gibi mefāşıl (...)

vāqī' kullī kemiklerūñ [5b] teşkīl itdükleri mefāşıllaruñ saţhını (ķāsiye ?) ta'bir olunur.

(Mevķūfe) 2. olan çukurluklaruñ ba'zıları bir taķım zāviye-i dāhiliyyeleri bulup ġayr-ı 3. muntazam çizgileri irā'e idüp ve ba'zıları dağı kemiklerūñ dişlerini zabt 4. itmek için ba'zı çukurluklar irā'e ider. (Ve sinüs) diyü bir taķım çukurluklara 5. ta'bir olunur ki maħall-ı duħulī ġāyet tırdur, (ve sülük) dağı ġāyet küçük 6. ve beynderinde müster olunan ufaķ çukurluklara ta'bir olunur. Ve eger bir çukurluk bir kemik 7. digerine toğrı deler ise (ekātrü) ta'bir olunur. Ve eger bu delik kemik ġaylī mesāfe- 8. -sine toğrı yaşı iki kemik beynine toğrı mümtedd olur ise āña (ķanal) tesmiye olunur.

9. (Eczā-yı terkībāt-ı 'izām)

10. Kemiklerūñ eczā-yı zāviyyesi iki ġacimden 'ibāret olup birisi tabī'at-ı ġayvānī olduđından 11. eczā-yı 'uzviyye ta'bir olunur. Kemiklerūñ kuvve-i ġayvāniyyesi ve cüz'iyyeti elastiki olması 12. işbu cüz'ī tevāķķuf ider ve digeri (ġayr-ı 'uzvi) olarak turābī bir toz olmađla kemiklerūñ 13. taş gibi sert olmalarına bā'is olduđından başka irāde-i ġayvānīde vāqī ecsām-ı sā'ireye 14. nazaran kemiklerūñ ġaylī vaķt āsar-ı ġükmiyyeye muķāvemmet idenlerine mevādī olur, ense kemiklerinūñ 15. zıkr olunan cüz'lerde mürekkeb olduđı işbāt idecek anı zıkr olunacađı vech ile 16. vāsıta vardır. Şöyle birisi her ķanđı bir kıt'a kemik aġz olunarak tuz rūhu yanup 17. bir diger cāmīd derūnına vaz' olunarak biraz vaķt mürūryla kemik terkībinde vāqī' turābī tozlar 18. ġel olunduđdan sonra işbu eczālardan ve artda ba'zen kemik her ne ķadar ġacmī ile şekl mevcüd 19. olur ise faķať yumuşaķ ve egilmege ķabil ve ziyādesiyle elastiki olup faķať şıķletinūñ 20. miķdārı 'izām-ı zāyī' olmuş olur ve diger vāsıta dađı aġz olunan bir parça kemigi esnek [6a] 1. derūnına terk itdükden 'ibāretdür ki bu vech ile dađı kemik 'uzvi olan cüz 2. yanduđdan sonra bāķī ķalan kemik küreviyyü's- şekli ve kürevi ġacm cihet ile yanmazdan muķaddem olan 3. ġacim ve şekline müsāvī olur iseler dađı lākin

ziyâdesiyle hafif ve bir takım sâkiye 4. hâvî ve inkisârî kâbîl olduğundan üzere cüz'î taziyîk olunması ğubârî hâline 5. ircâ' olunur.

Ve bu zıkr olunan iki eczâdan ma'dâyâ el cümle kemiklerüñ terkîb-i ev'iyeye 6. ve 'aşâb ve hevâdiş hey'et tesmiye olunan medârlar dâhil olduğu gibi biri hârici 7. ve kaçır-ı 'izâm denilen güşâ ve diger ve dâhilî ve güşâ-yı ta'bîr olunur. Ve bu iki 'aded güşâlar 8. dahî kemiklerüñ terkîbinde vâkı' olan eczâlardan mürürdur.

9. Kaçır-ı 'izâm beyânı

10. İşbu güşâ-yı ev'iyevî ve elyâfî bir zârdan 'ibâret olarak her taraftan 11. kemikleri ihâta itmege bâ'îş olur ve bir de güşâ-yı veter ribâtları faqat irtibâ- 12. tlarından müttehid olarak kemiklerüñ saht-ı hâricinde vâkı' keşîrû'l-'aded menfezler vâşıta- 13. -sıyla kemiklerüñ derûnına nüfûz iden ev'iyelerüñ ferâ'ine ve sâ'ire ufağ cüz'ler 14. ile ziyâde muhkem olarak müttehid olmuştur. Ve bu zârüñ fi'li kemiklerüñ dâ'imâ olunan 15. şeklini hıfz itmek ve hacmini tehdîd itmek ve kemiklere nüfûz iden ev'iyeleri 16. zabt itmek ve bir takım ev'iyevî ve ribâtî olan cüz'lerüñ kemiklerüñ rabt olunmasına 17. medâr olmak ve kemiklerüñ beslenmesine ve semîne cihet ile birbirlerine bârî olurlar.

18. Güşâ-yı hacmi yâhud setr dahilî

19. Bu dahî kemiklerüñ dâhilen vâkı' olan çukurluklarına setr iden ğâyet ince ve elyâfî 20. ev'iyenüñ inkişâfından hâşıl olan bir zârdur ki kemiklerüñ derûnına nüfûz iden bağı bir takım [6b] 1. hıfz itmek bâ'îş olur.

2. Kemiklerüñ dâhilen terkîbi beyânındadır

3. İnfâzlar olunan içinde eczâlardan mâ'adâ kemiklerüñ eczâ-yı mürekkeblerinüñ şuret-i tanzîmine 4. nazaran kemiklerüñ ucı vechiyle şuret-i terkîbi tehdüş ider, ya'nî mādde-i kesîfe ve mādde-i esfencî 5. ve mādde-i şebekiye tesmiye olunan medârlardur. Yidinci olan mādde-i kesîfe dâ'imâ ihâta 6. itdügi diger iki cüzlerden ziyâdesiyle kesîf ve etrâflarında bir tabağa teşkîl itdügi 7. müte'allik

bulunduğı kemik hacm̄i ne kadar küçük ise h̄aşı̄l itdüği tabaka ol kadar ziyāde- 8. - siyle kes̄if olur. Ve bir de işbu mādde-i kes̄ife taş gibi sert ve bir takım elyāfdan 9. müşekkel olan levhaları birbiri üzerinde tevz̄i'nden h̄aşı̄l olmuşdur ve bu levhaları teşk̄il 10. iden elyāflar uzunca ve yaşsı ve ğāyet ufağ s̄a'ıklararı h̄āvī olduklarından ev'ıye-i 11. sađirinüñ mürürına müsā'ide iderler.

12. (İkinci olan mādde-i esfenci)

13. Bunuñ dağı bu vechiyle tesmiye olunması kendüsine şüret-i tanz̄iminden muştak ider ki ğāyet ince 14. elyāflar ile ufağ levhalardan terk̄ib olunup şekl ile hacimleri ta'bir iden vāsi' 15. menfezleri h̄āvīdür ki bunlar dağı beynlerinde müşterik ve derūnları gerek kan ve gerek 16. ziyādesiyle bir māyi' h̄alinde bir yağ ile memlū'dur.

17. (Üçüncüsü olan mādde-i (...))

18. Bu ise uzun ve kısım ve sağlılarına toğrı derūnları boş olan kemiklerüñ 19. h̄āvī olduğı mecrāya qar̄iben bulunur ise fağat nādiren mevcüddur.

20. (Kemiklerüñ 'umūma teşk̄il ile h̄acmi beyānındadır)

[7a] 1. Kemikler ibtidā'-ı zuhūrlarında māyi' ve soñraları ğaz-ı revhi iseler dağı soñraları 2. kendilerini diger aqsāmdan tefriğ iden sertlik ağız iderler ve māyi' h̄alinde oldukları 3. zamān kemikleri renksiz ve şeffāf ve ğayr-ı merāirler ve bundan haylī vağt sür- 4. meyüp kemiklerüñ ğaz revhiyet h̄ali gelür ise bu h̄alde iken bi'l-cümle kemikler ziyādesiyle 5. kar̄ib bir renk ile mülevvin ve sertlikleri aqsām-ı 'uzviyyenüñ s̄a'iresine fā'ik 6. ve ağız idecekleri şekl tahtında rü'yet olunurlar. Ve bu tārīhden soñra kırırdağ 7. h̄alinden kemik h̄aline pey-der-pey intikāl iderler ise hayvānātuñ senk (?) kāmilesine kadar 8. toğrı büyürler.

9. (Uzun kemiklerüñ seyrü'l-'umūmisi)

10. Uzun olan kemikler kolları maşşūş olup ve kollaruñ merkezinde uc ucı vağ' olunmağ 11. ve mā'ile vağ' olmuş bir takım (...) teşk̄il iderler bir de böyle

uzun olan 12. kemiklerde üç kıt'a müşâhede olunur, şevkî birisi kısm-ı vasaṭisi olduğundan cism 13. ve diğeri ikisi daḥı nihâyetleridür ve uzun olan kemiklerün nihâyetleri hacmine nazaran 14. ziyâdesiyle hacimli olduklarından mefâşillaruñ huşûlına ve veterlerün kıubbesini ve rabṭ 15. olmalarına bâdî olurlar.

16. (Senk (?) ayrılmasıyla kemiklere 'arz olan tebdîlen beyânı)

17. Uzun kemiklerün hacimleri hitâm resîde olduğundan sonra kendileriyle merkezinde vâkı' 18. mecrânun uzun hiss ve muḥîṭlerinün incelemesi müşâhede olunur.

19. (Kemiklerün kesâfeti beyânı)

20. Vücūd-ı ḥayvân ile vâkı' a'zâ'nuñ kâffesinden kemikler yek-pâre kesîfdür ya'nî [7b] 1. müsâvî hacimde ba'zen 'uzv ile kemik mu'âyene olunduğda kemikte dahâ ziyâde cevher 2. fark olunur ve bir de kemiklerün kesâfeti üzerine daḥı marîz olduğundan genç 3. ve ihtiyâr ḥayvânâtuñ kemiklerini nisbeten senk (?) kâmilesine resîde olan ḥayvânâtuñ kemikleri 4. daḥı ziyâde kesîfdürler.

5. (Kııkırdağlar beyânı)

6. İmdi kııkırdağ ta'bîr olunan aḳsâm-ı 'uzviyyenün (ki ?) billür qarîb ve kendileri 7. ziyâde kesîf ve ğâyet ile marîz ve kemiklere müte'allıḳ 'uzvlar olduğundan böyle 8. ḥayvânâtuñ ba'zı aḳsâmuñ teşkîl itmege medâr olurlar ve bir de bu kııkırdağ ta'bîr olunan 9. cüz'ler ekşer kuvveti icâb iden maḥallerde bulunmaları 'icâb ider ve bundan başka 10. kııkırdağlarun ba'zıları muḥtelif vaḳitlere göre zâyî' olarak anlarun yerlerine 11. kemikler kâ'im olmağla böyle olan kııkırdağlara muvaḳḳat ıtlâḳ olunur. Ba'zıları daḥı 12. kemikler hacm-ı kâmilesine resîde olduğdan sonra daḥı mevcūd bulduklarından dâ'ir kııkırdağ 13. tesmiye olunur.

14. (İskelet ile aḳsâm beyânındadır)

15. İmdi ma'lûm olduğü üzere şulb ve 'azmî ve ğaz rûḥî aḳsâm-ı muḥtelife-16. -nün vaz'iyye ta'bîrlerde olarak ictimâ'ları bir de ḥayvânun taḥtına bâ'ış olur. 17.

Ve bir de iskeletün iki nev'î vardır ki eger birden hayvânı terkîb iden aqsâm-ı muhtelif 18. kendülerine mahşûş olan ribât vâsıtasıyla müttehid bulunurlar ise tabî'î iskelet ve eger 19. aqsâm-ı mezbûre vazî'yye tabî'iyyelerini hıfz itmek üzere ma'denî kemikler vâsıtasıyla 20. rabt olunurlar iseler şadef-i iskelet (?) ta'bîr olunur. Ve bundan başka iskelet ıtlâk olunan [8a] 1. nesne bel ve kollar ta'mîm olunur ve birden ta'bîr olunan kısım dağı başlıca dörd 2. kısımdan mürekkebdür (...) (re's ve gögüs) ve sütün-ı şevkiye ve havz⁶⁶ bir takım 3. olunurlar.

4. İmdi birincisi olan re's

5. Bu dağı kaç' olunmuş ehrâm şekline irâ'e birle vücūduñ ilerüki nihâyetine 6. mevzû' imdi, işbu re's iki kısma taqsîm olunup birine faḥz ve digerine 7. vech ta'bîr olunur. İmdi faḥz bir nev' kaç'ı tarzında olarak 8. bu dağı yidi 'aded kemikden 'ibâret olup birincisi 'azm-i cebhî, ikincisi 9. 'azm-i medârî, üçüncüsü üstühâne-yi kafa', dördüncüsü kâ'ide-i faḥz, 10. beşincisi 'azm-i gırbâlî, altıncısı ve yedincisi 'azm-i şudgeyn 11. tesmiye olunan 'izâmlardan 'ibâretdür. Façaḥ bu kemiklerün evvelki beş 'adedi- 12. -nün iki nihâyetlerine cefn derler. İmdi yüz tesmiye olunan kısım çene ta'bîr 13. olunur ki bu dağı iki fūrū' hâvîdür ki bunlar dağı fekk-i 'alâ ile fekk-i esfel 14. taqsîm olunurlar. İmdi fekk-i 'alâ dağı on toḡuz 'izâmdan mürekkeb 15. olmaḡla birincisi ve ikincisi fekk-i 'alâ-yı kebîr, üçüncüsü ve dördüncüsü 16. fekk-i 'alâ-yı şaḡîr, beşincisi ve altıncısı 'azm-i enf, yedincisi 17. ve sekizincisi ev'ıye-i dem'ıye, toḡuzuncusu ve onuncusu 'azm-i vecenî, 18. on birincisi ve on ikincisi 'azm-i dimâḡî, on üçüncüsü 'azm-i mik'a, 19. on dördüncüsü ve on beşincisi bitrite (?) denilen dörd 'aded kemikdür 20. dağı vardır ki anlara 'izâm-ı qarneyn ta'bîr olunur. Lâkin bunlaruñ kâffesi [8b] 1. cefn yalnız 'azm-i mik'a taḡdîr ve fekk-i esfel ile yalnız bir 'aded kemikden 2. 'ibâret olmaḡla ismine dağı 'azm-i fekkî ıtlâk olunur.

3. İkincisi olan şadr

⁶⁶ "havz" kelimesi yazılırken hep "ha" kullanılmıştır.

4. Bu dađı sũtũn-1 Őevkiye tađtına mevzũ‘ ve ta‘lĩķ olunarak kendũsi dađı 5. ķafeŐ tarzında teŐekkũl (aŐa) aŐađı taraftan vasať-1 vasaťınuĩn ũzerinde olmak 6. ũzerinde bir kemik vāsıťasıyla teŐķĩl olunmuŐdur ki iŐbu kemik ismine ‘azm-i Őadr 7. ıťlāķ olunur ve yan taraflardan dađı ĥayvānātuĩn nev‘ine (...) ‘adedi teĥāllũf 8. iden ķafes Őeklinde ‘izān ve ķıķırdaķ ile ĥādiŐ olmuŐdur ki bunlara dađı 9. ıťlāĝ bulup ķaburĝa tesmiye olunur ve gũgũs ile suťũn-1 Őevkiye mũtteĥĩd 10. olduķda vũcũduĩn ķısm-1 vasaťisini ĥāŐıl iderler.

11. ũçũncũsi olan sũtũn-1 Şevkiye

12. İmdi sũtũn-1 Őevkiye zāviyyeli ve inĥināyı ķābil bir nev‘i manivela meŐābihesinde 13. olarak vũcũd-1 ĥayvāniyenũn esāsını teŐķĩl itmege bā’iŐ olur ve kendũsi dağı 14. bir taķım tek kemikleri vāsıťasıyla terkĩb olunmuŐdur. İŐbu kemiklerũn ismini fıķarāt 15. ta‘bĩr olup ve ķā’idesini teŐķĩl itdũkleri ķıťa‘āta gũre isimler dağı 16. teĥalluf ideceĝinden fıķarāt-1 ‘unuķ ve fıķarāt-1 zāĥrĩ ve fıķarāt-1 ķaťanı isimleriyle 17. fark olunur.

18. Dũrdũncũsi olan ĥavz

19. Bu dağı vũcũduĩn girũki ķısmını mũntehĩ ķılarak kendũsi dağı iki ‘aded 20. ĥavz kemigi ile ķuyruk Őoķumu ve bir taķım ĥacim cinsiyle kebĩr (kebĩr) ta‘bĩr iden [9a] fıķarāt-1 eznāb ta‘bĩr olunan ufaķ kemikler vāsıťasıyla terkĩb olunmuŐdur.

2. Ķollarũn beyānı

3. Bunlar dağı Őikeste olmuş dũrd ‘aded sũtũn mesābesinde olarak muķaddem 4. ve mu‘aĥĥar isimleriyle birbirinden fark ve ta‘bĩr temyĩz olunur.

5. İmdi oĩn ķollar

6. A‘zā-yı Őadrı dađı tesmiye olup her birisi dũrd ķıť‘aya taķsĩm olunmuŐdur ki 7. bu ķıť‘alar dađı omuz ve ķol ve bilek ve ayak tesmiye olan ķısmılardur 8. ve ĥayvānāt-1 mũnisenũn kāffesinde omuzuĩn ķa’idesi yalnız bir kemik vāsıťa- 9. sıyla teŐķĩl olup ve ismini dađı kũrek kemigi tesmiye olunur ve ķoluĩn ķa’ide- 10. sinde

kezâlik bir kemik olduğundan anuñ dağı ismin kol kemigi tesmiye 11. olunur. Ve bilek kemigi tesmiye olunan kısım bir kemikden müşekkel olarak aña dağı 12. bilek kemigi tesmiye olunur ve ayak dağı üç kıt'adan müşekkel olarak 13. anlardan birisi kaval kemigi ve buğâgılık kemigi insânda barmağ 14. mesâbesinde olan (...) kemigi ile ayak kemigidür ve yek-pâre tırnağlı 15. hayvânâtuñ dizi iki sıra üzere tertîb olunmuş yidi 'aded kemik vâsıta- 16 sıyla teşekkül olunmasıdır ve hayvânât-ı mezkûrenüñ kırıcı incigi ise birbiriyle 17. havâlât ittihâd itmiş üç 'aded kemik vâsıtasıyla teşkîl olunmuşdur ve hayvânâtuñ 18. bārân (?) ayağı dağı altı 'aded kemikden teşkîl olunarak işbu kemiklerüñ ucu 19. bu kolları hâşıl idüp ve diger ucını dağı 'azm-ı semeyani (?) tesmiye olunur.

[9b] 1. Girüki kollaruñ beyânı

2. Bu kolları kezâlik 'azâ-yı baṭnî dağı tesmiye olunup muḳaddimler mişillü 3. dörd kıt'a vâsıtasıyla olunmuşdurlar. Şöyle ki havz ve uyluğ ve bacak 4. ve ayak tesmiye olunan kısımlardan birincisi olan havz bu tek kolda 5. sin (?) havz kemiginüñ bir kısmın vâsıtasıyla teşkîl olunmuşdur. Ve uyluğ dağı 6. ön kolları kol tesmiye olunan kıt'anın muḳâbele olduğundan esâsında 7. vâқи' kemigi uyluğ kemigi tesmiye olunur. Ve bacak dağı bilek muḳâbele olarak 8. üç 'aded kemigi hâvîdür ki anlar dağı ayak kemigi, diz kabağı kemigi 9. ve ehrâm kemigi tesmiye olunur. Ve'l-hâşıl girüki ayak ön ayak girüki 10. muṭâbık olup anuñ gibi üç kısım hâvîdür şöyle ki birinci kısım dizin 11. muḳâbil olduğundan kezâlik iki sıra üzere tertîb olmuşdur. Altı 12. büyük yidi 'aded ufağ kemigi hâvîdür ve ikinci kısım üç 'aded 13. kemigi hâvî olup ve üçüncü kısım dağı üç 'aded boğumları ve 'azm-i 14. sapan tesmiye olunan kemikleri cemî' olup 'izâm-ı mezkûrenüñ şadrın 15. tanzîm ön ayaklarda kemiklerüñ 'aynı vechdür.

16. Mebhâş-ı 'izâm

17. Sütün-ı şevkiye tesmiye olunan kıt'anuñ kemikleri sütün-ı şevkiye tesmiye olunan 18. kıt'a büyük bir muṭâvvele mesâbesinde olarak kendüsünüñ ve

encāmı k̄ābīl ve derūnlar 19. bunu ve h̄āricen ba‘zı maḥallerde zāviyeleri irā‘e idüp sūtūn-ı mezkūrenūñ 20. kısmı a‘lā anda vāqı‘ ve başdan bedā birle ḥavzeye kadar mu‘annid olduğdan şoñra işbu [10a] 1. maḥalde daḥı sūtūn-ı mezkūr mūntehī olarak kuyruğı teşkīl iden kıt‘a- 2. -nuñ teḥaddūs daḥı bā‘iş olur. Ve şu daḥı ma‘lūm ola ki işbu kıt‘a 3. öñden girüye toğrı ta‘dad olunduğda dörd kıt‘ayı ḥāvīdür. 4. Şöyle ki birincisi kıt‘a-ı ‘unuq, ikincisi zahri, üçüncüsü kaṭānī, 5. ve’l-hāşıl dördüncüsü kıt‘a-yı zenābdur ve yek-pāre tırnaqlı ḥayvā- 6. nātuñ sūtūn-ı şevkiyesi otuz bir ‘aded kemikden mürekkeḥ olarak bu 7. kemiklerūñ isimlerine daḥı fıḳarāt tesmiye olunur ise de daḥı faḳaṭ ‘izām-ı 8. mezkūre k̄ā‘idelerūñ teşkīl itdükleri kıt‘aların isimleri kendü isimlerini 9. ḍamm⁶⁷ ve ‘ilāve olunur. Şöyle ki bunuñ k̄ā‘idesinde işbu kemiklerden 10. yidi ‘aded bulunup bunlara daḥı fıḳarāt-ı ‘unuq tesmiye olunur ve arḳada daḥı 11. on sekiz ‘aded vāqı‘ olarak fıḳarāt-ı zahriyye ve bir de daḥı altı 12. ‘aded mevcūd olup bunlara daḥı fıḳarāt-ı kaṭāniyye ismiyle 13. bādī olunur.

14. Mu‘aḥḥire kemiklerinūñ seyr-i ‘umūmiyyesi

15. İşbu kemikler kışa ve birbiriyle mütteḥid olarak mefāşlları teşkīl itmişlerdür ki 16. ve derūnları daḥı boş olduğundan muḥḥ-ı şevkī denilen iligi ḥāvī 17. derler ve işbu kemiklerūñ h̄āriceleri bir ṭaḳım ḥarbān ile techīz olunmuşdur. 18. Ve her bir mu‘aḥḥire kemigi iki kısımdan mürekkeḥ olarak kısımdan birlik aṣa- 19. ğıda vāqı‘ olup cismi tesmiye olunmuşdur ve digeri daḥı yukarı ṭarafda 20. vāqı‘ olduğundan şevkī itlāk olunur ve bu iki kısım bāverū olan [10b] 1. ḥayvānātuñ menend ‘amūdında yalnız birbiriyle cüz’ice mütteḥid olup faḳaṭ 2. ser (?) kāmilesine resīde olmasın ḥayvānāt ol derece rabṭ olunmuşdur fark ve temyīz 3. olunamazlar. Birincisi olan cismi bunuñ daḥı vasaṭında olan mecrā-yı kendü- 4. sıḳletūñ tenāḳuş itmesine mūcibe olup öñ ṭarafdan daḥı mükemmel 5. bir muḥaddebliği (?) irā‘e idüp girü ṭarafdan daḥı bir çukurluğı ḥāvī olduğundan 6. işbu çukurluğ vāsıtasıyla kendüni

⁶⁷ “ḍamm” kelimesi yazılırken hep ‘dat’ kullanılmıştır.

ta'k̄ib iden diger mu'ahhire kemigine müttehid 7. olur ve aşığı yūzi öñden girüye toğrı kıyruk şokumu ve üzeri bir takım 8. menfezler ile techiz olunmuşdur ve yukaruki yūzi dahı haylī muntazam olarak 9. mesned ve mecrā-yı şevkiyenüñ aşığı kenārlarını teşkil ider. İkinci olan yuça- 10. ruki kısım ya'nī şevkī tesmiye olunan cüz' ve 'azm iki büyük 11. levha vāsıtasıyla teşkil olunup ve vasaṭī dahı bir yüksekliği hāvidür ve bu 12. kışa şekli ve tūlı istikāmetī ve nihāyeti bulması tehlūf ider.

13. Fıkarāt-ı 'umūmī şuret-i terkibler

14. Ma'lūm olur ki işbu kemikler mādde-i kesīfe ve mādde-i esfencesi denilen cüz'ī terkibler 15. vāsıtasıyla teşkil olunup ve mādde-i esfencesi bir takım kabagı hāvī 16. olduğundan kendilerinüñ beslenmesini lāzım gelen ev'iyelerüñ mürürü ve 'ubūrına 17. müsā'ide iderler.

18. Fıkarāt-ı 'unuqiyenüñ seyr-ül-'umūmiyesi

19 Boyunda vāqī' fıkarāt digerlerinden ziyādesiyle kesīfe ve uzundurlar.

20. Fıkarāt-ı 'unuqiyenüñ seyr-ül-'umūmiyesi

[11a] Bunuñ kâ'idesi vāqī' birinci fıkra başınuñ sūtūn-ı şevkiye 2. üzerinde eczā' itdüği harekāt-ı mühtelifeyi taḥşīş olunup ve ismine 3. dahı fıkrāt-ı zahriyye tesmiye olunur ve kendüsi dahı diger fıkarātından kendü- 4. sinüñ mürür olan şekli veya tarafları munḥarife mümtedd olması sebebiyle tefriḫ 5. olunurlar ve yine boynuñ kâ'idesinde bulunan ikinci fıkarāt kemigi 6. başuñ deverānī olan harekātına taḥşīş olduğundan şahrī (?) re's 7. tesmiye olunur. Ve kendüsi digerlerinden ziyāde uzundur ve bākī kalan diger 8. beş 'aded fıkarāt-ı 'unuqiyenüñ seyrü'l-'umūmiyyesi işbu kemiklerüñ şahrī re's 9. tesmiye olunan ikinci fıkarāt kemiginden berāberle nihāyetindekine varıncaya değin 10. tedricī tūlları tenākuş idüp nihāyetindekine kadar dahı tevsiye olunurlar.

11. Fıkarāt-ı zahriyyenüñ seyrü'l-'umūmiyyesi

12. İmdi ma'lûm ola ki fıkarât-ı zahrī yukarı tarafından setr itdikleri 13. göğüs çukurluğunun vasaatında fuid (?) şeklinde olan kıt'anun esâsını 14. teşkil iderler.

15. Fıkarât-ı zahriyyenün seyrü'l- mahşûsı

16. Fıkarât-ı zahrī tesmiye olunan mu'ahhira kemikleri kâ'ide nihâyetindekine 17. degin hiss olunmaz derecelerde gitgide hacmi cihetiyle tenâküş iderek 'azm-i 18. mestûr şeklini ahz ider.

[11b] 1. Fıkarât-ı kaţaniyye seyrü'l-'umûmiyyesi

2. Ve bu fıkarâtuñ nüt'ü-yı şevkiyelerden mâ'adâ ufken mümtedd olmuş nüt'uları (...) olup 3. ve isimlerini nüt'ü-yı munharif olunur bunlar dağı hacm cihetiyle fıkarât-ı unuq ve fıkarât-ı 4. zahrī beyninde 'add olunup ve digerlerinden suhûlet (?) fark ve temyiz olunurlar. Şöyle ki 5. bunlar şevkī tesmiye olunan kısımları munharifen muhî̄t olarak müttehid olmuş kâ'ide-i 6. müşâbihet ve haylî uzundur ve üstten alta doğru yaşı ve sûtun-ı şev- 7. kinün muhaddebine doğru 'amûden ve ufken mümtedd olmuşlardır.

8. Fıkarât-ı kaţaniyyenün seyrü'l-mahşûsı

9. İşbu mu'ahhire kemikleri dağı birbirine ziyâdesiyle müşâbihe iseler faqat hacmi 10. cihetiyle birinciden nihâyetine kadar tedric tezâyüd iderler.

11. 'Umûmen sûtun-ı şevkī beyânındadır

12. İşbu sûtun terkib iden kemiklerün mecmû'ı bir nev' sûtunı hâşıl 13. iderler ki kendüsi ve bir takım yükseklikleri irâ'e iderek vasaatı dağı 14. delik olduğundan bir mecrânun huşûleti bâ'ış olmağla mecrâ-yı mezbûr dağı 15. menh-i şevkiye tesmiye üçüncü iligi hâvidür ve şu dağı ma'lûm ola ki sûtun-ı 16. şevkiyenün biri yukarıda ve digeri aşağıda ve ikisi yan taraflarda 17. olmak üzere dörd yüzi, biri muqaddem ve digeri mu'ahhire olan ikisi 18. nihâyeti merkezinde dağı mecrâ-yı hâvidür. Biri sûtun-ı 'izâm yukarı yüzi, [12a] 1. bunun dağı üzeri 'amûdî bir istikâmetde bulunan nüt'ü-yı şevkiyeler ile mühre 2. techiz olunmuşdur. Ve bu

nüt'ularuñ tūlī ve meyl (?) irtibātına medār oldukları anlaruñ kuvvetlerinüñ 3. şedīd olmasını bā'ış olur. Şöyle ki boynuñ kıt'asında bulunan mühre kemiklerinüñ 4. nüt'uları ğāyet kışa ve arqada bulunan mühre kemiklerinüñ nüt'uları bi'l-'aks 5. ğāyet uzun ve gerü tarafa toĝrı temeyyül olunmuşdur. Ve fıkarāt-ı kaṭaniyyenüñ mühre 6. kemiklerinüñ nüt'uları bir miqdār kışa ve ilerüye toĝrı cüz'ī meyl itmişlerdür.

7. İkinci olan aşıĝı yūzi sūtūn-ı mezkūruñ işbu yūzi bir taqım 8. inhināları ve tümseklikleri kemikleri (?) irā'e ider üçüncüsü olan yan taraf yüzleri 9. işbu yüzlerde nüt'ū munḥarif tesmiye olunur ki bir taqım yumrulukları müşāhede olunur 10. ve sūtūn-ı mezkūruñ öñ nihāyet mecmā' kısımlardan ziyādesiyle müteḥarrik ve kıḥf 11. ile bir mefāşıl teşkil idüp ve baş daḥı müstenid olur ve girüki nihāyet ise 12. kıyruq şoqumu tesmiye olan kemigi muntehā olmuşdur.

13. Sūtūn-ı şevkiyenüñ mecrāsı beyānında

14. İşbu mecrā-yı mühre kemiklerinüñ birbiriyle ittiḥādından ḥāşıl olarak kāffe-i imtidādında 15. şekliyle ve vaz' bir degildür ya'nī fıkra-ı munteḥabe (?) tesmiye olunan mühre kemiginde işbu mecrā dā'ire- 16. -vī ve ziyādesiyle vaz' olup lākin (?) re's toĝrı vāşıl olduĝda ṭarlaşır. 17. Ve bu maḥallden daḥı fıkarāt-ı zahriyyenüñ birincisinüñ tesmiyesi varıncaya deĝin tedric ile 18. işbu mecrā-yı tevasī' ider göĝüs (...) qarīb olan maḥallerde muntazam müte'allik şeklini [12b] irā'e ider ve bu maḥallden fıkarāt-ı zenāb ta'bīr olunan kemiklerüñ ikincisine, yaḥūd, 2. üçüncüsüne kadar mütteḥid olarak mecrā-yı mezbūruñ kıt'a daḥı tenākuş ider.

3. Şadr beyānı

4. Bu kıt'a dörd ayaklı olan ḥayvānātında sūtūn-ı şevkiyenüñ kısım vasaṭisi taḥtına 5. vaz' olunarak saḳfī daḥı kısım-ı mezkūr vāsıtasıyla teşkil olunup sūtūn-ı 6. şevkiye şadr ta'līk olunmuş gibi müşāhede olunur ve bir de göĝsüñ saḥları 'azm 7. ve ğazrūf olarak cidārü'l-enf nefesle cevelān maḥşuş olan 'uzvlar ḥıfz viḳāye 8.

olunurlar. Ve bundan başka şadı ve re'sden kıt'a 'unuq vāsıtasıyla ve haşdan (?) kıt'a 9. kıt'anı i'ānesiyle tefriķ olunup ve kendüsi dağı yukaru tarafdā fıķarāt-ı zāhri 10. ve aşığı tarafdā 'azm-i şadı ve yan tarafdā 'aded cihetiyle fıķarāt-ı zāhriyyeyi müsāvi 11. kaburğalar aşığı nihāyetlerinde bulunan elastiki kıtırdakları⁶⁸ ğazrūf 12. ıtlāđi tesmiye olunur ve yek-pāre tırnaklı hayvānātuñ şadrini teşkil iden kemikler 13. toķşān bir 'aded olup (...) elli beş kemik otuz altısı kıtırdaklar.

14. 'Azm beyānındadır

15. Kemik ve tek kendü üzerine cüz'i egilmiş ve gögsüñ aşığı kısmı üzerinde 16. yukarudan aşığı ve öñden girüye mā'il vaz' olunup ve kendüsini dağı 17. adlā' şādiķanuñ kıtırdakları vāşıl ve merbūť olduğından 'azm-i mezbūr 18. işbu adlā' mesned (...) i'tibār olunmuşdur. Ve bir de işbu kemik bir yan tarafı [13a] 1. biri yukaruda ve biri aşığıda olmak üzere üç yüzi ve üç kenarı 2. ve biri öñde ve biri girüde olmak üzere iki nihāyeti vardır. İşbu kemik şüret-i 3. terkīb 'azm-i şadı birbirini müttehid olan yidi 'adedinüñ kemikler vāsıtasıyla teşkil 4. olunup ve bu kemikler dağı birbiriyle kıtırdak vāsıtasıyla müttehid olmuşlardır.

5. Kaburğaların beyanı

6. Bārgirüñ vücūdında bulunan kaburğaların beher tarafda on sekiz olmak 7. üzere otuz altı olup kendüleri yaşı ve kavş şeklinde bir takım kemikler 8. olmağla gögsüñ muhitiñi teşkil iderler ve kaburğaların kendüleri fıķarāt-ı zāhri 9. ta'līķ olunduklarından fıķarāt-ı mezküre ile bir takım mefāşılları teşkil idüp ve 10. birbirlerinden teħālūf iden mesāfelerüñ vāsıtasıyla tefriķ olunurlar. İşbu aralıklar 11. meyān-ı adlā' tesmiye olunur ve yine bu kaburğaların aşığı nihāyetleri kıtırdak 12. ile muntehi olduğından anuñ vāsıtasıyla gerek tođridān toğriya ve gerek bi'l-vāsıta- 13. sıyla 'azm-i şadı merbūť olurlar. Ve yine kaburğaların sūtūn-ı şevkiyeden berāberle 14. 'azm-i şadı tođridān toğriya vāşıl olup olmaduklarına göre tefriķ

⁶⁸ "kıtırdak" kelimesi yazılırken hep "'tı'" yazılmıştır.

olunur. 15. Ya'nî 'azm-i şadra toğridan toğriya müttehid olunanlar sekiz 'aded olup anlara dağı 16. adlâ' sakı tesmiye olunur ve digerleri on 'aded olup anlar dağı 17. adlâ' kazıyye tesmiye olunur.

18. Kaburğaların seyrü'l-'umūmiyyesi

[13b] 1. Kaburğaların her birisi yaşşı bir kavş 'azmiyi irâ'e iden ve yan tarafı muhaddeb üç 2. taraf mevki'i ve girü taraf toğrı mā'il teveccüh olmuştur ve bir de kaburğaların şekli 3. uzun kemiklerin şekline muşābih ise de faqat bunlarda dağı bir cism ve biri yu- 4. qaruda biri aşağıda olmak üzere iki nihāyet müşāhede olunur. Birincisi 5. olan cismi kaburğa kemiginün cismi 'adeden bir taraftan diger tarafa toğrı yaşşı 6. biri hārici⁶⁹ ve biri dāhilī olan iki yüzi ve biri muqaddem ve biri mu'ahhar olan 7. iki kenarı vardır.

8. Kaburğa vech-i hāricisi

9. İmdi kaburğalar vech-i hāricisi kısmı vāsatisına toğrı muhaddeb ve bu yukaruki- 10. -lerine toğrı ve qalça kaburğaların beyinde vāki' anlar irtibātına medār olmak 11. için bir takım pürüzlükleri hāvidür vech-i dāhilī yahud güşā-yı cenb (?) tarafda 12. olan yüzi düz ve şokum (...) üzerine temāşā iderek güşā-yı cenb (?) denilen 13. zār vāsıtasıyla ihāta olunmuştur.

İlerüki kenarına kemigün ve mevki' ve cüz'- 14. ĩce iç taraf toğrı teveccüh idüp meyānī itlāk dāhilī tesmiye olunan 15. anın irtibātına medār olur, girüki kenarı mürür ve ziyādesiyle kesif 16. ve irâ'e itdügi münhanī ön kenarın menhasına (?) ziyādesiyle mümtedd olup ve kezā 17. meyān itlāk tesmiye olunan anların irtibātına tahşış olan bir takım pürüz- 18. lükleri irâ'e ider ve kaburğaların üzerinde vāki' çizgiler ev'ıye ile a'sabun [14a] 1. mürürına (...) 'aded olmak için tahşış olup işbu çizik yukarudan 2. aşağıya toğrı mümtedd olarak kaburğa kemiginün vāsatisına dāhil olduğda 3. zā'il olur ve şu dağı ma'lüm ola ki kaburğa kemiginün yukaruki ya'nî

⁶⁹ "hārici" kelimesi yazılırken hep "hı" kullanılmıştır.

zahri (?) 4. olan nihâyetinde biri digerinüñ ilerüsine vâkı' olunmuş, iki muhaddeblük müşâhede 5. olunur ki öñde bulunan re's ve girü tarafda bulunan teberüzine (?) tesmiye olunur 6. idi. Re's tesmiye olunan yumruluk ğayr-ı muntazam olarak şudür-ı vecenî muhaddeb olan 7. mefâşıl iki küçük yüzi irâ'e idüp ve işbu yüzler biri digerinüñ öñine 8. vaz' olunmuşdur. Teberüzine (?) tesmiye olunan yumruluk re's tesmiye olanlar 9. küçük ve re's dahı bir mefâşıl hâşıl iden ufağ yüzi irâ'e idüp işbu 10. yüz vâşıtasıyla zıkr olunan yumruluk fıkrātuñ munharife irâ'e itdügi çukurluğı 11. muzabik olarak bir mefâşıl hâşıl ider ve bir de her bir kaburğanuñ aşağı nihâyetine nisbeten 12. ve ufağ bir yüksekli ğirâ'e ider ki üzerine mezkür kaburğanuñ rabt olunduğı kıtırdakuñ 13. yukaruki nihâyeti müttehid olmuşdur. Ve'l-hâşıl her bir kaburğa yukaru tarafdı iki mühre kemigi 14. ile mefâşıl teşekkül idüp ve aşağı tarafdı dahı kendü kıtırdakuñ imtidâdıyla müttehid 15. olmuşdur. Binâ'en 'aleyh ön tarafdı bulunan sekiz 'aded kaburğa kemiklerüñ kendü kıkırdakları 16. i'ânesiyle 'azm-i şadr vâşıl olup girü tarafdı bâkı' kalan on 'aded kaburğa kemikleri 17. dahı kendü kıtırdakları vâşıtasıyla ba'zıları digerlerinüñ üzerine müstenid olmuşlardır.

18. Kaburğaların şüret-i terkibi

[14b] 1. Kaburğaları kendi şekli uzun kemiklere ğâyet müşâbih iseler de dahı fağat terkib cihetiyle 2. yaşşı kemiklere beñzerler ve bir de kaburğaların üç vech vardır. Ya'nî birincisi cisimleri 3. için, ikincisi dahı her bir kaburğaların irâ'e itdügi yumruluklar içündür, ya'nî 4. biri re's için ve digeri teberüzine (?) tesmiye olunan cüz'i içündür ve yek-pâre tırnaklı 5. hayvânātuñ kaburğaları bir tarafdı on sekiz dâne olmağ üzere otuz altı vardır.

6. Kaburğaların seyrü'l- maşşüş ile kaburğaları beyânındadır

7. İmdi kaburğaların tılları ve arzları birinciden tokuzuncıya kaburğa kemiginüñ varınca de ğin 8. tedric ile tezâyüd idüp ve onuncıdan on sekizinciye varınca de ğin tenakkül iderler. Ve yine 9. kaburğaların irâ'e itdügi münhanîlik

birinciden nihâyetindekine varıncaya degin gitgide tezâyüd 10. ider ise dahı lâkin tokuzuncıdan nihâyetindekine kadar işbu kaburğaların resm itdüğü mühanîlik 11. kuşu müte‘âkıben tenâkuş ider. Binâ‘en‘aleyh ol bulunan kaburğalar kemikleri ve girü tarafda 13. vâkı‘ olanlardan gerek kendülerinüñ müstaķim olmaları ve gerek kesif ve vâsi‘ olmaları 13. cihetiyle dahı tefriķ olunurlar ve bir de birinci ile nihâyetinde bulunan kaburğa kemiklerinüñ girüki 14. kenârında bir çizgi müşâhede olunmadığı gibi cism dahı saḥ-ı hâricinde hiç bir pürüzlü 15. müşâhede olunmaz ve bu zıkr olunan haşır (?) (...) teşekkül ider ki ol ziyâde uzun 16. ve vâsi‘ ve saḥ-ı hâricleri ziyâde pürüzlü olan kaburğaların vasaḥda bulunanlardır. Ve bundan 17. mâ‘ada‘ işbu kaburğaların resm itdüğü munhanîler ziyâdesiyle müttehid (...) şâlişen en ziyâde kışa 18. olan kaburğaların nihâyetleri hafif beyzî olduğundan bu dahı gögsün yan taraf saḥlarında [15a] müşâhede olunur. Şâlişen ön tarafda bulunan kaburğaların irâ‘e 2. itdüğü münhanî çizgi muḥaddeb olduğundan zıkr olunan kaburğaların 3. istikâmeti ḥaḥta ‘umûmiye takarrüb ider ve‘l-hâşıl, râbi‘an girü tarafda 4. bulunan kaburğalar digerlerinde ğâyet tar ve ziyâde muḥaddeb olduklarından 5. başka istikâmetleri dahı ḥaḥta ufukıyye takarrüb ider.

6. Ğazrûf adlâ‘ı

7. Bunlar dahı gögsün aşığısını itmâm itmeye ve kendüleri ğâyet 8. elastiki olduklarından göğüs çukurluğının muḥîḥ ḥarekâtı tezâyüd 9. itmege maḥşûş ‘uzvlar olup ve ğazrûf-ı mezkûrenüñ ‘adedi 10. kaburğaların ‘adedine müsâvi ve kaburğaların aşığı taraflarında 11. itmâm iderek kaburğalar birlikde ön tarafı açılmış olan 12. bir zâviye-i münferici teşkîl iderler. Ve bu kırıkdağların her biri 13. uzun ve ziyâdesiyle ğayr-ı muntazam olarak mürür biri hâricî 14. ve biri dâhilî olmak üzere iki yüzi ve biri muḥaddem ve biri 15. mu‘ahḥar olarak iki kenârı bir a‘lâ ve biri esnâ olan iki nihâyeti irâ‘e ider.

16. Birinci olan vech-i hāricisi

[15b] 1. Ve önden girüye toğrı ğayr-ı muntazam olarak muhaddeb ve üzeri dağı 2. öñ tarafından ‘ađalāt-ı şadriye ve girü tarafda ‘ağale-i dāl-ı kebīr 3. ile ‘ağale-i müstaķīm bađn vāsıtasıyla setr olunmışdur.

4. İkincisi vech-i dāhilisi

5. Yuđarudan aşağıya toğrı bir miđdār muhaddeb ve ilerü tarafda bulunan 6. řaburđalaruñ ‘ađalāt-ı şadriyenüñ irtibātına medār olduğı gibi ve girü 7. tarafda bulunan řaburđalaruñ cismi ‘ağale-i munharif bađn ile hicāb-ı hā- 8. cizüñ irtibātına medār olur yuğarudaki nihāyet mürür 9. ve cüz’ice şışmış ve her bir řaburđa aşağı nihāyetinde bulunan 10. řukurluđuñ derünına nüfuz itmışdür. Aşağı nihāyet ve öñ 11. tarafından sekiz ‘aded ğazrūf ‘ađalātla her birinüñ ařa- 12. ğıyaki nihāyeti mefāşıl bir sağı irā’e iderler ki iřbu sağı-ı ‘amüden 13. yuğarudan aşağıya mümtedd olmış, ve öñde girüye toğrı, muhaddeb olarak iřbu sağı vāsıtasıyla zıkr olunan řaburđalar 15. ‘azm-i şadr ile toğrıdan toğrıya hareket iderler ve bākī 16. kalan diğer iki öñ ‘aded řaburđalaruñ ğazrūfları 17. ince bir nihāyet ile muntehī olarak zıkr olunan iřbu nihāyetleri [16a] 1. vāsıtasıyla birbiriyle rabť olmışlardır.

2. Ğazrūf adlā‘nuñ seyrü‘1- mađşüsü

3. İşbu kıtırdaklaruñ kesāfeti birincisi bir nihāyetindekine varıncaya ve değin 4. tedric ile tenāküş idüp ve birinciden toğuzuncıya değin iřbu 5. kıtırdaklaruñ tūli tezāyīd birle ve toğuzuncıdan řoñra on sekizinciye 6. varıncaya değin zıkr olunan kıtırdak tūli tenāküş ider ve adlā‘-yı 7. řādiķanuñ kıtırdakları birbiriyle müttehid olmayup değin adlā‘-yı 8. kāzibelerüñ kıtırdakları bir şakım ‘ağale‘ ribāt vāsıtasıyla 9. kendü imtidādlarınıñ ğaylī bir mesāfesi üzerinde birbirleriyle 10. mümtedd olmışlardır.

11. ‘Umūmen gögsi beyānı

12. Enfā’ zıkr olunduğı üzere göğüs sūtūn-ı şevkiyenüñ kısım-ı vasaṭīsi 13.tahtına ve iki öñ kollaruñ beyninde vaz’ olunarak zıkr olunan 14. kolları birbirinden tefrīk birle kendülerine bir mesned noqtası olur. 15. Ve gögsüñ şekli beyzīce büyük bir nev’-i kafeş şeklini irā’e ider- 16. -ek bir taraftan diger tarafa toğrı yaşşı ve iki nihāyetleri 17. açıkdur ve yāhud göğüs bir maḥrūṭü’ş- şekl olarak kezālik 18. içi (...) bir taraftan diger tarafa toğrı yaşşı ve kaṭı’ olunan [16b] 1. re’s öñ tarafa müteveccih ve kā’idesi daḥı mā’il kaṭ’ olarak 2. girü tarafa müteveccih olmuşdur. Ve gögsi çukurluğumuñ vūs’at dā’imā aḳ- 3. cigerüñ ḥacmi nisbetinde olduğundan göğüs şeklinden teneffüs fi’lini 4. ve ḥayvānuñ kuvvetleri ma’lūm olur ve yine göğüs ḥayvānuñ boyundan 5. öñ tarafta bulunan birinci ve ikincisi ḳaburğa kemikleri ve girü taraftan 6. daḥı ḥicāb-ı ḥaciz denilen zār vāsıtasıyla tefrīk olunmuşdur. 7. Ve göğüs biri ḥāricī digeri dāḥilī olan iki saṭḥ ve re’s 8. teşkīl iden muḥīṭi muḳaddem ve kā’idesini ḥāşıl iden muḥīṭ-i mu’ahḥar 9. müşāhede olunur.

10. Birincisi olan saṭḥ-ı ḥāricīsi

11. Bu daḥı biri üstinde ve digeri altında ve ikisi yan taraflarda olan 12. dörd kısım irā’e ider. Yuḳaruki kısım, ya’nī mensūb olan kısım 13. vasaṭīsinde bir taraftan diger tarafa toğrı yaşşı ve öñden girüye toğrı 14. i’vicāclı ve yan tarafları muḥaddīddür.

15. Aşağı kısım

16. Bu daḥı öñden girüye toğrı ziyādesiyle temeyyül iderek öñ 17. tarafta bulunan iki mişillü miḳdārı kemiginüñ ve bāḳī imtidādında [17a] 1. bir taraftan diger tarafa toğrı cüz’i cereyān tarafta bulunan 2. kısımları yaḥūd ḳaburğalaruñ mensūb olan kısımları yemīn 3. ve yesār isimleriyle birbirinden tefrīk olup ve kendileri 4. daḥı munḥarifen muḥaddeb ve nihāyetlerine nazaran vasaṭīsi ziyādesiyle 5. geniş ve ḳaburğalar vāsıtasıyla teşekkül olunmuşdur. İmdi gögsüñ 6. saṭḥ-ı dāḥilīsi düz ve

kāffe-i imtidādında güşâ el cenb denilen 7. zâr vâsıtasıyla tefrîk olup bu dağı muğa‘ar olan dörd kısım 8. hâvîdür ki bunlar dağı fevkânî tahtânî ve yan taraflarda bulunan isimler -9. ile fark (ve) temyîz olunur.

10. Kısm tahtânîsi

11. Göğüs kemiginün vech-i a‘lâsı ve adlâ‘-yı şâdiķanuñ kıtırdakları 12. vâsıtasıyla teşekkül olunarak öñden girüye toğrı vüs‘ati tedric 13. ile tezâyüd iderek kısmı a‘lâsı fıķarât-ı zahrî vâsıtasıyla iki vâsi‘ 14. kısmını şol ki vechiyle taķsîm olunmuşdur ki fıķarât-ı mezbürenün cisimleri 15. iki taraflarda mecârî tarzında birer maħall hâşıl iderek maħall-ı mezbür 16. derûnına aķ cigerlerün beheri vaz‘ olunmuşdur ve yan tarafları 17. kaburğalar vâsıtasıyla teşekkül olup kendü imtidādlarınıñ iki 18. kaķ‘ına kadar muğa‘ar ve cigerlerün yüzlerinde birisi üzerinde lâyıķ (?) ile [17b] 1. idecek vechiyle vaz‘ olunmuşdur.

2. Gögsün muħîṭ muķaddemi

3. Öñ taraftan beyzîce ve ‘amüda ķarîb bir istikâmetde 4. bulunup verür (?) taraftan dağı birinci fıķarât-ı zahrîyenün cismi 5. vâsıtasıyla ve aşığı taraf ile yan tarafları birinci ve ikinci 6. ve şol ve şağ taraf kaburğaları ile techîz olunmuşdur.

7. Gögsün muħîṭ-i mu‘aħḫarı

8. Bu dağı yukarudan aşığıya ve girüden ilerüye mâ‘il ve ‘amüdü 9. bir istikâmetde beyzîce ve yukaru taraftan dağı fıķarât-ı zahrîyenün nihâ- 10. yetinün cismiyle ve aşığı taraftan dağı ‘azm-i şadruñ imtidād ve batnî- 11. si ve yan taraflardan dağı adlâ‘-yı hâriciye kıtırdakları vâsıtasıyla 12. taħdîd olunmuşlardur. Ve bir de gögsün muħîṭi mu‘aħḫar kāffe-i imtidādında 13. hicâb-ı hâcizuñ irtibâtına bâ‘iş olup bu vechiyle dağı hicâb-ı 14. mezkûruñ ve ķarın çuķurluđından tefrîk ider.

15. Re’s beyânındadır

16. Sütün-ı şevkiye ilerüki nihâyetine vaz‘ olunan kıṭ‘a-i re’s tesmiye olup 17. bu dağı dörd ‘aded ve zâviye ise irâ‘e iden nev‘i mâ eħrâm şekline 18.

müşābihdür ki kâ'idesi yukarudan re's kıta' olunmuş ve yan ve başınuñ [18a] 1. kendüsi dağı birbiriyle lāyık ile müttehid olan muhtelif kemikler vāsıtasıyla 2. teşekkül olunmuşdur ve bir de baş iki kısma taqsım olunmuşdur ki birine kıhf 3. ve digerine yüz tesmiye olunur ve bu iki kısımlaruñ itdüğü çukurluklar 4. derünına hayātına mühim olan ba'zı 'uzvlar mahfūzdurlar.

5. 'Azm-i kıhf beyānındadır

6. Kıhf denilen kısım başuñ üst ve girüki kenārına vaz' olduğı 7. hālde münazir (?) beyzī şeklinde bir büyük çukurluğı irā'e ider ki teni kāl (?) 8. tesmiye olunan sekiz müte'allik 'uzvları himāye ider ve kıhf tışa- 9. -rudan içerüye yaşşı ve kemer (?) tarzında oyulmuş yidi 'aded kemikden ibā- 10. retdür. Ve bu kemiklerden öñ tarafda bulunan 'azm-ı cebhī ve 'azm-ı cidārī 11. ve girü bulunan kâ'ide-i kıhf ve yürü (?) tarafda bulunan istihā'-yı 12. kafā ve aşağıda 'azm-i girbālī iki taraflarda bulunanlar dağı 13. 'azm-ı qarneyn denilen kemiklerden işbu iki başınuñ 14. ve birbirine münazır (?) ve diger ikisi dağı çiftdür ve bu kemiklerden ucı 15. kâ'ide-i kıhf teşekkül itdükleri gibi yüzüñ dağı teşkiline i'āne iderler ki 16. anlar dağı 'azm-ı cebhī ve 'azm-ı girbālī ve kâ'ide-i kıhf tesmiye 17. olunanlardır.

18. 'Azm-ı cebhī beyānındadır

[18b] 1. İşbu tek ve gayr-ı muntazam olarak tışarudan içerüye toğrı 2. yaşşı ve öñden girüye toğrı kayrılmış olduğı hālde kıhfdde 3. bulunan çukurlukları vecibe (?) ta'bīr olunan fıkraları ve medār-ı 4. 'ayn ta'bīr olunan çukurluğuñ bir kısmını ve fıkra-ı şudgī 5. teşekkül ider. İş bu kemik içerüde ve tışaruda ve yanlarda 6. olmak üzere iki yüzü ve aşağıda ve yukaruda ve yanlarda 7. olmak üzere dörd kenarı olup her birleri icmālen beyān 8. olunacaktır.

9. Birincisi olan vech-i hāricī

10. Bir taraftan diger tarafa toğrı gayr-ı muntazam olarak muhaddeb olduğı 11. hālde biri öñde ve diger yan taraflarda olarak üç cüz'i 12. taqsım olunmuşdur.

Öñde bulunan cüz'i yanlarda bulunan zāviyyelerüñ 13. beherinüñ ortası tar ve yaşı ve mā'il tışaruya ve girüye müteveccih 14. olan yumruluğı irā'e ider ki nütü'-i medār ta'bīr olunur ve yanda 15. bulunan cüz'leri beheri öñde girüye toğrı cüz'ice çukurca 16. olarak aşığıya toğrı mā'ilen vaz' olunmuşdur.

17. İkincisi vech-i dāhilisi

[19a] 1. Bu dağı üst tarafda muhaddeb lākin irāde ider ve munharifen vaz' 2. olunmuş bir büyük kemik levhası ile tefriķ olunan hacmine 3. taķsim olunmuşdur. Birisi aşığıda diğeri yukarudadur 4. ve altuñ dāhilisinüñ her bir cüz'i zıkr olunan levhanuñ üstine vaz' 5. olunduğı hāilde kıhf ile cüz'i teşekkül iden kısmı muhaddeb olarak hücre- 6. -lerinüñ öñ kenārına mefāşıl olmışdur.

7. Vech-i dāhilisinüñ aşığıki cüz'i

8. Dağı ziyādesiyle ğayr-ı muntazam ve inişli ve yoķuşlı olduğı hāilde 9. altında bulunan ceybleri teşekkül ider. Bundan mā'adā zıkr olunan 10. iki çukurluķ üst tarafda bulunan 'izām-ı ķarneyn, 'azm-i ğırbālī 11. ve hākezā cüz'lerüñ teşķiline i'āne ider. Üçüncüsü üst kenārı 12. olup beyz-i muhaddeb ve ķalın ve ortası bir taķım vāsi' dişler ile 13. taķsim olunmuşdur.

14. Dördüncüsü aşığıki

15. Cüz'idürki ziyāde ķalın ve uzınca ve oluķ tarzında kesilmiş 16. ve bāķī maħallden dağı cüz'ice 'amiķ dişler ile taķsim olunmuşdur. 17. Ve'l-hāşıl işbu kemik on üç kemik ile hareket ider; Anlar dağı: 18. 'Azm-i cidārī ve 'azmeyn-i şudgiyye ve 'azmeyn-i enf ve iki 'aded 19. 'azm-i dimāģī dine (?) iki 'aded fekk-i 'alā-yı kebīr ve ķā'ide-i kıhf [19b] 1. ve 'azm-i ğırbālī⁷⁰ ve iki 'aded 'azm-i dimāģīdür.

⁷⁰ " ğırbālī ' ' kelimesi yazılırken hep ' 'kaf' ' kullanılmıştır.

2. Ve ‘azm-i cidārī beyānındadır

3. Bu kemik kılıfuñ öñ cüz’ī vasaṭīsinüñ ilerüsine vaz’ olun- 4. -arak ‘azm-i cebhī ile üstühān-i kafānuñ ve ‘azmiye şudğınüñ 5. beyinde vaz’ olunmuşdur. Ve kendüsi dahı yaşşı ve kemer tarzında muhaddeb ve orta- 6. -sı yanlarına nisbetle ziyāde kalındır ve bu kemik biri tışaruda ve diğeri 7. içerüde olmağ üzere iki yüzi ve yine biri yukaruda ve aşığıda 8. ve yanlarda olmağ üzere dörd kenārī hāvīdür.

9. Birincisi olan vech-i hāricīsi

10. Bir taraftan diğeri tarafa toğrı cüz’ice muhaddeb olduğı hālde üç 11. kısma taḫsīm olunmuşdur ve bir de bu kemigüñ saḫı-hāricīsi 12. müşellesü’l-şeklinde iki yumruluk ile teşekkül olunmuşdur.

13. İkincisi olan vech-i hāricīsi

14. Muhaddeb olduğı hālde beyinde bulunan müteharrik damarlarıñ 15. yaşşı kısımlarınıñ için bir taḫım saḫıbleri irā’e ider.

16. Üçüncüsü olan kenārī

[20a] 1. Olup bu dahı diğeri kenārlarından ziyāde uzun ve kalın ve muhaddeb olarak 2. etrafa ve rasiğ dişleriyle taḫsīm olunmuşdur.

3. Dördüncüsü girüki kenārıdurki

4. Bu dahı ziyāde kışa olduğı hālde vasaṭından içerüye toğrı nüfüz 5. idici bir zāviye teşkīl ider.

6. Beşincisi yan kenārları

7. Olup bunlar dahı ğayr-ı muntazam olarak muhaddeb ve ziyāde nice oldukları hālde 8. bir mecrāyı irā’e iderler. İşbu kemik dörd ‘aded kemik ile hareket ider, anlar dahı 9. ‘azm-i cebhī ve üstühāne-yi kafā ve ‘azm-i şudğeyn derler.

10. Üstühâne-yi kafa denilen kemik beyanı

11. Bu kemik tek olduğu hâlde biri önde ve biri girüde olarak iki nihâ- 12. yeti ğayr-ı mesâvî olarak kalınlığı ve ğayr-ı muntazam bir şekl hâvî olarak 13. kîhfuñ üst ve girüki kenârına vaz‘ olunmuşdur. Bu dahî dışarıdan 14. ve girüde olmak üzere iki yüzi ve bir muhîti irâ’e ider.

15. Birincisi olan tışaruki yüzi

16. Ğayr-ı muntazam olarak muhaddeb olduğu hâlde başda bulunan ‘adâlâtun 17. irtibâtına medâr olan yumruluklar ile techîz olunmuşdur ve bir de ziyâde [20b] 1. aşağıda olmak üzere bir beyzî şeklinde sâbıkayı hâvî olarak 2. merz ılık mecârî mefâşıl olmuşdur.

3. İkincisi olan vech-i dâhilisi

4. Bu dahî ğayr-ı muntazam muhaddebligi ve tışaruki yüzine nazaran cüz’î imtidâdı irâde 5. birle muhğ başına müşâbih bir takım ufağ yumrulukları hâvî olduğu 6. hâlde menfez şağîr denilen ‘uzvuñ ekşeri cüz’lerine müttaşıl olmuşdur.

7. Üçüncüsü olan muhîti

8. Yukarıda, aşağıda ve yanlarda olmak üzere dörd kısma taq̄sım olmuşdur. 9. Yukarı ki kenârı ziyâde kalın bir takım uzunca dişler ile techîz olunarak 10. ‘azm-i cidâriye müttaşıl olmuşdur. Aşağıki kenârı her ne kadar zıkr olunan gibi 11. kalın degil ise de ziyâdesiyle uzun olarak irince meme tarzında 12. yumrulukları hâvîdür, yan kenârları kalın ve taq̄riben üst tarafda bulunan 13. nışf ceyb denilen çukurlukları ile techîz olunmuşdur. İmdi bu kemik 14. beş ‘aded kemik ile hareket iderler. Anlar dahî ‘azm-i cidârî ve kâ‘ide-i 15. kîhğ ve aq̄samları denilen kemiklerdür.

16. Kâ‘ide-i kîhğ denilen kemik beyanı

17. Bu kemik tek ve yaşşı bir taraftan diger tarafa toğrı çukurca olduğu [21a] 1. kîhfuñ kâ‘idesine vaz‘ olunarak kîhfuñ derûnunda bulunan ‘uzvlar 2. hıfz ve

himāye itmege taḥṣīṣ olunmuşdur. Bu kemik biri ḥāricī digeri dāhili 3. olmak üzere iki yūzi ve biri yuḡaruda ve biri aṣağıda ve ikisi yan ṡaraf- 4. -larda olmak üzere dörd kenāri ḥāvidür. Birincisi olan ṡṡaruki yahūd 5. aṡağıki yūzi bir fark digeṡ ṡarafa ṡođrı ğayr-ı muntazam olarak muḥaddeb ve vasaṡiyle 6. muḥiṡinde baṡ egmege maḥṡuṡ olan ‘uzvlaruñ irtibāṡına medār olan bir ṡaḡım yum- 7. -ruluđları ḥāvidür.

8. İkincisi olan üst yūzi yahūd iġ yūzi

9. Bir ṡarafdan digeṡ ṡarafa ṡođrı muntazamca olarak ve beyin denilen ‘uzv-i ḥāvi 10. olan cevfi-ı kīḥf aṡağı muḥiṡini ṡeṡkīl ider.

11. Üġüncüsü olan üst kenāri

12. Bir ṡarafdan digeṡ ṡarafa ṡođrı muḡa‘ar ve imtidādınuñ vasaṡisi üzerinde 13. bir ṡaḡım meme ṡarzında yumruluğları ḥāvi olarak üstüḡāne-yi kīḥf müṡtaṡıl olmuṡdur.

14. Dördüncüsü olan alt kenāri

15. Bir ṡarafdan digeṡ ṡarafa ṡođrı muḡa‘ar olarak ‘azm-i ğırbāli iḡāṡa idüp 16. ve merkezinde daḡı birbirinden bir zār vāṡıṡasıyla tefriḡ olunan iki 17. ‘aded cevfi-ı kīḥf irā’e ider.

[21b] 1. Beṡincisi o yan ṡarafları

2. Bunlar daḡı her ḡanđı biri yuḡaruda digeri aṡağıda olmak üzere 3. ikiṡer ḡıṡma taḡṡım olunmuşdur ki burun ḡıṡmı mā’ilen bir istiḡāmetde olarak 4. ‘azm-i ṡudđi ile mutṡaṡıl ve aṡağıki ḡıṡmı daḡı ince ve muḥaddeb ve ‘azm-i cebhiye- 5. -nūñ kertigi derūnına nüfūz iden bir sivriligi ḥāvidür ve bir de ḡā‘ide-i 6. kīḥf denilen kemik on ‘aded kemik ile ḡareket ider. Bunlarda: ‘azm-i cebhī, 7. üstüḡāne-yi kīḥf ve ‘azm-i ğırbāli ve ‘azmeyn-i ṡudgeyn ve iki ‘aded ‘azm-ı 8. dimāđi, iki ‘aded ‘azm-ı evcün, ve’l-ḡāṡıl bir de ‘azm-i miḡ‘a denilen kemikler 9. ile ḡareket iderler ve bu miḡdār olunan kemiklerdür, evvelki beṡ 10. kīḥf müṡe‘allik derler.

11. ‘Azm-i gırbālī beyânında

12. Bu kemik kâ‘ide-i kıhf ilerüki kısmınıñ nihâyetine vaz‘ olunarak kâ‘ide-i
13. kıhf burun-ı çukurluklarından tefrîk idüp ve kendüsi dağı kâ‘ide-i 14. kıhf ile
‘azm-i cebhī beynine vaz‘ olunmağla bu iki kemik ‘azm-i gırbālīsi 15. hıfz ve
himâye idüp ve aña dağı mesned olurlar. İşte bu ‘azm-i gırbā- 16. -līnūñ hafif ve
kabil şikest ve kendüsi dağı üç kısımdan ‘ibâret 17. olup ol kısımlardan birincisi
merkezi ta‘bīr olunur ki mezkūr kemiginūñ 18. cismi ve diğeri ve ikincisi dağı yan
tarafalarda bulunandır ki anlar dağı [22a] 1. muhīṭ itlāk olunup işte bu zıkr olunan
kısımlar ikisi dağı yan tarafalarda 2. bulunanlar diğeri anlar dağı muhīṭ-i itlāk olunup
işte bu zıkr olunan kısımlar 3. birden çukurluklarınıñ teşkiline i‘âne itdükleri gibi
kendüleri dağı 4. bir takım çukurlukları hāvī olup çukurluklar derūnına güşā-yı enfī
5. nüfūz iderek kendi üzerine kıvrılmış, işbu kemigūñ birinci kısım sert 6. ve memlū’
ve üzerinde mezkūr kemigūñ diğeri kısımları mevzū’ ve merbūṭ olmuşlardır. 7. Ve bir
de kısım-ı mezkūrūñ yukarıki yüzi vasaṭında kâ‘ide-i kıhfuñ sūtūn-ı 8. rivâyet olunur
ve bu sūtūnūñ yan taraflarına kâ‘ide-i kıhf müte‘allık iki 9. ‘aded vāsi‘ce çukurluklar
müşâhede olunur ki derūnlarına ‘aşab kemik 10. fūrū‘atı nüfūz itmelidir. Ve bu
çukurluklarıñ yan taraflarında kemik tarzında 11 bir hacimden mürekkeb olarak
üzerinde kalbur deligine müşâbih ve ‘aşab 12. (...) mūrūrına müsā‘id olan bir takım
çukurlukları hāvīdūr. 13. Ve bir de bu kemik yan taraflarda olmağ üzere bulunan
kısımları burun-ı 14. çukurlukları derūnına şarkmış ve her birerleri dağı birbirine
mülâşik 15. olan bir takım ‘izām-ı qarneyn mürekkeb olarak kısmıye mezbūruñ 16.
kâ‘ideleri vāsıṭasıyla inzār (?) zıkr olunan deligi kısmın ‘azm-i cebhiye 17. ve ev‘iye
ve dem‘iye ve ‘izām-ı qarneyn ile fekk-i a‘lā-yı kebīr denilen 18. kemikler rabṭ
olunmuşdur. Bundan mā‘-adā ‘azm-i gırbālī on üç ‘aded 19. kemik ile ya‘nī ‘azm-i
cebhiye ve kâ‘ide-i kıhf ve ‘azmeyn-i şudgeyn ve ‘azm-i 20. dimāğī ve ev‘iye ve
dem‘iye ‘azm-i mik‘a ve ‘izām-ı qarneyn ve fekk-i [22b] 1. a‘lā-yı kebīr ta‘bīr
olunan kemikler ile hareket iderler.

2. ‘Azm-i şudgī beyānındadır

3. Bu kemik çift ve cüz’-i çukurca ve tışarudan içerüye toğrı ğayr-ı muntazam olarak 4. yaşşı ve kendüsi dahı kışfuñ üzerine vaz’ olunup fıkarāt-ı ‘unuç cüz’i 5. ‘azmeyn senk (?) teşkiline medār olduğı gibi dahı üzerinde senk (?) maşşuş olarak 6. ‘uzvları hāvī ve kendüsi dahı fekk-i esfeli mesned olup ve bu kemik birbiriyle 7. hareket idici biri ön taraf ve diğeri girü tarafa olarak üç kısım hāvīdür. 8. İşbu kısımlardan birincisi büyük bir levha şeklinde rü’yet olarak ‘amüden mevzū’ 9. ve kendüsi dahı za’yif ve cüz’ice çukur ve muhītime toğrı ince ve biri 10. hārici ve diğeri dāhilī olmak üzere ve yüzi ve biri aşağı ve diğeri 11. yukarıda olmak üzere iki kenarı hāvīdür. İşbu kısmuñ birincisi olan 12. tışaruki yüzi muhaddeb ve ‘adalātuñ irtibātına medār olup bir takım çizgilere 13. ve çukurlukları hāvī olup ve kendüsi dahı fıkra-yı şudguñ teşkiline 14. i’āne ider ve kezā bu kısmuñ vech-i dāhilisi beynine müte’allık olan cüz’i 15. muça’ar ve ‘azm-i cidārī ile ‘azm-i şudgīnūñ mecrāsını teşkiline itmek için bir takım 16. boğumları hāvī ve cevfi kışfuñ ilerüki kısmuñ yan kenārlarınıñ 17. teşkiline medār olur. Ve bu kısmuñ üst kenarı muhaddeb olup ‘azm-i cebhiye 18. ve ‘azm-i cidārī ve üstühāne-yi kışf ile mutaşıl olur ve alt kenarı kezālik 19. muhaddeb ve ilerüki nışfi ya’nī kâ’ide-i kışf ile hareket iden cüz’i mā’il [23a] 1. kıt’a olunur.

Ve girüki nışfi ise iki büyük kertigi hāvīdür ki birisine 2. ‘uzv tesmiye hāricinūñ mecrāsına ve diğeri dahı denilen ‘adaluñ rabt 3. olunduğı nütü’ nüfuz ider. Ve bu ‘azm-i şudgīnūñ kısım sāniyesi kezālik 4. iki kısımdan ‘ibāret olup birinci kısmınıñ yukarısını uzun hārici 5. ve bir miqdār aşağı ‘azm-i mik’anuñ imtidādı ve ol aşağısında saḥḥ-ı 6. zevāyā ve içerüsü çukur olan bir büyük yumruluğı hāvīdür.

7. İkinci yüzi

8. Birinciye nazaran ziyāde hacimli ve dörd yüzi ehrām şekline irā’e iderek 9. ve bir kâ’ide ile birer kısmı hāvīdür. İşte bu kısmuñ vech-i hāricisi cüz’-i 10. muhaddeb vasatını toğrı munharifen ‘amiçce bir çizgiye irā’e ider ki derūnında 11.

üstühâne-yi kafadan müte'allik olan şiryānuñ bir fer'i mürür iderdür. Vech- 12. i dāhiliyyesi cüz-i muқа'ar ve cevfi-şāgīrūñ yan taraflarında bulunan cüz'- 13. lerde muttaşıl oluşmuşdur. Ve girüki yüzi cüz'-i muқа'ar meme şeklinde bir takım 14. yumrulukları hāvī olarak kendüsi dağı işbu 'azm-i şudgīnūñ birinci 15. kısmuñ girüki muhīṭine vāz' olunmuşdur. Ve bu kısmuñ kâ'idesi yukarı- 16. dan aşağıya ve tışarudan içerüye toğrı mā'il-i kıṭ'a olunarak 17. kendüsi dağı cevfi-dāhiliyyenūñ muhīṭ dāhiliyyesini teşekkül ider. 18. Ve bir de 'azm-i şudgī bir 'aded kemik ile ya'nī 'azm-i cebhiye ve 'azm-i cidārī [23b] 1. ve üstühâne-yi kıḥf ve kâ'ide-i kıḥf ve 'azm-i vecenī ve 'azm-i lāmī ve alt cene 2. kemigi ile hareket idüp işbu kemiklerden evvelki dört 'adedi kıḥf ve digerleri dağı 3. yüz müte'allikdür ve bundan mā'dā 'azm-i şudgī çift olan on 'aded 'adaluñ irtibāṭına 4. medār olur.

5. Yüz beyānı

6. Bu dağı cism ciḥetiyle kıḥf ile dā'imā nisbet 'anı uzun bulunup ve kendüsi dağı kıḥfuñ 7. ilerüsine toğrı mühte (?) olarak kemikden mürekkebi ve mücessem bir cismi irāde idüp şūret-i terkībī 8. gāyet mükemmel ve merkezinde dağı bir takım cidārū'l-enf müşāhede olunur ki anlardan başlayıcıları 9. taṭmīn ve tesmīm itmege ve görmege maḥşūş olan 'uzvlaruñ mevzū' oldukları 10. çukurluklarıdır ve bir de yüz tesmiye olunan cüz'i iki kısımdan mürekkebi olup anlardan birisine 11. üst çene ve digerine alt çene ıtlāk olunur ki işbu kısım-ı mezkūruñ birbiriyle hareketleridir. 12. İşbu kalın ve fekk-i a'lā on toğuz 'aded kemikden 'ibāretdür, ya'nī işbu iki 'aded 13. fekk-i a'lā-yı kebīr ve iki 'aded fekk-i a'lā-yı şāgīr ve 'azmeyn-i enf ve iki 'aded 'azm-i 14. evcün⁷¹ ve dört 'aded 'izām-ı kārneyn ve 'azm-i mik'a denilen kemiklerden 'ibāretdür. 15. Ve alt çene ise yalnız bir kemikden mürekkebi ve bir de yüzi terkīb iden yirmi 'aded 16. kemik olup yalnız ikisi dağı ya'nī 'azm-i mik'a ile alt çene kemigi tekerrür.

⁷¹ "evcün" kelimesinin yerinde hep acine kelimesi yazılmıştır.

17. Fekk-i a'lā-yı kebîr beyânı

18. Bu kemik çift ve kesîf ve menşûr şeklini irâ'e iderek yüzüñ cüz'-i hâricîsini ihâta [24a] 1. iderek vâқи' olmuştur. Ve birde medâr-ı 'ayndan üst çene de vâқи' öñ dişler ile 2. yan dişler beynine vâқи' mesâfenüñ şâlişâta (?) kadar mümted olup ve kendüsi dahı yüzi 3. terkîb ile kemiklerüñ ekşer (...) ile deri hareket itdüğinden kaç yüzüñ esâs mükârene 4. rü'yet olunaraq üst çenede bulunan on iki 'aded yan dişlerden alt 'adedi 5. zıkr olunan kemigi nüfûz ve rabt olunduğı gibi mezkûr kemik gibi ağız ve birden çukur- 6. luğlarını medâr-ı 'ayn ile alt çukurluğlarını teşkîl itmege medâr olur, üst bu zıkr olunan 7. kemik biri hâricî ve diğeri dâhilî ve diğeri aşağıda olmak üzere üç yüzi 8. ve biri yukarıda ve diğeri aşağıda olmak üzere üç kenârı ve biri öñ 9. ve diğeri altda olmak üzere iki nihâyeti vardır. İşbu kemik birincisi olan tışaruki 10. yüzi aşağı mâ'ilen egeri ve imtidâdınıñ vasaında 'aşab fekk-i a'lâ tesmiye olunan 11. mezkûruñ mürûr itdüğü büyük bir mecrânüñ menfez-i esfeli rü'yet olunur ve bir de bu yüzüñ 12. tışarusında ve ziyâdesiyle girü tarafında (...) 'azm-i vecenî itmâm idici ve 'azm-i 13. vecenîñ irtibâta bârî olici uzınca bir yükseklik müşâhede olunur. 14. İkincisi aşağıki yüzi ya'nî vech-i dimâğî bir taraftan diğere tarafa toğrı cüz'-i muğa'arca 15. ve keyf 'aded üzerinde hâvî çizgiler ile mükâşaf kendüsi dahı nitekim ile mestûr 16. ve kendi tülî imtidâdınca 'azm-i dimâğî ile şeryân ve dimâğîñ mürûrına mahşûş 17. ve esfenci bir çizgiye irâ'e iderek kendüsi dahı kubbe-i dimâğîñ cüz'-i 'izâmına 18. teşkîl ider. Üçüncüsü ya'nî vech-i dâhilîsi güşâ-yı enfî ile mestûr, biri 'amüdî 19. ve diğeri ufķî olmak üzere iki kısım hâvî olup ufķî olarak ilerüden 20. girüye vasaı tedric (tedric) tezâyüd itmek üzere tolanı olarak (olarak) tarzına [24b] oyulmuş olduğı hâlde ma'lûm olup ve kendüsi dahı burun-ı çukurluğünüñ aşâ- 2. ğı kıt'alarını teşkîl ider ve 'amüdî olan diğere kısmı ğayr-ı muntazam olarak muğa'ar 3. ve munharifi ve levhaviü's- şekl bir kemik vâsıtasıyla kezâlik bu dahı iki cüz'î taşdik 4. olup anlardan birisi yukarı ki cüz'î olup ziyâdesiyle muğa'ar olarak üst 5. çenede vâқи'

çukurluğunun nişfî teşkîl ider. Ve digeri aşağıki cüz'i olup 6. bu dağı burun-ı çukurluğunun tışaruki kenârını teşkîl ider. Ve fekk-i a'lâ-yı 7. kebîrün üst kenârı ya'nî burun müte'allik olan kenârı ince ve düz veyâ (ve) kendü 8. imtidâdının selâsesine ön tarafına toğrı tar bir kertigi ve yukaruna toğrı 9. ziyâdesiyle 'amîk bir zâviye ise hâvî olur.

İkincisi tişi ve aşağıki kenârı 10. ziyâdesiyle kesîf dişi çukurlukları tesmiye olunan alt ve (...) yidi 'aded 11. mürebbîü's-şekl çukurlukları hâvidür ki işbu çukurlukların derünına yan dişler 12. nüfuz iderler. Üçüncüsü olan içi ve aşağıki kenârı ya'nî dimâgî olan denilen 13. kenârı muķâbil bulunan fekk-i a'lâ-yı kebîrün işbu kenâr ile kendi imtidâdının ekşeri 14. kısmında müteharik bulunup ve ön dişlerin çukurluklarından birinci diş çukurluğunun 15. nihâyetine tağdid olunmuşdur. Fekk-i a'lâ-yı kebîrün üst nihâyeti mürür ve şişman 16. ve iç taraf muķa'ar olup ve medâr-ı 'ayn nazirine vâki' ve vâsi' 'amîk bir çukurlukları 17. hâvidür ki işbu çukurlukların qarından burun-ı deliginün menfezi ve mecrâ-yı dimâgî 18. ile fekk-i a'lâ üzerinde rü'yet olunan mecrânun münharifen rü'yet olunur. 19. Fekk-i mezkûrün nihâyet esfelî ince ve eger azu diş (...) ise nihâyet mezkûr 20. üzerine işbu dişün nüfuz itdügi çukurluk müşâhede olunup ve kendüsi dağı [25a] 1. muķâbil bulunan fekk-i a'lâ-yı şağır müstenid olur. Ve'l- hâşıl fekk-i a'lâ-yı kebîr on 2. 'aded kemik ile iki 'aded fekk-i a'lâ-yı şağır ve 'azm-i enfi ve ev'ie ve dem'ie 3. ve 'azm-i vech ve 'azm-i dimâgî ve 'azm-i gırbâlî ve 'izâm-ı qarneyn ve 'azm-i mik'a 4. ve taraf-ı muķâbilinün fekk-i a'lâ-yı kebîr ile hareket ider.

5. Fekk-i a'lâ-yı şağır beyânı

6. İşbu kemik çift ve uzun ve kendü üzerinde kıvrılmış ve fekk-i a'lâ-yı kebîrün 7. aşağıki nihâyetine mevzû' olarak üst çenenün ilerüki taraf itmâm idüp 8. ve kendüsi dağı üst çenede bulunan alt 'aded, üst ön dişlerden üç 9. 'aded hâvî olduğundan ağız ve burun çukurlukları ve üst çenede bulunan 10. azu dişinün çukurluğını teşekkül itmege medâr olarak üst dudağı dağı 11. mutehammil olur. Bu

kemik dađı üç yūzi ile üç kenārı vardır. Birincisi olan 12. tıřaruki ve (...) ilerūki yūzi dūz ve bir taraıdan diđer taraıya tōđrı muđaddeb 13. ve imtidādınuñ niřfinuñ vech-i dāđilīsi ya'nī burun-ı müte'allik olan yüz-i muđaddeb 14. ve üzeri güřā-yı enfī ile mestūr ve kendūsi dađı cidārū'l-enfüñ boynıyla 15. muđıttını teřekkūl itmek bādī olur. Üçüncüsü dimāđı ve (...) ađzında müte'allik 16. olan yüz ve dil cüz'ice muđaddeb ve üzeri güřā-yı nitekim (?) ile sert (?) olunmuş ve imtidā- 17. dınuñ üzerinde řeryān-ı dimāđınuñ mūrūrına müřā'id idici mecrā-yı hāvīdür. 18. Ve bir de iřbu yüz dimāđınuñ ilerū taraına teřekkūl ider ve bu zıkr olunan 19. iki nihāyetini yüzlerūñ üzerinde uzun ve tar ve sāde iki kıkırdak [25b] 1. vāsitasıyla setr olunan bir dolu ki hāvīdür ki mezkūr delik burundan beden ve güřā-yı 2. dimāđı tađtında hitām bularak ufađ bir mecrānuñ mūrūrına mařřūř ve bir de bu zıkr 3. olunan kemik üç kenārı, ya'nī üst ve ařađı ki ve iči kenārı isimler ile birbir- 4. lerinden fark ve temyīz olunurlar. Üst kenārı bir taraıdan diđer taraıya tōđrı mūrūr 5. ve iči taraf yüksek ve kemik tabī'atında bulunan cüz'lerūñ hiči birisiyle merbūť 6. degil ve üzerinde 'ařab ve fekk-i a'lā fūrū'ātınuñ mūrūrına müsā'id bir tađım 7. çizgileri hāvīdür ve ařađıki kenārı ise diđer kenārlarında ziyādece büyük 8. olduđundan üç kısım ve dimek ile tefriķ olunurlar.

9. Üçüncüsü olan iči kenārı

10. Kendi tūlīnuñ ilerūki řāliře ve diđer bāđı kısmına nazaran ziyādesiyle kesīf 11. ve muķābil bulunan fekk-i a'lā-yı řađırūñ iřbu kenār ile hareket itmek ičiñ üzeri 12. bir tađım diřler ile techīz olunmuşdur ve bu bir de fekk-i a'lā-yı řađır ve bir 'aded 13. dendānuñ ve eđer azu diři mevcūd degil ise yalnız üç dendānuñ irtibātına 14. medār olup ve kendūsi dađı dörd 'aded ya'nī fekk-i a'lā-yı kebīr ve 'azm-i enf 15. ve 'azm-i mik'a ve muķābil olan fekk-i a'lā-yı řađır ile hareket iderek ve iki 16. 'aded 'ađaluñ irtibātına medār olur.

17. ‘Azm-i enfi beyanı

18. Bu kemik dağı çift ve uzun ve yaşşı ve şekli müşelleş ve bir taraftan diger tarafa [26a] 1. toğrı kubberāvī muqa‘arca ve yüzüñ ilerüki kısmına vaz‘ olunaraq muqābil bulunan 2. tarafuñ kemigi ile birlikde haqıqaten burun-ı deliklerinüñ (...) teşkıl ider. 3. Bunuñ dağı biri dāhilī ve biri hāricī olmaq üzere iki yüzü ve biri yukaruda 4. ruki ikisi yan taraflarda olmaq üzere üç kenarı vardır. Dördüncüsü vech-i 5. hāricisi ziyāde vāsi‘ ve dişli ve bir taraftan diger tarafa toğrı muhaddeb olup 6. hemān gāyet ince olan bir tabaqa veter-i ‘ariz vāsıtasıyla ciltten faşıl olunmuşdur. 7. Ve girüki yüzü ise bir taraftan diger tarafa toğrı muqa‘ar ve kendüsü dağı biri yukaruda 8. ve digeri aşağıda olarak kendü üzerine kırılmış, ‘izām bir levha vāsıtasıyla tefriķ 9. olup işbu kısmından yukaruki kısım elde vāki‘ çukurluklaruñ teşkiline medār olup 10.ve aşağıki kısım dağı güşā-yı enfi ile setr olunaraq burun-ı çukurlukarını teşkıl ider. 11. Yukaruki kenarı digerlerinden kısya ve muhaddeb ve ser ehli bir levhadan tolanı 12. imtidādınuñ ekşeri kısmında mā’il bir maqta‘i irā’e ider ve tışaruki kenarı ince ve imtidā- 13. dınuñ yukaruki üç rub’-ı keskin ve iç tarafa mā’il ve mürür ve cüz’i çukurca 14. ve imtidādınuñ baqiyyesinde ‘izām-ı sā’ire ile irtibātına medār olunur. Ve iç kenarı cüz’i 15. uzun ve esfelen zāviye-i hād üzere rabt olunduğı ve diger kenāra nihāyet ziyāde 16. keyfdür. Ve bir de ‘azm-i enf muttaşıl oldukları hālde biri ve digesine mülāşik ve dörd 17. ‘aded kemik ile ya’nī ‘azm-i cebhiye ve bir fekk-i a‘lā-yı kebīr ve izām-ı qarneyn hareket ider.

18. Ev‘iye-i dem‘iye beyanı

19. Bu kemik küçük ve çift ve yaşşı ve gāyet raķik ve zāviye-i fānī tersim iderek kendi [26b] 1. üzerinde kırılmış ve teşkiline medār olduğı medāruñ ilerüki ve aşağıki kısım üzerine 2. vazı‘ olunmuşdur. İşbu kemik biri hāricī ve biri dāhilī olmaq üzere iki yüzü ve bir muhiti 3. vardır. Ve bir de bu kemigüñ tışaruki yüzü bir nev‘-i zāviye vāsıtasıyla biri aşağıda 4. ve biri yukaruda olmaq üzere iki kısma taķsim olunmuşdur. İşte bu zıkr olunan yüzüñ 5. yukaruki kısım bir taraftan diger tarafa toğrı

muḳa‘ar ve medār-ı ‘aynuñ teşkiline medār olur 6. ve diger kısım, ya‘nî yüze müte‘allik olanı ziyāde vāsi‘ ve şābıkından az uzun ve cüz’ice 7. muḳaddeb vasaṭını daḫı göz ḳabaḳlarınıñ ve ‘aḳal medārınıñ rabṭına medār olici ve bir yükseklik 8. irā’e olunur ve bir de işbu kemik vech-i dāḫilisi vāsıṭasıyla alın çuḳurluḳlarınıñ teşkiline 9. medār olur. Ve bu zıkr olunan kemik muḫṭı bir ṭaḳım dişler ile techiz olunmuşdur ve yu- 10 karudan aṣaḳıya ve ṭıṣarudan iḳerüye kendüsini mā’il teşḳib ider olduḳı 11. ḫālide kendi derūnından mecārī vāsi‘ mūrūr itmişdür. Ve burundan mā-adā zıkr olunan 12. kemik dörd ‘aded kemik ile ya‘nî ‘azm-i cebḫi ve ‘azm-i enfi ve fekk-i a‘lā-yı kebīr 13. ve ‘azm-i vecenī ile ḫareket idüp çift olarak üç ‘aded ‘aḳaluñ 14. medār olur.

15. ‘Az̄m-i vecenī beyānı

16. Bu kemik küçük ve yaşşı ve keşirü‘l-ḳavā‘id ve medār-ı ‘ayn ṭıṣaru ṭarafa vaṣ‘ olup 17. üç yüzi ve iki kenārı ile iki nihāyeti ḫāvī olup bu zıkr olunan yüzler 18. ḫāricī ve yuḳaruki dāḫilī olmak üzere birbirlerinden tefriḳ olunurlar. Birincisi 19. olan ṭıṣaruki yüzi cüz’ice muḳaddeb ve biri yuḳaruda ve digeri aṣaḳı olmak [27a] 1. (olmak) üzere vecenī kebīr olunan uzınca bir sivrilik vāsıṭasıyla iki kısma taḳsim olup 2. yuḳaruki kısım düz ve üzeri göz ḳabaḳlarınıñ ‘aḳalı ile setr olunmuşdur. İkincisi 3. olan yuḳaruki ya‘nî medār-ı ‘ayn müte‘allik olan yüzi ilerüden girüye ṭoḳrı muḳa‘ar 4. düz ve bir ṭaḳım ṭamarların mūrūrına müsā‘id-i menfezler ḫāvī olup ve vech-i ḫāricīsinden 5. medār-ı ‘aynuñ ḳāsınıñ bir kısmını teşekkül ḳavī bir kenār ile tefriḳ olunur.

6. Üçüncüsü vech-i dāḫilisi

7. Üst çenede bulunan çuḳurluḳınıñ teşkiline i‘āne ider ve bu zıkr olunan kemigüñ 8. kendileri bir aṣaḳı ve biri yuḳaruki kenārı dimekle birbirlerinden fark ve temyiz olunur. 9. Ve bir de ‘azm-i vecenīniñ yuḳaruki nihāyeti üst ṭarafdan alt ṭarafa ṭoḳrı yaşşı ve ince 10. kemigüñ ve aṣaḳıda yuḳaruya ṭoḳrı egirilmiş uzun burun ḳavsī teşekkül 11. ider ve aṣaḳıki nihāyeti ise yuḳarukine nazaran ziyādesiyle vāsi‘

bir tarafından 12. diger tarafa doğru yaşı var idi. Bir takım delil ile techiz olunmuş 13. kendüsi dahil 'azm-i veceninün irā'e itdüğü zu keşirü'l-kavāi 'idetü'l kâ'ide- 14. sini teşekkül ider. İşte bu zikr olunan 'azm-i vecenî üç 'aded kemik ile ya'nî 15. fekk-i a'lā-yı kebîr ve 'azm-i şudgî ve ev'ie ve dem'ie ile hareket idüp çift 16. olan iki 'adaluñ ya'nî göz kabağlarınınun 'azm ile 'adale-ı dem'iyenün 17. irtibatına medâr olur.

18. 'Azm-i dimâgî beyânı

19. Bu kemik çift bir taraftan diger tarafa (diger tarafa) doğru yaşı ve ilerüden [27b] 1. girüye doğru kavsi vâri olarak egersi ve burun-ı çukurluklarınınun girü tarafına 2. mevz' ile mezkûr-ı çukurluklarınınun halkî olan ve göğüs ihâta iderek dimâgînün 3. dahil şuret-i teşkilini itmâm ider ve bunun dahil biri hâricî ve biri dâhilî olmak 4. üzere iki yüzi ve biri yukarıda ve digeri aşağıdaki olmak üzere 5. iki nihâyeti bir muhîti vardır.

6. Birincisi olan tışaruki yüzi

7. Kendi tülî imtidādından mürûr ider yüksekce bir kenâr vâsıtasıyla biri yukarıki ve biri 8. vasaî ve diger aşağıki denilen üç kısma taksim olunmuşdur ve bu zikr olunan kenârı 9. ön tarafda bulunan nışfi (...) zâviye-i sahtısı tışarudan içerüye kavş şekline 10. egritilmiş olarak birden deliklerininun menfez halıtasını (?) ihâta iderek bir de 11. dimâgînün elyâkî (?) olan cisminün dahil irtibatına medâr olur ve digeri nışf-ı 12. mu'ahhar ise aşağı taraftan 'azm-i evcünün (...) ve yukarı taraftan kâ'ide-yi 13. kıhfuñ nütü'-yı esfelî ile mahdûd olmağla dimâgînün – kîrnet (?) denilen 14. diken şeklinde sivri cisminden teşkil ider.

15. İkincisi olan vech-i dâhilîsi

16. Birincinün vüşa'tine nazaran gâyetle az vâsi' ve biri yukarıki ve digeri aşağıki 17. denilen iki kısım hâvî olup bu kısımlarun birinci kısım kâ'ide-yi kıhfü mişillü 18. olan çukurluklarun teşkiline medâr olup ve digeri, ya'nî aşağıyı kısım

kendi [28a] 1. t̄ulī imtidādınca müşāhede olunan oyuk bir çizgi fekk-i a'lā-yı kebirūñ 2. üzerinde ki çizgi ile muttaşıl olarak mecrā-yı dimāgī teşkiline ider ve bir de 3. 'azm-i dimāgī kendinūñ gāyet incedür. Vāşi' olan üst nihāyeti ile 'azm-i mik'a 4. ve k̄ā'ide-yi k̄ihf denilen kemiklerde muttaşıl olup ve alt nihāyeti ise ziyādesiyle 5. keyf ve kavsi vārī egri olduğundan işbu nihāyet vāsıtasıyla 'azm-i mezkūr muqābil 6. bulunan 'azm-i dimāgī ile müttehid olur. Ve bundan başka 'azm-i dimāgī muh̄itī 7. bulunduğu kemikler ile irtibat itmek için muh̄it-i hāricisinūñ üzerine bir takım 8. dişler hāvīdür. Bunuñ dahı hareket itdirmege kemikler sekiz 'aded olup añlar dahı 9. fekk-i a'lā-yı ve k̄ā'ide-yi k̄ihf ve 'azm-i cebhī ve 'azm-i gırbālī ve 'azm-i evcün 10. ve 'izām-ı karneyn tahtanī ve 'azm-i mik'a ve'l-hāşıl muqābil bulunan 'azm-i dimāgī 11. denilen kemiklerden ibāretdür.

12. 'Azm-i evcünī beyānı

13. Bu kemik dahı 'azm-i dimāgīnūñ vech-i enfiyesinūñ en murtefi' olan kısım üzerine 14. girüden ilerüye ve yukarudan aşağına mā'il bir istiķāmetde dahı vaz' olunup 15. kendüsi dahı gāyet küçük ve çift, bir taraftan diger tarafa toğrı yaşşı 16. ve kendü üzerine bükülmiş ve kavsi vārī olarak cüz'-i çuqurca ve digeri 17. dāhilī olmağ üzerine iki yüzi ve biri ilerüki, digeri girüki olmağ 18. üzere iki kenārı ve biri yukaruki ve digeri aşağıki olmağ üzere 19. iki nihāyeti vardur.

[28b] 1. Birincisi olan vech-i hāricisi

2. Bir takım dişler ile techiz olunup k̄ā'ide-yi k̄ihfuñ nütü'-yı esfelūñ ve 'azm-i dimāgiyye 3. muttaşıl olur.

4. İkincisi olan vech-i dāhilisi

5. Düz ve cüz'-i muķa'ar ve güşā-yı enfi ile mestūr olarak burun-ı çuqurluđlarınıñ 6. hulķūmı olan ve dilüğini ihāta ider.

7. Üçüncüsü olan kenārları

8. Gāyet ince olarakdan i'māl olunmuşdur.

9. Dördüncüsü yukarıki nihāyeti

10. İnce ve sivri ve bir re's ile hītām bulunmuşdur.

11. Beşincisi olan nihāyeti

12. Çukurluklarıyla hāvī olup terviklerinle (?) üzerinde iş bu (?) istā- 13. filiğ (?) denilen 'adaluñ veterī hareket ider 'azm-i evcün üç 'aded 14. kemikler ile ya'nī 'azm-i dimāgī ve 'azm-i mik'a ve kâ'ide-yi kıhf ile hareket idüp 15. ve burun deliklerinin hūlkī olan delüginüñ teşkiline medār olur.

[29a] 1. 'Azm-i qarneyn beyānı

2. Bu kemikler dağı bir digeri üzerine ve burun-ı çukurluklarının beherinüñ muhīti 3. dāhili üzerinde vāki' hatta mevāzī vaz' olunan iki 'aded çift 4. ve uzun kemiklerden 'ibāret olarak kendisi üzerine güşā-yı enfi 5. katlanan ince ve za'if bir cismünecessümüne bādī olur. Bu kemiklerün 6. şuret-i vazīyyetine ve muttaşıl oldukları kemiklere nazaran 'azm-i qarneyn fevkānī 7. veyā qarneyn gırbālī ve yahūd qarneyn-i şağır ve 'azm-i qarneyn tahtānī veyā 8. qarneyn-i kebīr isimleriyle tesmiye olunur ve kemiklerden beheri biri hāricī, 9. digeri dāhili olmak üzere iki yüzi ve digeri aşağıki ve biri 10. yukarıki olmak üzere iki kenarı ve bir kâ'ide ile re's 11. müşahade olunur.

12. Birincisi olan tışaruki yüzün merkezi

13. Mestūr ve muhītiñe toğrı mürūr olup ve üzeri dağı bir takım üzerinüñ 14. ve mürūrına müsā'id keşirü'l-'aded çizgileri hāvī olarak kendüsü dağı 15. güşā-yı enfi ile setr olunmuşdur.

16. İkincisi olan vech-i dāhilisi

17. Muça'ar bir takım i'vicāclı hāvī ve kemik tabī'atında olan (...) 18. kısım bir levha vāsıtasıyla başlıca iki kısma taqsīm olunmuşdur. [29b] 1. Ve bir de bu 'izām-ı qarneynlerün muqābil bulunan kenārları ya'nī qarneyn-i gırbālīnün 2. üst

kenarı arneyn-i fekiyenüñ altı kenarı hareket idici olduklarından üzerleri 3. bir takım dānedan ile techīz olunup ve arneyn-i řađırüñ, aşağıki kenarı arneyn-i 4. Kebīrüñ, yuaruki kenarı iki kemigüñ kendi üzerlerine kıvrılmasıyla teřkīl 5. olduklarından birbiriyle muttaşıl olmayup muaddeb bir şekli irā'e ider ve 'azm-i arneynden 6. beherinüñ ā'idesi 'azm-i gırbālī muttaşıl olup ve re'isleri cism aşağıki müteveccih 7. olarak ve 'izām-ı arneyn birlikde olarak 'azm-i gırbālī ve fekk-i 'alā-yı kebīr ile 8. hareket idüp faa üst tarafta bulunan 'azm-i arneyn ve 'azm-i enfī ve ev'ıye-i 9. dem'ıye ile dağı hareket itdügi mişillü alt tarafından olan 'azm-i arneyn dağı 10. ve 'azm-i dimāđī ile hareket ider.

11. 'Azm-i mik'a beyānı

12. Bu kemik řıbāk tabūrına (?) müřābihet irā'e itmekle ve bu cietle tesmiye olunup 13. kendüsi dağı uzun ve ğāyet ince ve muttaşıl olduğı kıtırdak ve burun-ı zāviyesinüñ 14. alt kenarı olduğı hālide mezkūr kemik ā'ide-i ıhfuñ cismden berāberle 15. ön diřlerüñ ukurluklarına adar mümtedd olur. Bunuñ dağı yan taraflarında 16. olmak üzere iki yüzi ve biri aşağıda ve diğeri yuaruda olmak üzere 17. iki kenarı ve biri ön tarafta ve girü tarafta olmak üzere iki nihāyeti 18. vardur. İşbu kemiginüñ yan tarafında bulunan yüzleri sađ ve řol isimleriyle 19. ve temyīz olunur ve mezkūr yüzler keřīrū'l-'aded tek mūrūrına müsā'ide [30a] 1. izgilerüñ techīz olunması ve üzerleri dağı ğüřā-yı enfī ile setr olunarak 2. kendüleri dağı burun delüklerinüñ muğıti ve dāhilisi ile hulķümī olan 3. delüğini teřkīl itmege medār olurlar ve yine bu kemigüñ alt kenarı derūnına burun-ı 4. delüklerini faşıl iden zār hıfz olunarak bilecek vech ile 'amīķ ve vāsi' 5. bir olduğı hāvidür ve üst kenarı dağı yuarukine nazaran biraz uzunca biri 6. yuaruki ve diğeri aşağıki olmak üzere iki kısım münasım olup 7. birinci müstail kemikle kemigüñ ve ğüřā-yı enfī ile setr olunmuş olarak ve kendüsi dağı 8. burun-ı ukurluklarınıñ girü tarafında bulunan delükerinle birbirlerinden tefriķ 9. ider kısım řāniyesi dađā büyük ve tūlī imtidādınca ve küçük ve oy- 10. lu hāvidür. Ve ol tarafta olan nihāyet üst taraftan alt tarafa

11. toğrı yaşı ve ğayet ince olup ve girüki kenarı dağı kezālik üst 12. taraıdan diğer taraıa toğrı ukurca olarak biri gerinüñ vāsıtasıyla 13. girü (?) müşābihāt ider müşelleşü‘ş-şekl iki ‘aded dil tesmiye olunan 14. iki ‘aded ufağ kısmuñ tağsım olup mezkür yüz kâ‘ide-i kıhf dağı 15. ihāta ider ve bir de ‘azm-i mik‘a denilen kemik on ‘aded kemik ile ya‘nī kâ‘ide-i 16. kıhf ve ‘azm-i gırbālī ve iki ‘aded ‘azm-i dimāĝī ve iki ‘aded ‘azm-i evcün ve fekk-i 17. a‘lā-yı kebīr ve fekk-i a‘lā-yı şaĝīr ile hareket iderek burnuñ kıkırdak 18. tabī‘atında olan zārini tağammül itdüği ve burun-ı ukurluđlarınıñ hulķī olan 19. doluki ile muğit-i dāhilīsi teşkīl itmeğe medār olur.

20. ‘Azm-i fekk-i esfel-i beyānı

[30b] 1. Alt enenüñ bünyesini yalnız olarak terkīb iden ve alt çenedeki dişlerüñ 2. rabıtına medār olan işbu kemik tek ve yuvarlak şeklini irā’e idici olup bu bir de 3. ħarfinüñ açık olan kıollarınıñ ucları dağı yukaru taraıa her mürtefi‘ ve diğer 4. uğları zāviye ħede teşkīl idebileceği vechiyle mütteĥid olarak mezkür-ı kıollaruñ 5. beynine müşelleşü‘ş-şekl bir mesāfe-i ħāsıl olup ve derünına dağı ħırtlāk-ı ğalşama 6. ve dil denilen ‘uzılar imlā iderler ‘azm-i fekk-i esfel üç kısma tağsım 7. birine vasaťi tesmiye olunur ki mezkür kemigün cismi ve diğer ikisi yan taraılarda 8. bulunan kıolları tesmiye olunur. Birinci olan cism kesīf ve üst taraıdan 9. alt taraıa toğrı yaşı ve ufađ yakın bir vaz‘iyyetde olup alt çene de 10. bulunan alt ‘aded ön dişlerüñ mevcüd olduğı ħalde iki ‘aded 11. ‘azu dişlerüñ rabıtına medār olduğundan başka ve alt dudak ile 12. dilüñ müstaķil olan kıısmdan rabıtına medār olup işte kıısm-ı mezkür 13. biri yukaruda ve diğer aşıĝıda olmak üzere iki yüzi ve biri 14. ilerüde olmak üzere iki kenarı ħāvidür. Birincisi olan 15. aşıĝıki yāhud tışaruki yüzi bir taraıdan diğer taraıa toğrı 16. muğaddeb ve üzeri bir ğüşā ile mestürdur.

17. İkincisi olan

18. Yukaruki ve yāhud vech-i dāhilīsi ya‘nī ağızda müte‘allik olan yüzi 19. bir taraıdan diğer taraıa muĝa‘ar ve düz üzeri ğüşā-yı enfī ile mestür ve kendüsi [31a]1. dağı ağız ukurluđınıñ teşkīlinden medār olarak dilüñ dağı munfaşil 2. olan

kısımınıñ zabıtına bādī olur ve bu zıkr olunan kemik yuqaruki 3. kenarı ufķī ve munharifen mevzū‘ ve ileruki kısım üzerinde alt çene ile 4. alt ‘aded öñ dişlerini ve mevcūd olduğı hâlde iki ‘aded 5. azu dişleri hāvī olur ve giruki kenarı dağı ‘amūden mevzū‘ 6. ve ğāyet kışa entūr-ı muķīr ta‘bīr olunan mesāfenūñ ileruki mūrū- 7. rına teşķil ider ve vāsıtası üzerinde dağı mezkūr kemigūñ 8. iki kısma taķsīm olduğini irā‘e ider bir çizgisi hāvīdür. 9. Ve bundan mā‘ada ‘azm-i fekk-i esfelūñ her bir ķoli bir taraftan diger 10. tarafa tođrı yaşı ve ilerü tarafta bulunan kısımınıñ sālise fi ufķen 11. mevzū‘ ve girü tarafa қalan bāķī kısımı aşıđıdan yuқarıya 12. mūrtefi‘ ve yaşı olup ve bir de mezkūr kolları biri hāricī ve diger 13. dāhili olmak üzere iki yüzi ve biri ilerüde ve diger girüde 14. olmak üzere iki kenarı ve biri yuқaruda ve diger aşıđıda 15. olmak üzere iki nihāyeti hāvīdür. Birincisi olan vech-i hā- 16. ricīsiniñ yuқaruki nişfi kendüsi setr iden ‘adaluñ rabıtına 17. medār olan bir taķım yumruluқlar ile techiz olunup bāķī nişfi- 18. ye düz ve üzeri dağı bir taķım ‘adalātuñ ile mestürdür.

[31b] 1. İkincisi olan vech-i dāhiliyyeniñ yuқaruki tarafa çuқurca ve üzeri dağı ‘adalā- 2. tuñ rabıtına medār olan bir taķım yumruluқlar ile mestür olup ve vech-i mezkūruñ merkezinde 3. dağı uzun bir mecrānuñ menfezi a‘lāsı rü‘yet olunur. Üçüncüsü olan üst 4. (...) ileruki kenarı ufķen mevzū‘ ve ziyādesiyle kesif ve kısımını vasaṭisi üzerinde 5. dağı alt (...) yidi ‘aded yan dişleriñ delikleriyle nüfuz itdüğü çuқurluқları 6. hāvīdür. Dördüncüsü olan giruki (...) aşığıki kenarı toğrı ve cüz’i 7. olarak bir taraftan diger tarafa mūrūr ve ‘adalātuñ iribātına medār olan 8. bir taķım yumruluқları hāvīdür ve bu zıkr olunan ‘azm-i fekk-i esfelī her bir kolları 9. yuқaruki nihāyetinde iki ‘aded yumruқ mevcūd olup bu yumruluқlardan 10. biri ilerü tarafa ve ğayr-ı munharif olan ve bir taraftan diger tarafa toğrı yaşı olarak 11. girü tarafa müteveccihdür. Ve diger yumruluқ ise munharifen uzunca ve ilerüden girüye 12. muhaddeb ya‘nī kendüsi bir kandil şeklinde olarak işbu kavandil vāsıtasıyla 13. fekk-i esfel ‘azm-i şudguñ muttaşıl olur bir de ‘azm-i fekk-i esfel yalnız iki 14. ‘aded

kemik ile ya'nî 'azmeyn-i şudgeyn ile hareket iderek on sekiz (...) 15. yirmi iki 'aded alt çene de bulunan dişlerüñ rabtına medâr olarak ve dilüñ 16. rabtına ve ağız gerek yan taraflarınıñ ve gerek alt tarafa muhîtiñi teşkîl itmege 17. bâdî olup ve çift olarak dahı on bir 'adaluñ irtibâtına medâr olur.

18. Medâruñ beyânı

19. Bunlar dahı yüzüñ yan tarafında bulunan müstevî cüz'leri yukaruki nihâyetde vaz' olun- [32a] 1. araç ve sâ'ire iken dahı elyâfî bir güşâ ile özleri mestür olup işbu 'uzvlar 2. iki 'aded büyük çukurluklardan 'ibâretdür ve ağızları dahı ilerü tarafa mâ'ilen kuşâd 3. ve bu çukurluklarınıñ her (...) biri yukaruda ve digeri aşağıda olmak üzere iki 4. muhîti ve bir kâ'ideleri ile bir râvisleri vardır. İşte bu zıkr olunan çukurluklarıñ yuka- 5. ruki muhîti ya'nî kubbe-ı medâr-ı 'ayn 'azm-i cebhî ile kâ'ide-i kîhf vâsıtasıyla teşekkül olunup 6. ve kendüsi dahı ilerüden girüye toğrı muқа'arca ve bir de muhîti mezkûr ziyâdesiyle 7. girüye ve aşağı bir ve iç tarafa mâ'ildür ve muhîti esfelî ise ev'ıye-i dem'ıye ve 'azm-i 8. vecenî vâsıtasıyla teşekkül olunup üzerinde dahı ev'ıye-i dem'ıye mecârınıñ menfez 9. bälâsı müşâhede olunur ve bir de medâr-ı 'aynuñ kâ'idesi kıta'sı aşağıya ve ilerüye 10. ve girü tarafa mâ'il olan beyzî şeklini irâ'e ider ve re's ya'nî derünü tesmiye 11. olunan cüz üzerinde kâ'ide-i kîhf mü'e'allık olan bir takım mecrâlarıñ ağızları 12. rü'yet olunur. İşte bu zıkr olunan medâr-ı 'ayn altı 'aded kemik ile ya'nî 'azm-i 13. cebhiye ve ev'ıye-i dem'ıye ve 'azm-i şudgî ve kâ'ide-i kîhf 14. denilen kemikler ile ihâta olunup derünına dahı gözü terkîb ider 'uzv- 15. -larıñ kafası muhâfaza olunmuşdur.

16. Burun-ı çukurluklarınıñ beyânı

17. İşte bu 'uzvlar yalnız tetmîm itmek faşlını taşşış olunup kendüleri dahı 18. yüzüñ kısmı vasaına mevzû' ve bir takım i'vicâclı hâvî çukurluklarından 'ibâret [32b] 1. olarak birbirlerinden 'amüdü biraz vâsıtasıyla tefriğ olunup her birleri 2. biri ilerüde ve digeri girüde olmak üzere iki menfezi hâvî olmağla işbu 3. menfezlerden ilerüki tışaru tarafa açılıp ve digeri dahı menfez-i hulğ olduğundan 4. (...) ile (...)

bulunur. Ve bir de burun-ı çukurluklarından beherī iki kısımdan 5. ‘ibāret olup kısımdan birisi haqıqaten burun-ı delügi ve digeri dağı buru- 6. nda vāq’-i çukurlukları terkīb ider ve bundan mā’da burun-ı delüginüñ derūnunu 7. bi’l-cümle imtidādında güşā-yı enfī ile setr olunarak biri yukaruki ve digeri 8. aşağki ve ikisi yan taraflarda olmak üzere dörd muğıtī hāvidür. Birincisi 9. olan yukaruki muğıtī ‘azm-i cebhī ve ‘azm-i enfī vāsıtasıyla teşekkül olunup 10. cidārü’l-enf mezkürenüñ kısmı billāsī teşekkül ider. İkincisi olan aşağki 11. muğıtī ‘azm-i dimāđī ile ‘izām-ı fekk ile teşekkül olduğundan ve cidārü’l-enf 12. mezkürenüñ kısmı esfeline terkīb iderek kendüsi dağı cidārü’l-enf 13. menfez hāricisinden menfez hulqumiyesine kadar muğaddeb olan vāsī’ bir olduğu 14. teşekkül ider. Üçüncüsü olan muğıtī-i hāricisi ‘amüdī ve müşellesü’l-şekl ve pek 15. çok ev’iye-i i’vicāclı hāvī olup ve kendüsi dağı ‘izām-ı fekk ve ‘izām-ı 16. karneyn vāsıtasıyla teşekkül olunmuşdur. Dördüncüsü olan muğıtī-i dāhilisi ‘amüd 17. ve mütevī ve ‘izām-ı mik’a ve gırbālīnüñ ‘amüdī olan levhasıyla burnuñ 18. kıkkırdağ şabıkında olan zārī vāsıtasıyla teşekkül olunmuşdur.

19. ‘Azm-i lāmī beyānı

[33a] 1. Bu dağı kııfuñ tahtına ve meyān-ı mik’a denilen mađalluñ derūnına girüden ilerüye 2. yukarudan aşağıya toğrı mā’ilen ta’līk olunarak ve mütehamil olduğu hırtlāk 3. ve ‘azm ve dilüñ kâ’idesi beynine dağı nihāyetlerinüñ birisiyle kııfı rabt olunmuşdur. 4. Ve bir de bu kemik yek-pāre olup birbiriyle hareket iden beş kıı’a kemigi hāvidür 5. ve bu beş kemikden vasaıī ki cism ve diger dördi mezkür kemiginüñ muğıtī tesmiye 6. olunur ki tarafından ikinci dāne ve beherine kol tesmiye olunur, büyük ve küçük isimleriyle 7. birbirlerinden fark ve temyız olunurlar. Birincisi olan cism tek bir taraıdan diger 8. tarafa toğrı kavv vārī olarak egeri olup mezkür kemiginüñ esāsını teşkil 9. ider ve bir de bu zıkr olunan kemigüñ yukaruki yüzi düz ve merkezinüñ toğrı 10. çukurca ve bir kan şıfāk dühnī ile mestür ve yan

tarafıların da dağı nısf küre 11. şeklinde bir yükseklik rü'yet olunur ki anuñ vâsıtasıyla vech-i mezkûr ile küçük 12. kollar ile hareket ider.

13. Vech-i dâhilîsi beyânı

14. Muḳa'ar ve 'aḳalātuñ irtibâtına medâr olan bir takım yumruluḳlar ile techîz olunmuşdur. 15. ve bir de yükseklik...

16. Vech-i ḥâricîsi beyânı

17. Cüz'ice muḳa'ar ve 'aḳalātuñ irtibâtına maḥşûş bir takım pürüzleri ḥâvîdür, vech-i 18. dâhilîsi dağı ve dâ'imâ muḥaddeb ve vasatına toğrı dağı şadr-ı lâmî denilen 'aḳaluñ [33b] 1. irtibâtına medâr olan bir takım yumruluḳlar irâ'e ider. Ve bundan mâ'dâ 'azm-i lâmî 2. denilen kemik 'azmeyn-i şudgî ve kıtırdâḳ lâmî ile hareket iderek ḥırtlâḳ ve gulf 3. ve lisân müstenid olduğundan başka olan on dörd 'aded 'aḳaluñ dağı irtibâtına 4. medâr olur.

5. Ḥavz beyânındadır

6. Bu dağı maḥrûḫa şekline ḳarîb ve muntaẓam büyük bir çukurluḳdan 'ibâret olarak 7. muḥîti rıbâḫî ve kemiklerden ḥâşıl olup ve derûnuna dağı zürriyet 'uzvları ile 8. a'zâ' bevliyenüñ bir kısmını ḥıfz-ı himâye iderek mecrâ-yı ḥazmıyenüñ girüki niḥâye- 9. tinde vâḳi' ve kendüsi dağı baḫnuñ girüsine ve ḳuyruk şoḳumuñ taḫtına ve kendüsi 10. müstenid olan iki 'aded uyluḳ kemiginüñ üzerine vaz' olunarak ve yukarı taraftan 11. dağı ḳuyruk şoḳumu kemigi ve aşığı taraftan ḳaş kemigi ve yan taraflardan dağı 12. ḳalça kemikleri vâsıtasıyla teşekkül olunmuşdur.

13. Ḳuyruk şoḳumu kemigi beyânı

14. Bu kemigüñ tek ve üstten alta toğrı yaşşı ve müsellesü's-şekl ve öñden girüye toğrı 15. kendi üzerine cüz'ice egilmiş ve derûni boş olduğundan sûtûn-ı şevkiyenüñ 16. mecrâsını itmâm iderek ve bu kemigüñ kendüsi ḥavziyenüñ kısmı ađlasımuñ ḳafasını [34a] 1. teşkil idüp ol taraftan fıḳarât-ı ḳataniyyenüñ

nihâyetekiyle ve girü tarafından fıkarât-ı 2. zenabinüñ birincisiyle ve yan taraflardan dahı ala kemikleri ile mefâşıl hâşıl itmişdür.

3. Fıkarât-ı ezneb beyânındadır

4. Ve bu kemikler tek ve küçük ve kışa ve birbirlerini taıb iderek vaz‘ olmaqla bir taım 5. mefâşılları hâşıl itmişdür. Ve yek-pâre tırnaklı hayvânâtıñ bu kemiklerde ‘adedi 6. on ikiden yirmiyeye kadar olup ve kendüleri kıyruk şokumundan beden bir ğayr-ı muntazam 7. ehrâm şeklini ihdâş idüp ve bu kıt‘anıñ kâ‘idesi vücüdüñ iri olmaqla 8. ismini kıyruk tesmiye olunur.

9. ala kemigi beyânındadır

10. Bu kemik yukarıdan aşağıya ve önden girüye kıt‘a-yı havziyenüñ yan taraf üzerine mâ’ilen 11. mevzû‘ ve havziye teşkiline bâ’iş olup ve bu kemik kendüsi çift ve mühtelif 12. iki ciheti yaşşı ve kıavs şeklini irâ’e idici ve kendi üzerine şol cismiyle bükülmüşdür ki 13. biri yukarıda ve biri aşağıya vâkı‘ olan iki kısım teşkil etmek gibi zann olunup 14. ve bu iki kısımlarıñ aşağıkinüñ vasaatından ve çukurluk müşâhede olunur ki derünına 15. uyruk kemiginüñ başı istinâd (?) itmişdür. Ve bir de ala kemigi üç kısma tasım olunmuşdur ki 16. ön tarafa gine ala kemigi vasaatında gine aşı kemigi ve girü tarafda vâkı‘ olan her şar- 17. -faa kemigi itlak olunur. Birincisi olan ala kemigi havz kemiginüñ diger kısımlardan 18. ziyâdesiyle büyük ve önden girüye toğrı yaşşı ve bir taraftan diger tarafa toğrı muavves [34b] 1. ve kendüsi müşelleşü‘ş-şekl ve iki yüz ile ve üç zâviyeyi hâvîdür. Vech-i hâricisi (...) 2. girüki yüzi bir taraftan toğrı mua‘ar ve üzeri bir taım pürüzlükleri ile 3. techîz olunmuşdur. İlerüki yüzi bu dahı iki kısım hâvîdür ki birisi dâhilî ve kıyruk 4. şokumu kemigüñ muntabık ve digeri hâricî ve üzeri bir taım çizgileri hâvî olarak 5. kıt‘a-yı havziye vâkı‘ anlarıñ irtibatına medâr olur. Ve yine işbu kemigüñ kenârları demek 6. ile ma‘rûf olup ve bu zıkr olunan kenârlarıñ ucu mua‘ar ve ‘adalâtıñ irtibatına 7. taşış olunmuşlardır. İkincisi olan aşı kemigi havz kemiginüñ digerlerinden ziyâdesiyle 8. küçük ve altdan üste toğrı muhaddebce ve müşelleş- 9.

ü‘ş-şekl qarīb kezālik bunuñ dağı iki yüzi ve üç kenarı ve üç zāviyesi 10. vardır. Vech-i hāricisi (...) aşığıki yüzi bir tarafından diger tarafa toğrı cüz’ice 11. muhaddeb ve ‘adalātuñ irtibātına medār olmağ için bir tağım yumruluğlar ile techiz 12. olunmuşdur.

Vech-i dāhilisi yāhud yukaruki yüzi kalın (...) cüz’-i muđa‘ar bir 13. niyün (?) ta‘bır olunan güşā ile setr olunmuşdur ve bu kemiginüñ kenārları muğaddem ve mevzū‘ 14. ve dāhilī isimleriyle tefriğ olunur. Üçüncüsü her (?) kafa kemigi havz kemiginüñ diger 15. kısımlarına nazaran vasaťi bir hacim vāki‘ olarak techiz muntazam olmağ üzere mürabbü‘ş-şekl 16. ve kıyruğ şoğumu gibi yaşıdır ve kezā bu kemigüñ dörd kenarı ve dörd zāviyesi 17. ve yüzleri hārici ve dāhilī olmağ üzere ve birbirlerinden farđ olunduğları 18. mişillü kenārları dağı hārici ve dāhilī olmağ üzere mu‘ahhar isimleriyle birbirlerinden 19. farđ ve temyiz olunur. Ve Őu dağı ma‘lüm ola ki havziyenüñ (?) Őekli kıť‘a olunmağ 20. mahrūt Őekline müşābih bir taraftan ve diger tarafa toğrı yaşı ve kā‘idesi öñ tarafa [35a] 1. ve re’s girü tarafa teveccüh itmişdür. Ve yine bu kıť‘anuñ biri hārici ve diger 2. dāhilī olmağ üzere iki satđ ve biri muğaddem ve diger 3. muđiťi vardır.

4. Kollar beyānı

5. Kollar vücūdi tehammül itmege taşşış olup bir nihāyetleriyle vücūdi rabť 6. olunmuşlardır. Dörd ayaklı olan hayvānuñ kolları Őikest olmağ dörd ‘aded 7. sütün-ı müşābihesine kıť‘aları irā’e iderki her birerleri birbirlerine muttaşıl kemiklerden 8. murekkeb ve Őekilleri dağı kollarına göre teşkil olunmuşdur ve kollar muğaddem ve mu‘ahhar isimleriyle 9. birbirlerinden farđ ve temyiz olunurlar ve öñ kollar göğüs ile müttehid olduğlarından 10. a‘zā’-yı şadriye ve girüki kollar dağı batñi ile te‘alluğları olduğundan a‘zā’-yı batñi tesmiye olunur.

12. A‘zā’-yı şadriyye kıollaruñ beyānı

13. Öñ kıollaruñ beheri yuķaruki nihāyetleri aşığıki nihāyetlerine toğrı ta‘dād
14. olunduķda dörd kıı‘a-yı taķsım olunmuşdur ki anlar dağı omuz ve kıol ve dilek 15.
ve ayak tesmiye olunan kıı‘alardur ki dörd ayaklı ĥayvānātuñ envā‘-yı muħtelife 16.
a‘zā’-yı şadriye teħammül idici sūtūn-ı müşābihine olduđından ĥayvānāt-ı mezkūr-
17. uñ omuzlarınuñ kıā‘idesini teşkıl iden kemik bir ismine dağı kürek kemigi [35b]
1. ıtlāķ olunur. Ĥālbuki insān ve maymun mişillü ĥayvānātında işbu öñ kıollar
me’kūlāt 2. aĥzā itmege taĥşış olunduķlarından omuzuñ kıā‘idesini teşkıl idüp ve bu
kemikleruñ biri 3. öñ ĥarafa vāķi‘ ve manivela ĥarzında olarak kendüsi kıavs vārī
muntazam olmuşdur ve diğeri 4. girü ĥarafa kürek kemiginuñ kendüsüdür.

5. ‘Azm-i ketif (...) kemigi beyānı

6. Bu kemik öñ ĥarafa ve gögsüñ yan ĥarafı ĥāricīsine ve aşığısına toğrı mā’il
vaż‘ 7. olunarak ‘azm-i mezkūr bir ĥakım yumuşak cüz’ler ile kürevī (?) rabť
olunmuşdur ve bu kemik 8. çift ve yaşı müseleşü‘ş-şekl biri ĥāricī ve diğeri dāĥilī
olmaķ üzere iki yüzi 9. biri muķaddem ve diğeri mu‘aĥĥar olmaķ üzere ve biri a‘dā
olmaķ üzere üç kenārya ile üç 10. zāviye vardur. Vech-i ĥāricīsini bunuñ ĥülī
imtidādınca bir yükseklik müşāhede 11. olunur ki ismine nütü’ ketif tesmiye olunur.

Bu yüksekliđininüñ kürek kemiginuñ yuķaru ki 12. kenārlardan berāberler
‘azm-i mezbūr aşığıki nihāyetine kıadar yāķlaşduķda tenāķüş ider. 13. Ve bir de işbu
kemik girüki kenārına ve yuķaru ki ĥarafına ba‘zı yumruluķlar müşāhede olunur ki
14. kürek kemigine arķaya rabť iden anlaruñ irtibātına medārdur. Vech-i dāĥilīsini
‘amīķ 15. ve üzeri bir ĥakım çizgiler ile techīz olunduđından zāviyenüñ mürūrına
mesa‘ide 16. ve yuķaru ĥarafına toğrı müselleşü‘l-şekl vāsī‘ iki satĥı müsā‘ide olunur
ki biri muķaddem 17. ve biri mu‘aĥĥar ve üzerleri pürüzlü olmağla ‘azm-i kebīr
mu‘aĥĥar kııĥfuñ irtibātına [36a] 1. bā’iş olurlar. Öñ kenārı ince ve kıısmı esfelīsini
muķa‘ar ve yuķaru ĥarafa tođrı muĥaddeb ve orada 2. vāķi‘ ‘ađalātuñ rabť olunmasına
i‘āne ider. Girüki kenārı keyf ve mürūr kenārı kezā şenāyinüñ 3. mürūrına müsā‘id

olmak için bir takım çizgiler hāvī ve bilegi münbaşit kılcı anuñ rabt 4. olunmasından bir takım pürüzleri hāvī olup ve hayvānāt meneviyyenüñ kâffesinde kürek 5. kemiginüñ işbu kenârı şağır kenârlarından ziyâde uzundur, yukaruki kenârı diger kenârlarında 6. ziyâde kışa ve üzerine ‘uzv dağı bir taraftan diger tarafa toğrı yaşı bir cism vâkı’ olunur.

7. Kürek kemiginüñ zâviyeleri üç ‘aded olduğundan biri muqaddem ve digeri mu’ahhar ve üçüncüsü 8. esfelî demek ile fark ve temyîz olunurlar. Kürek kemiginüñ ön tarafa vâkı’ olan 9. zâviyesi digerlerinden cüz’î kesîfdür ve zâviyeyi mu’ahhar ön tarafa vâkı’ olunan tabî’âtan (?) 10. ziyâde kesîfdür. Kürek kemiginüñ zâviyeyi esfelî diger zâviyelerinden ziyâde kesîf 11. ve aşâğıki nihâyetinde mefâsılları bir çukurluğı irâ’e iderek işbu çukurluğ vâsıtasıyla 12. kürek kemigi kol kemigine muntabık olmuşdur ve kürek kemiginüñ çukurluđunuñ ön tarafına 13. (...) tesmiye olunan bir yumruluğ müşâhede olunur ki bilek kemigi medâr olur. 14. Anuñ irtibâta medâr olur ve bu kemik dağı yalnız kol kemigi hareket ider.

15. Kol beyânı

16. Ön kollaruñ işbu ikinci kıt’ası omuz ile bilek beynine mevzû’ ve kıâ’idesini 17. dağı yalnız bir kemik ile teşkîl olduğundan ismine kol kemigi ta’bîr olunur.

[36b] 1. Kol kemigi beyânı

2. İşbu kemik gögsüñ yan tarafı üzerine yukarudan aşâğıya ve önden girüye 3. mâ’il mevzû’ ve kürek kemiginüñ kendüsi üzün ve kendi üzerine bükülmüş olduğundan 4. hemân üst tarafa şeklini irâ’e ider. Ve bir de bu kemigüñ bir cismi (...) kısmı vasaîsi 5. biri a’lâ ve digeri esfel olmak üzere iki nihâyeti vardur. İşbu kemigüñ yukaruki 6. nihâyeti aşâğıki nihâyetinden ziyâdesiyle hacimli ve üç dâne büyük yumruluğı irâ’e ider ki 7. birisine re’is ve diger ikisine dağı tûbürüzine ıtlâk olunur ve re’s ta’bîr 8. olunur. Yumruğ, kürek kemiginüñ aşâğıki üçünde (?) vâkı’

çukurluk derûnına 9. ğayr-ı meskûn olmak üzere taṭbîk olunmuşdur ve pürüzine denilen ğayr-ı mefâşilları iki 10. ‘aded yumruluklar hâricî ve dâhîlî olmak üzere tefrîk olunurlar. Kõol kemiginüñ 11. aṣaĝıyaki nihâyeti bilek kemiginüñ yuĝaruki nihâyetine taṭbîk olarak õnden girüye 12. toĝrı muḥaddeb ve mefâşillar büyük bir saṭḥı irâ’e iderki bir boĝaz vâsıtasıyla iki kısıma 13. taḫsîm olunmuşdur ve bu kõi kemigi daḥı üç ‘aded kemik ile ya’nî kürek kemiĝi, 14. dirsek kemigi ve bilek kemigi ile hareket ider.

15. Bilek beyânı

16. A‘zâ’-yı ṣadriyenüñ işbu üçüncü kıṭ‘ası kõi ile ayak beynine vaz‘ olunarak [37a] 1. bilek kemigi ile dirsek kemigi vâsıtasıyla terkîb olunmuşdur.

2. Bilek kemigi beyânı

3. Bu kemik taḫriben ‘amûden bir istikâmetde bulunarak kõi kemiginüñ aṣaĝıyaki nihâyet ile 4. diz kabaĝı kemiginüñ beynine ve mütteḥid olduĝını ve dirsek kemiginüñ ilerüsine vaz‘ olunmuşdur. 5. Ve bu kemigüñ kendüsi uzun ve cüz’ice ve õnden girüye toĝrı muḫavves ve bir cismden 6. biri esfel ve diĝeri a‘lâ olmak üzere iki nihâyeti vardur. Bu kemigüñ cismi 7. õnden girüye toĝrı yaṣşı ve biri muḫaddem ve diĝeri mu’aḥḥar olmak üzere iki yüzi 8. vardur. İlerüki yüzi bir ṭarafdan diĝer ṭarafa toĝrı mürûr ve düzdür, girüki 9. yüzi yaṣşı ve yuĝaruki nihâyetine dirsek kemigi mütteḥid olmuşdur ve bu kemigüñ 10. yuĝaruki nihâyeti munḥarifen uzun ve mefâşillı iki saṭḥı ḥavî olup işbu 11. mefâşilları beyniler müṣrik ve biri muḫaddem ve diĝeri mu’aḥḥar tesmiye olunur.

Saṭḥ-ı muḫaddem 12. õnden girüye toĝrı muḫa‘ar ve diĝerlerinden ziyâdesiyle büyük olup ve niṣf-ı dâhîlî- 13. sinden bir çukurluĝı irâ’e ider ki derûnına kõi kemiginüñ aṣaĝıki nihâyeti istinâd 14. itmişdür. Girüki saṭḥ-ı evvelkiden küçük ve dirsek kemigi ile mütteḥid olmuşdur. Bilek 15. kemiginüñ aṣaĝıyaki nihâyeti (bu nihâyeti) zıkr olunan kemigüñ yuĝaruki nihâyetinden 16. ziyâdesiyle büyük ve ğayr-ı

muntazam ve dörd köşeli mefâşilları büyük bir saḥı 17. irā'e birle bir taqım yumrulukları ve çukurlukları ḥāvī olduğundan anlar vāsıt- 18. sıyla diz kabağda vāqī' kemiklerüñ birinci şırasına munṭabık olunmuşdur.

Ve bu kemik 19. dirsek kemigi ile mütteḥid ve kendüsi kol kemigi ve diz kabağı kemiklerinüñ birinci şırasında [37b] 1. ve bir de yek-pāre tırnaqları ḥayvānātda ol 2. ayağı terkīb iden kemiklerüñ 'adedi on altı 3. ve ekseri mefāşıl ve şüret-i terkībleri ḥayvānātuñ 4. ayağına el ṭabī'atında virecek ciḥet ile ḥādiş 5. olmışdur.

Diz kabağı beyānındadır

6. Bu kıṭ'a bilek kemigi ile kaval kemigi ile beynüñ 7. mevzū' ve ayağı terkīb iden kıṭ'a- 8. larüñ birincisi yidi 'aded ufağ kemikler vāsıtasıyla 9. terkīb olunmuşdur ki kemikler biri üstde 10. ve digeri altda olmağ üzere iki şıra üzerine 11. tertīb ve bilek kemiginüñ aşağı nihāyetiyle 12. ve kaval kemigi üç 'aded kemiklerüñ yuka- 13. ruki nihāyetini beynine vaz' olunmuşdur. Diz 14. kabağı terkīb iden kemiklerüñ yuḡaruki 15. şırası dörd 'aded kemikli vāsıtasıyla 16. terkīb olunaraq ṭışarudan 17. iḡerü ṭarafa ṭoğrı 18. hedār (?) olunaraq 19. birinci ve ikinci ve üçünci ve dördünci isimler ile 20. yād olunaraq fark (ve) dördünci ṭışı ṭarafı 21. ve birincisinüñ girü ṭarafa vaz' olunaraq ismini 22. çengel kemigi ıṭlāğ olunur. Diz kabağında 23. vāqī' kemiklerüñ ikincisi, ya'nī alt şırası 24. bu şıra dağı üst 'aded kemiklerüñ i'ānesiyle 25. çukurluklaruñ bunlar dağı üst şırası 26. vāqī' olduğu mişillü ta'dad olunduğda birinci, 27. ikinci ve üçünci isimler ile zıkr olunurlar.

28. (Diz kabağı kemiklerinüñ seyrü'l-'umümīsi)

29. Bu kemiklerüñ kafaşı çift ve ġayr-ı mütenāsib 30. ve saḥları ince bir kıṭırdağ ile setr 31. olunaraq bu vecḥiyle mefāşilları 32. ḥāşıl iderler ve diz kabağıñ ba'zı 33. kemikleri kabarığ şeklinde tanzīm olu- 34. -nmış ve üzerleri pürüzlü (...) mişillü 'izām-ı 37. mezkūr bir taqım ribāṭlaruñ irtibā- 38 tina taḥşış olunmuşdur.

39. Kuru incik beyanı

40. Öñ ayağınıñ işbu ikinci 41. kıt'ası birbiriyle müttehid 42. ve diz kabağı 43. kemikleri 44. ile 45. birinci boğmak yukaruki nihāyetine 'amūden vaż' olunmuş. 46. Üç kemik vāsıtasıyla teşkıl olunmuşdur ki naqş bu üç 'aded kemiklerden 47. birisi zıkr olunan boğum ile mefāşıl teşkıl ider ve yine kuru incik teşkıl 48. iden üç 'aded kemiklerüñ birisi kaval kemigi ve ikisi dağı 'azm-i ehrām 49. tesmiye olunurlar.

(Kaval kemigi beyanı)

Bu kemik kendüsine barmağıla olunan 'azm-i ehrāmiler öñ taraftan 50. vāki' dörd 'aded kemik ile hareket ider.

51. Dirsek kemiginüñ beyanı

52. Bu kemik bilek kemiginüñ girüki yüzi hāricine 'amūden kıt'a olunaraq imtidādına 53. nişf vāsıtasıyla bilek kemigine müttehid birle işbu kemiginüñ kendüsi öñden 54. 'adedi yüzi müşāhede olunur ki yukarudan aşağı ve toğrı tedric ile tenāküş 55. iderler. Ve bundan başka biri aşağıda ve digeri yukaruda olmak üzere iki nihā- 56. yeti vardur. Ve bu kemiklerinüñ üzerleri hārici ve dāhilī ve muqaddem ve yukaruki 57. nihāyet aşağıki nihāyetinden iri ve bir taraftan digeri tarafa basılmış ve uzun 58. vāsi' bir yumruluğı irā'e ider ki ismine dağı ol firānes (?) itlāk olunup 59. bilegi (...) kılmāğa medār olan anlara taḥşış olunması (...) kol 60. müşābihesinde.

61. Öñ ayaklarıñ beyanı

62. İşbu ayak nev' hayvānda el mesābesinde olup dörd ayaklı olan hayvā- 63. nātında öñ ayak ucu kıt'adan mürekkebe olmuşdur ki yukarudan aşağıya 64. toğrı vaż' oldukları 'izām üzere te'dād olunacaklardır. Ya'nī 65. diz kabağı, kaval kemigi ve ayağıñ kıt'asıdır. 7. (Ve bir de) (Öñ) ve diz kabağı 66. kemikler ikinci sırasıyla mefāşıl hāşıl itdügi birinci boğmak beynine sırasıyla [38a] 1. ve bu kemigüñ kendüsi uzun ve digeri aşağıda vāki' iki nihāyeti vārdur.

Cismi 2. ve önden girüye ve başık (?) tolgun kâfe-yı imtidādına hacmī takriben müsāvī biri 3. muqaddem ve diger mu'ahhar tesmiye olunan iki yüzi vardur. Öñ yüzi düz 4. ve bir tarafdān diger tarafa toğrı muddevid ve üzerinüñ ekşeri kısmı ayagüñ 5. kıt'asını (...) kılan 'adalātuñ ve terleri ile setr olunmuşdur. Girüki 6. yüzi yaşşı ve yukaru tarafdā vāqī' müselleş miqdārında istikāmetī tehallüf iden 7. 'azm-i mezkūruñ beslenmeye mahşüş bir mecrāya müşāhede olunup yan taraflarında 8. bir taqım pürüzlükleri müşāhede olunur. Yukaruki nihāyet munharifen uzınca ve taze 9. iken ve üzeri kıtırdak ile setr olunan büyük bir saḥḥı irā'e ider ki diz 10. kabađınıñ iki şıra kemiginüñ birinci ve ikinci kemigi munḥabık olmuşdur. Ve'l-hāşıl 11. işbu kemigüñ öñ taraf kenārınıñ ve bir miqdār iç taraf toğrı kaval kemigi 12. ol tarafa mümtedd kılmağa taḥşış kılinan ve terk irtibātına mahşüş bir 13. teberüzine müşāhede olunur. Aşağıki nihāyeti bu dağı mefāşılları büyük 14. bir saḥḥı irā'e ider ki saḥḥ-ı mezkūre munharifen mümtedd olmuşdur. Ve şü dağı ma'lūm ola 15. ki kaval kemigi yidi 'aded kemik ya'nī ikisi dāne 'azm-i ehrāmī ve diz kabağı 16. kemiklerinüñ birinci ve ikinci boğum kemigi iki 'aded 'azm-i 17. semeyānī (?) ile hareket ider.

18. 'Azm-i ehrāmī beyānındadır

[38b] 1. Bu kemikler çift ve uzun ve ehrām şekline müşābih ve kendüleri gāyet ince 2. ve önden girüye toğrı cüz'-ī muḥaddeb rabṭ olunduğları kaval kemigini girüye 3. yan taraflarına vāz' olunaraq mezkūr kemigüñ takriben tūlinüñ üç rub'ına 4. kadar mümtedd olmuşlardır. Ve bu kemigüñ beheri birbirlerine ziyādesiyle müşābih 5. biri muqaddem, diger mu'ahhar ta'bīr olunan ve biri yukaru ki ve diger aşı- 6. ğıki olmaq üzere iki nihāyeti vardur. Ve çukurca vech-i muqaddemi tūlinca cüz'ī 7. pürüzlükler ile techiz olunduğından ribāṭların ittiḥādına bā' iş olur. 8. Vech-i mu'ahhar kemiginüñ tūlī istikāmetince cüz'-i muḥa'ar ve üzeri düz 9. ve bir tarafdān diger tarafa toğrı mürürdur. Yukaruki nihāyeti aşağıki 10. nihāyetinden cism ve diz kabağı kemiklerinüñ ikinci şirasına taḥbīk ve irā'e ider itdüği 11. bir 'askı (?) olmuş,

ehrām şeklini nev'inā (?) kâ'idelerini teşkîl ider 'azm-i 12. ehrāmınun aşağıki nihāyeti kaval kemiginden munfaşıl ve bir yumruluğı 13. irā'e ider ki ismine nütü' tesmiye olunur. Ve bir de bu kemigün uc ile 14. ya'nî kaval kemigi ve diz kabağı kemiklerinun ikinci sıra vâki' 15. birinci ve ikinci kemik ile hareket ve 'azm-i ehrāmî dāhilî ise 16. kaval kemigi ve zıkr olunan hayvānuñ üçüncü kemigi ile hareket ider.

17. Kıt'a-ı dāhilî beyānındadır

18. Birincisi kaval kemigi ile hareket itdüğinden kendüsini birinci boğum [39a] 1. kemigi ve'l-hāşıl ayağun tırnağını taḥammül iden üçüncü boğum kemigi itlāk 2. olunur ve 'azm-i semeyanîler (?) dağı a'lā ve işnānî isimleriyle tefrîk olup 3. ve iki evvelkiler büyük oldukları için 'azm-i semeyanî (?) kebîr 4. ve üçüncü küçük olduğundan 'azm-i semeyanî (?) şağîr itlāk olunur.

5. Birinci boğum ya'nî bukağılık kemiginun beyānındadır

6. Bu kemik girüden ilerüye ve yukarudan aşağıya mā'ilen mevzū' ve kırı 7. incik kemiginun aşağı nihāyetiyle ikinci boğumun yukaruki yüzi 8. beyninde vâki' olarak 'azm-i mezkūrun kendüsü uzun ve bir cism ile 9. biri a'lā, digeri esfel ta'bîr olunan iki nihāyetde mālîkdür. Birinci 10. olan cism önden girüye toğrı yaşşı ve aşağı tarafı tamar ve iki yüzi 11. irā'e ider ki bir muḳaddem ve bir taraftan diger tarafa toğrı mürür ve digeri 12. mu'ahḫar ve üzeri pürüzler olmağla bir takım ribātlarun irtibātına 13. medār olur. Yukaruki nihāyeti munḫarifen uzun ve aşağıki nihāyetinden 14. gāyet iri ve üzerinde üç 'aded çukurluklar müşāhede olunur ki 15. mefāşılı bir satḫı hāşıl iderler. Aşağı nihāyeti yukaruki nihāyeti kesîf 16. munḫarife tevsî' olmuş ve cüz'-i 'amîk ve yan taraflarından iki 'aded 17. küçük yumruluklar müşāhede olunur ki bir takım ribātlarun rabṭ 18. olunmasına bādî olurlar ve bir de işbu birinci boğum kemigi bir takım ribātlarun [39b] 1. vāsıtasıyla iki 'aded semeyanî (?) kebîr mütteḫid olarak iki kemik ile 2. ya'nî kırı incik ve iki boğum kemigi ile hareket ider.

3. İkinci boğum kemigi ya'nî taç kemigi ya'nî çizgi 4. ta'bîr iderler.

5. İkinci boğum çizgiler beyânındadır

6. Bu dağı girüden ilerüye ve yukarudan aşağıya mâ'il bir istikâmetde vâki' 7. olarak hareket itdügi birinci ve üçüncü boğumlar beynine mevzû' olunmuşdur. 8. Ve 'azm-i mezkûruñ kendüsi kışa ve müka'ab şeklini irâ'e idici ve altı yüzi 9. hâvîdür, aşağıki işbu nihâyetinde kemerler satır yüzlerinden cüz'î vâsi' 10. ve boğumları hâşıl itdügi mefâşılarda maḥşûsı ribât mühtelifenüñ rabt 11. olunması için bir takım pürüzlükler ile techîz olunmuşlardır. Bu kemigüñ 12. kendüsi üç 'aded kemik ile ya'nî birinci ve ikinci ve üçüncüsü 13. boğum ve 'azm-i semeyanî (?) şağîr ile hareket ider.

14. Üçüncü boğum ya'nî 'azm-i riclî beyânındadır

15. Bârgîr cinsinden olan ḥayvānuñ kollarında beherini müntehî kılan tırnağıñ 16. derûnına vâki' müteḥammil olunan ayak kemigi üçüncü boğum tesmiye olunur ki 17. 'azm-i mezkûruñ kendüsi kışa ve her ne kadar ğayr-ı muntazam ise de dağı girü taraftan [40a] 1. şelaşe miqdârı toḡşan olici nev'imā maḥrûṭ şeklini irâ'e ider ve kezâ bu kemigüñ 2. dağı biri a'lâ ve biri esfel ve digeri muḡaddem olmaḡ üzere üç yüzi 3. ve digeri a'lâ olmaḡ üzere iki kenârı vardır. Ve bir de bu nihâyetdeki 4. boğum kemigi ve 'azm-i semeyanî (?) şağîr ile hareket idüp tırnağı 5. taḡammül itmege ve yine tırnaḡ, ḡalb mesâbesinde olunmuş bir kemikden.

6. 'Azm-i siyānî (?) kebîr beyânı

7. Bu kemik birbirleriyle mütteḥid ve çift ve ğayr-ı muntazam menşür şeklini irâ'e ide- 8. rek birinci boğum kemik ḡurı incik kemigi ile ihdâş itdügi 9. mefâşıllı girü taraftan itmâm iderek ve bir de bu kemikler ḡurı incik 10. kemigi ile hareket idüp kendülerine mücāvîr bulunan kemikler itihâlarına medâr iderler.

12. ‘Az̄m-i siyānī (?) şağ̄ir beyānındadır

13. Yāhūd mekik kemigi bu kemik tek ve munharifen uzınca ve nihāyetlerine nazaran 14. vasaṭī vāsi‘ ve üstden ve alta ṭoğrı yaşşı ve teşkīl olunmasına medār olduğı 15. nihāyetde ki boğum kemigi mefāşıllaruñ tahtına vaz‘ olunmuşdur ve bir de 16. ‘az̄m-i mezkūr iki nihāyetde ki boğum kemikleri ile hareket ider.

17. A‘zā’-yı baṭına girüki kollaruñ beyānı

[40b] 1. Bunlar dağı a‘zā- yı şadriye mişillü yuğarudan aşığıya ṭoğrı miğdār 2. olunduğda dörd kıṭ‘adan ya‘nī ḳalça ve uyluğ ve bacak ve ayak denilen 3. kıṭ‘alardan mürekkebdür.

4. ḳalça beyānındadır

5. Bu kıṭ‘a yuğaru ṭarafdan kıyruğ şoğumu ve aşığı ṭarafdan uyluğ 6. kemigi üzerine istinād iderek kıṭ‘a-yı mezkūruñ kendüsi öñ 7. kolları bulunan omuz muḳābilidür ve ḳā‘idesi ḳalça kemigi ta‘bīr 8. olunan kemik ile ḥāşıl olmuşdur.

9. Uyluğ beyānındadır

10. A‘zā’-yı baṭınınuñ işbu ikinci kıṭ‘ası bacak ile ḳalça beynine mevzū‘ 11. ve öñ kolları ḳolluñ muḳābili olarak ve ḳā‘idesini ḥāşıl iden kemige 13. uyluğ kemigi ta‘bīr olunur.

12. Uyluğ kemigi beyānı

14. Bu kemik yuğarudan aşığıya ve girüden ilerüye mā’il bir istikāmetde 15. vāḳi‘ olunarak öñ kollaruñ ḳol kemigine mütenāzır ve kendüsi dağı 16. ḳalça kemigi ve bacağı teşkīl iden iki ‘aded kemiklerüñ beyninde vāḳi‘ ve kendü- 17. -si uzun ve bir cismi biri yuğarudan ve diğeri aşığıda olmağ üzere [41a] 1. iki nihāyeti vardur. Birincisi olan cism yuğaru ṭarafa ziyādesiyle kesīf 2. ve öñden girüye ṭoğrı yaşşı ve aşığı ṭarafına ṭoğrı ve ğayr-ı muntazam istivānī 3. şeklini irā’e ider. Bu kemigüñ cisminde biri muḳaddem ve diğeri mu’ahḫar olan 4. bu iki yüzi bir ṭarafdan diğeri

tarafa 5. doğru mürür ve aşağısına nazaran yukarı tarafa ziyadesiyle vâsi' 6. ve anların rabtına medâr olici pürüzlü şeyleri hâvîdür girüki yüzi 7. yukarıdan aşağıya doğru tedric ile tarlaşarak yaşşı ve müselleş- 8. ü-ş-şekl ve yukarı tarafında iki 'aded küçük yumruluklar müşâhede olunur ki 9. tişi tarafda vâki' olan kendü üzerine doğru mürür uyluk 10. kemiginün yukarıki nihâyeti munharifen uzunca ve kezâ iki 'aded yumruluk 11. vâsıtasıyla teşkîl olunmuşdur ki iç tarafda vâki' olanına re's 12. ve digerlerine taraf turukantı ta'bîr olunur. İşbu yumrulukların birincisi 13. kalça kemiginün çukurluğuna muntabık olarak orada vâki' mefâsıllı 14. hâşıl itmege medâr olur, aşağıki nihâyeti yukarı kendü cüz'î 15. vâsi' ise de lâkin (?) iden gâyet kesîf ve kezâ nihâyetde mezkûr de 16. vâki' yumruluklara müşâbihe iki yumrulukları irâ'e ider ki anların 17. vâsıtasıyla uyluk kemiği, bacak kemiği üzerine istinâd ider ve bir de 18. uyluk kemiği üç 'aded kemik ile ya'nî kalça ve bacak ve diz kabağı 19. kemikleriyle hareket ider.

[41b] 1. Bacak beyânı

2. A'zâ batnıyenün işbu üçüncü kıt'ası uyluk ile ayağın beynine 3. mevzû' ve ön kollarda bilek muqâbili olarak üç 'aded 4. kemik vâsıtasıyla ya'nî bacak kemiği ve 'azm-i ehrâmî ve diz kabağı 5. denilen kemikler ile hâşıl olmuşdur.

6. Bacak kemiginün beyânı

7. Bu dahı yukarıdan ve aşağıya ve önden girüye mâ'il bir istikâmetde 8. vâki' olarak uyluk kemiginün aşağıki nihâyetlerine cenb kemiklerinin 9. birincisi beynine vaz' olunarak 'azm-i mezkûr dörd ayaklı hayvânda 10. işbu cenb kemiginün üzerine uyluk kemiginün kendüsine nakl itdüğü 11. vücûduñ kâffe-i naklini i'tâ' ider ve bu kemigün kendüsü uzun 12. ve ehrâm şeklini irâ'e idici ve bir cism ile iki nihâyeti vardır. 13. Ve bir de üç yüzi ya'nî vech-i hâricîsi ve vech-i dâhilîsi, ve'l-hâşıl 14. vech-i mu'ahharı irâ'e ider ve bundan mâ'adâ üç 'aded (...) ribât 15. vâsıtasıyla diz kabağına müttehid olduğundan 'azm-i mezkûr uyluk kemiği 16. ve 'azm-i ehrâmî ve cenb kemiklerinin birincisiyle hareket ider.

17. ‘Azm-i ehrāmī beyānındadır

[42a]1. Bu kemik çift uzun gāyet ince ve istikāmetī bacak kemiginün 2. istikāmeti mişillü ve nihāyetleri vāsıtasıyla bacak kemigine merbūt ve bacak 3. kemiginün tışı kenārı tūlından yukarı tarafından üç rub‘ miqdār 4. mümtedd olmuştur. Bu kemik yukarıki nihāyeti bir tarafından diğer tarafa to- 5. -ğrı yaşsı ve bacak kemiginün yumruluğına müttehid olmuştur ve aşağıki 6. nihāyeti bir yumruluk ile muntehī olmuştur.

7. Diz kabağı kemigi beyānı

8. Bu kemik kısa ve uyluk kemiginün aşağıki nihāyet ilerüsine mevzū‘ 9. ve kendüsünün biri (biri) muqaddem ve diğeri mu‘ahhar ve biri a‘lā olmak 10. üzere üç yūzi vardır. Ve bu kemigün uyluk kemiginün aşağıki 11. nihāyetine ve bacak kemigine bir takım ribātlar vāsıtasıyla rabt olunarak 12. yalnız uyluk kemigi ile hareket ider.

13. Girüki ayağın beyānı

14. Girüki ayak dağı ön ayak müşābih ve anuñ gibi üç kısımdan 15. mürekkebdür. Şöyle ki cenb ve qurı incik ve boğumlardan ‘ibāretdür 16. ve işbu art ayağı muntehī kılan ayağın kıt‘ası on beş 17. ‘aded kemik vāsıtasıyla terkīb olunmuştur.

18. Cenb-i beyānındadır

[42b] 1. Bu dağı bacak ile qurı incik beynine vaz‘ olunarak iki sıra üzerine 2. tanzīm olunmuş ve bacak kemiginün aşağıki nihāyetiyle qurı incigi hāşıl 3. iden üç ‘aded kemiklerün yukarıki beynine vaz‘ olunmuş ve iki sıra 4. üzere tanzīm olunmuş. Altı yāhūd yidi ‘aded ufağ kemik ile 5. nisbet (?) teşkıl olunmuştur. Şöyle ki üst sırası biri diğer- 6. inün ilerüsine vaz‘ olunan iki kemikden ve alt sırası 7. dağı ekserī dörd kemikden ‘ibāretdür.

8. Cenb kemiklerinüñ seyr-i ‘umūmīsi

9. Bu kemiklerüñ kâffesi çift ve bir takım ufağ yüzleri hāvī 10. ve ‘izām-ı mezbūrenüñ ba‘zıları müstevī ve ba‘zıları muқа‘arca ve tāze 11. iken üzerleri kıtırdağ ile setr olunmuş olduğundan bir takım 12. mefāşılları huşūline bā’iş olurlar. Hālbūki ‘izām-ı mezbūreden 13. ba‘zıları kabağı tarzında ve üzerleri pürüzleri ve bir takım menfezleri 14. hāvī olduklarından bir takım ribātlaruñ irtibātına medār olurlar.

15. Cenb kemiklerinüñ birinci sırası

16. İsterāğāl (?) denilen cenb kemigi bu kemik üç kemigi ile (...) 17. (...) denilen kemiklerüñ ve bacak kemiginüñ beynine vaz‘ olun- 18. arağ kendüsi kışa ve beş ‘aded yüzi irā’e ider.

[43a] 1. Ökçe kemigi

2. Bu kemik zıkr olunanuñ girüki yüzi üzerine ilerüye ve aşağıya mā’ilen 3. mevzū‘ ve kendüsi kışa bir tarafından diğer tarafa doğru yaşı ve iki yüzi 4. ve iki kenarı ve iki nihāyeti vardır.

5. İkinci sırası

6. Dörd ba‘zen beş kemik vāsıtasıyla teşkıl olunmuşdur.

7. Qırı incik beyānı

8. Girüki ayağın işbu ikinci kısmı kemik vāsıtasıyla hāşıl olmuşdur- 9. ki ön ayakların qırı incik kemikleri ön ayaklarda vāqı‘ 10. olanlardan ziyāde uzun ve bir de girüden ilerüye ve yukarudan 11. aşağıya cüz’i mā’ilen bir istikāmetde vāqı‘ olmuşdur ve şekilleri 12. üstüvāne şekline ziyādesiyle taqarrüb ider ve tūlīnūñ tışaruki 13. imtidādınca qırı itmege maḥşūş olan şeryānuñ derūnına müsā‘id 14. mā’il bir çizgi müşāhede olunur.

15. Ayaq beyanı

16. Bu dağı altı ‘aded kemik i‘ānesiyle hāşıl olaraq öñ ayağına [43b] 1. müşābih ise de faqaṭ girüki ayağıñ birinci boğum kemiginüñ 2. aşığıki kısmı tar ve yuqaruki kısmı kesīf ve tūlı bir miqdār 3. kışa ve nihāyetleri öñ ayağıñ birinci boğum kemiginüñ 4. nihāyetlerinden tarudur ve kezā ikinci boğum öñ ayağından 5. az ve vāsi‘dur ve üçüncü boğum kemiginüñ şekli (7) 6. ḥarfini taqarrüb ider ve mekik kemigi dahā ziyāde 7. vāsi‘dür (...) 8. Cedvel-i iskelet beyanı

kihfet olan ‘izām	X
‘izām-ı cebhī	1
‘izām-ı cidarī	2
üstühane-ı kafā	3
kā‘ide-i kihf	4
‘izām-ı gırbālī	5
‘izām-ı şudgiye	6
veca vāқи ‘izāmi	21

[44a]

Veca vāқи ‘izām-ı ‘adedleri	
Fekk-i a‘lā-yı kebīr	2
Fekk-i a‘lā-yı şağır	2
‘Azmeyn-i enf	2
‘Azım-i dimāğı	2
‘İzām-ı qarneyn	4
Ev‘iye-i dem‘iye	2
‘Azım-i vecenī	2
‘Azım-i mik‘a	1
‘Azım-i lāmī	1
‘Azım-i evcün	2

Fekk-i esfel	1
Sütün-1 şevkiye beyanı	‘Adedleri
‘Unuqi vâqi ‘izâm	7
Fıkrât-1 müttehid	1
Mu’ahhar-1 re’s	1
Beyzleri beyzici	5
Fıkrât-1 zahri	18

[44b]

Fıkrât-1 kaşaniyye	6
Fıkrât-1 eznâb	18:7
‘Azîm-i şadr	Tek
İtlâk ya‘nî kaburgalar	17:1:17
Uzun ayağın vâqi ‘izâm-ı beyanı	Beyanı
Kürek kemigi	2
Çol kemigi ile dirsek	2
Bilek kemigi	1:1
Diz kabağı ile şıra	7
‘İzâm-ı ehrâmî	1
Çaval kemigi	2
‘İzâm-ı semeyânî (?)	3
Buğâğılık kemigi	4
Çenber kemigi	5
Ayağ kemigi	6
Mekik kemigi	7
Girüki ayaklar beyanı	‘Aded
Çavz kemigi	1
Çalça kemigi	2

[45a]

Uyluğ kemigi	1
Bacağ kemigi	1
Ayağ kemigi	1
Diz kabağı olan ‘izâm	Beyanı
‘Azîm-i ehrâmî	1

aval kemigi	2
‘İzām-ı siyānī (?)	3
Buğāgılık kemigi	4
enber kemigi	5
Ayak kemigi	6
Mekik kemigi	7
Ökçe kemigi	8
Diz abağı kemigi	9
Mecmū‘a-yı yekūn	91

5. DİZİN

açık:	açık.	a. [30b/3] a.+dur [16a/17]
açıl-:	açılmak.	a.+miş [15a/17] a.+up [32b/3]
a‘dā:	karşı, rakip.	[35b/9]
‘ađalāt:	adaleler,kaslar kaslar sistemi.	[3a/6],[15b/2],[15b/6], ‘a.+un [4b/17],[3a/17],[20a/16],[31a/18],[33a/14], [33a/17], [22b/12],[31b/1],[31b/7],[34b/6],[36a/2],[38a/5], [34b/11,] ‘a.+dan [3a/4], ‘a.+la [15b/11]
‘ağale:	kas.	[15b/2], [15b/3] ,[15b/7],[16a/8],[26b/7],[27a/16], ‘a.+i [27a/2] ‘a.+un [23a/2], [23b/3],[25b/16], [26b/13], [27a/16], [28b/13], [31a/16], [31b/17], [33a/17], [33b/3]
‘add:	sayma, hesabetme. sayılma.	‘a.[11b/4]
‘aded:	adet.	‘a. [2b/13],[5a/13],[6a/7],[8a/8],[8a/19],[8b/1], [8b/18],[9a/3], [9a/17],[9a18],[9b/8],[9b/11], [9b/12], [10a/6],[10a/10],[11a/8],[12b/10],[13a/15], [13a/16],[14a/1],[14a/15][14a/16],[15b/11],[17b/17] [18a/9],[19a/18], [19a/19],[19b/1],[20a/8],[20b/14],

[21a/17],[21b/6],[21b/7],[22a/6], [22a/18],[23a/18],
[23b/12],[23b/13],[23b/14],[23b/3],[24a/4], [24b/10]
[25a/2],[25a/4], [25a/9],[25b/8],[25b/12],[25b/15],
[26a/17], [27a/14],[28a/8], [28b/13], [29a/13], [30a/13],
[30a/14], [30a/15], [30b/10], [30b/11], [31a/4],[31b/5],
[31b/9], [30a/16], [31b/14], [31b/15], [32a/12], [33b/3],
[33b/4],[35a/6],[36a/6],[36b/10], [36b/13], [37b/12],
[37b/15], [37b/24], [37b/46], [37b/48],[38a/15],
[38a/16],[39a/1], [39a/14],[39a/15], [39b/10], [39b/12],
[40b/16], [41a/8], [41a/18],[41b/3], [41b/14], [42a/17],
[42b/3], [42b/4], [42b/18], [43a/15]

‘a.+i [8b/7],[15a],[23b/2], [24a/4],[34a/5],[37b/2]
[37b/54],

‘a.+inün[8a/12] ,[13a/3]

‘a.+ine [15a/10]

‘a+leri [44a/1]

‘adeden: sayıca. [13b/5]

sayı bakımında.

ađlā’: kenarlar. a. [12b/17], [12b/18], [13a/11], [13a/16], [13a/17]

a.+ı [15a/6], [16a/8]

a.+nuñ [16a/2]

a.+yı [16a/6],[17a/11], [17b/11]

ağız ağız. a.[24a/5],[25a/9],[31a/1],[31b/16]

		a.+da [30b/18], [32a/2], [32a/11]
		a.+ında [25a/15]
‘ağsiyye:	perdeler, örtüler, zarlar.	‘a. [3b/6]
Aḥmed:	erkek ismi.	A. [1a/3]
aḥz:	alma, alış.	a. [3a/1], [3a/2], [3b/14], [5a/2], [5b/12], [5b/16], [7a/2], [7a/6], [11a/18] a.+ā [35b/2]
aḳ:	ak.	a. [16b/2], [17a/16]
‘aks:	dönme.	‘a. [23b/6] ‘a.+i [38b/11]
aḳsām:	kısımlar, bölümler.	a. [1b/3], [7b/14], [7b/15] a.+dan [7a/2] a.+ı [2a/6], [2b/20], [3b/2], [7a/5], [7b/6], [7b/14], [7b/15], [7b/17], [7b/19] a.+ını [3a/14] a.+uñ [7b/8]
‘aksı:	dönme.	‘a.+i [38b/11]
‘alā:	üst, üzere.	‘a. [1b/7], [8a/14], [8a/15], [8a/16], [19a/19],[29b/7]
a‘lā:	daha yüksek, en yüksek, pek yüce.	a. [9b/20],[15a/15],[23b/12],[24a/10],[24b/18],[25b/6], [36b/5], [37a/6],[39a/2],[39a/9],[40a/2],[40a/3],[42a/9] a.+sı [17a/11], [17a/13], [31b/3]

		a.+yı [22a/17],[22b/1],[23b/13],[23b/17], [24b/6],[24b/13], [24b/15] [25a/1],[25a/2],[25a/4],[25a/5],[25b/11], [25b/12], [25b/14], [26a/17], [26b/12],[27a/15],[28a/1], [28a/9],[30a/17]
		a.+sınıñ[33b/16]
ālāt:	iç organlar.	ā. [2a/18], [2a/19] ā.+ı [2a/12], [2a/16],[2a/17], [2b/18], [2b/19]
‘ale'd–devām:	dâimî sûrette, boyuna sürekli olarak.	‘a. [4a/13]
ālet:	iç organlardan bâzıları için kullanılır.	ā. +lerüñ [2a/10]
‘aleyh:	onun üzerine.	‘a. [14a/16]
‘aliyye:	yüksek, büyük.	‘a. [1a/1]
alt:	alt.	a. [21a/14], [22b/18], [23b/1],[23b/11],[23b/15] [23b/16] [24a/4], [24a/6],[25a/8],[27a/9],[28a/4],[29b/9],[29b/14], [30a/3], [30a/10],[30b/1], [30b/9], [30b/10], [30b/11], [31a/3],[31a/4], [31b/5],[31b/15],[31b/16], [37b/23], [42b/6] a.+a [11b/6], [33b/14], [40a/14] a.+da [24a/9], [37b/10]

		a.+dan [9a/18], [9b/11], [10a/11], [13a/7], [14b/5], [32a/12], [37b/2], [39b/8], [42b/4], [43a/16]
		a.+ında [16b/11], [19a/9]
		a.+ısı [12b/12]
		a.+larıñ [2a/4]
		a.+uñ [18a/4]
altı:	altı.	a.+ıncısı [8a/10], [8a/16]
‘amīķ:	derin, inceden inceye.	‘a. [5a/15], [19a/16],[24b/9], [24b/16],[30a/4], [35b/14],[39a/16] ‘a.+ce [23a/10]
‘amūd:	sütûn, direk, dikey.	‘a. [32b/16], ‘a.+e [17b/3] ‘a.+en [11b/7], [15b/12], [22b/8], [31a/5], [37a/3], [37b/45], [37b/52] ‘a.+î [12a/1],[17b/8], [24a/18], [24b/2], [32b/1], [32b/14],[32b/17] ‘a.+ında [10b/1]
aña:	o.	a. [1b/5], [1b/14], [2b/14], [2b/16], [4a/14], [5a/15], [9a/11], [21b/15]
anda:	onda.	a. [9b/20]
añı:	onu.	a. [5b/15]
anlar:	onlar.	a. [3a/4], [9b/8], [12a/2], [13a/16], [13b/10], [18a/16] [19a/17], [20a/8], [20b/14], [21b/18], [35a/14], [37a/17]

		a.+a [8a/20], [13a/5], [37b/59]
		a.+dan [23b/8], [23b/10], [23b/12], [23b/13], [24b/4]
		a.+uñ [2b/19], [9a/10], [9b/10], [13a/12], [13b/15], [33a/13],[36a/13], [36a/14],[42a/14]
aralık:	aralık.	a.+lar [13a/10]
‘arīz:	geniş.	‘a. [4b/6], [4b/18], [26a/6]
arқа:	arka taraf,arka.	a.+da [10a/10], [12a/4] a.+ya [35b/14]
art:	arka taraf,arka.	a. [2b/14], [42a/16] a.+da [5b/18]
‘arż:	en, genişlik.	‘a. [7a/16]
arż:	yeryüzü, toprak.	a.+ları [14b/7]
‘aşab:	damar, sinir.	a. [22a/9],[22a/11],[24a/10],[25b/6], ‘a.+un [13b/18]
‘aşāb:	damarlar, sinirlar.	a. [6a/6]
āşār:	eserler.	ā.+ı [5b/14]
aşliyye:	aslı kelimesinin tamlamalarda ortaya çıkan aynı mânâdaki müennes şekli, en başta gelen, en önemli.	a.+sinüñ [1b/17]
aşağı:	aşağı.	a. [8b/5], [10b/7], [10b/9], [12a/7], [12b/10],[12b/11], [12b/15],[12b/16], [13a/11], [14a/11],[14a/14], [15a/10],

[15b/9], [15b/10], [16b/15], [17b/5],[17b/10], [21a/10],
[22b/10], [23a/5], [24a/10], [25b/3] [26b/19], [27b/12]
[32a/7], [33b/11],[37b/11], [37b/54], [39a/7], [39a/10],
[40b/5], [41a/2]

a.+da [11b/16], [13a/1], [13b/4], [18b/6], [19a/2],[19b/7],
[20b/1], [21b/2] [21a/3], [24a/7], [24a/8], [24a/12],
[26a/8], [26b/3], [27a/10], [29b/16], [30a/13], [31a/4],
[32a/3], [37b/55], [38a/1],[40b/7]

a.+daki [27b/4]

a.+dan [31a/11]

a.+ki [19a/7], [20b/10], [21a/5],[21b/4], [24a/14]
[24b/5],[24b/9], [24b/12], [25a/7],[26a/10], [26b/1],
[27a/8], [27a/11],[27b/8], [27b/16], [28a/18],[29a/9],
[29b/3], [30a/6], [30b/15],[31b/10][32b/11],[32b/8],
[34b/10],[35a/13], [35b/12], [36a/11], [36b/8],
[36b/6], [36b/11], [37a/15], [37a/13],[37b/57],
[38a/13],[38b/9],[38b/12],[39a/13],[39b/9],[41b/8],
[42a/5], [42a/8], [42a/10], [42a/14], [42b/2],[43b/2]

a.+na [28a/14]

a.+sina [35b/5], [35b/6]

a.+sında [23a/5]

a.+sını [15a/7]

a.+ya [14a/2],[15b/5], [15b/13], [17b/7], [18b/16],

		[23a/16], [26b/10], [32a/9], [33a/2], [34a/10], [34a/13], [36b/2], [37b/63], [39a/6], [39b/6], [40b/1], [40b/14], [41a/7], [41b/7], [43a/2], [43a/11]
		a.+kinüñ [34a/14]
		a.+y1 [27b/18]
ayak	ayak.	a. [9a/7], [9a/12], [9a/14], [9b/4], [9b/8], [9b/9], [35a/15] [36b/16], [37b/62], [37b/63], [39b/16], [40b/2], [42a/14], [43a/15], [45a/1]
		a.+larda [9b/15], [43a/9]
		a.+ları [2b/15]
		a.+larına [2b/8]
		a.+laruñ [37b/63], [43a/9]
		a.+lı [2b/14], [2b/16], [12b/4], [35a/6], [35a/15],[37b/62] [41b/9]
		a.+ı [9a/18], [37b/2], [37b/7], [42a/16]
		a.+ına [37b/4], [43a/6]
		a.+ında [2b/13]
		a.+ından [43b/4]
		a.+ınuñ [37b/40]
		a.+uñ [37b/65], [38a/4], [39a/1], [41b/2], [42a/13], [42a/16], [43a/8], [43b/1], [43b/3]
‘ayn:	göz.	‘a.[18b/14], 24b/6],[32a/5], [32a/12]
		‘a.+uñ [4b/15],[24b/16],[26b/5],[26b/16],[27a/3],[27a/5]

		‘a.+ı [2a/8], [5a/12], [9b/15]
ayrı:	ayrı.	a. [2a/11]
ayrıl-:	ayrılmak.	a.+ması [2a/9] a.+masıyla [7a/6]
az:	az.	a. [26b/6],[27b/16], [43b/5]
a‘zâ:	organlar.	a.[33b/8], [41b/2] a.+yı [3a/6],[3a/8], [3a/13],[9a/6], [35a/10],[35a/16], [35a/12],[36a/16], [41a/18],[40b/1],[40b/10] a.+nuñ [7a/12] a.+laruñ [1b/9]
‘azm:	kemik.	‘a. [10b/10], [12b/6], [12b/14], [27a/14], [33a/3],[3b/13] ‘a.+ıyı [13b/1]
‘azmeyn:	iki kemik.	[19a/18], [21b/7],[22a/19],[22b/5],[23b/1],[23b/13], [31b/12],[33b/2],[44a/2],[19b/4] ‘a.+i [3b/17],[3b/18],[3b/19],[3b/20],[4b/13], [8a/8],[8a/9], [8a/10], [8a/16],[8a/17], [8a/18],[8b/1], [8b/2], [8b/6],[9a/19],[9b/13], [11a/17], [12b/10],[12b/17],[13a/3], [13a/13], [13a/14] [13a/15],[14a/16], [15b/15], [17b/10], [18a/5], [18a/10],[18a/12],[18a/13],[18a/15],[18a/16],[18a/18], [19a/10],[19a/18],[19a/19],[19b/1], [19b/2],[19b/4],[20a/9],[20b/10],[20b/14], [21a/4],

[21a/25], [21b/6], [21b/7],[21b/8],[21b/9],[21b/14],
 [21b/15],[22a/16][22a/18],[22a/19],[22a/20], [22b/2],
 [22b/15],[22b/17],[22b/18],[23a/3],[23a/14],[23a/18],
 [23b/1], [23b/13], [23b/16],[24a/12],[24a/16],[25a/2],
 [25a/3],[25b/14],[25b/15],[25b/17],[26a/16],[26a/17] ,
 [26b/12],[26b/13],[27a/9],[27a/14],[27a/15],[27b/12],
 [28a/3],[28a/5], [28a/6],[28a/9],[28a/10],[28a/12],
 [28a/13],[28b/2],[28b/13],[28b/14], [29a/1], [29a/6],
 [29a/7],[29b/6], [29b/7],[29b/8],[29b/9],[29b/10],
 [29b/11],[29b/14],[30a/15],[30a/16],[30b/6],[31a/9],
 [31b/8], [31b/13],[32a/5],[32a/7],[32a/12],[32a/13],
 [32b/9],[32b/11],[32b/19],[33b/2],[35b/5],[35b/7]
 [35b/12],[35b/17],[37b/48],[38a/7],[38a/15],[38a/16],
 [38a/18],[38b/11],[39a/3],[39a/4],[39a/8],[39a/13],
 [39b/8],[39b/14],[39b/17],[39b/49],[40a/4],[40a/6],
 [40a/12],[40a/16],[41b/4],[41b/9],[41b/15],[41b/16],
 [41b/17]
 'a.+î [7b/15]

azu:	azı.	a. [24b/19], [25a/10], [25b/13],[30b/11], [31a/5]
bacağ:	bacak.	b. [9b/7], [40b/2], [40b/10], [41a/17], [41a/18], [41b/1], [41b/4], [41b/6], [42a/1], [42a/2], [42a//11],[42a/11], [42b/1], [42b/2], [42b/5], [42b/17] b.+ı [40b/16]

bādī:	sebep olan şey, sebep.	b. [2a/11], [7a/15], [10a/13], [29a/5], [29a/15], [31a/2] [31a/17], [39a/18]
baḥş:	bahsetme.	b. [1b/7], [1b/12], [1b/14]
bağ:	bağ.	b.+lı [6a/20]
bā'ış:	sebep olan şey, sebep.	b. [2a/16], [3a/2], [3a/17], [3b/6], [4a/11], [4a/17], [4b/7], [4b/18], [5b/13], [6a/11], [6b/1], [7b/16], [8b/13], [10a/2], [11b/14], [12a/3], [17b/13], [34a/11], [36a/1], [38b/7], [42b/12]
bāķī:	devan eden, devamlı sürekli.	b. [6a/2], [11a/8], [14a/17], [15b/15], [16b/17], [19a/16], [25b/10], [31a/11], [31a/17]
bāķiyye:	geri kalan, artan.	b.+sinde [26a/14]
bālā:	yukarı, üst.	b.+ sı [32a/9]
bârân:	serpen.	b. [9a/18]
bārgīr:	at.	b. [2b/1], [2b/3], [2b/10], [39b/15] b.+ üñ [1b/13], [13a/6]
bārī:	hiç olmazsa.	b. [6a/17], [24a/13]
barmaç:	parmak.	b. [9a/13] b.+la [37b/49]
basıl-:	basılmak.	b.+mış [37b/57]
baş:	baş.	b. [12a/11], [18a/2], [21a/6] b.+da [20a/16]

		b.+dan [9b/20]
		b.+ı [34a/15]
		b.+ına [20b/5]
		b.+ınıñ [11a/1], [17b/18], [18a/13]
		b.+uñ [11a/6], [18a/6]
başka:	başka.	b. [5b/13], [7b/9], [12b/8], [15a/5], [28a/6], [30b/11], [33b/3], [37b/55]
başla-:	başlamak.	b.+yıcılar [23b/8] b.+yınca [3a/3]
başlıca:	başta gelen, temel.	b. [8a/1], [29a/18]
bañn:	karın.	b. [15b/3], [15b/7] b.+ı [9b/2],[35a/10], b.+ınıñ [40b/10], b.+ısı [17b/10], b.+uñ [33b/9],[41b/2] b.+a [40a/17]
bāverū:	doğru bulma.	b. [10a/20]
ba‘zen:	bazen.	b. [5b/17], [7b/1]
ba‘zı:	bazı.	b. [4b/2], [5b/4], [7b/8], [9b/9], [18a/4], [35b/13], [37b/32] b.+ları [2a/13], [2b/2], [4b/2], [5a/13], [5b/2], [5b/3], [7b/10], [7b/12], [14b/17], [42a/10], [42b/13] b.+larına [5a/3]

		b.larınıñ [3b/15], [3b/20], [4b/9], [4b/19]
		b.+larıyla [3b/16], [4b/9]
beden:	beden.	b. [25b/1], [34b/6]
		b.+i [3a/13]
beher:	her bir.	b. [13a/6]
		b.+i [17a/16], [18b/15], [29a/8], [32b/4],[35a/13], [38b/4]
		b.+ine [33a/6]
		b.+ini [39b/15]
		b.+inüñ [18b/13],[29a/2], [29b/6]
bel:	bel.	b. [8a/1]
beñze-:	benzemek.	b.+rler [14b/2]
beräber:	beraber.	b. [3a/7]
		b.+le [11a/9], [13a/13], [29b/14]
		b.+ler [35b/12]
berände:	براند	b. [4b/16]
beslen-:	beslenmek.	b.+ düklerinden [2b/3]
		b.+mesine [6a/17]
		b.+sini [10b/16]
		b.+meye [38a/7]
beş:	beş.	b.[2b/9],[2b/12],[2b/15],[8a/11],[11a/8], [12b/3],[20b/14]
		[21b/9], [33a/4], [33a/5], [42a/16], [42b/18], [43a/6]
		b.+incisi [8a/10], [8a/16], [20a/6], [21b/1], [28b/11]

bevl:	çiş, idrar.	b.+e [2a/19]
bevliyye:	idrar yolları ve böbrek hastalıkları, üroloji.	b.+nüñ [33b/8]
beyân:	açıklama, anlatma, söyleme.	b. [1b/19], [1b/20], [2a/1] [3a/11] [3b/12], [5a/7], [18b/7] b.+ı [6a/9], [7a/16], [7a/19], [7b/5], [9a/2] [9b/1] [12b/3], [13a/5], [16a/11], [20a/10], [20b/16], [23a/5], [23b/17], [25a/5], [25b/17],[26a/18], [26b/15],[27a/18], [28a/12], [29a/1], [29b/11],[30a/20],[31b/18],[32a/16],[32b/19], [33a/13], [33a/16],[35a/4], [35a/12], [35b/5], [36a/15], [36b/1], [36b/15][37a/2], [37b/49], [37b/51], [37b/61], [40a/6] [40a/17], [40b/12], [41b/1], [41b/6], [42a/7], [42a/13], [43a/7], [43a/15], [43b/8] b.+ında [12a/13] [21b/11] b.+ındadır [1b/1],[2b/18] [3b/10], [4a/3], [6b/2], [6b/20], [7b/14],[12b/14],[14b/5],[17b/15], [18a/5], [18a/18], [19b/2], [22a/2], [33b/4], [34a/9], [38a/18] [38b/17], [39a/5], [39b/5], [39b/14], [40b/4], [40b/9], [40a/12] [41b/17], [42a/18]
beyâz:	beyaz.	b. [3a/19]
beyin:	beyin.	b. [21a/9] b.+ler [37a/11] b.+nde [2b/7], [11b/4], [13b/10] [16a/13], [19b/14],

		[39a/8], [40b/16]
		b.+ne [5b/8], [21b/14], [22b/14], [24a/2], [30b/5],[33a/3]
		[36a/16] [37a/4], [37b/13], [37b/66],[39b/7], [40b/10],
		[41b/2], [41b/9], [42b/1],[42b/3]
		b.+lerinde [5b/6], [6b/15]
		b.+üñ [37b/6]
beyzī:	yumurta biçiminde olan,oval.	b. [14b/18], [18a/7], [19a/12], [20b/1], [32a/10], [38a/2]
		b.+ce [16a/15], [17b/3], [17b/9]
bil-:	bilmek.	b.+düginden [5a/13]
		b.+ecek [30a/4]
bilā:	-siz, -meksizin, -meden eklerinin anlamını taşıyan Arapça örnek.	b. [1a/20]
bi'l-‘aks:	tam aksine, tersine.	b. [12a/4]
bi'l-cümle:	bütün, hep.	b. [7a/4], [32a/7]
bile:	hatta, hem de, üstelik.	b. [3a/6]
bilek:	elle kolun birleştiği yer.	b.[9a/7], [9a/11], [9a/12], [9b/7], [36a/13], [36a/16], [36b/15], [37a/1], [37a/2], [37a/14], [37b/6], [37b/11], [37b/14], [37b/52], [37b/53]
billhāsī:	özellikle.	b. [32b/10]

		b.+i [36a/3], [37b/59]
billūr:	kristal, çok parlak.	b. [7b/6]
bi'l-vāsīṭa:	vāsītalı olarak, dolayısıyla.	b. [13a/13]
binā'en:	dayanarak, -den ötürü, -den dolayı.	b. [14a/15]
binā'en-'aleyh.	bundan dolayı, bunun üzerine.	b.[14b/12]
bir:	bir.	b. [1b/8] [1b/9], [1b/14], [2a/8], [2a/11], [2b/7], [2b/19] [3a/1], [3a/5], [3a/7],[3a/18], [3b/3], [3b/6],[4a/4],[4a/11] [4a/13], [4a/18], [4b/8], [4b/12], [4b/16], [4b/17], [4b/20] [5a/17] , [5b/2] [5b/4], [5b/6], [5b/12], [5b/16], [5b/17], [6a/3], [6a/10], [6a/11], [6a/16], [6a/20],[6b/6] [6b/8], [6b/16],[7a/5] [7a/11], [7b/2], [7b/8], [7b/16], [7b/17], [8a/2], [8a/7], [8b/1], [8b/6], [8b/12], [8b/14],[8b/20], [9a/8], [9a/10], [9a/11], [9b/5], [9b/18], [10a/11], [10a/17], [10a/18],[10b/7], [10b/11], [10b/15],[11b/12], [11b/13], [11b/14], [12a/1], [12a/6] [12a/7], [12a/9], [12a/10],[12a/15], [12b/6] [12b/13], [13a/7], [13a/9],

[13b/1], [13b/2] [13b/3], [13b/5], [13b/17], [14a/9],
[14a/11], [14a/12], [14a/13],[14b/2], [14b/3],[14b/4],
[15a/12], [15a/13],[15a/14], [15a/15],[15b/5], [15b/9],
[15b/12], [15b/15], [15b/17], [16a/3], [16a/8], [16a/9],
[16a/14], [16b/15], [6a/17], [16a/18], [16b/13], [17a/1],
[17b/3], [17b/9], [17b/12], [18a/2], [18b/4], [18b/10],
[19a/2], [19b/4], [19b/10], [19b/11], [9b/12],[19b/13],
[20a/8], [20a/11], [20a/12], [20a/14], [20a/17], [20b/1],
[20b/5], [20b/9], [20b/17],[21a/5], [21a/6], [21a/9]
[21a/12], [21a/13], [21a/15], [21a/16], [21b/3],
[21b/5], [21b/8], [22a/4], [22a/7], [22a/11], [22a/12],
[22a/13],[22a/15],[22b/15],[23a/5], [23a/6], [23a/9],
[23a/10],[23a/11],[23a/13],[23a/18],[23b/7], [23b/8],
[23b/10], [23b/15], [24a/11], [24a/13],[24a/14],[24a/17]
[24b/1], [24b/2], [24b/8], [24b/9], [24b/16], [25a/12],
[25a/18], [25b/1], [25b/2], [25a/4], [25a/6], [25a/12],
[25a/18],[26a/7], [26a/8], [26a/11], [26a/12],[26a/16],
[26b/2], [26b/4],[26b/5], [26b/7], [26b/8], [26b/9],
[27a/1], [27a/4], [27a/5], [27a/8],[27a/9], [27a/11],
[27a/12], [27b/5], [27b/7], [27b/10],[28a/1], [28a/2]
[28a/7], [28a/14], [28a/15], [28b/2], [28b/10], [29a/2],
[29a/4], [29a/10] [29a/13], [29a/17], [29a/18], [29b/1],
[29b/3], [29b/5], [30a/5], [30a/15], [30b/2], [30b/5],

[30b/9], [30b/15], [30b/16] [30b/19],[31a/8], [31a/9],
[31a/12], [31a/17], [31a/18], [31b/2], [31b/3], [31b/7],
[31b/8], [31b/10], [31b/12], [31b/13], [31b/17],[32a/1],
[32a/4], [32a/7], [32a/9], [32a/11], [32a/18], [32b/4],
[32b/13],[33a/4], [33a/7], [33a/9], [33a/10], [33a/11],
[33a/14], [33a/15], [33a/17], [33b/1], [33b/8], [34a/6],
[34a/15], [34a/18],[34b/2], [34b/4], [34b/10], [34b/11],
[34b/15], [34b/20],[35a/5], [35a/17],[35b/7], [35b/15],
[36a/3], [36a/4], [36a/6], [36a/11], [36a/13],[36a/17],
[36b/4], [36b/12], [37a/3], [37a/5], [37a/8],[37a/16],
[37a/17],[37b/1], [37b/7],[37b/30], [37b/37], [37b/57],
[37b/58], [38a/4], [38a/7], [38a/8], [38a/9], [38a/11],
[38a/12], [38a/14], [38b/9], [38b/13], [39a/7], [39a/8],
[39a/11], [39a/12], [39a/15], [39a/17],[39b/6], [39b/11],
[40a/3], [40a/5], [40a/9], [40b/14] [40b/17],[41a/4],
[41a/17], [41b/7], [41b/12],[41b/13], [42a/4], [42a/6],
[42a/11], [42b/8],[42b/11],[42b/13], [42b/14],[43a/3],
[43a/10],[43a/11], [43a/14], [43b/2]

b.+i [6a/6], [11b/16], [11b/17], [14a/7], [15a/12],[15a/12],
[15a/13], [15a/14], [15a/15], [16b/7], [13a/1], [13a/2],
[13b/3], [13b/4], [13b/6], [14a/4], [14b/4], [16b/11],
[18b/2],[18b/11], [19b/6], [19b/7], [20a/11], [21a/3],
[21b/2], [22b/9], [22b/10], [24a/7], [24a/8], [26a/3],

[26a/7], [26a/16], [26b/2],[26b/3], [26b/4],[27a/8],
[27b/3], [27b/4], [27b/7], [28a/17], [28a/18], [29a/8],
[29a/9],[29b/17], [30a/5],[30a/12], [30b/13],[31a/12],
[31a/14], [32a/3], [32b/2], [32b/7],[34a/13], [35a/2],
[35a/3], [35b/2], [35b/8], [35b/9],[35b/15], [35b/16],
[36a/7],[36b/5],[37a/6], [37a/7], [37b/9], [37b/10],
[37b/55],[38a/2], [38b/5],[39a/9], [40a/2], [40b/7],
[41a/3], [42a/9], [42b/5]

b.+de [24a/5]

b.+ine [1b/13],[8a/6],[18a/2], [30b/7]

biraz: bir parça, azıcık. b. [5b/17], [30a/5], [32a/1]

birbiri: biri, öteki. b. [6b/9]

b.+nden [1b/10], [4a/9], [9a/4], [16a/14], [17a/3],
[21a/16]

b.+ine [4a/10], [6a/17], [11b/8], [18a/14], [22a/14],
[35a/7], [38a/4]

b.+ini [13a/3], [34a/4]

b.+yle [2a/10], [4a/8], [9a/16], [10a/14], [10b/1],
[12a/14], [13a/4], [16a/1], [16a/7],[16a/9], [18a/1],
[22a/6], [23b/11], [29b/5], [33a/4], [37b/41], [40a/7]

b.+lerinden [4a/7], [5a/9], [9b/8],[13a/10], [26b/18],
[27a/8], [30a/8], [32b/1], [33a/7], [35a/9]

birden: bir anda, ansızın. b. [7b/17], [8a/1], [22a/3], [24a/1], [24a/5], [27b/10]

birer:	birer.	b. [17a/15], [23a/9] b.+leri [22a/14]
biri:	bir kimse.	b.+nüñ [15b/11] b.+si [5b/10], [5b/16], [7a/12], [9a/6], [9a/13][13b/1], [17a/8], [19a/3], [24b/4], [32b/5], [37b/47], [37b/48] b.+sine [23a/1], [23b/10], [36b/7]
birinci:	ilk.	b. [1b/6], [2b/3], [9b/10],[11a/1], [14b/13], [15a/16] [16b/5], [17b/4], [17b/5], [23a/4], [23a/14], [22a/5], [24b/14], [27b/16], [27b/17],[30a/7], [30b/9], [37a/18], [37a/19], [37b/18], [37b/19], [37b/26], [37b/45] [38a/14], [38a/10], [38b/15], [38b/18], [39a/5], [39a/9],[39a/18],[39b/7], [39b/12], [40a/8], [42b/15], [43b/3] b.+den [11b/10], [14b/7], [14b/9], [16a/4] b.+leri [2a/14] b.+nüñ [27b/16] b.+si [4a/8], [8a/4], [8a/8], [8a/15], [9b/4], [10a/4], [10b/3], [13b/4], [14b/2], [16a/3], [16b/10], [18b/9], [19b/9], [20a/15], [21a/4], [21b/17], [22b/8], [22b/11], [24a/9], [25a/11], [26b/18],[27b/6], [28b/1], [29a/12], [30b/14], [31a/15], [32b/8], [33a/7], [34a/17], [37b/8], [38b/18], [41a/1], [41a/12], [41b/9] b.+ sinüñ [12a/17], [37b/21],

		b.+siyle [34a/2], [41b/16]
		b.+ye [23a/8]
birle:	ile, birlikte.	b. [8a/5], [9b/20], [16a/5], [16a/14], [20b/5], [37a/17] [37b/53]
birlik:	birlikte olma durumu,berâberlik.	b. [4a/16],[10a/18], b.+de [15a/11], [26a/2], [29b/6]
bitrite (?):	بترتي	b. [8a/19]
boğaz:	ağız boşluğundan sonra yiyeceklerin geçtiği, ağızla gırtlak arasında dar kısım.	b. [5a/17], [36a/12]
boğmak:	parmak boğumlarındaki kemikler.	b.[37b/45], [37b/66]
boğum:	boğum.	b.[37b/47], [38a/16], [38b/17], [39a/1], [39a/5], [39a/18] [39b/2], [39b/3], [39b/5], [39b/13], [39b/14], [39b/16], [40a/8], [40b/15], [40b/16], [43b/1], [43b/3], [43b/4], [43b/5] b.+lar [39b/7] b.+lardan [42a/15] b.+ları [9b/13], [22b/16], [39b/10] b.+uñ [39a/7]

Bosnalı:	Bosnalı.	b.[1a/1]
boş:	boş.	b.[6b/18], [10a/16], [33b/15]
boyun:	vücudun omuzlarla baş arasında kalan ve başı bedene bağlayan kısmı.	b.+uñ [11a/5], [12a/3] b.+da [10b/15] b.+dan [16b/4] b.+ıyla [25a/14]
böyle:	bunun gibi olan, buna benzer.	b. [7a/11],[7b/7], [7b/11]
bu:	bu.	b. [1b/5], [1b/11], [1b/12], [2a/6], [2a/8], [2a/14], [2b/3], [2b/6], [3a/3], [4a/6], [4a/8], [4a/13], [4a/16], [4b/6], [4b/8], [4b/14], [4b/18],[5a/7],[5b/7],[6a/1],[6a/5], [6a/7] [6a/14], [6a/19], [6b/9], [6b/13], [6b/18],[7a/4], [7a/6], [7b/8], [8a/5], [8a/8],[8a/11],[8a/13], [8b/4], [8b/19], [9a/7], [9a/13], [9a/19], [9b/2], [9b/4], [10a/20], [10b/11] [11b/2], [12a/2], [12a/17], [12b/1], [12b/4], [13a/4], [13a/11], [13b/9], [14b/14], [14b/18], [15a/12], [16b/11], [16b/16], [17a/7], [17b/8], [17b/13],[18a/3], [18a/10], [18a/14], [19a/1], [19b/1], [19b/3],[19b/6], [19b/11], [20a/1], [20a/4],[20a/11],[20b/4],[20b/13],[21a/2], [21b/9], [21b/12],[21b/15],[22a/1], [22a/2], [22a/8],

[22a/10], [22a/13], [22b/3], [22b/6], [22b/14],[22b/17],
[23a/3], [23a/9], [23a/15], [23b/6],[23b/18][24a/6],
[24a/11],[24b/3],[24b/6],[25a/18], [25b/2],[25b/12],
[25b/18],[26a/19],[26b/3], [26b/4],[26b/9],[26b/16],
[26b/17],[27a/7], [27a/14],[27a/19],[27b/7][27b/8],
[28a/13], [29a/2], [29a/5], [29b/1], [29b/12],[30a/3],
[30b/2], [31a/2], [31b/8], [31b/9],[32a/3],[32a/4],
[32a/12],[32a/17],[33a/1], [33a/4], [33a/5],[33a/9],
[33b/6], [33b/14], [33b/16],[34a/4], [34a/5],[34a/7],
[34a/10], [34a/11],[34a/14],[34b/3], [34b/6],[34b/13],
[34b/16],[35a/1], [35b/2], [35b/6], [35b/7],[35b/11],
[36a/14], [36b/4],[36b/13], [37a/3], [37a/5], [37a/6],
[37a/9], [37a/15], [37a/18], [37b/6], [37b/24], [37b/29],
[37b/31], [37b/46], [37b/49], [37b/52],[37b/56],[38a/1],
[38a/13],[38b/1], [38b/4], [38b/13],[39a/6],[39b/6],
[39b/11], [40a/1], [40a/7], [40a/9], [40a/13],[40b/5],
[40b/14], [41a/3], [41a/4], [41b/7], [41b/11], [42a/1],
[42a/4],[42a/8], [42a/11],[42b/1],[42b/9], [42b/16],
b.+dur [1a/1]
b.+na[2a/12]
b.+ndan [7a/3],[7b/9],[7b/1],[12b/8],[14b/16]
[19a/9],[22a/18], [23b/3],[28a/6],[31a/9], [32b/6]
[33b/1],[37b/55],[41b/14]

b.+nlar [2a/10] [2a/16], [2a/18] [3b/1][3b/14]
[4b/16] [6b/15] [8a/13][9a/3][11b/3][11b/5]
[15a/7][17a/8][21b/2][31b/19][37b/25][40b/1]
b.+nlara[2b/5],[8b/8],[10a/10],[10a/12]
b.+nlarda [13b/3], [21b/6]
b.+nlaruñ[5a/11], [8a/1]
b.+nu[9b/19]
b.+nuñ [1b/11],[6b/13],[10b/3],[10a/9],[11a/1]
[12a/1],[27b/3],[28a/8],[29b/15],[34b/9],[35b/10]

bukağılık: hayvanların b. [39a/5]
ayağına bukağı
takılacak yer,
bilek.

bul-: bulmak. b.+arağ [25b/2]
b.+ı [5a/18]
b.+ıcı:[3b/6]
b.+ması [10b/12]
b.+sa[2b/16]
b.+up[5a/18],[5b/2] ,[8b/9],[10a/10], [17b/4],[23b/6],
[24b/14]
b.+ur [2b/13],[6b/19], [32b/4]
b.+urlar[7b/18]

bulun-:	bulunmak.	bul+an[3b/12] [11a/5],[12a/1],[12a/3], [12a/4] [13a/6],[14a/5],[14a/5],[14b/12], [14b/13] [14a/15] [15a/1], [15a/4] [15b/5],[15b/7],[16b/5],[17a/1], [17a/8][18b/3][18b/12], [18b/12], [18b/15] [19b/14],[19a/9],[19a/10][20b/12] [20a/16], [21a/1], [22a/13],[23a/12],[25a/1],[25a/8], [25a/9],[25b/11], [27a/7],[27b/9],[28a/10] [29b/1],[29b/8],[29b/18], [30a/8],[30b/8],[30b/10],[31a/10] [31b/19],[40b/7], [40a/10] b.+anlar [18a/12] [22a/2] b.+anlardur[14b/16] b.+arak[37a/3] b.+duğı[6b/7] [28a/7] b.+duğları[4b/17] b.+duğlarından[7b/12] b.+maları[7b/9] b.+mışdur[28b/10]
burun:	burun.	b. [21b/3],[21b/13],[22a/13],[24b/1],[24b/6] [24b/17],[25a/9],[26a/2],[26a/10],[27a/10],[27b/1], [28b/15],[28b/5],[29a/2],[30a/2],[30a/3], [30a/8] [30a/18],[32b/4], [32b/5], [32b/6] b.+uñ[30a/17],[32b/17]

		b.+dan [25b/1],[26b/11]
		b.+ı[25a/13],[29b/13]
bükül-:	bükülmek.	b.+miş [28a/16],[36b/3]
		b.+mişdür[34a/12]
bünye:	vücut yapısı, beden.	b.+sini [30b/1]
büyük:	büyük.	b. [1b/5], [4b/20],[9b/12] ,[10b/10], [16a/15], [18a/7],[19a/2],[22b/8],[23a/1],[24a/11],[30a/9], [32a/2],[33b/6],[34a/18],[36b/6],[37a/16],[38a/9], [38a/13],[39a/3]
büyü-:	büyümek.	b.+rler[7a/8]
cāmīd:	cansız.	c. [44b/17]
cebhī:	alın ile ilgili.	c. [3b/13],[8a/8],[18a/11],[18a/16],[18a/18], [19b/4] ,[20a/9], [21b/6],[21b/14], [26b/12] [28a/9],[32a/5],[32b/9] c.+iyye [21b/4], [22a/16],[22a/19],[22b/17], [23a/18], [26a/17], [32a/13]
cedvel:	kanal.	c.[43b/8]
cefn:	göz kapağı.	c. [8b/1], [8a/12]
cemādāt:	cansızlar.	c. [1b/6]
cenb:	yan, yan taraf.	c.[13b/11],[13b/12],[17a/1],[23b/1],[17a/6],[41b/16] [41b/8],[41b/10],[42a/15],[42b/16] c.+i[42a/18]
çene:	çene.	ç. [8a/1],[8a/12],[23b/11],[23b/15],[23b/16],[30b/9]

		[31a/3],[31b/15]
		ç.+de [24a/4], [24b/5],[25a/8], [25a/9][27a/7]
		ç.+deki [30b/1]
		ç. +nüñ [25a/7],[30b/1]
çengel:	kanca.	ç. [4b/2], [37b/22]
cereyân:	bir yönden bir yöne doğru akma, akış.	c. [17a/1]
cevelân:	dolaşma, gidip gelme.	c. [12b/7]
cevf:	oyuk.	c.[5a/7] ,[21a/10], [21a/17], [22b/16], [23a/12], [23a/17]
cevher:	madde.	c.[07b/1]
ceyb:	sinüs.	c. [20b/13] c.+leri [19a/9]
cidâr:	duvar.	c. [12b/7], [23b/8] ,[25a/14], [32b/10],[32b/11],[32b/12]
cidârî:	duvarla ilgili.	c. [18a/10],[19a/18],[19b/2],[20b/14],[22b/15], [22b/18], [23a/18],[44b/1] c.+nüñ[4b/13] c.+iyye [20b/10]
çift:	iki, tek olmayan.	ç. [22b/3],[23b/3],[23b/18],[25a/6],[25b/18],[26a/19], [26b/13],[27a/15],[27a/19],[28a/15],[29a/3],[31b/17], [34a/11],[35b/8],[37b/29],[38b/1] [40a/7],[42b/9],

		[42a/1]
		ç.+dür[18a/14]
ciger:	ciğer.	c.+lerüñ [17a/16],[17a/18]
		c.+üñ[16b/3]
cihet:	yön, taraf.	c. [6a/2],[6a/17]
		c.+iyle[3b/7],[3b/17],[11b/3],[11b/10],[11a/17],
		[12b/10],[14b/1],[14b/13]
		c.+lerden[2a/8]
		c+lere[2a/9]
cism:	beden,	c. [7a/12],[13b/3],[14b/14], [23b/6],[23b/7],[29b/6]
	vücut.	[30b/8],[33a/5],[33a/7],[36a/6],[39a/8],[39a/10],[38b/10]
		[41b/12]
		c.+leri[14b/2],[17a/14]
		c.+lerüñ[1b/8]
		c.+den[29b/14],[37a/5]
		c.+i [4b/11],[10b/3],[10a/19],[13b/5],[13b/5]
		[15b/7],[17b/4],[21b/18],[23b/7],[30b/7],[36b/4]
		[40b/17],[37a/6],[38a/1]
		c.+nde[41a/3]
		c.+nden[27b/14]
		c.+nüñ[27b/11]
		c.+yle [17b/10] [34a/12]
		c.+lerdür [1b/4]

çizgi:	çizgi.	ç.[14b/14],[15a/2],[28a/1],[28a/2],[39b/3],[43a/14] ç.+ler[24a/15], [36a/3],[39b/5] ç.+lere[22b/12] ç.+lerüñ [30a/1] ç.+si [31a/8] ç+ye[23a/10],[24a/17]
çizik:	bir nesnede, üzerinde sert ve sivri bir şeyin sürtüp geçmesinden hâsıl olan iz.	ç. [14a/1]
çok:	çok.	ç.[32b/15]
çukur:	vücutta pek derin olmayan girintili yer.	ç. [22b/9],[23a/6] ç.+ca [18b/15],[20b/17],[22b/3],[26a/13],[28a/16], [30a/12],[31b/1],[33a/10],[38b/6]
çukurluk:	çukur yeri.	ç. [5a/16],[5b/6],[10b/6],[19a/10],[24b/20],[34a/14] [36a/11] ç.+dan[33b/6] ç.+ı[10b/5],[14a/10],[18a/7],[36a/11],[37a/13] ç.+ına[41a/13]

ç.+ından[17b/14]

ç.+ını[25a/10]

ç.+ınıñ[11a/13],[15a/8],[16b/2],[24b/1],[24b/5]

[24b/6],[24b/14],[27a/7],[31a/1],[36a/12]

ç+.uñ [15b/10] [18b/4]

ç.+larını[26a/10]

ç.+lar[5a/17],[5b/4],[18a/3],[22a/4],[22a/9],[39a/14]

ç.+lara[5b/4], [5b/6]

ç.+lardan [32a/2]

ç.+ları [4a/5],[5a/8],[5a/10],[18b/3],[20b/13]

[22a/12],[22a/14],[24b/10],[24b/11],[32b/6],[24b/16]

[25a/9],[31b/5],[37a/17]

ç.+larıdur[23b/10]

ç.+larına[6a/20],[29b/15]

ç.+larından[21b/13],[24b/14],[32a/18],[32b/4]

ç.+larını[24a/6]

ç.+larınıñ [22a/3],[26b/8] [27b/1],[27b/2],[28b/5]

[29a/2],[30a/8],[30a/18],[32a/3],[32a/16]

ç.+larıyla[28b/12]

ç.+larıñ[5b/2],[22a/10],[24b/11],[24b/17], [27b/18]

[32a/4],[37b/25]

cümle: bütün, hep,tüm.

c.[6a/5]

cüz': parça,

c. [6a/1], [10b/10],[13b/13],[23a/12], [22b/3], [23a/9],

	kısım.	[23a/13],[23b/18], [24a/14],[26a/13], [28a/16], [28b/4], [32a/4],[32a/9], [34b/12],[38a/2],[38b/8], [39a/16] c.+ler [6a/13], [7b/9], [35b/7] c.+lerde [5b/15] c.+lerden [6b/6] c.+leri [18b/15],[31b/19] c.+lerine [3a/15],[20b/6] c.+lerini [3a/15] c.+lerüñ [4a/6],[4b/18],[5a/4],[6a/16],[19a/11],[25b/5]
cüz'î:	az, pekaz.	c. [3a/19],[5a/15],[5b/12],[6a/4],[10b/14], [12a/7], [12b/15], [14b/4],[17a/1],[18b/11], [18b/12], [19a/4],[19a/5],[19a/7], [19b/3],[20b/14],[22b/4], [22b/14],[22b/19], [23b/10],[24a/17], [24b/3],[24b/4] [24b/5],[26a/14],[31b/6],[36a/9],[38b/16], [39b/9], [41a/14], [43a/11],[46/13] c.+ice [10b/1],[18b/15],[15b/9],[19a/16],[19b/10], [25a/16],[22b/9],[26b/6],[26b/19],[33a/17], [33b/15], [34b/10],[37a/5] c.+dürki [19a/15]
cüz'iyet:	azlık.	c.+i [5b/11]
dahâ:	daha.	d. [7b/1], [30a/9], [43b/6]

dahı:

daha.

d. [1b/9], [1b/10],[2a/12], [2a/16], [2a/18], [3a/4],
[3a/12], [3a/16], [3a/17], [3b/1], [3b/2], [3b/18], [3b/20],
[4a/8], [4b/2], [5b/3], [5b/5], [6a/1], [6a/3], [6a/19],
[6b/13], [6b/15], [7a/1], [7a/13], [7b/2], [7b/4], [7b/11]
[7b/12], [8a/1], [8a/5], [8b/2], [8b/4], [8b/7], [8b/8],
[8b/13], [8b/19], [9a/3], [9a/6],[9a/7], [9a/9], [9a/10],
[10a/1],[10a/2] [10a/7], [10a/16], [10a/19], [10b/3],
[10b/4], [10b/8], [11a/3], [11b/3], [11b/9], [11b/13],
[11b/14], [11b/15], [11b/18], [12a/1], [12a/11], [12a/17],
[12b/2], [12b/5], [12b/16], [13a/15], [13a/16], [13b/3],
[14a/3], [14a/17], [14b/1], [14b/13], [14b/14], [15a/5],
[15a/7], [15b/1], [16b/1], [16b/11], [16b/16], [17a/4],
[17b/4], [17b/8], [17b/9], [17b/10], [17b/11], [17b/16],
[17b/17],[18a/1], [19a/1], [[19a/8], [19a/16], [19a/17],
[20a/1], [20a/4], [20a/7], [20b/4], [21b/2], [21b/4],
[21b/13],[21b/15], [22a/1], [22a/2], [22a/3],[22a/14],
[22b/4],[22b/5], [22b/6], [22b/9],[23b/2],[23b/6],
[23b/8],[23b/16], [24a/15],[24a/17], [24b/1], [24b/3],
[24b/20],[25a/8], [25a/10], [25a/14], [25b/14],[25b/18],
[26a/3],[26a/7], [26a/10], [27b/3],[27b/11],[28a/13],
[28a/14], [28a/15], [29a/2], [29a/13], [29a/14],[29b/9],
[29b/13],[30a/1], [30a/2], [30a/5], [30a/7], [30b/3],

		[30b/5], [31a/1], [31a/5], [31a/7], [31a/18],[31b/1], [31b/3], [31b/19], [32a/1], [32a/2], [32a/17], [32b/3], [33a/1],[33a/3], [33a/10], [33a/18],[33b/6],[33b/7], [33b/9],[33b/11], [34a/2],[35a/14],[35a/17],[36a/14], [36a/17],[37b/48], [38a/13], [39a/2],[39b/6],[39b/17], [40a/2],[40b/1], [40b/15],[41b/7],[42a/14],[42b/1]
dāḥil:	içinde, içinde bulunan.	d.[1b/3],[6a/6],[14a/2]
dāḥilī:	içe âit.	d. [13b/6],[13b/11],[13b/14],[16b/7] [21a/2],[22b/10],[26a/3],[26b/2],[26b/18],[29a/9] [31a/13],[34b/3], [34b/17], [34b/18], [35b/8] [36b/10], [38b/17] d.+si[15b/4], [17a/6], [18b/17], [20b/3],[22b/14] [24a/18], [25a/13], [27a/6], [27b/15],[28b/4] [29a/16],[30a/2],[30a/19],[30b/18],[32b/16] [33a/13],[33a/18],[35b/14], [41b/13] d.+sinüñ[19a/4],[19a/7]
dāḥilen:	içeriden,içten.	d.[6a/19], [6b/2]
dāḥiliyye:	iç işleri.	d. +leri[5b/2] d.+nüñ [31b/1], [23a/17] d.+si[23a/12]
dā'imā:	her zaman.	d. [6a/14],[6b/5],[16b/2],[23b/6],[33a/18]
dā'ir:	ilgili.	d.[2a/3],[7b/12]

dā'ire:	sınır içi.	d.[12a/15]
dāirevī:	değirmi.	d.[05a/17]
damar.	damar.	d.+laruñ [19b/14]
dāne:	tane.	d.[14b/5], [33a/6], [36b/6], [38a/15] d.+dan [29b/3]
de:	dahi, bile,ise.	d. [1a/1],[1b/8], [2b/7], [3a/18], [4b/8],[7a/11] [7b/17], [6a/11],[6b/8],[7b/2],[7b/8], [7b/16] [10a/7],[10a/11], [12b/6],[13b/2],[13b/3] [14a/11],[14b/1], [14b/2],[14b/13],[20a/17] [20b/11],[22a/7], [22a/13], [23a/18], [23b/10],[23b/15] [24a/1],[25a/18],[25b/12],[26a/16], [25b/2], [26b/8] [26b/3],[27a/9],[27b/10],[28a/2],[29b/1],[30b/2] [30b/9], [30a/15], [31a/12],[31b/13], [31b/15],[32a/6], [32a/9],[32b/4], [33a/4],[34a/15], [35b/13], [37b/1] [36b/4], [37b/7],[38b/13],[39a/18],[39b/17],[40a/3] [40a/9],[40a/15], [41b/13],[43a/10], [43b/1]
degil:	değil.	d.[20b/11], [25b/6], [25b/13] d.+dür [12a/15]
degin:	değin.	d.[11a/9], [11a/17], [12a/17],[14b/7], [14b/8] [14b/9], [16a/3],[16a/4],[16a/6],[16a/7]
delik:	delik.	d. [5b/7],[11b/14], [25b/1] d.+i[22a/16] d.+ine[22a/11]

		d.+inũn [24b/17]
		d.+lerinle[31b/5]
		d.+lerinũn [26a/2], [27b/10],[28b/15]
deri:	cilt, ten.	c.[24a/3]
dem:	nefes.	d.[02a/19]
dem'ie:	göz yaşı ile ile ilgili.	d. [8a/17],[22a/17],[22a/20],[25a/2] [26a/18], [27a/15], [29b/09],[32a/07],[32a/08], [32a/13],[44a/04]
		d.+nũn [27a/16]
de-:	demek.	d.+rler [5b/7],[8a/12], [10a/17], [20a/9],[21b/10]
denil-:	denilmek.	d.+en [1b/3],[1b/17],[2a/10],[4a/5],[6a/7], [10a/16], [10b/14], [16b/6],[18a/6],[18a/13],[20a/10],[20b/6], [20b/12],[20b/17],[21a/9],[21b/6],[22a/17],[23a/2], [23b/14],[24b/12],[27b/8],[27b/13],[27b/17],[28a/4], [28a/14],[30b/6],[30b/9],[32a/14],[33a/1],[33a/18], [33b/2],[36b/9],[40b/2],[41b/5],[42b/16]
derũn:	iç, iç taraf.	d.+ı[32a/10] d.+ına [3b/5],[5b/17], [6a/1],[6a/13],[6a/20] [015b/10],[17a/16], [18a/4], [21b/5],[22a/4],[22a/14] [24b/11],[32a/14],[30a/3], [30b/5],[33a/1],[34a/14] [36b/8],[37a/13],[39b/16],[43a/13] d.+ında[23a/10]

		d.+ından[26b/11]
		d.+ı[33b/15]
		d.+lar[9b/18]
		d.+ları[6b/15], [6b/18],[10a/16]
		d.+larına[22a/9]
		d.+una[33b/7]
		d.+unda [21a/1]
		d.+umı [32b/6]
destere:	testere kelimesinin eski metinlerde geçen ve bugün halk ağzında kullanılan asıl şekli; keskin dişli çelik âlet.	d.+ye [4b/3]
deverân:	dönme, dönüş.	d.+î [11a/6]
dışarı:	Bk.tışarı.	d.+da[20a/13]
diger:	başka, öteki, öbür.	g.[2b/15], [5b/7], [5b/20],[6a/7],[6b/6], [7a/2],[7a/13], [9a/19], [10b/6], [11a/3], [11a/7], [13b/5], [15b/16], [16a/18], [16b/13], [17a/1], [18a/4], [18b/10], [19b/10], [20a/1], [20b/17], [21a/5], [21a/9], [21a/12], [21a/15], [22a/2], [22a/6], [24a/9] [24a/14], [24b/2], [25a/12], [25b/4], [25b/7], [25b/10], [25b/18], [26a/5],[26a/7],

[26a/15], [26b/5], [26b/6],[27a/12], [27a/19], [27b/8],
[28a/15], [30a/12], [30b/7], [30b/15], [30b/19], [31a/9],
[31b/7], [31b/10] [31b/11],[33a/5] [33a/7], [34a/17],
[34a/18], [34b/14], [34b/20], [36a/5], [36a/6], [36a/10],
[36b/7], [37a/8], [37b/47], [38a/4], [38b/9], [39a/11],
[41a/4], [42a/4], [43a/3]

d.+i [5b/12], [10a/19], [11b/16], [11b/17], [14b/4],
[16b/7], [16b/11], [18b/11], [19a/3], [19b/6], [21a/2],
[21b/18],[22b/7], [22b/10],[23a/2], [24a/7], [24a/8],
[24b/5], [26a/8],[27b/4], [27b/11], [27b/16], [27b/17],
[28a/16], [28a/17], [28a/18], [29a/2],[29a/9],[29b/16],
[30a/6],[30b/3], [30b/13], [31a/12], [31a/13], [31a/14],
[32a/3], [32a/5], [32a/7], [32b/2], [32b/3], [34b/4],
[35a/1], [35a/2], [35b/3],[35b/8],[35b/9], [36a/7],
[36b/5], [37a/6], [37a/7], [37a/11], [37b/10], [38a/1],
[38b/5], [39a/9], [39a/11], [40a/2], [40a/3], [40b/17],
[41a/3], [42a/9]

d.+ine [1b/13], [1b/16], [5b/7], [8a/6], [18a/3],[23b/11],
[26a/16],

d.+inüñ [14a/4], [14a/7], [42b/6]

d.+leri [2b/5], [13a/16], [23b/2]

d.+lerine [41a/12]

d.+lerinüñ [14a/17]

		d.+lerinden [10b/19], [11a/7], [11b/4], [15a/4], [26a/11], [34b/7], [36a/9], [37a/12]
diken:	diken.	d. [27b/14]
dil:	ağız boşluğunda yer alan, tat duymaya, uzun ve hareketli organ.	d. [25a/16],[30a/13], [30b/6]
		d.+lüğini[28b/6] d.+üñ [30b/12], [31a/1],[31b/15],[33a/3]
dilek:	arzu, istek.	d. [35a/14]
dimāğī:	beyinle ilgili.	d.[8a/18],[19a/19],[21b/8],[22a/20],[24a/14], [24a/16],[24b/12],[24b/17],[25a/3],[25a/15], [25b/2] ,[27a/18],[28a/2] ,[28a/6],[28a/6], [28a/10],[28b/14],[29b/10] [30a/16],[32b/11] d.+dür[19b/01] d. +nüñ [24a/16], [24a/17], [25a/17] ,[25a/18], [27b/2], [27b/11] , [27b/13] ,[28a/13] d.+iyye [28b/2]
di-:	demek.	d. [25b/8], [34b/5], [36a/8] d.+le[27a/8] d.+ne[19a/19] d+yü[5b/4]

dirsek:	kolun orta yerindeki eklemin diş tarafi.	d.[3b/13], [36b/14], [37a/1],[37a/4],[37a/9], [37a/19] [37b/51], [44b/2]
diş:	diş.	d. [24b/14], [24b/19] d.+i[24b/10], [25b/13] d.+ler [19a/12], [19a/16], [20b/9],[24a/1],[24a/2] [24b/11],[25b/12], [28b/2] d.+inüñ [25a/10] d.+lerden[24a/4], [25a/8] d.+leri [31a/5] d.+lerini [5b/3], [31a/4] d.+leriyle [20a/2] d.+lerüñ [30b/1], [24b/14],[29b/15],[30b/10], [30b/11] [31b/5],[31b/15] d.+li[26a/5] d.+üñ [24b/20]
diz:	bacakta uylukla baldırın birleştiği oynak kısmı.	d.[5a/19], [9b/8], [37a/4], [37a/18],[37a/19],[37b/7] [37b/28],[37b/5], [37b/13], [37b/22], [37b/32], [37b/42] [37b/65],[38a/9], [38b/10], [38b/14],[38a/15], [41a/18] [41b/4],[41b/15],[42a/7] d+i [9a/15] d.+in[9b/10]

dolu:	dolu.	d. [25b/1] d.+ki[30/19]
dörd:	dört.	d.[2b/9], [2b/12], [2b/13], [2b/15],[5a/13], [8a/1] [8a/19],[9a/6], [9b/3],[10a/3],[11b/17],[12b/4] [16b/12],[17b/17],[17a/7], [18b/7], [19b/8] [20b/8],[21a/4],[23a/8],[23b/14],[25b/14],[26a/16] [26b/12],[32b/7],[33b/3] [34b/16], [34b/16],[35a/6] [35a/14], [35a/15], [37a/16], [37b/1],[37b/15],[37b/62] [40b/2], [41b/9], [42b/7], [43a/6] d.+i[33a/5] d.+ünci [37b/19], [37b/20] d.+üncüsü [8a/9], [8a/15], [8a/19], [8b/18], [10a/5] [19a/14],[20a/3], [21a/14],[26a/4], [28b/9], [31b/6] [32b/16]
dört:	Bk.dörd.	d. [23b/2]
dudağ:	dudak.	d.[30b/11] d.+ı[25a/10]
dühn:	sürünecek yağ.	d.+î [33a/10]
duhûl:	girme, giriş.	d.+î [5b/5]
düz:	düz.	d.[30b/19],[31a/18],[33a/9],[38a/3],[38b/8],[13b/12] [17a/6],[24b/7],[25a/12],[27a/2], [27a/4],[28b/5] d.+dür[37a/8]
ecsâm:	cisimler.	e. [1b/3],[1b/5],[1b/6], [1b/10],[2a/4],[2a/6],

		[2a/7],[2a/16],[5b/13]
		e.+ı [3b/12]
		e.+uñ:[1b/7],[1b/11], [2a/5]
eczâ:	cüzler, parçalar.	e.+dan[1b/17], [2a/10], [5b/9], [5b/10], [5b/11], [6a/5],[6b/3],
		e.+lardan[5b/18], [6a/8], [6b/3]
		e.+sına[2a/12]
Efendi:	erkekler için kullanılan hitap sözü.	e.+nüñ [1a/1]
eger:	eğer.	e.[1b/13],[2b/14],[4a/13],[5a/15],[5a/17] [5b/6],[5b/7],[7b/17],[7b/18],[24b/19], [25b/13] e.+i [24a/10], [33a/8] e.+si [27b/1]
egil-:	eğilmek.	e.+megi[5b/19] e.+miş [12b/15],[33b/15]
egiril-:	eğirilmek.	e.+miş[27a/10]
egirilt-:	eğirtilmek.	e.+miş[27b/10]
eg-:	eğmek, bükmek.	e.+mege[21a/6]
egri:	eğri.	e.[28a/5]
ehl:	sâhip, mâlik.	e.+i[26a/11]
chrâm:	piramitler.	e.[3b/16],[8a/5], [9b/9],[17b/17],[23a/8]

		[34a/7],[37b/48], [38b/1],[38b/11],[41b/12]
ehrāmī:	piramit biçiminde.	e. [37b/49], [38b/15],[38a/18],[41b/4], [41b/16] [41b/17], [45a/1] e.+ler[41b/4] e.+nüñ[38b/12]
ek:	ek.	e.[16a/16]
ekāṭrū: (?)	اکاٹرو	e.[05b/7]
ekovel: (?)	اکولہ	e.[05a/14]
ekşer:	çok fazla, en çok, birçok.	e.[7b/9], [24a/3] e.+i [20b/6],[24b/13],[26a/12], [37b/3], [38a/4],[42b/7]
el:	el.	e.[17a/6], [37b/4], [37b/62] e.+de[26a/9]
elastik:	elastik.	e.+î[5b/11], [12b/11],[15a/8]
elfāz:	lafızlar, sözler.	e.[3b/11] el.+uñ[3b/9]
elli:	elli.	e.[12b/13]
elmacık:	yüzün yanakla göz arasında kalan, az veya çok çıkıntılı yer.	e.[3b/18]
elyāf:	lifler.	e.+dan[6b/8] e.+î[6a/19], [32a/1]

		e.+lar[6b/10], [6b/14]
		e.+laruñ[2a/8]
elyāk:	çok lâyük, en uygun.	e.+î[27b/11]
emlâh:	tuzlar.	e.+ı[3b/5]
eñ:	en.	e.[2a/20], [14b/17], [28a/13]
encām:	son, nihâyet.	e.+ı[9b/18]
enf:	burun.	e.[8a/16], [19a/18],[23b/13],[25b/14],[26a/16] e.+î [22a/4],[24a/12],[24a/18],[25a/14], [25b/17] [26a/10],[28b/74],[29a/4],[29a/15],[32b/7], [29b/8] [30a/1], [30a/7],[30b/19]
enfā:	çok (daha, en, pek) faydalı.	e. [5a/11], [16a/12]
esās:	temel, asıl yapı.	e.+ında[9b/6] e.+ını [8b/13], [11a/13],[33a/8]
esfel:	en dipte, en aşağıda.	e. [8a/13], [8b/1],[30b/6],[31b/13], [31b/13], [37a/6] [39a/9],[40a/2] e.+en[26a/15] e.+î[22b/6], [24b/19], [24a/11],[27b/13],[31b/8] [36a/8],[36a/10] e.+inde [5a/1] e.+ine[32b/12] e.+isi [36a/1]

		e.+üñ [28b/2],[31a/9]
esfenci̇:	süngerli.	e. [6b/4],[6b/12], [24a/17]
esmā:	isimler, adlar.	e.+larına[3b/20]
esnā:	sıra, an.	e. [15a/15]
esnek:	esnek.	e. [5b/20]
ester:	katır.	e. [2b/1]
eşek:	eşek.	e. [4b/12]
eşyā:	nesnelər.	e.+ya[4b/9]
et:	et.	e.[2b/5], [2b/6], [4b/16]
eṭrāf:	taraflar, yanlar.	e.+a [20a/2]
		e.+larında[6b/6]
ev‘iye:	kaplar, damarlar.	e.[6a/5], [6b/10],[8a/17],[13b/18],[22a/17] [22a/20] [25a/2],[26a/18],[27a/15],[29b/8],[32a/7], [32a/8],[32a/13],[32b/15]
		e.+leri [6b/15]
		e.+lerüñ[6a/13], [10b/16]
		e.+nüñ[6a/20]
		e.+vī[3b/3], [6a/10]
evcün:	yanaklar.	e.[21b/8], [28a/9], [28b/13], [23b/14],[30a/16]
		e.+ī [28a/12]
		e.+üñ[27b/12]

evvelki:	önceki.	e.[8a/11], [21b/9], [23b/2] e.+den[37a/1] e.+ler [39a/3]
eznāb:	kuyruklar.	e. [9a/1],[34a/3],[44b/6]
faḥz:	kalça ile baldır arası, uyluk.	f.[8a/6],[8a/7],[8a/9]
fā'ik:	daha üstün.	f. [7a/5]
faḫaṭ:	buna rağmen.	f. [2b/8], [5a/13], [6a/11],[6b/19],[8a/11], [10a/7],[10b/1], [11b/9], [13b/3], [14b/1],[29b/8] [43b/1]
faşıl:	bölüm, kısım.	f. [26a/6], [30a/4] f.+larını [1b/17] f.+laruñ [1b/9]
faşl:	Bk.faşıl.	f.[1b/20] f.+ını[32a/17]
fānī:	son bulucu, sonsuz karşıtı.	f.[26a/19]
farq:	fark.	f. [1b/10], [4a/7], [4a/9], [5a/9],[5a/10],[7b/2] [8b/17],[9a/4], [10b/2], [11b/4],[017a/9],[21a/5] [25b/4], [27a/8],[33a/7],[34b/17], [34b/19],[35a/9] [36a/8],[37b/20]
fekk:	çene.	f.[8a/13],[8a/13],[8b/1],[8b/2],[19a/19], [22a/17] [22a/20],[22b/6],[23b/17],[23b/12],[23b/13],[23b/13]

[24a/10], [24b/15],[24b/18],[24b/13], [24b/19],[25a/1],
[25a/2], [25a/4], [25a/1],[25a/5], [25a/6],[25b/6]
[25b/12],[25b/11], [25b/14], [25b/15],[26a/17],[26b/12]
[28a/1],[28a/9], [29b/7],[30a/20],[30a/16],[30a/17]
[31a/9],[30b/6],[31b/8],[31b/13],[31b/13],[32b/11]
[32b/15]

fekkiyye:	çeneyle ilgili.	f.+nüñ [29b/2]
fenn:	her hangi bir konuya âit olan ilim.	f.[01b/11]
fer‘:	dal, budak.	f.+i[23a/11]
ferā‘ine:	firavunlar.	f. [6a/13]
fevķānī:	üstte olan, yukarıda bulunan.	f.[17a/8], [29a/6]
fıķarāt:	omurlar.	f. [3a/15],[4a/1],[8b/14],[8b/16],[9a/1] [10a/7],[10a/10],[10a/11],[10a/12],[10b/13] [11a/8], [10b/19],[10b/20],[11a/3], [11a/5] [11a/9],[11a/11], [11a/12],[11a/15], [11a/16] [11b/1],[11b/3],[11b/7], [12a/17],[12b/1],[12b/9], [12b/10],[13a/8],[13a/9],[17a/13], [17a/14] [17b/4],[17b/9],[22b/4], [34a/1], [34a/3] f.+dan [11a/3]

		f.+uñ [11b/2],[14a/10]
fıkra:	omurga kemiklerinden bir boğum,omur.	f.[11a/1],[12a/15],[18b/4],[22b/13]
		f.+ları [18b/3]
fî:	-de.	f.[31a/10]
fi'1	her türlü iş, eylem, amel.	f. [3b/6]
		f.+i [03a/8],[6a/14]
		f.+ini [16b/3]
		f.+dür [2b/19]
		f.+leri[3a/3]
		f.+lerine [5a/4]
		f.+lerine[5a/12]
		f.+lerini[03a/5]
		f.+lerinüñ[3a/6],[03a/17]
		f.+lerüñ [2a/19]
		f.+üñ[2a/11]
firānes:(?)	فرانس	f.[37b/58]
fuid: (?)	فويد	f. [11a/13]
fünün:	fenler, ilim kolları, bilim dalları.	f.+1 [1a/1]

fürü':	dallar, budaklar.	f. [8a/13]
fürü'ât:	dallar, budaklar.	f.+ı[22a/10]
		f.+ınuñ[25b/6]
		f.+ları[3a/6]
		f.+larıñ[3a/11]
ğalışama:	suda yaşayan hayvanların nefes almacihazları, solungaç.	ğ. [30b/5]
ğanem:	koyun.	ğ. [2b/1]
ğāyet:	gayet, çok, pek çok, son derece.	ğ.[2a/7],[5b/5],[6a/19],[6b/10], [6b/13],[7b/7],[12a/4], [14b/1], [15a/4], [15a/7],[23b/8], [26a/6], [26a/19], [28a/3], [28a/15],[28b/8], [29b/13], [30a/11], [31a/6], [38b/1],[39a/14],[41a/15],[42a/1]
		ğ.+le [27b/16]
ğayr:	değil.	ğ. [3a/1], [4b/3], [5b/2]
		ğ.+ı [2b/16], [3b/16],[4a/7],[4b/5],[4b/12],[5a/9],[5b/12], [7a/3],[14a/6],[15a/13],[15b/1],[18b/1],[18b/10],[20a/7], [20a/12], [20a/17], [20b/4], [21a/5], [22b/3], [24b/2], [31b/10],[34a/6],[36b/9],[37a/16],[37b/29],[39b/17], [40a/2], [40a/7]
ğaz:	gaz.	ğ. [7a/4], [7b/15]
		ğ.+ı [7a/1]

ğazrûf:	kıkırdak.	ğ. [12b/7], [12b/11],[15a/6], [15a/9],[16a/2] ğ.+ı [15a/9] ğ.+ları [15b/6]
gel-:	gelmek.	g.+düginden[1b/12] g.+en[10b/16] g.+üp[2a/11] g.+ür [7a/4]
genç:	genç.	g.[3b/1][7b/2]
geniş:	geniş.	g. [17a/5] 1
gerek:	gerek.	g.[2a/7],[2b/6],[2b/6],[3b/6],[3b/6], [6b/15], [6b/15],[13a/12],[13a/12], [14b/13],[14b/13] [31b/16],[31b/16]
geri:	geri.	g.+nüñ[30a/12]
gibi:	gibi, benzer, benzeyen.	g. [1b/15],[2b/4], [2b/6], [2b/10],[2b/11], [2b/12], [2b/14], [2b/17], [3a/18], [3b/16], [3b/18], [3b/19], [4a/15], [4b/12],[4b/14], [4b/16],[4b/20],[5a/15], [5a/17], [5a/19],[5b/13], [6a/6],[6b/8],[9b/10], [12b/6], [14b/4], [15b/6], [18a/15], [20b/10],[22a/3] [22b/5], [24a/5], [34a/13], [34b/16], [42a/14]
gine:	Bk.gene.	g. [34a/16]
gırbālî:	kalbur gibi delikleri olan,	g.[3b/17][19b/1],[19a/10],[21a/15],[21b/7a],[21b/11] [18a/12],[18a/16],[25a/3],[29b/6],[29b/7],[30a/16]

	kalbursu.	
		g.+nüñ [29b/1],[32b/17]
		g.+si[21b/14]
girü:	geri.	g.[10b/5],[13b/2],[14a/5],[014a/16],[15a/3],[15b/2] [15b/6],[16b/2],[16b/5],[18a/11],[22b/7],[27b/1] [29b/17],[30a/8],[30a/13],[31a/11],[31b/11],[32a/10] [34a/1],[35a/1],[35b/4],[37b/21],[39b/17],[40a/9] g.+de [13a/2],[20a/11],[20a/14],[31a/13],[32b/2] g.+den[17b/8],[28a/14],[33a/1],[39a/6],[39b/6] [40b/14],[43a/10] g.+ki[8b/19],[9b/1],[9b/9],[12a/11],[13b/15] [14b/13],[18a/6],[20a/13],[20a/3],[23a/1],[23a/13] [26a/7],[28a/17],[30a/11],[31a/5],[31b/6],[33b/8] [34b/2],[35a/10],[35b/13],[36a/2],[37a/8],[37b/52] [38a/5],[40a/17],[41a/6],[43a/2],[43a/8],[43b/1] [42a/13],[42a/14] g.+sine[33b/19]
glandula:	bez.	g. [5a/16]
gögüs:	göğüs.	g. [8a/2], [11a/13], [12a/18],[15a/8]
göz:	göz.	g. [26b/7], [27a/2], [27a/16]
ğubār:	toz.	ğ+ī [6a/4]
güşā:	açan.	g.[6a/7], [6a/10], [6a/11], [6a/18], [17a/6], [22a/4], [24a/18],[25a/14], [25a/16], [25b/1], [28b/5], [29a/4],

[29a/15], [30a/1], [30a/7]

g. +lar [6a/7]

hacim: bir cismin h.[8a/20],[34b/15]
mekânda
kapladığı
yerin üç
boyutlu ölçüsü.

hâciz: iki şeyi ayıran, h. [16b/6]
bölen.

h.+uñ[17b/13]

h.+de[7b/1]

h.+den[5b/10],[22a/11]

h.+leri[4b/12],[6b/14],[7a/17]

h.+li [7a/14][36b/6]

hacm: Bk. hacim. h. [6a/2],[7b/12], [11b/3]

h.+un [3a/14]

h.+ine[1a/9],[7a/13]

h.+ini[6a/15]

hacmli[23a/8]

h.+i [4b/14],[6a/18],[6b/20],[11a/17] [11b/9],[16b/3],

[6b/7],[38a/2]

		ḥ.+ī5b/18]
		ḥ.+ine [1a/9],[7a/13]
		ḥ.+ini[6a/15]
		ḥ.+li[23a/8]
ḥād:	yanak.	ḥ. [26a/15]
ḥādiş:	meydana çıkan.	ḥ [8b/8],[37b/4]
ḥāfif:	hafif, ince.	ḥ. [6a/3] [21b/16] [14b/18]
ḥāl:	durum.	ḥ.[1b/20] ḥ.+de [3a/18],[7a/4],[18a/7],[18b/2],[18b/11],[19a/5], [19a/8],[19b/10],[19b/14],[20a/4],[20a/7],[20a/11], [20a/16],[20b/6],[26a/16],[26b/11],[29b/14],[30b/10], [31a/4]
ḥālī:	duruma âit.	ḥ. [7a/4] ḥ.+inde [6b/16],[7a/2] ḥ.+inden [7a/7] ḥ.+ine[6a/4],[7a/7] ḥ.+lerde[4b/1]
ḥālbuki:	oysa, oysa ki.	ḥ. [3b/12],[35b/1],[42b/12]
ḥarbān:	eşekçi	ḥ.[10a/17]
ḥarbiyye:	harp okulu.	ḥ [1a/1]

ḥarekāt:	hareketler, davranışlar.	ḥ. [3a/7],[11a/2],[20b/14] ḥ.+ı [15a/8] ḥ.+ına[11a/6] ḥ.+ını[3a/17]
ḥareket:	hareket, davranış.	ḥ. [2b/20],[15b/15],[19a/17],[20a/8],[21b/6],[21b/9], [22b/1],[22b/7],[22b/19],[23b/2],[24a/3],[25a/4], [25b/11],[25b/15],[26a/17],[26b/13],[27a/15],[28a/8], [28b/13],[28b/14],[29b/2],[29b/8],[29b/9],[29b/10], [30a/17],[31b/14],[33a/4],[33a/12],[33b/2],[36a/14], [36b/14],[37b/1],[38a/17],[38b/15],[38b/16],[38b/18], [39b/2],[39b/7],[39b/13],[40a/4],[40a/10],[40a/16], [41a/19],[41b/16],[42a/12] ḥ.+leri [4a/17],[4a/18] ḥ.+leridür [23b/11] ḥ.+lerinün [4a/10]
ḥarf:	harf.	ḥ.+ini [43b/6] ḥ.+inün [30b/3]
ḥāric:	dış, dışarı.	ḥ.+de [4b/9],[4b/11]
ḥāricen:	dışarıdan.	ḥ.[9b/19]
ḥāricī:	dışla ilgili.	ḥ. [4a/2],[26a/3],[26b/18],[27b/13],[35b/7],[35b/8]
ḥaşdan:	dal veya ot.	ḥ. [12b/8]
ḥāşıl:	meydana çıkan.	ḥ.[3b/19],[4b/16],[6a/20],[6b/7],[6b/9],[8b/10],

[9a/19],[11b/12],[12a/14],[14a/9],[14a/11],
[16b/8],[17a/15],[25a/1],[33b/7],[34a/2],[34a/5],
[37b/32],[37b/66],[39a/15],[39b/10],[40b/8],
[40b/11],[41a/14],[41b/5],[42b/2],[43a/8],[43a/16]

ḥaşır:	kubbelerde ince demir çubuklardan yapılan kafes şeklindeki örgü.	ḥ.[14b/15]
ḥavz:	leğen (kemiği).	ḥ. [4a/14], [8a/2], [8b/18], [8b/20],[9b/3], [9b/4], [9b/5] [33b/5] ḥ.+eye [9b/20] ḥ.+iyyenüñ [33b/16]
ḥazm:	sindirim.	ḥ.+iyyenüñ [33b/8]
ḥinzīr:	domuz.	ḥ. [2b/6], [2b/12], [2b/14]
ḥudūd:	yanaklar.	ḥ. [4b/11]
ḥulq:	yaratılış.	ḥ [32b/3]
ḥulqī:	yaratılıştaki ilgili.	ḥ. [28b/15],[30a/18]
ḥulqūm:	boğaz.	ḥ.+iyyesine [32b/13] ḥ.+ī [30a/2],[38b/6]
ḥuşul:	vücuda gelme.	ḥ. [2a/9] ḥ.+ine [2a/11],[7a/14],[42b/12]
ḥuşulet:	varma, ulaşma.	ḥ.+i [11b/14]

huşûşât:	maddeler.	h.+a [2a/2] h.+iyle [4b/1]
hüküm:	önem, kuvvet, nüfuz.	h.+iyyeye [5b/14]
ılık:	ılık.	i.[20b/2]
ıtlâk:	tâbir etme.	i.[1b/13],[1b/16],[4a/6],[7b/11],[8b/2],[8b/7], [10a/20],[13b/14],[13b/17],[22a//1],[22a/2], [23b/11],[34a/17],[35b/1],[36b/7],[37b/22], [37b/58],[39a/1],[39a/4],[44b/7] i.[08b/9] i.+î [12b/12]
‘ibâdetdür:	ibâdet.	‘i.dür [42b/7]
‘ibâret:	ibâret.	i.[5b/10],[6a/10],[8a/8],[08b/2],[21b/16],[23a/4],[29a/4], [32a/18],[32b/5],[33b/6] i.+dür [2a/17],[2b/2],[3a/4],[3b/3],[3b/12],[6a/1],[8a/11], [23b/12],[23b/14],[32a/2],[42a/15]
‘icâb:	gerek, lüzum.	‘i. [7a/9]
içün:	için.	i. [14b/3],[14b/4] i.+dür[14b/3], [14b/4]
idâre:	döndürme.	i.[2a/17]
iḥâta:	kuşatma, kavrayış.	i.[4b/6],[6a/11],[6b/5],[13b/13],[21a/15],[23b/18], [27b/2],[27b/10],[28b/6],[30a/15],[32a/14]

iḥdās:	ortaya çıkarma.	i.[34a/7] [40a/8]
iḥtiyār:	yaşlı.	i.[3b/1],[7b/3]
iki:	iki.	i.[1b/5],[1b/11],[1b/12],[1b/16],[2a/5],[2b/7], [2b/9],[2b/11],[2b/15],[3a/3],[5b/8],[5b/10],[6a/5], [6a/7],[6b/6],[7b/17],[8a/06],[8a/13],[8b/19],[9a/15], [9b/11],[10a/18],[10a/20],[10b/10],[13a/2],[13b/4], [13b/6],[13b/7],[14a/4],[14a/7],[14a/13],[15a/14], [15a/15],[15a/15],[15b/16],[16a/13],[16a/16],[16b/7], [16b/17],[17a/13],[17a/15],[17a/17],[18a/2],[18a/2], [18a/3],[18a/3],[18a/12],[18a/13],[18b/6],[19a/10], [19a/18],[19a/19],[19b/1],[19b/7],[19b/12],[20a/11], [20a/14],[21a/3],[21b/7],[21b/8],[21b/14],[21b/16], [22a/8],[22b/11],[23a/1],[23a/4],[23b/10],[23b/12], [23b/13],[23b/13],[24a/4],[24a/9],[24a/19],[24b/3], [25a/2],[25a/19],[25a/19],[25b/15],[26a/3],[26b/4], [26b/17],[26b/17],[26b/2],[27a/1],[27a/16],[27b/4], [27b/5],[27b/17],[28a/17],[28a/18],[28a/19],[29a/3], [29a/9],[29a/10],[29a/18],[29b/4],[29b/16],[29b/17], [29b/17],[30a/6],[30a/13],[30a/14],[30a/16],[30a/16], [30b/10],[30b/13],[30b/14],[31a/3],[31a/4],[31a/8], [31a/13],[31a/14],[31a/15],[31b/9],[31b/13],[31b/15], [32a/2],[32b/2],[32b/4],[33b/10],[34a/12],[34a/13], [34a/14],[34b/1],[34b/3],[34b/9],[35a/2],[35a/2],

[35b/8],[35b/16],[36b/5],[36b/9],[36b/12],[37a/6],
[37a/7],[37a/10],[37b/10],[37b/55],[38a/1],[38a/3],
[38a/10],[38a/16],[38b/6],[39a/3],[39a/9],[39a/10],
[39a/16],[39b/1],[39b/1],[39b/2],[40a/3],[40a/16],
[40b/16],[41a/1],[41a/4],[41a/8],[41a/10],[41a/16],
[41b/12],[42b/1],[42b/3],[42b/6],[43a/3],[43a/4],[43a/4]

i.+den [34a/6]

i.+nci [1b/6],[1b/7],[6b/12],[9b/12],[10b/9],[11a/5],
[11a/9],[12a/7],[17b/5],[23a/7],[33a/6],[36a/15],
[37b/19],[37b/27],[37b/40],[37b/66],[38a/10],[38a/16],
[38b/10],[38b/14],[38b/15],[39a/7],[39b/3],[39b/5],
[39b/12],[40b/10],[43a/5],[43a/7],[43b/4]

i.+ncisi[8a/8],[8a/15],[8a/18],[8b/3],[10a/4],[14b/3],
[15b/4],[16b/5],[18b/17],[19b/13],[20b/3],[21a/8],
[21b/18],[24a/14],[24b/9],[27a/2],[27b/15],
[28b/4],[29a/16],[30b/17],[31b/1],[32b/10],[34b/7],
[37b/23]

i.+ncisine [12b/1]

i.+si[5a/11],[7a/13],[11b/16],[11b/17],[16b/11],
[18a/14],[21a/3],[22a/1],[23b/16],[26a/4],[30b/7],
[32b/8],[37b/48],[38a/15]

i.+sine[36b/7]

i.+şer [21b/3]

‘ilāve: bir şeyin yanına ‘i. [10a/9]

başka bir şey koyma,

ekleme.

ile: ile.

i.[2a/4],[2a/6],[2a/13],[2a/16],[2a/19],[2b/6],[2b/15],
[2b/16],[2b/17],[2a/4],[2a/6],[2a/13],[2a/16],[2a/19]
[3a/4],[3a/6],[3b/12],[4a/5],[4a/7],[4a/12],[4a/15],
[4a/19],[5a/17],[5a/18],[5b/15],[5b/18],[6a/1],[6a/2],
[6a/14],[6a/17],[6a/14],[6a/16],[6a/20],[7a/5],[7a/20],
[7b/1],[7b/4],[7b/14],[8a/13],[8b/1],[8b/8],[8b/9],[8b/20]
[9a/14],[10a/17],[10b/8],[12a/1],[12a/11],[12a/17],
[13a/9],[13a/12],[13b/18],[14a/14],[14b/6],[14b/8],
[14b/13],[15a/7],[15b/3],[15b/15],[15b/17],[16a/4],
[17a/9],[17a/13],[17a/18],[18a/1],[19a/2],[19a/5],
[19a/16],[19a/17],[19b/4],[19b/12],[20a/8],[20a/17],
[20b/9],[20b/13],[21b/4],[21b/6],[21b/9],[21b/14],
[22a/17],[22a/19],[22b/1],[22b/15],[22b/18],[22b/19],
[23a/18],[23a/19],[23b/2],[23b/6],[24a/1],[24a/3],[24a/6]
[24a/15],[24a/16],[25a/2],[25a/4],[25a/14],[25b/3],
[25b/8],[25b/8],[25b/11],[25b/12],[25b/15],[26a/2],
[26a/10],[26a/14],[26b/9],[26b/12],[26b/13],[26b/19],
[27a/2],[27a/5],[27a/12],[27a/14],[27a/15],[27a/16],
[27b/2],[27b/13],[28a/2],[28a/3],[28a/6],[28a/7],[28b/2],
[28a/3],[28a/6],[28a/7],[28b/2],[28b/10],[28b/14],

[29a/10],[29a/15],[29b/3],[29b/7],[29b/9],[29b/10],
[30a/1],[30a/2],[30a/4],[30a/7],[30a/15],[30a/17],
[30a/19],[30b/11],[30b/16],[30b/19],[31a/3],[31a/17],
[31a/18],[31b/2],[31b/11],[31b/14],[32a/1],[32a/5],
[32b/7],[32b/10],[33a/11],[33a/11],[33a/12],[33a/13],
[33b/7],[34a/2],[35a/9],[35a/10],[35b/7],[35b/9],[35b/19]
[36a/8],[36a/16],[36a/17],[36b/13],[36b/14],[36b/16],
[37a/1],[37a/3],[37a/19],[37b/4],[37b/6],[37b/18],
[37b/44],[37b/47],[37b/54],[38a/5],[38a/9],[38a/17],
[38b/6],[38b/15],[38b/16],[38b/18],[39a/8],[39b/1],
[39b/2],[39b/11],[39b/12],[39b/13],[40a/4],[41a/7],
[41a/8],[41a/10],[41a/18],[41a/16],[41b/2],[41b/5],
[41b/12],[42a/6],[42a/12],[42b/1],[42b/4],[42b/6],
[42b/11],

ilerü:

ileri.

i. [15b/5],[25a/18],[31a/10],[31b/10],[32a/2]

i.+de[30b/14],[31a/13],[32b/2]

i.+den[24a/19],[27a/3],[27a/19],[31b/11],[32a/6]

i.+ki[26a/1],[31a/3],[31a/6],[32b/3],[21b/12],

[28a/17],[17b/16],[8a/5],[25a/7],[25b/10],[25a/12],

[13b/13],[37a/8],[34b/3],[22b/16],[31b/4],[22b/19]

i.+sine [14a/4],[19b/3],[23b/7],[37a/4],[42a/8],[42b/6]

i.+ye [12a/6],[17b/8],[28a/14],[32a/9],[33a/1],[39a/6],

[39b/6],[40b/14],[43a/2],[43a/10]

iligi:	kemikler içini dolduran yağlı madde.	i.[10a/16],[11b/15]
‘ilm:	ilim, bilme.	‘i.+i [1b/1],[1b/3]
imdi:	şimdi, şu an, halen.	i. [1b/19],[1b/17],[2a/13],[2a/20],[2b/19], [3a/4],[3a/10],[3b/11],[4a/4], [4a/8],[4a/10], [4a/16],[5a/8], [5a/9],[7b/6],[7b/15],[8a/4], [8a/6],[8a/7], [8b/12],[8a/14],[9a/5], [11a/12], [13b/9],[14b/7],[17a/5],[20b/13] i.+den[2b/9]
imlā:	doldurma.	i.[30b/6]
imtidād:	uzanmak.	i. [17b/10] i.+1 [20b/4],[23a/5] i.+ına [37b/52],[38a/2] i.+ınca [24a/16],[28a],[30a],[35b/10],[43a/13] i.+ında [12a/14],[16b/17],[17a/6],[17b/12],[32b/7] i.+ından[27b/7] i.+ınuñ[21a/12],[24b/8],[24a/10],[24b/13],[25a/13], [26a/12],[26a/14] i.+ıyla[14a/14] i.+larınıñ [17a/17],[16a/9]
imtizāc:	karişmak, karişık.	i.[2a/10] i.+ına[4a/9]

ince:	hafif, nazik.	i.[4b/2],[6b/13],[15b/17],[21b/4],[22b/9],[24b/7] [24b/19],[26a/6],[26a/12],[27a/9],[28b/10],[29a/5], [29b/13], [30a/11],[36a/1],[37b/30],[38b/1],[42a/1] i.+dür [28a/3]
incele-:	incelemek.	i.+mesi [7a/18]
incik:	bacağın diz kapağından topuğa kadar olan bölüm.	i. [3b/18],[37b/39],[39a/7],[39b/2],[40a/8],[40a/9], [42a/15], [42b/1],[43a/7],[43a/9] i.+i [9a/16],[42b/2]
infâz:	birine sözünü geçirme.	i.+lar [6b/3]
inḥinā:	eğrilme, bükülme.	i.+ları[12a/8] i.+yı[8b/12]
inişli:	inişi olan.	i.[19a/8]
inḳibād:	kaslanma.	i.+iyye [4b/7]
inkisār:	kırılma. parçalanma.	i.+ī [6a/4]
inkişāf:	gelişme, gelişim.	i.+ından[6a/20]
inzār:	geciktirme.	i. [22a/16]
insān:	kişi, şahıs.	i. [35b/1] i.+da[9a/13]
intiḳāl:	bir yerden	i. [7a/7]

	başka bir yere geçme, geçiş.	
irāde:	bir şeyi yapıp yapmamaya karar verme gücü.	i. [5b/13] [19a/1],[20b/4],[23b/7]
irā'e:	göstermek.	i.[3b/15],[4b/3],[4b/19],[5b/3],[5b/4],[8a/5], [9b/19],[10b/5],[11b/13],[12a/8],[12b/1],[13b/1], [13b/16],[13b/18],[14a/7],[14a/9],[14a/10],[14a/12], [14b/3],[15a/1],[15a/15],[15b/12],[16b/12],[16a/15], [17b/17],[18a/7],[18b/14],[19b/15],[20a/8],[20a/14], [21a/17],[23a/8],[23a/10],[23b/18],[24a/17],[26a/12], [26b/8],[27a/13],[29b/5],[29b/12],[30b/2],[31a/8], [32a/10],[33b/1],[34a/12],[35a/7],[36a/11],[36b/4], [36b/6],[36b/12],[37a/13],[37a/17],[37b/58],[38a/14], [38b/10],[38b/13],[39a/11],[39b/8],[40a/1],[41a/3], [40a/7],[41a/16],[41b/12],[41b/14],[42b/18]
ircā':	çevirme, döndürme.	i. [6a/5]
iri:	iri.	i. [34a/7],[37b/57],[39a/14]
irice:	iriye yakın, biraz iri.	i. [4b/20]
irṭibāt:	bağlanma.	i.+ına [3a/16],[3a/17],[4b/7],[4b/18], [5a/3] [12a/2]

[13b/10],[13b/15],[13b/17],[15b/6],[15b/8], [17b/13]
[20a/17],[21a/6][22b/12],[23b/3], [24a/13], [25b/13],
[25b/16],[26a/14],[27a/17],[27b/11], [28a/7] [31b/7]
[31b/17],[33a/14],[33a/17],[33b/1],[33b/3],[34b/5],
[34b/6][34b/11],[35b/14],[35b/17], [36a/14] [38a/12],
[39a/12] [42b/14]

ise:

ise.

i. [1b/14],[2a/12],[2b/6],[2b/14],[3a/7],[4a/14],[4b/16],
[5a/15],[5b/7],[5b/8],[5b/19],[6b/7],[6b/18], [6b/19],
[7a/4],[7a/7],[7b/18],[9a/16],[10a/7],[12a/11], [13b/3],
[14b/10],[17b/17],[20b/11],[23a/1],[23b/15],[24b/9],
[24b/19],[25b/7],[25b/13],[26a/7],[27a/11],[27b/12],
[28a/4],[31b/11],[32a/7],[38b/15],[39b/17],[41a/15],
[43b/1]

i.+ler: [3b/2][3b/12],[6a/3],[7a/1],[7b/20],[8b/16]
[11b/9],[14b/1],[17a/8],[25b/3],[37b/19],[37b/27]

i.+leri [10a/8]

i.+lerine [10a/7]

i.+lerini [3b/15],[10a/8],[11b/3]

i.+leriyle [2b/9],[4a/7],[4a/9],[4b/8],[5a/9],[8b/16],
[9a/4],[17a/3],[29a/8],[29b/18],[33a/6],[34b/14],
[34b/18],[35a/8], [39a/2]

isim:

ad, isim.

i.+i [3b/19],[3b/20],[4b/10]

i.+in [9a/10]

		i.+ine [5a/6],[8b/2],[8b/6],[11a/2],[35a/17],[35b/11], [36a/17],[37b/58],[38b/13]
		i.+ini [4b/3],[8b/14],[9a/9],[34a/8],[37b/21]
		i.+yle [10a/12]
iskelet:	insan ve omurgalı hayvanların vücuduna desteklik eden kemik yapı.	i. [3a/12],[7b/14],[43b/8]
isterāğāl: (?)	استراغال	i. [42b/16]
istiḳāmet:	yön, cihet.	i. [1b/18]
isti'māl:	kullanma.	i. [2b/1]
istinād:	dayanılır, yaslanır.	i. [34a/15],[37a/13],[40b/6],[41a/17]
		i.+de: [12a/1],[21b/3],[28a/14],[37a/3],[40b/14]
it:-	etmek.	i.+en [1b/7],[2a/6],[3a/1],[3a/10],[4a/13],[6a/13],[6a/15] [6a/19],[6a/20],[6b/6],[6b/10],[6b/14],[7a/2],[7b/9], [8b/8],[10a/1],[10b/6],[11b/12],[12b/12],[13a/10], [14a/9],[16b/8],[17b/17],[19a/5],[21b/5],[22b/19], [23b/15],[30a/4],[30b/1],[31a/16],[33a/4],[35a/17], [35b/14],[37b/1],[37b/14],[37b/48],[38a/6],[39a/1],

[40b/12],[40b/16],[41a/15],[42b/3]

i.+er [1b/14],[1b/19],[2a/1],[3a/8],[3a/18],[5a/18],
[5b/4],[5b/12],[6b/3],[6b/4],[7b/9],[10b/9],[10b/12],
[12a/8],[12b/1],[12b/2],[13b/18],[14a/11],[14a/12],
[14b/10],[14b/11],[14b/15],[15a/3],[15a/5],[15a/15],
[16a/6],[16b/12],[17b/14],[18a/7],[18a/8],[18b/5],
[18b/14],[19a/1],[19a/9],[19a/11],[19a/17],[19b/15],
[20a/5],[20a/8],[20a/14],[21a/10],[21a/17],[21b/6],
[22b/14],[23a/3],[23a/10],[23a/17],[24a/18],[24b/2],
[24b/5],[25a/18],[26a/2],[26a/10],[26a/12],[26a/17],
[26b/10],[27a/7],[27a/14],[27a/18],[27b/3],[27b/7],
[27b/10],[27b/14],[28a/2],[28b/6],[29b/5],[29b/10],
[30a/9],[30a/13],[30a/15],[31a/7],[31a/8],[32a/10],
[32a/14],[32b/6],[32b/10],[32b/14],[33b/1],[33a/9],
[33a/12],[36a/2],[36a/14],[36b/4],[36b/6],[36b/12],
[36b/14],[37b/58],[38a/9],[38a/14],[38a/17],[38b/10],
[38b/10],[38b/11],[38b/13],[38b/16],[38b/47],[39a/11],
[39b/13],[40a/1],[40a/16],[41a/3],[41a/16],[41a/17],
[41a/19],[41b/11],[41b/14],[41b/16],[42a/12],[42b/18],
[43b/6],[43a/12]

i.+ebilecegi [30b/4]

i.+eceginden [8b/16]

i.+decek [5b/15], [17b/1]

i.+ecekleri [7a/6]

i+erek [2a/2],[2a/10],[11a/17],[11b/13],[11b/16],

[13b/12], [15a/11],[16b/16],[17a/13],[17a/15],

[22a/5],[23a/8],[23b/18],[24a/1],[24a/17],[25b/15],

[26a/19],[27b/2],[27b/10],[30a/17],[31b/14],[32b/12],

[33b/2],[33b/8],[34a/4],[36a/11],[40a/7],[40a/9],[40b/6]

i.+erki[35a/7],[36b/12]

i.+erler[2a/12],[2a/14], [10b/17],[11a/14],[11b/10],

[11b/13],[13a/8],[14b/8],[15a/12],[15b/12],[15b/15],

[18a/11],[20a/8],[20b/14],[21b/9],[22b/1],[24b/12],

[30b/6],[37b/32],[37b/55],[39a/15],[39b/4],[3a/18],

[40a/10],[7a/11],[7a/2],[7a/7],[8b/10]

i.+ici [20a/5],[22b/7],[24a/12],[25a/17],[29b/2],

[30b/2],[34a/12],[35a/16],[39b/8],[41b/12]

i.+üp[4b/2],[4b/3],[5b/3],[9a/19],[9b/19],[10b/5],

[11a/10], [12a/11],[13a/9],[13b/14],[14a/7],[14a/9],

[14a/14],[14b/8],[16a/4],[21a/15],[21b/13],[21b/15],

[23b/2],[23b/7],[25a/7],[26b/13],[27a/15],[28b/14],

[29b/8],[34a/1],[34a/7],[35b/2] [40a/4],[40a/10]

‘izām: kemikler.

‘i. [3a/4],[4a/5],[5b/9],[6a/7],[6a/9], [8b/8],[9b/16],

[26a/8],[37b/64]

‘i.+dan [8a/14],[29b/7]

‘i.+ı [3a/9] [3b/5],[5b/20],[8a/20],[9b/14],[10a/7],

		[19a/10],[22a/17],[22a/20],[23b/14],[25a/3],[26a/14], [28a/10],[29b/1], [32b/11], [32b/15],[32b/17],[37b/36] [42b/10],[42b/12] 'i.+ına [24a/17] 'i.+un [3a/10], [4a/17],[4b/7]
ğaburğa:	göğüs kafesini meydana getiren kemiklerin her biri.	ğ.[13b/8],[14a/2], [14a/3], [14b/7] ğ.+lar [12b/11], [13b/2], [15a/4], [17a/5] ğ. +ları [14b/2], [14b/3], [14b/6] ğ. +laruñ [13a/5], [13a/6], [13a/8], [13a/11], [13a/13], [13b/1], [13b/10], [13b/18], [14a/18], [14b/3], [14b/4], [14b/6], [14b/7], [14b/9], [15a/1], [15a/2], [15a/10], [17a/5]
ğadar:	kadar.	ğ. [3b/2],[3b/4],[5b/18],[6b/7],[7a/7],[9b/20], [11a/10], [11b/10],[14b/10],[17a/18],[20b/10][24a/2],[29b/15], [32b/13],[34a/6],[35b/12],[38b/4]
ğafā:	baş.	ğ. [8a/9],[18a/12],[20a/10],[20a/9],[34b/14], [44b/2] ğ.+dan[23a/11] ğ.+nuñ[19b/4]
ğafeş:	kafes.	ğ.[8b/5],[8b/7],[16a/15]
kāffe:	hep, bütün.	k. [17b/12], [41b/11] k.+si [8a/20], [42b/9]

		k.+sinden [7a/20]
ķā'ide:	dayanak yeri.	ķ. [28b/2], [29a/10], [29b/14], [30a/15], [32a/5], [32a/9], [32a/11], [32a/13] ķ.+si [29b/6], [32a/9] ķ.+leri [32a/4]
ķalb:	kalp.	ķ. [22a/11],[40a/5]
ķalça:	kalça.	ķ.[3b/13],[13b/10],[33b/12],[34a/2],[34a/9],[34a/15], [34a/16],[34a/17],[40b/2],[40b/4],[40b/7],[40b/10], [40b/16],[41a/13],[41a/18],[44b/1]
ķalın:	kalın.	ķ. [19a/12],[19a/15],[20a/1],[20b/9],[20b/11],[20b/12], [23b/12],[34b/12] ķ.+dur[19b/6] ķ.+lığı[20a/12]
ķal-:	kalmak.	ķ.+an [6a/2],[11a/7],[14a/16],[15b/16],[31a/10]
ķan:	kan.	ķ.[6b/15],[33a/10]
ķanal:	kanal.	ķ.[5b/8]
ķandīl:	kandil.	ķ. [31b/12]
ķanğı:	hangi.	ķ. [5b/16],[21b/2]
ķarın:	karın.	ķ. [17b/14] ķ.+dan [24b/17]
ķarīb:	yakın.	ķ. [7b/6],[12a/18],[17b/3],[33b/6],[34b/9]
ķarīben:	yakında.	ķ [6b/19]
ķarneyn:	iki boynuz.	ķ. [8a/20],[19a/10],[22a/15],[22a/17],[22a/20],[23b/14],

		[25a/3],[26a/17],[28a/10],[29b/1],[29b/2],[29b/3]
		[29a/6],[29a/7],[29b/8],[29b/9],[32b/16],[44a/2]
		ķ.+den [29b/5]
		ķ.+lerüñ [29b/1]
ķas:	kas.	ķ. + uñ [27a/5]
ķāsiyye:	sert.	ķ. [5b/1]
ķaş:	kaş.	ķ. [24a/3],[33b/11]
ķaşıķ:	kaşıķ.	ķ. [5a/13],[34a/16],[34b/7]
ķaşr:	bir şeyin kabuğunu soyma.	ķ.[6a/7],[6a/9]
ķaṭ’:	kesme, biçme.	ķ.+ı [8a/5],[8a/7],[16a/18],[16b/1]
		ķ.+ına [17a/18]
ķaṭanī:	belle ilgili.	ķ. [8b/16],[10a/4]
ķaṭaniyye:	bel.	ķ. [10a/12],[11b/1] [44b/5]
		ķ.+nüñ [11b/8],[12a/5],[34a/1]
		ķ.+ndan: [2a/15]
ķatlan-:	katlanmak.	ķ.+an [29a/5]
ķaval:	kaval.	ķ. [9a/13],[37b/1],[37b/6],[37b/48],[37b/65],[38a/11], [38a/15],[38b/2],[38b/12],[38b/14],[38b/16],[38b/8], [44b/1][45a/1]
ķavī:	güçlü,	ķ. [27a/5]

	kuvvetli.	
ğavs:	yay, yay biçiminde olan şey.	ğ. [13a/7],[13b/1],[27a/10],[27b/1],[27b/9],[28a/4], [28a/16],[33a/8],[34a/12],[35b/3]
ğayırl-:	kayırlmak.	ğ.+mış [18b/2]
ğaziyye:	mesele.	ğ. [13a/17]
kelb:	köpek.	k. [2a/17], [2b/6], [2b/12]
kemik:	kemik.	k. [4b/17],[4b/20],[5b/6],[5b/7],[5b/8],[5b/16],[5b/17], [5b/18],[6a/1],[6a/2],[6b/7],[7a/7],[7b/1],[7b/2],[8b/6], [9a/6],[9a/15],[9a/17],[12b/13],[12b/15],[13a/2],[18b/5], [19a/2],[19a/17],[19b/3],[19b/6],[20a/8],[20a/10], [20a/11],[20b/13],[20b/14],[20b/17],[20b/17],[21a/2], [21b/6],[21b/12],[21b/14],[22a/9],[22a/10],[22a/13], [22a/19],[23a/8],[23b/16],[23b/18],[24a/5],[24a/7], [24a/9],[24b/3],[25a/2],[25a/6],[25b/3],[25b/5],[25b/18], [26a/17],[26b/8],[26b/9],[26b/12],[26b/16],[27a/14], [27a/19],[28a/13],[29a/16],[29b/12],[29b/14],[29a/16], [30a/15],[30b/2],[31b/2],[31b/14],[32a/12],[33a/4], [33b/2],[34a/10],[35a/17],[35b/6],[35b/7],[36a/17], [36b/2],[36b/13],[37a/3],[37a/18],[37b/46],[37b/49], [37b/52],[38a/15],[38b/15],[39a/6],[39b/12],[40a/7], [40a/8],[40b/8],[40b/14],[41a/18],[41b/4],[42a/1],

[42a/4],[43a/8],[42a/17],[42b/4],[42b/15],[43a/1],[43a/6]

[43a/8],[43a/16]

k.+i [3b/14],[3b/18],[4a/15],[5a/18],[5b/20],[8b/20],

[9a/9],[9a/10],[9a/11],[9a/12],[9a/13],[9a/13],[9a/14],

[9b/7],[9b/8],[9b/9],[9b/12],[9b/13],[10a/18],[11a/5],

[12a/12],[14a/12],[23b/2],[23b/16],[24a/5],[26a/2],

[33a/4],[33b/11],[33b/13],[34a/9],[34a/15],[34a/16],

[34a/17],[34b/7],[34b/15],[35a/14],[35b/3],[36a/12],

[36a/13],[36b/1],[36b/13],[36b/14],[37a/1],[37a/2],

[37a/9],[37a/19],[37b/4],[37b/6],[37b/12],[37b/22],

[37b48],[37b/49],[37b/65],[38a/10],[38a/11],[38a/15],

[38a/16],[38b/14],[38b/16],[38b/18],[39a/1],[39a/18],

[39b/1],[39b/2],[39b/3],[39b/16],

k.+e [40b/12]

k.+dür [9a/19]

k.+inde [12a/15]

k.+inden [11a/9],[38b/12]

k.+ine[4a/15],[10b/6],[35b/14],[36a/12],[37b/53],

[40b/15]

[42a/2],[42a/11]

k.+ini [38b/2],[38b/8],

k.+inüñ [3b/13],[4a/14],[4a/15],[5a/1],[5a/14],[5a/15],

[9b/5],[13b/5],[14a/3],[14b/7],[16b/17],[17a/11],[21b/17]

[29b/17],[33a/5],[33a/8],[33b/10],[34a/15],[34a/17],
[34b/7],[34b/14],[35b/4],[35b/11],[36a/5],[36a/7],
[36a/10],[36a/12],[36b/3],[36b/8],[36b/10],[36b/11],
[37a/3],[37a/4],[37a/13],[37a/15],[37b/11],[37b/52],
[37b/53],[38b/2],[38b/8],[39a/5],[39a/7],[41a/10],
[41a/13],[41b/8],[41b/6],[41b/10],[42a/1],[42a/3],
[42a/5],[42a/8],[42a/10],[42b/2],[42b/17],[43b/1],
[43b/3],[43b/5]

k.+ üñ [13b/13],[19b/11],[22a/5],[22a/6],[27a/7],[27a/10]
[29b/4],[30a/3],[30a/7],[31a/7],[32a/9],[33b/14],[33b/16]
[34b/4],[34b/5],[34b/6],[36b/4],[34b/5],[37a/5],[37a/6],
[37a/9],[37a/15],[38a/1],[38a/11],[38b/3],[38b/13],
[38b/42],[40a/1],[41a/3],[41b/11],[42a/10],

k.+dür [8a/19]

k.+le [30a/7]

k.+de [7b/1],

k.+den [8a/8],[8b/1],[9a/11],[9a/18],[10a/6],[18a/9],
[23b/7],[23b/12],[23b/15],[33a/5],[40a/5],[42b/6],[42b/7]

k.+ler [3a/5],[3a/10],[3a/12],[3a/18],[3b/2],[3b/6],[3b/7],
[3b/16],[7a/1],[7a/4],[7a/20],[7b/7],[7b/11],[7b/12],
[7b/19],[7b/20],[10a/14],[10b/14],[12b/12],[13a/3],
[13a/4],[13a/7],[18a/1],[21b/8],[22a/18],[22b/1],[28a/7],
[28a/8], [28b/14],[29a/2],[32a/14],[34a/4],[37b/8],

[37b/9],[37b/66],[38b/1],[40a/9],[40a/10],[41b/15],

k.+lerde [4b/2],[7a/12],[28a/4],[34a/5]

k.+lerden [10a/9],[18a/10],[18a/13],[18a/14],[23b/2],

[28a/11],[29a/4],[29a/8],[33b/7],[35a/7],[33b/7],

k.+lerdür [20b/15],[21b/9]

k.+lere [3b/9],[3b/11],[6a/15],[7a/16],[7b/7],[14b/1],

[14b/2],[29a/6]

k.+leri [3b/3],[6a/11],[7a/3],[8b/14],[9b/14],[9b/17],

[11a/16],[11b/9],[12a/8],[14a/16],[14b/12],[16a/5]

[33b/12],[34a/2],[37b/33],[37b/43],[40a/16],[43a/9]

k.+lerinüñ [4b/11],[5b/14],[10a/14],[14b/13],[12a/3],

[12a/4],[12a/6],[12a/14],[37a/18],[37a/19],[37b/28],

[38a/16],[38b/14],[41b/8],[41b/16],[42b/8],[42b/15],

k.+lerüñ [3a/10],[3b/2],[4a/2],[4a/4],[4a/6],[4a/14],

[4b/1],[4b/6],[5a/1],[5a/7],[5a/8],[5a/11],[5a/12],

[5b/3],[5b/10],[5b/11],[5b/12],[6a/8],[6a/13],[6a/14],

[6a/16],[6a/18],[6a/20],[6b/2],[6b/3],[6b/4],[6b/18],

[7a/4],[7a/9],[7a/3],[7a/17],[7a/19],[7b/2],[8a/1],[8b/14],

[9a/18],[9b/15],[10a/7],[10a/17],[11a/8],[11b/2],[12b/1],

[13b/3],[14a/15],[35b/2],[37a/18],[37b/2],[37b/12],

[37b/14],[37b/23],[37b/48],[40b/16],[42b/2],[42b/9],

[42b/17]

k.+leriyle [5a/14],[41a/19]

		k.+li [37b/15]
kenār:	bir şeyin bitiş kısmı.	k. [24b/13],[25b/11],[27a/5],[27b/7], k.+ı [5a/17],[13a/1],[13a/15],[15a/15],[18b/7],[20b/9], [19a/11],[19b/8],[19b/16], [20b/10],[21a/4],[21a/11], [21a/14],[22b/11],[22b/17],[22b/18],[24a/8],[24b/7], [24b/9],[24b/12],[24b/13],[25b/3],[25b/7],[25b/9], [26a/4],[26a/11],[26a/12],[26a/14],[26b/17],[27a/8], [27b/7],[28a/18],[29a/10],[29b/2],[29b/3],[29b/4], [29b/14],[29b/17],[30a/3],[30a/5],[30a/11],[30b/14], [31a/3],[31a/5],[31a/14],[31b/4],[31b/6],[34b/9],[34b/16] [36a/1],[36a/2],[36a/5],[40a/3],[42a/3],[43a/4]
		k.+durki [20a/3]
		k.+ına [13b/13],[18a/6],[19a/6],[35b/13]
		k.+ında [14b/4]
		k.+ını [24b/6]
		k+ınuñ [38a/11]
		k.+ıya [35b/9]
		k.+ları [20a/6],[20b/12],[28b/7],[29b/1],[34b/5],[34b/13], [34b/18]
		k.+larında [4b/1],[20a/1],[25b/7],[36a/5]
		k.+larını [10b/9]
		k.+larınıñ [22b/16],

		k.+laruñ [34b/6]
		k.+uñ [13b/16]
kendü:	kendi.	k.+si[11a/7],[12b/9],[19b/5],[21b/16],[22b/9],[22b/13], [23a/12],[23a/17],[23b/6],[24a/2],[25a/14],[25b/14], [26a/7],[27a/13],[31a/16],[31b/12],[32a/6],[32b/12], [32b/15],[33b/9],[33b/10],[34a/11],[35b/3],[37a/5], [37a/19],[37b/53],[39b/8],[39b/12],[41b/11]
		k.+sidür [35b/4]
		k.+sine[6b/13],[37b/49],[41b/10]
		k.+sini[12b/16],[26b/10],[38b/18]
		k.+sinüñ[9b/18],[42a/9]
kertik:	çentik.	k.+i [21b/5],[23a/1],[24b/8]
kesāfet:	pislik.	k.+i[7a/19],[7b/2],[16a/3]
kesīf:	koyu, yoğun.	k. [3a/13],[3b/2],[3b/5],[6b/6],[6b/6],[7b/7],[13b/16], [14b/12],[23b/18],[24b/10],[25b/10],[30b/8],[31b/4], [36a/10],[39a/15],[41a/1],[41a/15],[43b/2]
		k.+dür[7a/20],[36a/9],[36a/10]
		k.+e[6b/4],[6b/5],[6b/8],[10b/14],[10b/19]
kesil-:	kesilmek.	k.+miş [19a/15]
keskin:	iyi kesen.	k. [26a/13]
ketif:	omuz.	k.[35b/5],[35b/11]
keyf:	keyif.	k. [24a/15],[28a/05],[36a/02]

		k.+dür[26a/16]
kezā:	bunun gibi, böyle.	k.[13b/16], [4a/15],[22b/14],[34b/16],[36a/2],[40a/1], [41a/10], [41a/15],[43b/4]
kezālik:	bu da öyle.	k. [4a/16],[5a/10],[9a/10],[9b/2],[9b/11],[16a/17], [22b/18],[23a/3],[24b/3],[30a/11],[34b/9]
ķihf:	kafatası.	ķ. [12a/10],[18a/2],[18a/5],[18a/6],[18a/8],[18a/11], [18a/15],[19a/5],[19a/19],[20b/15],[20b/16], [21a/10], [21a/13],[21a/17],[21b/6],[21b/7],[21b/10], [21b/12], [21b/13],[21b/14],[22a/08],[22a/19], [22b/18],[22b/19], [23b/1],[23b/2],[23b/6],[27b/17], [28a/4],[28b/14], [30a/14],[30a/16], [32a/5],[32a/11],[32a/13],[44b/3] ķ.+de [18b/2] k.+uñ [19b/3],[35b/17] ķ.+ı [33a/3] ķ.+uñ [20a/13],[21a/1],[22a/7],[22b/4],[22b/16], [23b/6],[27b/13],[28b/2],[29b/14],[33a/1]
ķıķırdaķ:	bazı organlarda kemik yerini tutan, sert, esnek, dayanıklı beyaz doku, yumuşak kemik.	ķ [4a/12],[4a/19],[7b/6],[7b/6],[7b/12],[8b/8],[13a/4], [16a/6],[25a/19],[29b/13],[30a/17],[32b/18],[33b/2], [37b/13],[42b/11]

		ķ.+lar [7b/6],[7b/8],[12b/13]
		ķ.+lara [7b/11]
		ķ.+ları [12b/17],[14a/17],[16a/7],[16a/8],[17a/11], [17b/11]
		ķ.+laruñ [7b/10],[12b/11],[15a/12],[16a/3],[16a/5]
		ķ.+uñ [14a/12],[14a/14]
ķıl-:	kılmak.	ķ.+ıcı [36a/3]
		ķ.+ınan [38a/12]
		ķ.+mağā[3a/2], [4b/17],[38a/12],[37b/59]
		ķ.+an [38a/5],[39b/15],[42a/16]
		ķ.+araķ [8b/20]
ķırıl-:	kırılmak.	ķ.+mış [26b/1],[26a/8]
ķırmızı:	kırmızı.	ķ.[3a/19]
ķīrnet:(?)	قرنت	ķ. [27b/13]
ķıřa:	kısa.	ķ. [10a/15],[10b/12],[12a/04],[12a/06],[14b/17],[20a/04], [26a/11],[31a/06],[34a/04],[36a/06],[39b/08],[39b/17], [42a/08],[42b/18],[43a/03],[43b/03]
ķısım:	kısım.	ķ.+dan[8a/2],[21b/16],[23a/4],[23b/10],[30b/12], [32b/4], [32b/5],[42a/14]
		ķ.+lar [22a/1],[22a/2]
		ķ.+lara[4a/20]
		ķ.+lardan [9b/4],[12a/10],[21b/17],[22b/8],[34a/17]
		ķ.+lardur [9a/7]

ķ.+ları[11b/5],[17a/2],[22a/6],[22a/13

ķ.+larına[34b/15]

ķ.+larınuñ[19b/15]

ķ.+larıyla[3a/7]

ķ.+laruñ [18a/3],[27b/17],[34a/13]

ķısm: Bk. ķısm.

ķ.[1b/19], [1b/16],[1b/17],[7a/12], [8a/1],[8a/12],

[8b/10],[9a/11],[9b/10], [10a/20], [10b/10],

[12b/4],[12b/5], [16b/12],[16b/12], [16b/15],[17a/7],

[17a/10],[18a/6],[22a/5],[22a/7],22b/7],[23a/3],

[[23b/11],[24a/19],[25b/8],[26a/9],[26a/10],[26b/1],

[26b/5],[26b/6],[27a/2],[27b/17],[27b/18],[28a/13],

[29a/18],[30a/6],[30a/9],[31a/13],[34a/13],[34b/3]

ķ.+a [8a/06],[18a/2],[19b/11],[20b/8],[21b/3],[26b/4],

[27a/1],[27b/8],[29a/18],[30b/6],[31a/8],[34a/15],

[36b/12]

ķ.+ı[9b/12],[9b/13],[9b/20],[12b/15],[13b/9],[16a/12],

[17a/13],[19a/5],[21b/3],[21b/4],[23a/9],[24b/2],

[31a/11],[32a/18],[32b/10],[32b/12],[33b/16],

[36a/1],[36b/4],[38a/4],[43a/8],[43b/2],[43b/2]

ķ.+ma[1b/6],[25b/10],[26a/1]

ķ.+ında[24b/14],[26a/12]

ķ.+ından [26a/9]

ķ.+ımı[8b/19],[17a/14],[18b/4],[27a/5],[33b/8]

kıt'a:

parça.

ķ.+nuñ [21b/12],[23a/4],[31a/2],[31a/10]

ķ.+ıyye[22a/15]

ķ.+uñ[9b/5],[22b/11],[22b/14],[22b/16],[22b/17],

[23a/9],[23a/15],[23a/15],[30a/14]

ķ. [5b/16],[7a/12],[9b/3],[9b/8],[12b/2],[12b/4],[12b/8],

[17b/18],[23a/1],[23a/16],[33a/4],[34b/19],[37b/6],

[37b/51],[38b/17], [40b/5]

ķ.+dan [9a/12],[37b/63],[40b/2]

ķ.+lar [9a/7]

ķ.+lardan [3b/14],[40b/3]

ķ.+lardur [35a/15]

ķ.+ları [35a/7]

ķ.+larını [24b/2]

ķ.+laruñ [10a/8]

ķ.+sı [32a/9],[36a/16],[37b/41],[40b/10],[41b/2],

[42a/16]

ķ.+sıdur [37b/65]

ķ.+sında [12a/3]

ķ.+sını [38a/5]

ķ.+ya [9a/6]

ķ.+yı [10a/3],[10a/5],[17b/16],[34a/10],[34b/5],[35a/14]

ķ.+nuñ [5a/5],[9b/6],[9b/17],[11a/3],[34a/7],[35a/1]

kıvrıl-:	kıvrılmak.	ķ.+mış [22a/5],[25a/6] ķ.+masıyla [29b/4]
ki:	ki.	k. [10a/15],[10a/2],[10a/4],[10a/9],[10b/14],[11a/12], [11b/13],[11b/15],[11b/4],[12a/3],[12a/9], [14a/12], [14a/3],[14a/5],[14b/15],[15b/12],[17a/14],[17a/14], [17a/8],[17b/18],[18a/15], [18a/2],[18a/7],[18b/14], [20b/9],[21b/17],[21b/18],[21b/3],[22a/9],[23a/10], [23b/11],[23b/8], [24b/11],[24b/17],[24b/4],[25b/1], [25b/3],[28a/2],[2b/12],[2b/19],[2b/8],[30b/7],[33a/11], [33a/5],[33a/6],[34a/12],[34a/15],[34a/15],[34b/19], [34b/3],[35a/14],[35a/15],[35b/11], [35b/13],[35b/16], [36a/13],[36b/6],[37a/13],[37b/46],[37b/54],[37b/58], [37b/63],[37b/9], [38a/14],[38a/15],[38a/9],[38b/13], [38b/5],[39a/11],[39a/14],[39a/17],[39b/16],[3a/12], [40a/15],[40a/16],[41a/11],[41a/16],[41a/8],[42a/15], [42b/5],[43a/9],[4b/10],[5b/5],[6a/1], [6a/20],[6b/13], [6b/15],[7b/17],[7b/6],[8a/13],[8a/13],[8a/20],[8b/6], [8b/8],[9a/6],[9b/10], [9b/3],[9b/8]
kimyevi:	kimyâsal.	k.+lerini[1b/20]
kitâb:	kitap.	k.+ı[1a/1]
قویرکمل		k.[4b/14]
قوغیه		k.[30a/13]
ķol:	insanın	ķ [3b/13],[4a/15],[4b/14],[5a/1],[9a/7],[9a/10],

omuzundan		[9b/6],[33a/6],[35a/14],[36a/12],[36a/14],[36a/17],
parmak uçlarına		[36b/1],[36b/13],[36b/16],[37a/3],[37b/3],[37b/19],
kadar olan organ.		[37b/59],[40b/15],
		ķ.+da [9b/4]
		ķ.+ı [31a/9]
		ķ.+lar [8a/1],[9a/5],[33a/12],[35a/4],[35a/5],[35a/8],
		[35a/9],[35a/10]
		ķ.+lara [7a/10],[9b/2]
		ķ.+larda [9b/6],[40b/7],[40b/11],[41b/3]
		ķ.+ları [9a/19],[16a/14],[30b/8],[31a/12],[31b/8],
		[35a/6]
		ķ.+larına [35a/8]
		ķ.+larında [39b/15]
		ķ.+larınıñ [30b/3]
		ķ.+larıñ [7a/10],[9b/1],[30b/4],[35a/12],[35a/13],
		[36a/16],[40a/17],[40b/15]
		ķ.+uñ [9a/9],[40b/11]
ķoyun:	koyun.	ķ. [2b/11]
ķöşe:	ķöşe.	k.+li[37a/16]
كشاد		k.[32a/2]
ķubbe:	yarım küre	ķ.+i [24a/17],[32a/5]
	şeklinde olan	

	binâ, dam.	
		ķ.+lerinden [4a/16]
		ķ.+râvî [26a/1]
		ķ.+sini [7a/14]
kûre	top.	k.[33a/10]
kûçük:	kûçük.	k.[5b/5],[6b/7],[14a/7],[14a/9],[26a/19],[26b/16], [28a/15],[30a/9],[33a/6],[33a/11],[34a/4],[34b/8], [37a/1],[39a/4],[39a/17],[41a/8]
kûrek:	kûrek.	k. [4a/15],[5a/16],[9a/9],[35a/17],[35b/4],[35b/11], [35b/14],[36a/4],[36a/7],[36a/8],[36a/10], [36a/12], [36b/3],[36b/8][36b/13],[44b/1]
kûrevî:	kûre şeklinde.	k.[2a/7],[4a/14],[6a/2],[35b/7]
ķurî:	kuru.	ķ. [3a/18],[9a/16],[37b/39],[37b/47],[39a/6],[39b/2], [40a/8],[40a/9],[42a/15],[42b/1],[42b/2],[43a/9],[43a/13]
ķuṭr:	dâirenin ve dâire, şeklindeki cisimlerin çapı.	ķ.+ı [14b/11]
ķuvve:	Bkz. kuvvet.	k. [5b/11] ķ.+ı [4b/7]
ķuvvet:	kuvvet.	ķ.+ı [7b/9] ķ+leri [16b/4]

		ķ.+lerinũ [12a/3]
ķuyruķ:	hayvanların büyük bir kısmında gövdenin arka tarafında yer alan uzun ve esnek organ.	ķ [8b/20],[10b/7],[12a/12],[33b/9],[33b/11],[33b/13] [34a/6],[34a/8],[34b/3],[34b/16],[40b/5]
		ķ.+ı [10b/1]
kũllĩ:	umũmĩ, bütün.	k. [5a/19]
lākin:	ama, ancak. fakat.	l.[2b/13],[6a/3],[8a/1],[12a/16],[14b/10],[19a/1], [41a/15]
lāmi:	dil (kemiği).	l.[23b/1],[33a/18],[32b/19],[44a/1],[33b/1],[33b/2]
lāzım:	gerekli.	l. [1b/12],[10b/16]
lāyık:	uygun.	l. [18a/1],[17a/18]
levħa:	levha, tabela.	l. [10b/11],[22b/8],[26a/8],[29a/18]
		l.+dan[26a/11]
		l.+lardan[6b/14]
		l.+ları [4b/2],[6b/9]
		l.+nuũ [19a/4]
		l.+sı [19a/2]

		l.+sıyla [32b/17]
		l.+vi[24b/3]
lisān:	dil.	l. [33b/3]
mā‘-adā:	-den başka.	m. [6b/3],[11b/2],[14b/17],[19a/9],[22a/18],[26b/11], [31a/9],[32b/6],[33b/3],[41b/14]
		m.+yā[6a/5]
mādde:	mesele, konu.	m. [6b/4],[6b/5],[6b/8],[6b/12],[6b/17],[10b/14],[10b/15]
ma‘denī:	madenle ilgili.	m. [7b/19]
maḥal:	yer.	m. [2b/20], [17a/15]
		m.+de [10a/1]
		m.+den [2b/19],[12a/17],[12b/1],[19a/16]
		m.+lerde: [7b/9], [9b/19], [12a/18]
		m.+ı [3b/20],[5b/5],[17a/15]
		m.+uñ [33a/1]
maḥdūd:	sınırlı.	m.[1b/8],[4b/13],[27b/13]
maḥfūz:	saklanmış.	m.+durlar [18a/4]
maḥrūt:	üstü sivri, altı dâire biçiminde olan geometrik şekil, koni.	m.[16a/17],[34b/20],[40a/1]
		m.+a [33b/6]

maḥşūş:	özel.	m. [2a/19],[3b/9],[3b/11],[7a/10],[7b/18],[12b/7], [14b/6],[15a/9],[21a/6],[22b/5],[23b/9],[24a/16], [25b/2],[33a/17],[38a/7],[38a/12],[43a/13] m.+ı [11a/15],[16a/2],[39b/10]
mā'il:	eğilmiş.	m. [5a/3], [12b/16], [13b/2], [17b/8],[18b/13],[22b/19], [23a/16],[26a/12],[26a/13], [26b/10], [28a/14],[32a/10], [35b/6], [36b/3],[39b/6],[41b/7],[43a/11] m.+e [7a/11] m.+enüñ[2a/4],[2a/7] m.+dür[32a/7]
mā'ilen:	eğilmiş olan.	m. [18b/16],[21b/3],[24a/10],[32a/2],[34a/10],[39a/6], [43a/2],[43a/11]
mālik:	sâhip.	m.+dür [39a/9]
ma'lûm:	bilinen.	m. [1b/5],[2a/4],[3a/12],[4b/9],[5a/11],[7b/15], [10a/2],[10b/14],[11a/12],[11b/15],[14a/3],[16b/4], [24b/1],[34b/19],[38a/14]
manivela:	sert çubuk.	m.[8b/12],[35b/3]
marîz:	hasta.	m.[7b/2],[7b/7]
ma'rûf:	bilinen.	m.[34b/6]

māyi’:	yumuşak.	m.[7a/1],[7a/2]
maymun:	maymun.	m. [35b/1]
mebħaş:	bölüm, konu.	m. [9b/16]
mecārī:	yol, geçit.	m.[17a/15],[20b/2],[26b/11] m.+nüñ [32a/8]
mecmū’:	toplam.	m.+ı[11b/12], [12a/19],[45a/9]
mecrā:	yol, geçit.	m. [10b/3],[10b/9],[11b/14],[11b/18],[12a/14], [12a/15], [12a/18],[12b/2],[24b/17],[25a/17],[28a/2],[33b/8] m.+sına [23a/2] m.+sı [12a/13] m.+sını [22b/15],[33b/16] m.+laruñ [32a/11] m.+ya [6b/19],[38a/7] m.+yı [20a/8] m.+uñ [7a/18],[11b/14],[24a/11],[24b/18],[25b/2], [31b/3]
medār:	dönme.	m. [2a/17],[3a/16],[3b/16],[4a/5],[4b/15],[5a/3],[5a/12], [6a/17],[7b/8],[12a/2],[13b/10],[13b/15],[15b/6],[15b/8], [18b/3],[18b/14],[20a/17],[21a/6],[22b/5],[22b/12], [22b/17],[23b/4],[24a/1],[24a/6],[24b/16],[25a/10], [25b/14],[25b/16],[26a/9],[26a/14],[26b/1],[26b/5], [26b/7],[26b/9],[26b/14],[26b/16],[27a/3],[27a/5], [27a/15],[27a/17],[27b/11],[27b/18],[30a/3],[30a/19],

[30b/2],[30b/11],[30b/12],[31a/1],[31a/17],[31b/2],
[31b/7],[31b/15],[31b/17],[32a/5],[32a/9],[32a/12],
[33a/14],[33b/1],[33b/4],[34b/5],[34b/11],[36a/13],
[36a/14],[37b/59],[39a/13],[40a/10],[40a/14],[41a/6],
[41a/14],[42b/14]

m.+dur [35b/14]

m.+ınuñ[26b/7]

m.+lar [6a/6]

m.+lardur [6b/5]

m.+uñ [26b/1],[31b/18]

medâr: (göz) çukuru.

m. [24a/1], [24a/6], [26b/5], [26b/16], [27a/3], [27a/5]

medârî: medâra âit.

m. [8a/9]

mefâşıl: eklemler.

m. [4a/7],[4a/10],[4a/11],[4a/16],[4a/19],[4b/5],[5a/19],
[12a/11],[14a/7],[14a/9],[14a/11],[14a/14],[15b/12],
[19a/6],[20b/2],[37b/3],[37b/47],[37b/66]

m.+ları[34a/5],[36a/11]

m.+ındaki [5a/16]

m.+î [5a/9]

m.+lar [5a/2],[36b/12]

m.+lara [4a/1]

m.+larda [39b/10]

m.+ları[4a/13],[4a/16],[4b/6],[10a/15],[13a/9],[36b/9],

[37a/11],[37a/16],[37b/31],[38a/13],[42b/12]

		m.+laruñ [4a/17],[5a/12],[5b/1],[7a/14],[40a/15]
		m.+lı[4a/7],[4a/8],[5a/9],[5a/10],[5a/15],[37a/10], [39a/15],[40a/09],[41a/13]
Mehmed:	erkek ismi	M. [1a/1]
	Mehmed.	
mekik:	mekik.	m. [40a/13],[43b/6],[44b/6],[45a/6]
mekteb:	okul.	m.[10a/1]
me'kūlāt:	yemekler.	m. [35b/1]
meme:	meme.	m. [20b/11],[21a/13],[23a/13]
memlū':	dolmuş, dolu.	m. [22a/6]
		m.+dur [6b/16]
menend:	benzer şey.	m. [10b/1]
meneviyye:	sperm.	m.+nüñ [36a/4]
menfez:	kanal.	m. [20b/6],[27b/10],[32a/8],[32b/3],[32b/13]
		m.+î [31b/3],[24a/11],[24b/17],
		m.+ler [6a/15],[10b/8],[27a/4]
		m.+lerden [32b/3]
		m.+leri [6b/15],[42b/13]
menh:	verme.	m.+i [11b/15]
mensūb:	bir kimse,	m. [16b/12],[17a/2]
	bir görüş	

	veya şeyle ilgisi.	
menşūr:	yayılmış.	m. [23b/8],[40a/7]
menūt:	bağlı.	m.+ur [3b/1]
merāir:	öd keseleri.	m.+ler [7a/3]
merbūt:	bağ, bağlı.	m. [12b/17],[13a/13],[22a/6],
merkeb:	eşek.	m. [2b/1],[2b/10]
merkezī:	merkeze âit.	m. [21b/17],[29a/12]
		m.+inde [7a/10],[11b/18],[21a/16],[23b/8],[31b/2],
		m.+inüñ [33a/9]
merz.	yer, toprak.	m. [20b/2]
mesabe:	derece.	m. +sinde[8b/12], [9a/3],[9a/14],[9b/18],[37b/62],
		[40b/5]
mesāvi:	kötülük.	m. [4b/3],[20a/12],
mesafe:	uzaklık, ara.	m. +e [5b/7],[30b/5]
		m.+lerüñ [13a/10]
mesāmmāt:	vücutun teneffüs	m. [3b/4],[3b/5]
	etmesine ve ter	
	ter çıkarmasına	
	yarayan cilt	
	üzerindeki küçük	

	delikler.	
mesāmm:	deri üzerinde bulunan çok çok sayıda küçük delikler.	m.+e [4b/12]
meşelā:	örneğin.	m. [1b/15],[2b/3],[2b/6],[2b/10],[2b/11],[2b/14],[2b/16], [3b/13],[3b/15],[3b/17],[3b/19],[3b/20],[4a/14], [4b/11],[4b/14], [4b/20],[5a/14],[5a/16],[5a/18]
meskün:	ikâmet edilen.	m. [36b/2] m.+ün [24a/2],[31a/6]
mesned:	dayanılan.	m. [10b/9],[12b/18],[16a/14],[21b/15],[22b/6]
mestür:	kapalı, gizli.	m. [11a/8],[24a/15],[24a/18],[25a/14],[28b/4],[29a/13] [32a/1] m.+dür [30b/16],[31a/18]
mevādd:	cisimler.	m. [2b/2] m.+î [5b/14]
mevāid:	sözler.	m. [2a/14]
mevān:	engeller, mâniler.	m.+ilere [3a/2]

mevāzī:	yerler.	m. [29a/3]
mevcūd	var olan, bulunan.	m. [1b/9],[7b/12],[10a/12],[25b/13],[30b/10],[31a/4], m.+dür [6b/19]
mevķi':	yer.	m. [13b/2]
mevķūfe :	tutulmuş, bağlı.	m.+e [5a/10],[5b/1]
mevşūķ:	sağlam,doğru.	m. [4a/9] m.+a [4a/16]
mevż':	yer.	m. [27b/2]
mevzū':	ele alınan, konu.	m. [8b/4],[25a/7],[22a/6],[22b/8],[23b/8],[25a/7],[31a/3] [31a/5],[31a/11],[31b/4],[32a/18],[34b/13],[37b/4], [37b/7],[39a/6],[37b/7],[39a/6],[40b/10],[42a/8],[43a/3]
meyān:	ara.	m.[13b/17] m.+ı [33a/1],[13a/11]
meyl:	eğim,eğiklik.	m. [12a/2],[12a/6]
mezbūr:	zikredilen.	m.+uñ [3b/5],[12b/2],[32a/15]
mezbūre:	zikredilen.	m. [7b/19] m.+den [42b/12] m.+nüñ [7a/15],[11b/14],[12b/17],[17a/14],[35b/12],

		[42b/10]
mezkūr:	zikrolunan.	m. [10a/1],[12b/5],[14a/12],[21b/17],[22a/6],[24a/5], [24b/19],[25b/1],[29b/19],[30a/14],[30b/4],[30b/7], [30b/12],[32a/6],[33a/11],[35b/7],[40a/16],[41b/15]
mezkūre:	zikrolunan.	m. [4a/20],[38a/14] m.+nüñ [2b/13],[3a/2],[4a/11],[9b/14],[9b/19],[15a/9], [27b/2],[30b/4],[32b/12], m.+ün [12a/7],[12a/10],[17b/14],[22a/7],[24a/11], [24b/19],[35a/17],[38a/7],[39a/8],[39b/17],[40b/6]
mik'a:	sapan (kemiği).	m. [3b/1],[8a/18],[8b/1],[21b/8],[22a/20],[23a/5], [25a/3],[23b/14],[23b/16],[25a/3],[28a/3],[28b/14], [29b/11],[32b/17],[33a/1] m.+nuñ [23a/5]
miqđār:	mikdar.	m. [12a/6],[21b/9],[23a/5],[38a/11],[42a/3],[43b/2] m.+ı [5b/20],[16b/17],[40a/1] m.+ında [38a/6]
mişillü:	gibi, benzer.	m. [4b/8],[4b/13],[9b/2],[27b/17],[29b/9],[34b/18], [37b/26],[40b/1],[42a/2]
mu'aḥḥar:	sonraki, geriye bırakılmış.	m. [9a/4],[15a/15],[17b/12], [27b/12],[34b/18],[35a/8],

		[35a/12], [35b/17],[36a/7],[37a/11],[38b/8],[39a/12]
		[41a/3],[42a/9]
		m.+1 [16b/8],[17b/7]
		m.+a [11a/16]
mu'annid:	inat eden.	m. [9b/20]
mūcibe:	sebepe olan.	m.[10b/4]
muddevid:(?)		m.[10b/8],[38a/4]
mufaşsal:	ayrıntılı.	m. [1b/1],[1b/16],[14a/7]
		m.+ları [1b/9],[15a/13]
		m.+ca [21a/9]
muḥaddeb:	kambur.	m. [13b/1],[13b/9],[15a/2],[15a/4],[15b/5],[15b/13], [17a/4],[19a/12],[19b/5],[19b/10],[20a/1],[20a/16], [21a/5],[22b/15],[22b/17],[23a/10],[25a/12],[25a/13], [26a/11],[26b/19],[26b/7],[29b/5],[30b/16],[33a/18], [34b/11],[36a/1],[36b/12],[38a/2]
		m.+ce [34b/8]
		m.+ine [11b/7]
		m.+liḡi [10b/5]
		m.+lūk [14a/4]
muḥaddir:	uyuşturucu.	m. [4b/4]

muḥāfaẓa:	korunma.	m. [3a/15] [32a/15]
muḥḥ:	kemiklerin iç kısmını dolduran yağlı madde, ilik.	m. [20b/5]. [10a/16]
muḥīṭ:	çepeçevre kuşatan.	m. [15a/9],[17b/2],[17b/7] [22a/1],[32a/6],[32a/7] m.+i [16b/8],[16b/9],[17b/12],[26b/2],[26b/9],[27b/5], [28a/6],[29a/2],[30a/2][32a/5],[32a/6],[32b/11],[33a/5] m.+inde [21a/6] m.+ine [22b/9], [29a/13] m.+ini [13a/8],[21a/1] m.+lerinüñ [7a/18]
muḥkem:	dayanıklı.	m. [6a/14]
muḥrike:	yakan.	m. +sini [3a/8]
muḥtelif:	farklı, çeşitli.	m. [5a/12],[7b/10],[18a/1] m.+e.[35a/15]
muḥtelife:	farklı, çeşitli.	m.+nüñ [7b/16] m.+den [3b/5] m.+sini [2b/20] m.+yi [11a/2]

muḳa'ar:	ortası çukur olan.	m. [17a/7],[17a/18],[24b/3],[24b/4],[29a/17],[30b/17], [34b/12],[36a/1],[37a/12] m.+ca [24a/14],[32a/6],[42a/10]
muḳābele:	birbirine karşı koyma.	m. [9b/6],[9b/8]
muḳābil:	karşısında bulunma.	m.[25a/1],[25b/11],[26a/1],[28a/5],[28a/10],[29b/1] m.+i [40b/11],[41b/3] m.+dür [40b/7] m.+inüñ [25a/4]
muḳaddem:	önde gelen.	m. [6a/2],[11b/17],[35b/9],[37a/11],[37b/56],[38a/3], [39a/11],[40a/2],[41a/3] m.+i [17b/2]
muḳaddim:	yükselten.	m.+ler [9b/2]
muḳāvemet:	karşı koyma.	m.[5b/14]
muḳavves:	yay şeklinde olan.	m.[34a/18],[37a/5]
muḳīr:	dosdoğru söyleyen.	m. [31a/6]
mulāḳazāt:	düşünceler.	m. [3a/9] m.+ı [2a/3]
munfaşıl:	ayrılmış.	m.[31a/2],[38b/12]

munḥarîf:	doğru gitmeyen.	m. [4b/13],[5a/3],[5a/12],[11b/3],[12a/9] m.+e [14a/10],[39a/16] m.+en [19a/1],[23a/10],[37a/10],[38a/9],[40a/13] m.+i [24b/3]
mūnise:	uygun.	m.+nūñ[2a/20],[9a/8]
munḥabîk:	itibak eden.	m. [34b/4],[36a/12],[37a/17],[41a/13]
muntazam:	düzgün.	m. [2b/14],[2b/15],[5b/3],[12a/18],[15b/1],[18b/1], [20a/7],[20a/16],[20b/4],[40a/7],[41a/2]
muṣṭak:	özleyen.	m. [6b/13]
muṭābîk:	uygun.	m. [9b/10]
mutāvvele:	uzun.	m.[33a/2]
muttaşıl:	bitişik.	m.[21b/4], [28b/3],[28a/2],[28a/4],[29b/6] [31b/13]
muḏabîk:	eritilmiş.	m. [14a/11]
muvaḳḳat:	geçici.	m.[7b/11] m.+en [4a/18],[4a/19]
mübāşeret:	bir işe başlama.	m. [2a/12]
mücāvir:	yan yana.	m. [40a/10]
mücessem:	cisim halinde bulunan.	m. [23b/10]
müddet:	süre.	m.[1b/8],
mühim:	önemli	m. [2b/1],[18a/4]

mühre:	omurga kemiklerinden her biri, omur, fikra.	m. [12a/5],[12a/14],[12a/15],[14a/3]
müka'ab:	küp şeklinde olan.	m. [39b/8]
müķārene:	kavuşma, yaklaşma.	m.[24a/3]
müķaşaf:	kesilmiş.	m.[24a/15]
mükemmmel:	eksiksiz.	m. [10b/4],[23b/8]
mülāşık:	yapışık,bitişik.	m. [22a/14],[26a/16]
mülevvin:	renk veren.	m. [7a/5]
mümkün:	mümkün.	m. [2a/9]
mümtedd:	yayılmış.	m. [4a/11],[11a/4],[11b/2],[11b/7],[16a/10],[24a/2], [29b/15],[38a/12],[42a/4]
münāvele:	karşılıklı olarak sunma.	m.+nüñ [3a/5]
münāzır :	karşısı.	m. [18a/7],[18a/14]
münbaşit:	açılmış.	m. [36a/3]
münferici:	geniş.	m. [15a/12]
münferid:	tek, yalnız.	m.+den [2b/20]
münḥanī:	eğri.	m. [13b/16],[15a/2] m.+lik [14b/9],[14b/10],

münkaşım:	bölünmüş.	m. [30a/6]
müntehî:	son, nihâyet.	m. [12a/9] m.+î [2b/16],[8b/19],[10a/1],[12a/9],[15b/17],[39b/15]
müntehab:	seçilmiş.	m.+e[12a/15]
mürekkab:	birleşik.	m.[2a/5],[3b/3],[5b/15],[10a/6],[22a/11],[22a/15] [23b/7],[23b/10],[23b/15],[35/8][37b/63] m.+dür [8a/2],[40b/3],[42a/15] m.+lerinüñ [6b/3]
mürtefi':	yüksek.	m. [28a/13]
mürür:	geçme, geçiş.	m.[4b/12],[11a/4],[23a/9],[24b/11],[24b/15],[26a/13], [30b/3],[31a/12],[39a/11],[41a/9] m.+dür [6a/8] m.+ı [10b/16] m.+ına [6b/11],[14a/1],[22a/12],[24a/16],[25b/2],[25b/6] [29b/19] m.+ıyla [5b/17]
müsâbehet:	benzerlik.	m.+ leri [3b/15][3b/17]
müsâ'id:	uygun.	m. [25a/17],[25b/6],[43a/13] m.+e [6b/11],[10b/17],[29b/19] m.+i [27a/4]
müsa'ide:	uygun.	m. [35b/15],[35b/16]
müsâvî:	eşit.	m. [7b/1],[12a/10],[15a/10],[38a/10]
müşeleş:	üç katlanmış.	m. [19b/12],[25b/18],[30b/5],[32b/14],[33b/14],[34b/9]

		[35b/8],[38a/6],[41a/8]
müstaķil:	ayrı, tek başına	m. [30a/7],[30b/12],
müstaķīm:	düz, doğru.	m.[14b/13][15b/3]
müstenid:	istinad eden, dayanan.	[12a/11],[14a/17],[25a/1],[33b/3],[33b/10]
müster:	gizli.	m.[5b/6]
müstevī:	düz.	m.[31b/19],[32b/17],[42b/10]
müşābih:	benzer.	m.[4b/3],[13b/3] [14b/1],[20b/5],[22a/11],[34b/20], [38b/a],[38b/4],[42a/14],[43b/1] m.+e [11b/9],[41a/16] m.+āt [30a/13] m.+ine [35a/16] m.+dür [17b/8]
müşāhede:	izlemek, görmek.	m. [4b/20],[7a/12],[7a/18],[12a/9],[12b/6],[13b/14], [14a/4],[14b/14],[14b/15],[16b/9],[22a/9],[23b/8], [24a/13],[24b/20],[28a/1],[29a/11],[32a/9],[34a/14], [35b/10],[35b/13],[36a/13],[37b/54],[38a/7],[38a/13], [39a/14],[39a/17],[41a/8],[43a/14]
müşekkel:	oluşan, teşkil edilen.	m. [6b/9],[9a/11],[9a/12]
müşterik:	ortak, katılmış.	m. [3a/11],[6b/15]
müte‘āķiben:	peş peşine, arka arkaya.	m. [14b/11]

müte‘allik:	asılı, bağılı, alakalı.	m. [3a/7],[4a/20],[6b/7],[7b/7],[12a/18],[18a/8], [21b/10], [22a/8],[22b/14],[23a/11],[23b/3],[24b/7], [25a/13], [25a/15],[26b/6],[27a/3],[30b/18],[32a/11]
müteḥammil:	tahammül eden, katlanan.	m.[25a/11], [33a/2], [39b/16]
müteḥarrik:	hareket eden.	m.[4a/9], [5a/10],[12a/10],[24b/14] m.+ler: [4a/10]
müteḥassır:	pıhtılaşılan, pıhtılaşmış.	m. [2a/15]
mütenāsib:	birbirine uygun karşı karşıya.	m. [37b/29]
mütenāzır:	yüz yüze olan.	m.[40b/15]
müteveccih:	yönlenen.	m.[16b/1],[16b/2],[29/6],[18b/13], m.+dür[31b/11]
müttaşıl:	bağılı.	m. [4a/15],[4a/20],[6a12/],[6a/14],[7b/18],[10a/15], [10b/1],[10b/6],[11b/5],[12b/2],[13a/3],[13a/4], [13a/15],[14a/13],[14a/14],[14b/7],[16a/7],[18a/1], [28a/6],[30b/4],[35a/9],[37a/4],[37a/9],[37a/19], [37b/41],[37b/53],[39b/1],[41b/15],[40a/7],[42a/5], [44a/7]
nādiren:	nadiren, çok seyrek.	n.[6b/19]
naql:	taşıma, aktarma.	n.[2b/20],[3a/6],[5a/5],[41b/10],

		n.+ini[41b/10]
naḳliyye:	taşıma.	n.[2b/18],[2b/19]
naḳş:	görünüş.	n.[37b/46]
naẓaran:	göre, bakılırsa.	n.[2b/8],[3b/19],[3b/20],[5b/14],[6b/4],[7a/13], [17a/4],[20b/4],[23a/7],[25b/10],[27a/11],[27b/15], [29a/6],[30a/5],[34b/15],[40a/13],[41a/5]
nāzik:	nazik, ince.	n.[3a/15]
naẓir:	nazar eden.	n.+ine[23b/16]
ne:	ne.	n.[3b/2],[4b/19],[5b/18],[6b/7],[20b/10],[39a/17] n.+ye [2b/19]
nebātī:	bitkisel.	n.[1b/10],[1b/13], n+yle [2b/2]
nefes:	nefes.	n.+le[12b/7]
nemā:	gelişme, artma.	n.[2a/15] n.+ya: [2a/17]
nesne:	nesne, şey.	n.[8a/1]
nev’:	tür, çeşit.	n. [2a/5],[2b/7],[4b/14],[5a/17],[11b/12],[37b/62]
nev’an:	cins ve çeşit bakımından.	n. [2a/14]
nev’î:	çeşidi, türlü.	n.[1b/11],[1b/12],[1b/14],[7b/17],[8b/12], [16a/15], [17b/17],[26b/3] n.+nā[38b/11], n.+ne[8b/7]

nevlerzi: (?)	نولوزي	n.[3a/12]
nevm:	uyku.	n.[4b/8]
nışf:	yarı, yarım.	n.[20b/13],[33a/10],[37b/53] n.+ı[22b/19],[23a/1],[24b/5],[27b/9],[31a/16], [31a/17],[37a/12] n.+nuñ [25a/13]
nice:	çok, pek çok.	n.[20a/7]
nihâyet:	son.	n.[12a/10],[12a/11],[13b/4],[16b/10],[15b/8],[15b/9], [15b/12],[15b/17],[24b/19],[26a/15],[28a/3],[28a/4], [28a/5],[30a/10],[37a/3],[38a/8],[42a/8] n.+de[31b/19],[39a/9][40a/13],[40a/15],[40a/16], [41a/14],[41a/15] n.+deki [40a/3] n+kiyle [34a/2] n.+ından[36/b] n.+i[4a/13],[10b/12],[11b/18],[13a/2],[14a/13],[15a/11], [15b/12],[24a/9],[24b/15],[26b/17],[27a/9],[27a/11], [27b/5],[28a/3],[28a/4],[28a/19],[28b/9],[28b/11], [29b/17],[31a/15],[36b/5],[36b/6],[36b/11],[37a/6], [37a/10],[37a/13],[37a/15],[38a/1],[38a/13] [38a/15],[38b/6],[38b/9],[38b/12],[39a/14],[41a/10], [41a/14],[41b/12],[42a/4],[42a/6],[43a/4] n.+inde [14a/4],[14b/13],[15b/9],[31b/9],[36a/11],

[39b/9]

n.+ indekine [11a/10],[11a/9],[11a/16],[14a/9],[19b/10]

n.+inden [37a/15],[37b/57],[38b/10],[39a/13]

n.+ine[8a/5],[11b/10],[14a/11],[17b/16],[25b/15],

[25a/7],[35b/12],[36b/12],[36b/11],[37a/9],[37b/4]

n.+ini [25a/19],[37b/13]

n.+iyle[37b/11],[39a/7],[42b/2]

n.+leri [7a/13],[13a/11],[14b/18],[15b/17],[16a/16],

[35a/13],[42a/2],[43b/3]

n.+leridür[7a/13]

n.+lerinde[12b/11]

n.+lerinden[43b/4]

n.+lerine[8a/12],[17a/4],[35a/13],[40a/13],[41b/8]

n.+lerinüñ [33a/3]

n+leriyle [35a/5]

nisbet: ölçü, derece.

n.[23b/6],[42b/5]

n.+en [5a/2],[14a/11]

n.+inde [16b/3]

n.+le[19b/6]

nitekim: nasıl ki.

n.[24a/15],[25a/16]

niyün: plastik.

n. [34b/13]

noқта: nokta.

n.+sı[16a/14]

nüfüz: derinliğine

n.[2a/7],[21b/5][6a/13],[6a/15],[6a/20],[15b/10],[20a/4],

	işlemek.	[22a/5],[22a/10],[23a/3],[24a/5],[24b/12],[24b/20], [31b/5]
nüt'ü:	geçit, yol.	n.[11b/2],[11b/3],[12a/1] [19a/9] n.+ları [11b/2],[12a/4],[12a/6] n.+laruñ [12a/2]
ol:	o.	o. [5a/14],[6b/8],[10b/3],[14b/12],[14b/16],[21b/17], [23a/16],[30a/12],[34a/1],[37b/2],[37b/58],[38a/14]
ol-:	olmak.	o.+a [14a/3],[10a/3],[11a/12],[11b/16],[14a/3],[34b/20], [38a/15] o.+an [1b/5],[1b/6],[1b/8],[1b/10],[1b/19],[2a/3] [2a/20],[2b/4],[2b/8],[2b/10],[2b/11],[3a/2],[3a/3], [3a/8],[3a/14],[3a/15],[3b/11],[3b/12],[3b/16],[3b/19], [4a/7],[4a/8],[4b/2],[4b/10],[6a/2],[6a/73],[6a/8],[6a/17], [6a/19],[6a/20],[6b/6],[6b/7],[6b/9],[6b/12],[6b/19], [7a/10],[7a/12],[7a/14],[7a/16],[7b/4],[7b/11],[7b/18], [8b/18],[8b/3],[9a/4],[9a/8],[9b/5],[10a/20],[10b/4], [10b/9],[11a/5],[11a/7],[11a/14],[11b/18],[12a/7],[12a/8] [12b/4],[12b/8],[13a/3],[13b/5],[13b/6],[13b/7],[13b/12] [13b/18],[14a/4],[14a/7],[14b/3],[14b/8],[15a/16], [15a/17],[16b/7],[16b/10],[16b/12],[16b/13],[17a/2], [17a/8],[18a/1],[18a/4],[18b/9],[19b/9],[19b/13], [19b/16],[20a/15],[20a/17],[20b/3],[20b/7],[21a/4], [21a/6],[21a/8],[21a/10],[21a/11],[21a/14],[22a/12],

[22a/15],[22b/11],[22b/15],[23a/6],[23a/11],[23b/4],
[23b/10],[24a/9],[24b/3],[24b/7],[24b/12],[24b/14],
[25a/11],[25a/14],[25a/16],[25b/9],[25b/16],[26a/16],
[26b/19],[27a/3],[27a/4],[27a/16],[27b/2],[27b/6],
[27b/11],[27b/15],[27b/18],[28a/4],[28a/13],[28b/1],
[28b/4],[28b/6],[28b/7],[28b/11],[28b/15],[29a/12],
[29a/16],[29a/18],[29b/9],[30a/2],[30a/10],[30a/18],
[30a/19],[30b/2],[30b/3],[30b/9],[30b/12],[30b/14],
[30b/17],[30b/19],[31a/2],[31a/15],[31a/17],[31b/1],
[31b/2],[31b/4],[31b/6],[31b/8],[31b/10],[32b/9],
[32b/12],[32b/14],[32b/16],[32b/17],[32b/18],[32b/19],
[33a/7],[33a/14],[33b/1],[33b/4],[33b/10],[34a/17],
[34a/18],[34a/19],[34b/3],[35a/3],[35a/7],[37b/60],
[37b/63],[39a/10],[39b/15],[41a/5],[41a/9],[41a/12],
[43a/10],[43a/14],[44b/1],[45a/1]

o.+anı [26b/7]

o.+anına [41a/11]

o.+anlar [5a/10],[5a/12],[14a/8]

o.+anları [2b/1]

o.+anların [4b/10]

o.+anlardan [14b/3],[43a/10]

o.+arağdan [28b/8]

o.+arağ [3a/16],[4a/10],[4b/17],[5b/12],[6a/11],[6a/12],

[6a/14],[7b/11],[7b/16],[8a/18],[8b/13],[9a/4],[9a/12],
[9a/13],[9b/8],[9b/18],[10a/1],[10a/7],[10a/9],[10a/11],
[10a/15],[10a/18],[11b/6],[12a/14],[12b/2],[12b/7],
[14a/2],[14a/7],[14a/11],[15a/14],[15a/15],[15b/1],
[15b/14],[15b/17],[16a/18],[16b/1],[18b/1],[18b/11],
[18b/12],[18b/16],[19a/6],[20a/2],[20a/8],[20a/11],
[20a/12],[20b/1],[20b/12],[21a/6],[21a/9],[21a/13],
[21a/15],[21b/5],[22a/11],[22a/16],[22b/4],[22b/6],
[22b/7],[22b/8],[23a/14],[23b/7],[24a/19],[24a/20],
[24b/3],[24b/5],[25a/4],[25a/10],[26a/8],[26b/14],
[27b/10],[27b/11],[28a/17],[28b/6],[29a/7],[29a/15],
[29b/7],[29b/8],[30a/7],[30a/12],[30b/1],[30b/4],
[31a/1],[31b/6],[31b/11],[31b/12],[31b/16],[32b/1],
[33a/8],[33b/1],[33b/6],[34b/5],[34b/15],[36b/3],
[36b/12],[39a/1],[39b/7],[40b/13],[41a/13],[41b/8],
[43a/16]

o.+duğı [2a/4],[4a/15],[6a/7],[6b/19],[7b/19],[15b/7],
[18a/7],[18b/3],[18b/11],[19a/9],[22b/5],[19b/11],
[19b/14],[20a/4],[20a/11],[20a/17],[20b/6],[20b/17],
[24b/1],[26b/2],[26b/10],[29b/14],[29b/15],[30a/15],
[30b/11],[31a/5],[31a/15],[32b/13],[33a/13],[37b/26],
[40a/15],

o.+duklarından [3a/19],[5a/14],[5b/11],[5b/13],[6a/4],

[7a/12],[7b/3],[7b/8],[9a/11],[9b/7],[9b/11],[10a/17],
[10b/5],[10b/16],[11b/14],[12b/18],[13a/12],[14b/18],
[15a/2],[16b/3],[25a/19],[25b/5],[28a/5],[30b/11],[32b/4]
[32b/12],[33b/4],[33b/15],[35a/10],[35a/16],[37a/18],
[39a/4],[41b/16],[42b/11],
o.+duğını [31a/8],[37a/4]
o.+duğda [8b/10],[12a/16],[14a/3],
o.+duğdan [4b/20],[7a/17],[7b/12],[9b/20]
o.+duğları [3a/17],[3a/19],[5a/3],[7a/12],[12a/3],
[20a/18],[23b/9],[26a/16],[29a/16],[37b/64],[39a/3]
o.+ duğlarından [6b/10],[7a/14],[15a/4],[15a/8],[29b/2],
[35a/9],[42b/14],
o.+ici [24a/13],[26b/18],[40a/71],[41a/7]
o.+maduğlarına [13a/4]
o.+malarına [3b/1],[5b/13],[7a/15]
o.+maları [14b/13]
o.+ması [11a/4],[5b/12]
o.+masın [10b/2]
o.+masına [2a/14],[3a/17],[4a/11]
o.+masını [12a/3]
o.+mağla [1b/10],[3a/12],[3b/4],[3b/6],[4b/4],[5b/3],
[7b/11], [8a/15],[8b/2],[11b/14],[13a/8],[27b/14],
[34a/8],[35b/17],[39a/12],

o.+mağ [1b/12],[6a/17],[8b/6],[11b/17],[13a/1],[13a/2],
[13a/7],[13b/11],[14a/1],[14b/5],[15a/15],[18b/6],
[18b/7],[19b/7],[19b/8],[20a/14],[20b/1],[20b/8],
[21a/3],[21a/4],[22a/14],[22b/10],[22b/11],[24a/8],
[24a/9],[24a/20],[26a/3],[26a/4],[26b/3],[26b/4],
[26b/18],[26b/19],[27a/1],[27b/3],[27b/4],[28a/17],
[28a/18],[28a/19],[29a/9],[29b/16],[29b/17],[29b/18],
[30a/6],[30b/13],[30b/14],[31a/13],[31a/14],[31a/15],
[32a/4],[32b/2],[32b/8],[34b/11],[34b/15],[34b/17],
[34b/18],[35a/2],[35a/7],[35b/8],[35b/9],[35b/10],
[36a/3],[37a/6],[37a/8],[36b/9],[36b/10],[37b/11],
[37b/56],[38b/6],[40a/3],[40b/17],[42a/10],

o.+mayan [2a/19]

o.+mayup [16a/7],[29b/5]

o.+miş [3b/17],[5b/20],[9a/3],[11b/5],[15b/13],[38b/11],
[39a/16]

o.+mişdur [6a/14],[6b/9],[8b/9],[9b/11],[12a/12],[13b/2],
[14a/13],[14a/15],[16b/2],[19a/5],[20b/6],[20b/8],
[20b/10],[21a/13],[24a/1],[35b/4],[36a/12],[37a/9],
[37b/5],[37b/64],[38a/10],[38a/14],[40b/18],[41b/5],
[42a/4],[42a/5],[42a/6],[43a/9],[43a/11]

o.+mişlardur [4a/20],[11b/7],[13a/14],[14a/17],[16a/1],
[16a/10],[22a/6],[38b/4]

o.+up [1b/16],[2a/5],[2a/9],[2a/15],[2a/16],[2b/15],[3a/4]
[3b/4],[4a/7],[4a/12],[4a/17],[4a/19],[5a/13],[5b/10],
[5b/20],[7a/10],[8a/9],[9b/10],[9b/13],[9b/14],[10a/12],
[10b/2],[10b/4],[11b/3],[12a/16],[12b/13],[13a/4],[13a/7]
[13a/11],[13a/14],[13a/17],[13b/16],[14a/16],[15a/9],
[17b/14],[18b/8],[19a/12],[20a/1],[20a/7],[21b/17],
[22a/14],[22b/7],[22b/12],[22b/13],[22b/18],[23a/4],
[23b/10],[23b/16],[24a/30],[24b/4],[24b/6],[24b/16],
[25b/14],[25b/9],[26a/6],[26b/18],[27a/4],[27b/17],
[27b/18],[28a/4],[28a/9],[28b/12],[29a/13],[29b/6],
[30a/7],[30a/11],[30b/3],[30b/5],[30b/9],[30b/12],
[31a/12],[31b/2],[31b/9],[31b/17],[32a/2],[32b/5],
[32b/15],[33a/4],[33a/9],[33b/7],[34a/6],[34a/11],
[34b/6],[36a/4],[37a/11],[37a/12],[37b/62]

o.+ur [3a/2],[3a/13],[4a/2],[4a/14],[5a/16],[5b/8],[5b/15],
[5b/19],[5b/20],[6a/3],[6a/11],[6b/1],[6b/8],[7b/16],
[8b/13],[10a/2],[10b/7],[10b/14],[12a/3],[12a/11],
[13b/8],[14a/3],[15b/8],[16a/14],[16b/5],[22b/17],
[22b/18],[23b/4],[24a/6],[24b/9],[25a/1],[25a/11],
[25a/15],[25b/16],[26b/6],[26b/9],[27a/17],[27b/17],
[28a/6],[28b/3],[28b/15],[29a/5],[29b/15],[30a/3],
[30a/19],[31a/2],[31a/5],[31b/13],[31b/17],[33b/4],
[34b/5],[36a/13],[36a/14],[38b/7],[39a/13],[41a/14]

o.+urlar [2a/11],[4b/18],[5a/12],[6a/17],[7a/15],[7b/8],
[13a/13],[21b/15],[36a/1],[39a/18],[42b/12],[42b/14]

o.+uşmış [7a/15]

o.+uşmuşdur [23a/13]

olecrana: dirsek çıkıntısı. o. [5a/6]

olecranon: dirsek çıkıntısı. o. [5a/6]

oluq: bir şeyin üzerinde,
oyuk şeklindeki yol. o. [19a/15]

olun-: olunmak. o.[1b/19],[19b/4],[31b/19],[42b/18]
o.+acağı [3b/4],[5b/16]
o.+acaqdur [18b/8]
o.+acaqlardır [37b/64]
o.+an [1b/17],[2a/15],[3a/3],[4a/4],[4b/7],[5b/15],[5b/20]
[6a/6],[6a/7],[6a/15],[6b/3],[6b/5],[7b/6],[7b/9],[8a/2]
[8a/11],[8a/13],[9a/1],[9a/12],[9b/4],[9b/6],[9b/14],
[9b/16],[9b/17],[9b/18],[10b/10],[11a/9],[11a/16],[11b/5]
[12a/15],[12b/2],[13b/15],[13b/17],[14a/6],[14a/8],
[14a/10],[14b/5],[14b/15],[15a/2],[15b/4],[15b/17],
[16a/6],[17b/17],[18a/8],[18b/3],[18b/4],[19a/2],[19a/4],
[19a/9],[20b/10],[21a/17],[21b/9],[22a/1],[22a/2],
[22a/17],[22b/1],[23b/10],[24a/5],[24b/6],[24a/10],
[24b/10],[24b/18],[25a/18],[25b/1],[25b/3],[27b/5],

[28a/1],[29a/4],[30a/14],[31a/3],[31a/7],[31b/9],[32a/5],
[32a/11],[32a/13],[33a/9],[34b/6],[35a/16],[36a/10],
[36a/1],[37a/15],[37b/47],[37b/50],[38a/3],[38a/9],
[39a/9],[38b/5],[38b/16],[39b/16],[40b/8],[42b/16]
o.+anlar [13a/15]
o.+amazlar [10b/3]
o.+anlardur [18a/17]
o.+anuñ [43a/2]
o.+araç [5b/17],[5b/18],[8b/5],[9a/18],[12b/5],[16a/14],
[17a/12],[20b/10],[21a/1],[21b/13],[23a/17],[24a/4]
[26a/1],[26a/10],[30a/2],[30a/4],[32b/8],[33a/2],
[33b/11],[35b/7],[36b/16],[37b/16],[37b/18],[37b/20],
[37b/21], [37b/31],[37b/53],[38b/4],[40b/15],[41b/10],
[42a/12],[42b/2]
o.+duğı [4a/20],[14a/13],[16a/12],[19a/5],[23a/3],
[24a/5],[26a/15]
o.+duğından [35b/15],[36a/17],[38b/7]
o.+duğda [5b/18],[7b/2],[10a/13],[35a/14],[37b/26],
[40b/2]
o.+duğları [29b/5],[34b/18],[38b/3]
o.+duğlarından [2a/18],[4b/9],[29b/4],[34b/18],[35b/2],
[38b/3]
o.+mağa [2b/20]

o.+maduğı [6a/17],[36a/2],[39a/18],[40a/15]

o.+mağla [21b/15]

o.+mağ [7a/11],[34b/20]

o.+ması [6a/5],[6b/13],[37b/60],[39b/11]

o.+masıdan [34a/4]

o.+masıdur [9a/16]

o.+masına [6a/17],[36a/2],[39a/18],[40a/15]

o.+maz [4a/18],[11a/17],[14b/15]

o.+mış [8a/5],[9a/15],[12b/6],[14a/4],[17b/18],[19a/2],

[25a/17],[27a/13],[30a/7],[40a/5],[42b/2],[42b/3],

[42b/4],[42b/11]

o.+mışdur [4a/13],[8b/6],[8b/14],[9a/1],[9a/7],[9a/18],

[9b/5],[10a/17],[10a/19],[10b/2],[10b/8],[12a/2],[12a/5],

[13b/13],[14a/18],[15b/3],[16b/6],[17a/5],[17a/14],

[17a/17],[17b/1],[17b/6],[18a/2],[18a/3],[18b/12],

[18b/16],[19a/3],[19a/13],[19a/16],[19b/5],[19b/12],

[20a/2],[20a/7],[20a/13],[20b/13],[21b/3],[22a/18],

[23a/15],[24b/15],[25b/12],[26b/2],[26b/4],[26a/6],

[26b/10],[27a/2],[27b/8],[28b/8],[29a/15],[29a/18],

[32a/15],[32b/16],[32b/18],[33a/3],[33a/14],[33b/12]

[34a/16],[34b/12],[34b/13],[35a/8],[35a/14],[35b/8],

[36b/9],[36b/13],[35b/8],[37a/4],[37a/18],[37b/13],

[37b/38],[37b/46],[38a/5],[39a/7],[41a/11],[42a/17],

[43a/6]

o.+mışlardur [2a/8],[3b/14],[3b/17],[4a/5],[17b/12]

[39b/11]

o.+mışdurlar [9b/3]

o.+up [1b/6],[5a/11],[6b/14],[8a/6],[8b/15],[9a/6],[9a/9],

[9b/3], [10b/15],[11a/3],[11b/4],[12b/17],[12b/59],

[13a/4],[14a/4],[17a/3],[17a/7],[17a/18],[17b/17],[22a/1]

[22a/3],[22b/4],[17a/3],[17a/7],[17a/18],[17b/17],[22b/4]

[24b/4],[24b/20],[26a/9],[26b/17],[27a/2],[28a/15],

[28b/2],[29b/3],[29b/13],[30a/14],[32a/5],[32a/8],

[32a/14],[32a/18],[32b/2],[32b/10],[34a/14],[35a/6],

[37b/59],[38a/8],[39a/3]

o.+ur [1b/6],[1b/13],[1b/15],[1b/16],[2a/12],[2a/18],

[2b/3],[2b/5],[2b/8],[2b/14],[2b/16],[3a/12],[3b/6],

[4a/7],[4a/10],[4a/14],[4b/4],[4b/19],[4b/20],[5a/4],

[5a/5],[5a/14],[5a/16],[5a/18],[5b/5],[5b/6],[5b/8],

[5b/11],[6a/5],[6a/7],[7a/6],[7a/12],[7a/18],[7b/2],

[7b/11],[7b/13],[7b/20],[8a/1],[8a/7],[8a/13],[8a/20],

[8b/2],[8b/7],[8b/9],[8b/17],[9a/4],[9a/11],[9a/12],

[9a/19],[9b/7],[9b/9],[10a/7],[10a/9],[10a/10],[10a/13],

[11a/3],[11a/5],[11a/7],[12a/9],[12a/10],[11b/3],[11b/4],

[12b/12],[12b/16],[13a/11],[13a/14],[13a/16],[13a/17],

[13b/4],[14a/5],[14a/6],[15a/1],[16b/9],[17a/9],[18a/3],

[18b/14],[21b/17],[22a/8],[22a/9],[23a/11],[23b/9],
[23b/11],[24a/11],[24a/13],[24b/18],[26a/14],[26b/8],
[27a/5],[27a/8],[29a/8],[29a/11],[29b/19],[30b/7],
[30b/8], [31b/3],[32a/9],[32a/12],[33a/6],[33a/7],
[33a/11],[34a/7],[34a/15],[34a/17],[34b/14],[34b/19],
[35a/10],[35b/1],[35b/11],[35b/12],[35b/14],[35b/17],
[36a/6],[36a/13],[36a/17],[36b/8],[37a/11],[37b/22],
[37b/54],[38a/8],[38a/13],[38b/13],[39a/2],[39a/4],
[39a/15],[39a/18],[39b/17],[40b/13],[41a/9],[41a/12],
[43a/14]

o.+urlar [1b/11],[5a/9],[7a/6],[7b/20],[8a/3],[8a/14],
[11a/5],[11a/10],[11b/4],[12b/8],[13a/10],[14b/13],
[25b/4],[25b/8],[33a/7],[35a/9],[36a/8],[36b/10],
[37b/27],[37b/49]

oluş-: ortaya çıkmak, o.+mış [7a/15]
meydana gelmek. o.+mışdur [23a/13]
omuz: vücutta boynun iki o. [9a/7],[35a/17],[36a/76],[40b/7]
yanında kalan,
kolların gövdeye
bağlandığı kısım.

o.+uñ [9a/8],[35b/12]

o.+muzlarınıñ [35a/17]

on: on. o. [2b/3],[8a/4],[8a/18],[8a/19],[10a/11],[13a/7],

		[14a/17],[14b/5],[14b/8],[16a/5],[19a/17],[21b/6],[23b/3] [23b/12],[24a/4],[25a/2],[30a/15],[31b/17],[33b/3], [34a/6],[37b/2],[42a/17] o.+uncısı [8a/17] o.+uncıdan [14b/8]
oyul-:	oyulmak.	o.+mış [18a/9],[24b/1]
ora:	o yer.	o.+da [36a/1],[41a/13]
orbita:	göz çukuru.	o.[5a/6],
orta:	başlangıçla son veya etraftaki yerlerden aynı uzaklıkta kabul edilen yer.	o.+sı [18b/13],[19b/13]
ot:	ot.	o.[2b/6]
otız:	otuz.	o. [10a/6],[12b/13],[13a/7],[14b/5]
ökçe:	topuğun arka kısmı.	ö. [43a/1],[45a/7],
öküz:	öküz.	ö. [2b/1],[2b/11]
öñ:	ön.	ö. [2b/5],[9a/5],[9b/9],[9b/15],[10b/4],[12a/10],[13b/17], [14a/16],[15a/2],[15a/12],[15b/2],[15b/11],[15b/17], [16b/1],[16b/5],[16b/17],[16a/13],[17b/3],[18a/10],

[21a/1],[21a/9],[19a/16],[19b/3],[22b/7],[24b/9],
[24b/14],[25a/9],[27b/9],[29b/15],[29b/17],[30b/10],
[31a/4],[34a/14],[34b/20],[35a/10],[35b/2],[35b/3],
[35a/13],[36a/2],[36a/9],[36a/10],[36a/16],[37b/41],
[37b/49],[37b/61],[37b/63],[40b/6],[40b/15],[41b/4],
[42a/14],[43a/9],[43a/10],[43b/3],[43b/4]

ö.+de [13a/2],[14a/5],[15b/13],[18b/11],[18b/15],
[20a/16]

ö.+den [10a/3],[10b/8],[12b/17],[15b/1],[16b/13],
[16b/16],[17a/12],[18b/2],[33b/4],[34a/11],[34a/18]
[36b/2],[37a/7],[37a/12],[38a/2],[38b/2],[39a/10],
[41a/3],[41b/8]

ö.+ine [14a/7],

öz: kendisi. ö.+leri [32a/1]

parça: parça. p. [5b/20]

pek. çok, fazla. p. [32b/14]

pey-der-pey: art arda. p. [7a/7]

pürüz: kabarcık, p.+in[36b/9]

çukurluk.

p.+ler[39a/12]

p.+leri[33a/17],[36a/4],[42b/13]

pürüzlü:	pürüzü olan.	p. [14b/14],[14b/16],[35b/17],[37b/34],[41a/6] p.+lükler[38b/7],[39b/11] p.+lükleri [13b/11],[34b/2],[38a/8]
sābık:	önceki, evvelki.	s.+ından [26b/6]
şābit:	yerinde duran, yer değiştirmeyen, durağan.	ş. [3a/2] ş.+esin [3a/6]
şādef:	sedef, inci kabuğu.	ş.+i [7b/12]
şādıķ:	doğru, gerçek.	ş.+anuñ [12b/17],[16a/7], [17a/11]
şādr:	göğüs.	ş. [3b/19],[3b/20] [8b/3],[8b/6],[12b/3],[12b/6],[12b/10], [13a/3],[14a/16],[15b/15] ş.+a [13a/13], [13a/14], [13a/15] ş.+dür [12b/14] ş.+ı [9a/6], [12b/8], [33a/18] ş.+ımı [12b/12] ş.+iyye [15b/2], [35a/10],[35a/12],[35a/16],[40b/1] ş.+iyyenüñ [15b/6], [36b/16] ş.+uñ [17b/10]
şāđ:	sağ.	ş.[17b/6]
şāđir:	küçük.	ş [8a/16],[20b/6],[23b/12],[25a/1],[25a/2],[25a/5], [25b/12],[25b/15],[29a/7],[30a/17],[36a/5],[39a/4]

		[39b/13],[40a/4], [40a/12]
		ş.+ün [23a/12],[25b/11], [29a/3]
		'ş.+lardan [8a/11]
şāhib:	sahip.	ş.+i [1b/8], [3a/15]
şahrī:	taşlı.	ş [11a/6], [11a/8]
şalābet:	katılık, sertlik.	ş.+lerine [1b/18]
şalb:	ince.	ş. [2a/4]
şāliše:	üçüncü.	ş. [25b/10], [31a/10]
şālišen:	üçüncü olarak.	ş. [14b/17], [15a/1]
şāniye:	ikinci.	ş.+si [30a/9]
şarı:	sarı.	ş. [3a/19]
şarq-:	uzanmak, yukarıdan aşağıya doğru eğilmek.	ş.+mış [22a/14]
şebk:	önceden olma,geçme evvelce geçme.	ş.+inde [32a/18]
şelāşāt:	üçler.	ş.+a [24a/2]
şelāşe:	üç.	ş. [40a/1]
		ş.+sine [24b/8]
semiz:	etli, yağlı.	s. [3b/1]
şībāg:	1.boya, 2.yaradılış.	ş.[29b/12]
şıfāk:	adaleleri (kasları)	ş.[33a/10]

	örtün ve koruyan ince zarlar.	ş.+lardan [3b/3]
şıklet:	ağırlık, yük.	ş.+inũ [5b/19]
şınıf:	sınıf.	ş.+a [1b/5] ş.+da [1b/7]
şıra:	sıra.	ş. [37b/10], [37b/24], [38a/10], [38b/14], [42b/1], [42b/3] ş.+sı [37b/15], [37b/23],[42a/5],[42a/6],[42b/15], [43a/5] ş.+sına [37a/17], [37a/18], [38b/10] ş.+sıyla [37b/66]
sivri:	sivri.	s. [28b/10]
şoşum:	insan omurgasının alt ucunun bittiğı yer.	ş.+ı [8b/20], [12a/12], [13b/12], [33b/11],[33b/13], [34b/4], [34b/16], [40b/5] ş.+uũ [33b/9]
şoñra:	sonra.	ş. [5b/18], [6a/2],[7a/17], [7b/12], [9b/20], [16a/5] ş.+ları [7a/1]
şudğ:	şakak.	ş.+ĩ [3b/13], [18b/4], [21b/4], [22b/2],[23a/3], [23a/18] [23 b/23], [27a/15], [32a/13], [32b/2] ş.+uũ [22b/13], [31b/14] ş.+iyye [19a/18]
şudğeyn:	iki şakak.	ş. [8a/10],[20a/9],[21b/7], [22a/9], [31b/13] ş.+inũ [19b/4], [22b/15], [23a/3], [23a/14]
şudür:	göğüsler, kalpler.	ş.+ı [14a/6]

şulb:	bel kemiği, omurga.	ş. [2a/6], [7b/15]
şūret:	dış görünüş, şekil tarz, yol, biçim.	ş.+de [1b/12] ş.+i [6b/3], [6b/4], [6b/13], [10b/13], [13a/2],[14a/8], [23b/7], [23b/3], [29a/6], [37b/3]
sütūn:	direk.	s.[8a/2], [8b/4], [9b/17], [11a/1], [17a/16]
şevkiyye:	dikene âit.	ş. [8a/2], [8b/4], [9b/17], [11a/1], [17a/16]
şol:	sol.	ş. [17a/14], [17b/6], [29b/18],[34a/12]
şöyle:	şöyle.	ş. [4b/10],[5b/16],[9b/3],[9b/10],[10a/4],[10a/9], [11b/4],[12a/3],[42a/15],[42b/5],[42b/8]
şu:	şu.	ş.[3a/12],[10a/2],[11b/15],[14a/3],[34b/19],[38a/14]
tabī‘at:	doğa.	t. [5b/10]
ta‘bīr:	ifâde.	t. [1b/15],[2b/03],[2b/5],[2b/14],[2b/16],[4a/4],[4a/14], [5a/3],[5b/1],[5b/5],[5b/6],[5b/7],[5b/11],[6a/7],[6b/14], [7b/6], [7b/8],[7b/10],[8a/1],[8a/7],[8a/12],[8a/20], [8b/15], [8b/20],[9a/1],[9a/4],[12b/1][18b/3], [18b/4], [18b/14],[21b/17],[22b/1],[31a/6],[34b/13],[36a/17], [36b/7],[38b/5],[39a/9],[39b/4],[40b/7],[40b/13],[41a/12] t.+lerde:[7b/16]
tabūrīna:	تيورينه	t. [29b/12]
taç:	tac.	t. [39b/3]
ta‘dād:	sayma.	t. [10a/3],[35a/13],[37b/26]

taḍmīm:	sıkıştırma.	t. [2a/18]
tafşīl:	açıklama.	t. [1b/20]
taḥammül:	dayanma.	t.[30a/18],[35a/16],[35a/5],[39a/1],[40a/5]
taḥdīd:	sınırlama.	t. [17b/12], [24b/15]
taḥt:	alt, aşağı.	t.+ında[7a/6],[25b/2]
taḥtānī:	aşağıda olan.	t. [17a/8], [28a/10],[29a/7] t.+si[17a/10] t.+na[7b/16],[8b/4],[12b/4],[33a/1],[33b/9],[40a/15]
taḥşīş:	bağlama.	t. [2a/18],[3a/3],[11a/6],[13b/17],[14a/1],[21a/2], [32a/17],[34b/7],[35a/5],[35b/2],[37b/38],[37b/59], [38a/12]
taḥarrüb:	yaklaşma.	t. [15a/3],[15a/5],[43a/12],[43b/6]
taḥdīr:	belirtme.	t. [8b/1]
taḥīm:	takım.	ḫ. [1b/9],[3a/1],[3b/3],[3b/6],[4a/4],[4b/16],[4b/17], [5b/02],[5b/04],[6a/3],[6a/16],[6a/20],[6b/9],[7a/11], [8a/2],[8b/14],[8b/20],[10a/17],[10b/7],[10b/15], [11b/13],[12a/7],[12a/9],[13a/7],[13a/9],[13b/11], [13b/17], [16a/08],[19a/12],[19b/15],[20b/5],[20b/9], [21a/6],[21a/13],[22a/4],[22a/12],[22a/15],[22b/12], [22b/15],[23a/13],[23b/8],[25b/6],[25b/12],[26b/9], [27a/4],[27a/5],[27a/12],[28a/7],[28b/2],[29a/13], [29a/17],[29b/3],[31a/17],[31a/18],[31b/2],[31b/8], [32a/11],[32a/18],[33a/13],[33a/17],[33b/1],[34a/4],

		[34b/2],[34b/4],[34b/11],[35b/7],[35b/15],[36a/3], [36a/4],[37a/17],[37b/37],[38a/8],[39a/12],[39a/17], [39a/18],[39b/11],[42a/11],[42b/9],[42b/11][42b/13], [42b/14]
ta'ķīb:	takip.	t.[10b/6],[34a/4]
taķrīben:	civarda.	t.[20b/12],[37a/3],[38a/2],[38b/3]
taķsīm:	bölme.	t. [1b/5],[8a/6],[8a/14],[9a/6],[17a/14],[18a/2], [18b/12],[19a/3],[19a/13],[19a/16],[19b/11], [20a/2],[20b/8],[21b/3],[26b/04], [27a/01], [27b/8], [29a/18],[30a/13],[30b/06],[31a/8] [34a/15], [35a/14],[36b/13]
ta'ļīķ:	asma.	t.[8b/4],[12b/6],[13a/9],[33a/2]
ķamar:	damar.	ķ. [39a/10] ķ.+laruņ [27a/4]
ta' mīm:	genel duruma getirmek.	t. [8a/1]
tanķīm:	düzenleme.	t.[2a/19],[9b/15],[37b/33],[42b/2],[42b/4] t.+inden[6b/13] t.+ine[6b/3] t.+ini[1b/19]
ķar:	dar.	ķ. [15a/4],[18b/13],[24b/8],[25a/19],[43b/2] ķ.+dur[5b/5]

taraf: ön, arka, sağ, t. [12a/8],[13b/2],[13b/14],[14b/8],[17b/5],[17b/6],
sol, üst ve alt [22b/7],[25a/7],[25b/7],[34a/10],[38a/11],[41a/12]
yanlardan her biri,
yön. t.+a [12a/5],[13b/5],[16b/1],[16b/2],[16b/13],[17a/1],
[18b/10],[19b/10],[20b/17],[21a/5],[21a/12],[21a/15],
[22a/7],[24a/14],[25b/4],[25b/12],[25b/17],[26a/5],
[26a/7],[26a/13],[26b/5],[26b/16],[26b/18],[27a/9],
[27a/12],[27a/19],[28a/15],[30a/10],[30a/12],[30b/3],
[30b/9],[30b/15],[31a/10],[31a/11],[31b/1],[31b/7],
[31b/10],[31b/11],[31b/16],[32a/2],[32a/7],[32a/10],
[32b/3],[33a/8],[34a/16],[34a/18],[34b/10],[34b/20],
[35a/1],[35b/3],[35b/4],[35b/6],[36a/1],[36a/6],[36a/8],
[36a/9],[36b/4],[37a/8],[37b/17],[37b/21],[37b/54],
[38a/4],[38a/12],[38b/9],[39a/11],[41a/1],[41a/4],[41a/5],
[42a/4],[43a/3]
t.+ da [10a/19],[13a/6],[13a/6],[13a/11],[14a/5],[14a/15]
[14a/16],[14b/5],[15a/1],[15a/3],[15a/4],[15a/7]
[15b/2],[15b/5],[16b/17],[17a/1],[18a/10],[18a/11],
19a/1],[19a/10],[19b/12],[27b/9],[29b/8],[29b/17],
[30a/10],[31a/10],[34a/16],[38a/6],[41a/9],[41a/11],
t.+dan [3b/6],[6a/10],[8b/5],[10b/4],[10b/5],[11a/12],
[12b/10],[12b/11],[12b/12],[13b/5],[14a/13],[14a/14],

[15b/2],[15b/11],[16a/8],[16b/5],[16b/13],[17a/11],
[17b/4],[17b/9],[17b/10],[17/13],[18b/10],[19b/10],
[20b/17],[21a/9],[21a/12],[21a/15],[24a/14],[25a/12],
[25b/4],[25b/18],[26a/5],[26a/7],[26b/5],[27a/9],[27a/19]
[27b/12],[28a/15],[30b/8],[30a/10],[30a/12],[30b/15],
[31a/9],[31b/7],[31b/8],[33a/7],[33b/10],[33b/11],
[34b/10],[34b/20],[36a/6],[37a/8],[38a/4],[38b/9],[40a/9]
[41a/4]

t.+ı [13b/1],[15a/11],[35b/6],[36b/2],[37b/20],[39a/10],

t.+larda [11b/16],[16b/11],[17a/8],[17a/15],[18a/12],

[18b/11],[22a/1],[22a/13],[21b/18],[26a/4],[30b/7]

[32b/8]

t.+a [24b/16],[25a/18],[27b/1],[35b/13],[36a/12],[41a/2],

t.+ları [11a/4],[17a/16],[15b/5],[21b/1]

t.+ında [24a/12],[29b/18],[30a/9],[31b/19],[41a/8]

t.+ından [27a/11],[24b/9],[33a/6],[43a/3]

t.+lardan [8b/7],[17b/11],[33b/11],[34b/2],[[]

t.+larına [22a/8],[38b/3]

t.+larında [15a/10],[22a/10],[23a/12],[29b/15],[38a/7]

t.+larından [39a/16]

		.+larınıñ [31a/16]
		.+laruñ [26a/2],[33a/10]
ta‘ríf:	tanıtım.	t.+i [3a/10]
tārīḥ:	tarih.	t.+ den[7a/6]
arlaṣ-:	darlaṣmak.	.+araḩ [12a/16], [41a/7]
arz:	tarz.	.+ına [24a/20]
		.+ında[4b/2],[8a/7],[8b/5],[17a/15],[18a/9],[19a/15], [19b/5],[20b/11],[21a/13],[22a/10],[35b/3],[42b/13]
taṣdīḩ:	inanma.	t. [24b/3]
taṣ:	taṣ.	t. [3a/18], [5b/13], [6b/8]
taṭbīḩ:	uygulama.	t. [36b/11],[36b/9],[38b/10]
taṭmīn:	güven verme.	t. [23b/9]
tāze:	taze.	t. [38a/8],[42b/10]
taẓyīḩ:	sıkıṣma.	t. [6a/4]
te‘alluḩ:	baĒlanma.	t.+ları [35a/10]
tebdīlen:	deĒiřtirerek.	t.[7a/16]
teberüz:	ortaya çıkma.	t.+ine [4b/10],[14a/4],[14a/8],[14b/4],[38a/13]
tecessüm:	görünme.	t.+ine [29a/5]
teĒiz:	hazırlama.	t. [4a/5], [10a/17],[10b/8], [12a/2], [17b/6], [20a/17], [20b/13],[20b/9] [25b/12],[26b/9],[27a/12],[28b/2], [29b/3],[30a/1],[31a/17],[33a/14], [34b/3],[34b/11], [34b/15],[35b/15],[38b/7],[39b/11]

te' dād:	sayma.	t. [37b/64]
tedrīc:	kademe	t. [11b/10],[12a/17],[14b/8],[16a/4],[17a/12],
	kademe	[24a/20],[37b/54],[41a/7]
	ilerleme.	
tefrīk:	ayırma.	t.[7a/2],[11a/4],[12b/9],[13a/10],[13a/14],[14b/13],
		[16a/14],[16b/6],[17a/3],[17a/7],[17b/14],[19a/2],
		[21a/16],[21b/13],[25b/8],[26a/8],[26b/18],[27a/5],
		[30a/8],[32b/1],[34b/14],[36b/10],[39a/2]
teḥaddūs:	konuşma.	t. [2a/6],[3a/14],[6b/4],[10a/2]
teḥalluf:	değişik.	t. [8b/7],[8b/16],[10b/12],[13a/10],[38a/6]
teḥdīd:	sınırlama.	t. [6a/15]
tek:	tek.	t. [8b/14],[9b/4],[12b/15],[18b/1],[20a/11],[20b/17],
		[29b/19],[30b/2],[33a/7],[33b/14],[34a/4],[40a/13],
		[44b/7]
tekerrür:	tekrar olma.	t.[23b/16]
temāşā:	izleme.	t. [13b/12]
temeyyül:	yönelme.	t. [12a/5],[16b/16]
temyīz:	fark etme.	t.[1b/11],[9a/4],[10b/2],[11b/4],[17a/9],[25b/4],[27a/8],
		[29b/19],[33a/7],[34b/19],[35a/9],[36a/8]
tenaḳḳül:	taşınma.	t.[14b/8]
tenāḳuş:	azalma.	t. [10b/4],[11a/10],[11a/17],[12b/2],[14b/11],[16a/4],
		[16a/6],[37b/54]

teneffüs:	nefes alma.	t. [16b/3]
tenigal:	ثنيقال	t. [18a/7]
terk:	bırakma.	t.[6a/1],[38a/12]
terkīb:	oluşma.	t.[1b/18],[01b/20], [2a/2], [06a/5] [6b/14],[7b/17], [8b/14],[09a/1],[11b/12],[13a/3],[14b/1],[23b/15], [24a/3],[30b/1],[32a/14],[32b/6],[32b/12],[37a/1], [37b/2],[37b/3],[37b/6],[37b/7],[37b/9],[37b/14], [42a/17]
terkībāt:	kuruluşlar.	t.[5b/9] t.+i [4a/2],[6b/2],[6b/4],[14a/18] t.+ī [23b/7] t.+inde[5b/17],[6a/8] t.+inden[1b/12] t.+ine [1b/3] t.+ler [10b/13],[10b/14] t.+leri [37b/3] t.+lerine [1b/20]
tersīm:	çizme.	t. [3a/14],[26a/19]
tertīb:	düzenleme.	t. [4a/13], [9a/15],[9b/11],[37b/11]
terviķ:	dinletme.	t.+lerinle [28b/12]
teşķīb:	delme.	t. [26b/10]

tesmīm:	zehirleme.	t. [23b/9]
tesmiye:	adlandırmak, ad verme, isim takma.	t. [1b/6],[2a/12],[3a/12],[3b/17],[4b/4],[4b/10],[4b/19], [5a/5],[5a/14],[5a/16],[5a/18],[5b/8],[6a/16],[6b/5], [6b/13],[7b/13],[8a/11],[8a/12],[8b/9],[9a/6],[9a/7], [9a/9],[9a/10],[9a/11], [9a/12],[9a/19],[9b/2],[9b/4], [9b/6],[9b/7],[9b/9],[9b/14],[9b/17][10a/7],[10a/10], [10a/19], [10b/10],[11a/3],[11a/7],[11a/7],[11a/9], [11a/16], [11b/5],[11b/15],[12a/9],[12a/12],[12a/15], [12b/12],[13a/11],[13a/16],[13a/17],[13b/14], [13b/17], [14a/5],[14a/6],[14a/8],[14b/4], [17b/16],[18a/3],[18a/8], [18a/16],[23a/2],[23b/10],[24a/10],[24b/10],[29a/8], [29b/12], [30a/13],[30b/7],[30b/8],[32a/11],[33a/5], [33a/6],[34a/8],[35a/10],[35a/15],[35b/11], [36a/13], [37a/11],[37b/49],[38a/3],[38b/13],[39b/16] t.+si[12a/17]
teşekkül:	oluşma.	t. [08b/05],[14b/15],[17a/05],[17a/12],[17a/17], [18a/02], [18b/05],[19a/05],[19a/09],[19b/12],[25a/10],[25a/15], [25a/18],[27a/10],[27a/14],[32b/10],[33b/12],
teşkil:	oluşturma.	ṭ.[4b/2]
tıbbiyye:	tıpla ilgili.	ṭ. [1b/16]
tırnaç:	tırnak.	ṭ.[2b/9],[2b/13],[2b/15],[40a/5] ṭ.+ını [39a/1] ṭ.+ları [37b/1]

		.+ı[2b/8],[2b/9],[2b/10],[2b/11],[2b/12],[4b/15], [9a/14], [10a/5],[12b/12],[14b/4],[34a/5] .+ı [40a/4] .+u [39b/15]
ı:	dı.	.+ı [24b/9],[37b/20],[41a/9],[42a/3]
ıaru:	dıaru.	. [26b/16],[32b/3] .+da [18b/5],[19b/6] .+dan [18b/1],[22b/3],[23a/6],[27b/9],[26b/10],[37b/16], .+ki [20a/15],[20b/4],[21a/4],[22b/12],[24a/9],[24b/6], [25a/12],[26a/12],[26b/3],[26b/19],[27b/6],[29a/12], [30b/15],[43a/12] .+ya [18b/13] .+sında [24a/12]
oğru:	doğru.	. [5b/7],[6b/18],[7a/8],[10a/3],[10b/7],[11b/6],[12a/5], [12a/6],[12a/16],[13b/5],[13b/9],[13b/10],[13b/14], [14a/2],[15b/1],[15b/5],[15b/13],[15b/14],[16a/16], [16a/17],[16b/13],[16b/16],[17a/1],[17a/12],[18b/1], [18b/2],[18b/10],[18b/15],[20a/4],[20b/7],[21a/5], [21a/9],[21a/12],[21a/15],[22b/3],[22b/9],[23b/7], [24a/14],[24b/8],[25a/12],[26a/1],[26a/5],[26a/7], [26b/5],[27a/3],[27a/9],[27a/10],[27a/12],[27a/19], [27b/1],[28a/15],[29a/13],[30a/11],[30a/12],[30b/9]

[30b/15],[31a/10],[31b/6],[31b/10],[33a/2],[33a/8],
[33b/9],[33a/18],[33b/14],[34a/2],[34a/18],[34b/8],
[34b/20],[35a/13],[35b/6],[35b/12],[36a/6],[37a/7],
[37a/8],[37a/12],[37b/17],[37b/54],[37b/64],[38b/2],
[38b/9],[39a/10],[39a/11],[40a/14],[40b/1],[41a/2],
[41a/5],[41a/7],[41a/9]

.+dan [13a/12],[13a/14],[15b/15]

.+ya [13a/12],[13a/15],[15b/15]

oan: doksan.

. [12b/13],[40a/1]

ouz: dokuz.

. [8a/14],[23b/12]

.+uncıdan [14b/10],[16a/5]

.+uncısı [8a/17]

.+uncıya [14b/7],[16a/4]

oz: toz.

.[5b/12]

.+lar [5b/17]

trachea: makara yzne

t. [5a/5]

benzeyen ıkıntı.

l: uzunluk, boy.

+ı [10b/12],[12a/2],[16a/5],[16a/6],[24a/16],[27b/7],

[28a/1],[30a/9],[35b/10],[38b/8],[43b/2]

.+ınca [38b/6]

.+ından [42a/3]

.+ınu [25b/10],[38b/3],[43a/12]

.+ları [14b/7],[35b/10]

ṭuruḳantı:	طروقانتی	ṭ. [5a/4],[41a/12]
tübürüz:	yumru şeklinde çıkıntı.	t. [36b/7]
‘ubūr:	geçiş.	‘u.[10b/16]
uc:	uc.	u. [7a/10],[38b/13] u.+ı [6b/4],[7a/10],[9a/18],[18a/14],[34b/6],[37b/63] u.+ımı[9a/19] u.+ları[30b/3]
ufaḳ:	küçük.	u. [2a/7],[4b/16],[5b/6],[6a/13],[6b/10],[6b/14],[9a/1], [9b/12][14a/9],[14a/12],[20b/5],[25b/2],[30a/14], 30b/9],[37b/8],[42b/4],[42b/9]
ufḳī:	yatay.	u.[24a/19],[31a/3] u.+iyye [15a/5]
ufuḳen:	yatay.	u. [11b/2],[11b/7],[31a/10], [31b/4]
‘umūm:	umum, genel olma.	‘u. [1b/16] ‘u.+a [6b/20] [2b/1], [11b/11] [16a/11] ‘u.+ī [1b/2], [1b/19], [10b/13] ‘u.+īsi [42b/8] ‘u.+iyye [2a/6], [3a/9], [15a/3] ‘u.+iyyesi [10a/14]
‘unuḳ:	boyun.	‘u. [8b/16], [10a/4],[10a/10],[12b/8],[22b/4],[11b/3],
‘unuḳiyye:	boyunlu.	‘u.+nuñ [10b/18], [10b/20], [11a/8]

uyluğ:	uyluk.	u. [4a/14],[4b/11],[5a/14],[5a/18],[9b/3],[9b/5], [9b/7],[33b/10],[34a/15],[40b/2],[40b/9],[40b/5], [40b/13],[41a/9],[41a/17],[41a/18],[41b/2],[41b/7] [41b/8],[41b/10],[41b/15],[42a/8],[42a/11],[42a/12]
uzun:	uzun.	u. [6b/18],[7a/10],[7a/11],[7a/13],[7a/17],[7a/18], [12a/5],[13b/3],[14b/1],[15a/13],[20a/1],[20b/11], [23a/4],[23b/6],[25a/6],[25a/19],[25b/18],[26a/15], [26b/6],[27a/10],[29a/4],[29b/13],[31b/3],[37b/57], [37a/5],[38a/1],[38b/1],[39a/8],[39a/13],[40b/17], [41b/11],[42a/1],[43a/10], u.+ca [6b/10],[19a/15],[20b/9],[24a/13],[27a/1], [30a/5],[31b/11],[38a/8],[40a/13],[41a/10] u.+dur [11a/7],[11b/6],[36a/5] u.+durlar [10b/19]
‘uğv:	organ, vücadun müstakil parçası.	‘u. [1b/8], [2a/10],[7b/1],[23a/2],[32a/1], [36a/6] ‘u.+i [5b/12], [6a/1],[21a/9] ‘u.+uñ [1b/17], [2a/11], [20b/6] ‘u.+lar [3a/3],[7b/7],[12b/7],[15a/9],[18a/4],[21a/1], [30b/6],[32a/1],[32a/17] ‘u.+ları [18a/8], [22b/6], [33b/7] ‘u.+laruñ [3a/16],[21a/16],[23b/9] ‘u.+iyye [1b/6], [1b/10], [2a/6], [2a/12], [5b/11]

		'u.+iyyeden [3b/2]
		'u.+iyyelerden [2a/20]
		'u.+iyyelerün [1b/3], [2a/13],[7a/5],[7b/6]
		'u.+iyyelerün [1b/20]
üç:	üç.	ü. [7a/12],[9a/12],[9a/17],[9b/8],[9b/10],[9b/12],[9b/13] [13a/1],[13b/1],[14b/2],[18b/11],[19a/17],[19b/10], [22b/7],[24a/7],[24a/8],[25a/8],[25b/3],[25b/13],[26a/4], [26a/13],[26b/17],[27b/8],[28b/13],[30b/6],[34a/15], [34b/1],[34b/9],[35b/9],[36a/7],[36b/7],[37b/12], [37b/46],[37b/48],[38b/3],[39a/14],[39b/12],[40a/2], [41a/18],[41b/3],[41b/13],[41b/14],[42a/3],[42a/10], [42a/14],[42b/3],[42b/16] ü.+ünci:[7b/19],[11b/15],[36b/16],[38b/16],[39a/1], [39a/4],[39b/7],[39b/14],[39b/16],[41b/2],[43b/5], ü.+üncüsine [12b/2] ü.+üncisi [8b/11],[6b/7],[8a/9],[8a/15],[8a/18],[10a/14] [12a/8],[19a/11],[19b/16],[20b/7],[21a/11],[24b/12], [25a/15], [25b/9],[27a/6],[28b/7],[31b/3],[32b/14], [34b/14],[36a/7]
üst:	üst.	ü. [18a/6],[19a/1],[19a/10],[19a/11],[20a/13],[20b/12], [21a/11],[22b/17],[24a/1],[24a/4],[24a/6],[24b/4],[24b/7] [25a/7],[25a/8],[25a/9],[25a/10],[25b/3],[25b/4],[27a/6], [28a/3],[29b/2],[29b/8],[30a/5],[30a/10],[30a/11],[36b/4]

[37b/24],[37b/25],[41b/5]

ü.+de [37b/9]

ü.+den [11b/6],[33b/14],[40a/14]

ü.+e [34b/8]

ü.+inde [16b/11]

üstühân: kemik.

ü. [19b/4]

ü.+e [8a/9],[18a/11],[20a/9],[21a/11],[21b/7],[22a/11],
[22b/18],[23b/1]

üstüvân: sütün, direk.

ü.[43a/12]

üzere: niyet, amaç.

ü. [2a/4],[6a/4],[7b/14],[7b/19],[9a/15],[11b/17],[13a/1],
[13a/2],[13a/7],[13b/4],[14b/5],[15a/14],[16a/12],
[18b/7],[19b/7],[20a/14],[20b/1],[20b/8],[21b/2],
[21a/3],[31a/4],[22a/13],[22b/10],[22b/11],[24a/7],
[24a/8],[24a/9],[24a/19],[24a/20],[26a/3],[26a/4],
[26b/2],[26b/14],[26b/18],[27a/1],[27b/4],[28a/18],
[29a/9],[29a/10],[29b/16],[29b/17],[30a/6],[30b/13],
[30b/14],[31a/13],[31a/14],[31a/15],[32a/3],[32b/2],
[32b/8],[34b/15],[34b/18],[35a/2],[35b/8],[35b/9],
[36b/5],[36b/9],[36b/10],[37a/6],[37a/7],[37b/10],
[37b/55],[38b/6],[40a/2],[40a/3],[40b/17]
ü.+i [4a/12],[4a/18],[10b/7],[12a/1],[15b/1],[25a/14],
[25a/16],[25b/711],[27a/2],[29a/13],[30b/16],[30b/19],
[31b/1],[34b/2],[34b/4],[38a/9],[38b/8],[39a/12]

ü.+inde [6b/9],[11a/2],[12b/15],[13b/18],[16a/9],
[17a/18],[21a/12],[22a/6],[22a/17],[22b/5],[24a/15],
[24b/18],[25a/6],[25a/17],[31a/1],[28a/2],[28b/12],
[29a/3],[31a/3],[31b/4],[32a/8],[32a/11],
ü.+ine: [7b/2], [12b/15],[13b/12],[14a/17],[22a/5],[22b/4]
[24b/20],[26a/8],[26b/1],[28a/7],[28a/13],[28a/16],
[28a/17],[29a/2],[29a/7],[33b/15],[34a/10],[34a/12],
[36a/6],[36b/2],[36b/3],[37b/6],[40b/10],[41a/9],
[41a/17],[41b/10],[42b/1],[43a/2]
ü.+nün [28a/7],[29a/13],[38a/4]
ü.+leri [29b/2],[30a/1],[35b/17],[37b/34],[37b/56],
[42b/11]
ü.+lerine [29b/4]

vâkıf:

olan.

v. [1a/1],[1b/7],[4b/1],[4b/11], [4b/13],[5a/1],[5a/7],
[5a/19],[5a/19],[5b/13],[5b/17],[6a/8],[6a/12],[6a/19],
[7a/16][7a/20],[9b/7],[9b/20],[10a/11],[10a/19],[10a/20],
[10b/19],[11a/1],[13b/10],[13b/18],[14a/1],[14b/13],
[24a/1],[24a/1],[24b/5],[24b/6],[26a/9], [29a/3],[32b/6],
[34a/6],[34a/13],[34b/5], [34b/15],[35b/3],[36a/2],
[36a/6],[36a/08],[36a/9],[36b/8],[37a/18], [37b/23],
[38a/6],[38b/14],[39a/8],[39b/6],[39b/16], [40b/16],
[41a/9],[41a/13],[41a/16],[43a/11]

vakit:

zaman.

v.+lere [07b/10]

vaḫt:	Bk.vaḫit.	v. [07a/4]
var:	var.	v. [27a/12] v.+dur[3b/8], [5b/16],[7b/17],[8a/20],[13a/2],[13b/7], [14b/2],[14b/5],[24a/9],[26a/4],[26b/3],[27b/5], [28a/14],[29b/17],[32a/4],[34b/10],[35a/3],[35b/10], [36b/5],[37a/6],[37a/8],[37b/56],[38a/3],[38a/8], [38b/6],[40a/3],[41a/1],[41b/12],[42a/10],[43a/4]
var-:	varmak.	v.+inca[14b/7] v.+incaya[11a/9],[12a/17],[14b/9], [16a/3], [16a/3]
vāri:	gibi, benzer.	v. [27b/1],[28a/16], [28a/5], [33a/8],[35b/3]
vasaṭ:	orta.	v.+da [08b/5], [014b/16] v.+ina [14a/2],[32a/18],[33a/18] v.+inda [10b/3],[11a/13],[22a/7], [24a/10], [34a/16] v.+indan [20a/4],[34a/14] v.+ını [23a/10],[26b/7] v.+inuñ [08b/5] v.+ısına [013b/9]
vasaṭi:	ortada bulunan.	v.[10b/11],[11b/13],[24a/20],[27b/8],[30b/7],[33a/5], [34b/15], [40a/14] v.+si [7a/12],[12b/4],[16a/12], [17a/4],[21a/12],[31b/4], [36b/4] v.+sinde [016b/13] v.+sini [08b/10]

		v.+sinũñ [19b/3]
vāsi':	geniş.	v.[4b/1],[6b/14],[14b/12], [19a/12],[24b/16],[26a/5], [26b/6],[27a/11],[27b/16], [30a/4],[32b/13],[35b/16], [39b/9],[40a/14],[41a/5],[41a/15]
		v.+ce [22a/19]
		v.+dũr [43b/7]
vāsiřa:	araç.	v. [05b/16], [05b/20]
		v.+sı [31a/7]
		v.+sıyła [2b/19],[3b/4],[4a/5],[4a/19], [4b/12],[5a/17], [6a/12],[7b/18],[8b/6],[9a/8],[9a/15],[0b/3],[9b/5], [10b/6],[10b/10],[10b/15],[12b/5], [12b/8],[13a/3], [13a/10],[13a/12], ,[13b/13],[14a/10],[14a/17], [15b/3],[15b/13],[16a/1],[16a/8],[16b/6],[17a/5], [17a/7],[17a/13],[17a/17], [17b/5],[17b/11],[18a/1], [21a/16],[22a/16],[24b/3],[25b/1],[26a/6],[26a/8], [26b/3],[26b/8],[27a/1],[27b/7],[28a/5],[29a/18], [30a/12],[31b/12], [32a/5],[32a/8],[32b/1],[32b/9], [32b/16],[32b/18], [33a/11],[33b/12],[36a/11],[36b/12], [37a/1],[37b/15],[37b/46],[37b/53],[37b/8],[39b/1], [41a/11],[41a/17],[41b/4],[41b/15],[42a/11],[42a/17], [42a/2],[43a/6][43a/8]
		v.+sıyladur [1b/9]
		v.+iyle [21a/5]
vazıfe:	görev.	v. +lerine: [3b/18]

važi'yye:	durum.	v. [7b/19]
važ'iyet:	durum.	v. +leri [3a/1] v.+lerüñ [3b/18] v.+ine [29a/6]
ve:	ve.	v. [1b/5],[1b/8],[1b/10],[1b/11],[1b/13],[1b/15],[1b/16], [1b/18],[1b/20],[2a/6],[2a/10],[2a/13],[2a/14],[2a/15], [2a/17],[2a/2a/18],[2a/19],[2b/1],[2b/2],[2b/4],[2b/5], [2b/6],[2b/7],[2b/9],[2b/10],[2b/11],[2b/12],[2b/14], [2b/20],[3a/1],[3a/3],[3a/6],[3a/11],[3a/12],[3a/13], [3a/14],[3a/16],[3a/17],[3a/18],[3a/19],[3b/1],[3b/2], [3b/3],[3b/6],[3b/13],[3b/15],[3b/16],[3a/18],[4a/1], [4a/9],[4a/10],[4a/11],[4a/12],[4a/15],[4a/17],[4a/18], [4a/19],[4b/1],[4b/2],[4b/3],[4b/6],[4b/7],[4b/9],[4b/11], [4b/12],[4b/13],[4b/17],[4b/18],[4b/19],[5a/1],[5a/2], [5a/3],[5a/15],[5a/17],[5b/3],[5b/6],[5b/7],[5b/11], [5b/18],[5b/19],[5b/20],[6a/2],[6a/3],[6a/4],[6a/6], [6a/7],[6a/10],[6a/11],[6a/13],[6a/15],[6a/16],[6a/17], [6b/4],[6b/5],[6b/6],[6b/8],[6b/9],[6b/10],[6b/15], [6b/18],[7a/1],[7a/2],[7a/3],[7a/5],[7a/6],[7a/10],[7a/11], [7a/13],[7a/14],[7a/18],[7b/2],[7b/3],[7b/7],[7b/8], [7b/9],[7b/15],[7b/17],[7b/18],[8a/1],[8a/2],[8a/6], [8a/15],[8a/16],[8a/17],[8a/17],[8a/18],[8a/19],[8b/1],

[8b/4],[8b/7],[8b/8],[8b/9],[8b/12],[8b/13],[8b/15],
[8b/16],[8b/20],[9a/4],[9a/7],[9a/8],[9a/9],[9a/12],
[9a/13],[9a/14],[9a/15],[9a/17],[9a/19],[9b/3],[9b/4],
[9b/5],[9b/8],[9b/9],[9b/12],[9b/13],[9b/18],[9b/19],
[9b/20],[10a/2],[10a/5],[10a/8],[10a/10],[10a/11],
[10a/15],[10a/16],[10a/17],[10a/18],[10a/19],[10a/20],
[10b/2],[10b/7],[10b/8],[10b/9],[10b/10],[10b/11]
[10b/12],[10b/14],[10b/15],[10b/16],[10b/19],[11a/2],
[11a/3],[11a/5],[11a/7],[11b/2],[11b/3],[11b/4],[11b/6],
[11b/7],[11b/13],[11b/15],[11b/16],[11b/17],[12a/2],
[12a/4],[12a/5],[12a/6],[12a/8],[12a/10],[12a/11],
[12a/15],[12a/16],[12/17],[12b/1],[12b/6],[12b/7],[12b/8]
[12b/9],[12b/10],[12b/12],[12b/15],[12b/16],[12b/17],
[13a/1],[13a/2],[13a/4],[13a/7],[13a/8],[13a/9],[13a/11],
[13a/12],[13a/16],[14a/3],[14a/5],[14a/7],[14a/9],
[14a/11],[14a/12],[14a/13],[14b/2],[14b/4],[14b/7],
[14b/8],[14b/12],[14b/13],[14b/15],[14b/16],[15a/3],
[15a/4],[15a/6],[15a/9],[15a/10],[15a/13],[15a/14],
[15a/15],[15b/1],[15b/2],[15b/4],[15b/5],[15b/6],[15b/9],
[15b/10],[15b/13],[15b/15],[16a/13],[16b/1],[16b/3],
[16b/4],[16b/5],[16b/6],[16b/7],[16b/11],[16b/13],
[16b/14],[16b/17],[16b/18],[17a/3],[17a/4],[17a/6],
[17a/8],[17a/9],[17a/11],[17a/16],[17a/18],[17b/3],

[17b/5],[17b/6],[17b/8],[17b/9],[17b/10],[17b/11],
[17b/12],[17b/14],[17b/17],[17b/18],[18a/2],[18a/3],
[18a/6],[18a/8],[18a/9],[18a/10],[18a/11],[18a/12]
[18a/14],[18a/16],[18b/1],[18b/2],[18b/3],[18b/4],
[18b/5],[18b/6],[18b/11],[18b/13],[18b/14],[19a/1],
[19a/4],[19a/8],[19a/11],[19a/12],[19a/15],[19a/17],
[19a/18],[19a/19],[19b/1],[19b/2],[19b/4],[19b/5],
[19b/6],[19b/7],[19b/8],[19b/11],[20a/1],[20a/2],[20a/7],
[20a/11],[20a/12],[20a/13],[20a/14],[20b/3],[20b/4],
[20b/8],[20b/12],[20b/13],[20b/17],[21a/2],[21a/3],
[21a/5],[21a/9],[21a/16],[21a/18],[21b/4],[21b/5],
[21b/7],[21b/8],[21b/9],[21b/13],[21b/15],[21b/16],
[21b/18],[22a/6],[22a/7],[22a/8],[22a/11],[22a/12],
[22a/13],[22a/14],[22a/15],[22a/16],[22a/17],[22a/19],
[22a/20],[22b/3],[22b/4],[22b/6],[22b/7],[22b/8],
[22b/9],[22b/12],[22b/13],[22b/14],[22b/15],[22b/16],
[22b/17],[22b/18],[22b/19],[23a/1],[23a/2],[23a/4],
[23a/5],[23a/6],[23a/8],[23a/9],[23a/12],[23a/16],
[23a/18],[23b/1],[23b/2],[23b/3],[23b/6],[23b/7],[23b/8],
[23b/9],[23b/10],[23b/11],[23b/12],[23b/13],[23b/14],
[23b/15],[23b/18],[23a/2],[23a/5],[24a/2],[24a/5],[24a/7]
[24a/8],[24a/9],[24a/10],[24a/11],[24a/12],[24a/15],
[24a/16],[24a/17],[24a/18],[24a/19],[24b/1],[24b/2],

[24b/3],[24b/5],[24b/6],[24b/7],[24b/8],[24b/9],[24b/10],
[24b/16],[24b/17],[24b/19],[24b/20],[25a/2],[25a/3],
[25a/4],[25a/6],[25a/8],[25a/9],[25a/12],[25a/13],
[25a/14],[25a/15],[25a/16],[25a/18],[25a/19],[25b/1],
[25b/2],[25b/3],[25b/4],[25b/5],[25b/6],[25b/7],[25b/8],
[25b/10],[25b/11],[25b/12],[25b/13],[25b/14],[25b/15],
[25b/16],[25b/17],[26a/3],[26a/5],[26a/7],[26a/8],
[26a/10],[26a/11],[26a/12],[26a/13],[26a/14],[26a/15],
[26a/19],[26b/1],[26b/2],[26b/4],[26b/5],[26b/6],[26b/7],
[26b/8],[26b/9],[26b/10],[26b/12],[26b/13],[26b/16],
[26b/17],[26b/18],[26b/19],[27a/2],[27a/4],[27a/7],
[27a/8],[27a/9],[27a/10],[27a/11],[27a/15],[27a/18],
[27b/1],[27b/2],[27b/3],[27b/4],[27b/7],[27b/8],[27b/11],
[27b/12],[28a/2],[28a/4],[28a/5],[28a/6],[28a/9],[28a/10],
[28a/13],[28a/14],[28a/15],[28a/16],[28a/17],[28a/18],
[28b/2],[28b/4],[28/5],[28b/6],[28b/10],[28b/14],
[28b/15],[29a/2],[29a/4],[29a/5],[29a/6],[29a/7],[29a/8],
[29a/9],[29a/10],[29a/13],[29a/14],[29a/17],[29b/1],
[29b/3],[29b/5],[29b/6],[29b/8],[29b/10],[29b/11],
[29b/13],[29b/16],[29b/17],[29b/18],[29b/19],[30a/1],
[30a/2],[30a/3],[30a/4],[30a/5],[30a/6],[30a/7],[30a/9]
[30a/10],[30a/11],[30a/15],[30a/16],[30a/17],[30a/18],
[30b/1],[30b/2],[30b/3],[30a/5],[30a/6],[30a/8],[30a/9],

[30a/11],[30a/13],[30a/16],[30a/18],[30a/19],[31a/2],
[31a/3],[31a/4],[31a/5],[31a/6],[31a/7],[31a/11],[31a/12],
[31a/13],[31a/14],[31a/18],[31b/1],[31b/2],[31b/4],
[31b/6],[31b/7],[31b/9],[31b/10],[31b/11],[31b/15],
[31b/16],[32a/1],[32a/2],[32a/3],[32a/4],[32a/6],[32a/7],
[32a/9],[32a/10],[32a/18],[32a/2],[32a/3],[32a/5],
[32a/6],[32a/7],[32a/8],[32a/9],[32a/11],[32a/14],
[32a/15],[32a/17],[33a/1],[33a/2],[33a/4],[33a/4],
[33a/5],[33a/6],[33a/7],[33a/9],[33a/10],[33a/14],
[33a/15],[33a/18],[33b/2],[33b/3],[33b/6],[33b/7],
[33b/9],[33b/10],[33b/11],[33b/14],[33b/15],[33b/16],
[34a/1],[34a/2],[34a/4],[34a/5],[34a/6],[34a/7],[34a/8],
[34a/9],[34a/10],[34a/11],[34a/12],[34a/13],[34a/14],
[34a/16],[34a/18],[34b/1],[34b/2],[34b/3],[34b/4],4
[34b/6],[34b/8],[34b/9],[34b/10],[34b/13],[34b/16],
[34b/17],[34b/18],[34b/19],[35a/1],[35a/14],[35a/15],
[35b/1],[35b/2],[35b/3],[35b/6],[35b/7],[35b/8],[35b/9],
[35b/13],[35b/15],[35b/16],[35b/17],[36a/1],[36a/2],
[36a/3],[36a/4],[36a/5],[36a/6],[36a/7],[36a/8],[36a/9],
[36a/10],[36a/11],[36a/12],[36a/13],[36a/14],[36a/16],
[36b/2],[36b/3],[36b/9],[36b/10],[36b/13],[36b/14],
[37a/4],[37a/5],[37a/6],[37a/7],[37a/8],[37a/9],[37a/10],
[37a/11],[37a/12],[37a/16],[37a/17],[37b/1],[37b/3],

[37b/7],[37b/10],[37b/11],[37b/12],[37b/19],[37b/20],
[37b/21],[37b/29],[37b/42],[37b/47],[37b/48],[37b/54]
[37b/55],[37b/56],[37b/57],[37b/65],[38a/1],[38a/2],
[38a/3],[38a/4],[38a/5],[38a/6],[38a/8],[38a/9],[38a/10],
[38a/11],[38a/12],[38a/14],[38a/15],[38a/16],[38b/1],
[38b/2],[38b/5],[38b/6],[38b/8],[38b/9],[38b/11],
[38b/14],[38b/15],[38b/16],[39a/1],[39a/2],[39a/3],
[39a/4],[39a/6],[39a/8],[39a/10],[39a/11],[39a/12],
[39a/13],[39a/14],[39a/16],[39a/18],[39b/2],[39b/6],
[39b/8],[39b/10],[39b/12],[39b/13],[39b/17],[40a/1],
[40a/2],[40a/3],[40a/4],[40a/7],[40a/9],[40a/13],
[40a/14],[40a/15],[40b/2],[40b/5],[40b/7],[40b/11],
[40b/14],[40b/15],[40b/16],[40b/17],[41a/2],[41a/3],
[41a/5],[41a/6],[41a/7],[41a/8],[41a/10],[41a/12],
[41a/15],[41a/17],[41a/18],[41b/3],[41b/4],[41b/7],
[41b/11],[41b/12],[41b/13],[41b/14],[41b/16],[41b/17],
[41b/17],[41b/18],[41b/19],[42a/1],[42a/2],[42a/5],
[42a/8],[42a/9],[42a/10],[42a/11],[42a/14],[42a/16],
[42b/2],[42b/3],[42b/6],[42b/13],[42b/17],[42b/18],
[43a/2],[43a/3],[43a/4],[43a/10],[43a/11],[43a/12],
[43b/2],[43b/3],[43b/4],[43b/5],[43b/6],

veca: ağrı, acı, sızı.

v. [44a/1],[44b/6]

vecenī: yanak ile ilgili.

v. [8a/17],[14a/6],[23b/1],[24a/12],[26b/13],

		[26b/15],[27a/1],[27a/14],[32a/8]
		v.+nüñ[24a/13],[27a/9],[27a/13]
vech:	yüz,çehre.	v.[5b/15],[6a/1],[8a/7],[13b/8],[13b/9], [13b/11],[14b/2],[15a/16],[15b/4] [17a/11],[18b/17], [19a/7],[19b/9],[19b/13],[20b/3],[22b/14],[23a/9], [23a/11],[24a/14] [24a/18],[25a/13],[25a/3],[26a/4], [26b/8],[27a/4],[27a/6],[27b/15],[28a/13],[28b/1] [28b/4],[29a/16],[30a/4],[30b/17],[31a/15],[31b/1], [31b/2],[33a/11],[33a/13],[33a/16] [33a/17],[34b/1], [34b/10],[34b/12],[35b/10],[35b/14],[38b/6],[38b/8], [41b/13]
		v.+dür[9b/15]
		v+iyle [6b/4],[6b/13],[17a/14],[17b/1],[18b/3], [30b/4],[37b/13],[37b/31]
ve'l-ḥāşıl:	sonuç olarak, sözün kıyası.	v. [4b/18],[5a/5],[9b/9],[10a/5], [14a/13], [15a/3],[19a/17],[21b/8],[28a/10] [38a/10],[39a/1],[41b/13]
ver-:	vermek.	v.+ür[17b/4]
veril-:	verilmek.	v.+mişdür[3b/19],[3b/20],[4b/10]
verin-:	verinmek.	v.+düklerine[1b/18]
veter:	kasları hareket ettiren giriş.	v. [4b/6],[4b/17],[6a/11],[26a/6] v.+leri [38a/5]

		v.+ī[28b/13]
		v.+lerün[7a/14]
veyā:	veya, yada.	v.[11a/4],[24b/7],[29a/7]
viḳāye:	gözetme, koruma.	v. [12b/7]
vir:	vermek.	v.+ecek [37b/4]
vücūd:	beden, insan veya hayvan gövdesi.	v. [2a/2],[2a/5],[2a/19],[3a/10],[7a/20],[8b/13]
		v.+ı[2a/4]
		v.+ında[35a/5]
		v.+ī[35a/5],
		v.+uñ [5a/2],[8a/5],[8b/10],[8b/19],[34a/7], [41b/11]
vüs'at:	genişlik.	v.[16b/2]
		v.+i[17a/12]
		v.+ine[27b/16]
ya'nî:	demek ki.	y.[6b/4],[7a/20],[10b/10],[12a/15],[13a/15], [14a/3],[14b/2],[14b/3],[16b/12],[22a/19], [22b/19],[23a/18],[23b/12],[23b/16],[24a/14], [24a/18],[24b/7],[24b/12],[25a/13], [25b/3], [25b/14],[26a/17],[26b/6],[26b/12],[27a/3], [27a/14],[27a/16],[27b/18],[28b/14], [29b/1],

		[30a/15],[30b/18],[31b/12],[31b/14],[32a/5], [32a/10],[32a/12],[36b/13],[37b/23] ,[37b/64], [38a/15],[38b/14],[39b/2],[39b/3],[39b/4], [39b/12],[39b/14],[40b/2],[41a/18], [41b/4], [41b/13],[44b/7]
yād:	anma, hatırlama.	y. [4b/8],[37b/20]
yağ:	yağ.	y. [6b/16]
Yahoviç:	soyad:	Y. [1a/1]
yāhūd:	veya.	y.[2b/12],[6a/18],[12b/1],[13b/11], [16a/17], [17a/2],[21a/4],[21a/8],[29a/7],[30b/15] [30b/18],[34b/12],[40a/13],[42b/4]
yaqın:	yakın.	y. [30b/9]
yaqlaş-:	yaklaşmak.	y.+duğda[35b/12]
yalnız:	yalnız.	y.[1b/14],[8b/1],[8b/1],[9a/8],[10b/1], [23b/15],[23b/16],[25b/13],[30b/1] ,[31b/13], [32a/17],[36a/14],[36a/17],[42a/12]
yan:	yan.	y.[17b/11],[8b/7],[11b/16],[12a/8],[12b/1], [12b/10],[13b/1],[14b/18],[16b/11] [16b/14], [17a/8],[17a/16],[17b/5],[17b/18],[18b/11], [20a/6],[20b/12],[21a/3],[21b/1] [21b/18], [22a/1],[22a/8],[22a/10],[22a/13],[22b/16], [23a/12],[24a/2],[24a/2],[24b/11],[26a/4],

		[29b/15],[29b/18],[30b/7],[31b/5],[31b/16], [31b/19],[32b/8],[33a/10],[33b/11], [34a/2], [34a/10],[35b/6],[36b/2],[38a/7],[38b/3], [39a/16] y.+da[18b/14] y.+larda[18b/5],[18b/6],[18b/12],[19b/8],[20b/8] y.+larına [19b/6]
yan-:	yanmak.	y.+dukdan [6a/2] y.+mazdan [6a/2] y.+up[5b/16]
yaşı:	basık ve yayvan.	y.[3b/16],[5b/8],[6b/10],[11b/6],[13a/7], [13b/1], [13b/5],[14b/2],[16a/8], [16a/16], [16b/13],[18a/9],[18b/2],[18b/13],[19b/5], [19b/15],[20b/17],[22b/4],[25b/18] [26a/19], [26b/16],[27a/12],[27a/19],[27a/9],[28a/15], [30a/11],[30b/9],[31a/9],[31a/12], [31b/10], [33b/14],[34a/12],[34a/18],[34b/20],[35b/8], [36a/6],[37a/7],[37a/9],[38a/6], [39a/10], [40a/14],[41a/7],[41a/2],[42a/5],[43a/3] y.+dur[34b/16]
yedi:	yedi.	y.+ncisi[8a/10],[8a/16]
yek-pāre:	tek parça.	y. [2b/8],[2b/10],[4b/15],[7a/20],[9a/14], [10a/5],[12b/12],[14b/4],[14b/5] [33a/4],

		[37b/1]
yekūn:	toplām.	y.[45a/9]
yemīn:	sağ.	y. [17a/2]
ye-:	yemek.	y.+düklerinden[2b/5]
		y.+yici[2b/5]
yer:	yer.	y.+e[2a/11]
		y+lerine[7b/10]
yesār:	sol.	y. [17a/3]
yine:	tekrar.	y. [11a/5],[13a/11],[13a/13],[14b/8],[16b/4], [19b/7],[30a/3],[34b/5],[35a/1],[37b/47],[40a/5]
yirmi:	yirmi.	y. [23b/15],[31b/15]
		y.+ye [34a/6]
yokuşlı:	yokuşu olan.	y. [19a/8]
yubūset:	kuruluk.	y. [4a/12]
yuğaru:	yuğarı.	y. [10a/19],[11b/1],[11a/12],[11b/1],[12b/9], [14a/13],[17b/9],[20b/9],[23a/15] [24b/4],[27b/12], [27b/12],[30b/3],[33b/10],[35b/11],[35b/16],[36a/1], [38a/6],[38b/5] [40b/5],[41a/1],[41a/5],[41a/8], [41a/14],[42a/3]
		y.+ya[31a/11]
		y+da [11b/16],18b/6],[19b/7],[20b/8],[21a/3], [21b/2],[22b/11],[24a/8],[26a/7] [26b/4],[26b/19],

[27b/4],[29b/16],[30b/13],[31a/14],[32a/3],[34a/13],

[37b/54]

y.+dadur[19a/3]

y.+daki[15b/8]

y+dan [12b/16],[14a/1],[14a/3],[15b/5],[15b/13],

[17b/8],[17b/18],[27a/2],[28a/14][33a/2],[34a/10],

[36b/2],[37b/54],[37b/63],[39a/6],[39b/6],[40b/1],

[40b/14],[41a/7],[41b/7],[43a/10]

y.+ki [10b/8],[14a/13],[22a/7],[26a/9],[26a/11],

[26a/13],[26b/5],[26b/18],[27a/3][27a/8],[27a/9],

[27b/7],[27b/16],[28a/18],[28b/9],[29a/10],[29b/4],

[30b/18],[31a/2][31a/16],[31b/1],[31b/9],[31b/19],

[32b/7],[32b/9],[33a/9],[34b/12],[35a/13],[36a/5]

[36b/5],[36b/11],[37a/9],[37a/10],[37a/15],[37b/14],

[37b/45],[37b/56],[38a/8],[38b/9],[39a/13]

[39a/7],[39a/18][41a/10],[42a/4],[42b/3],

[43b/2]

y.+kine[27a/11],[30a/5]

y.+na[24b/8]

y.+sını[23a/4]

y+ya[27a/10]

yumruğ: yumruk.

y. [31b/9],[35b/7],[36b/8]

yumruluğ: şişkinlik.

y.[4b/11],[4b/14],[4b/15],[4b/19],[5a/1],

		[14a/6],[14a/8],[14a/10],[19b/12][31b/11],[36a/13], [41a/10],[42a/6]
		y.+ı[18b/14],[23a/6],[36b/6],[37b/58],[38b/12]
		y.+ına[42a/5]
		y.+lar [4a/4],[5a/8],[5a/11],[14b/3], [20a/17],[31a/17],[31b/2],[33a/14] [33b/1],[34b/11], [34b/11],[35b/13],[36b/10],[39a/17],[41a/08]
		y.+lara[41a/16]
		y.+lardan[31b/9]
		y.+ları [4b/8],[12a/9],[20b/5],[20b/12],[21a/13], [23a/14],[31b/8],[37a/17] [41a/16]
		y.+larıñ[4b/14],[4b/16],[4b/19],[41a/12]
yumuşak:	yumuşak.	y. [5b/19]
yuvarlak:	yuvarlak.	y. [30b/2]
yüksek:	yüksek.	y. [25b/5]
		y.+ce[27b/7]
yükseklik:	yüksek olma durumu.	y. [33a/11],[24a/13],[26b/7],[33a/15],[35b/10]
		y.+i[10b/11],[14a/12]
		y.+leri [11b/13]
		y.+inüñ [35b/11]
yürü-:	yürümek.	y. [18a/11]
yüz:	yüz.	y. [8a/12],[13a/1],[14a/10],[18a/3],[23b/3],

[23b/5],[23b/10],[25a/16],[25a/18]

[26b/6],[30a/14],[34b/1]

y.+i[10b/7],[10b/8],[11b/1],[11b/17],[12a/7],

[12a/7],[13b/12],[13b/12],[14a/7],[14a/9]

[15a/14],[18b/6],[19b/7],[20a/14],[20a/15],

[21a/3],[21a/8],[21a/8],[21a/15],[22a/7]

[22b/10],[22b/12],[23a/7],[23a/7],[23b/15],

[24a/2],[24a/7],[24a/10],[24a/14],[25a/1]

[25a/12],[25a/12],[26a/3],[26a/7],[26b/2],

[26b/3],[26b/17],[26b/19],[27a/3],[27b/4]

[27b/6],[28a/17],[29a/9],[29b/16],[30b/13],

[30b/15],[30b/18],[31a/13],[33a/9],[34b/2]

[34b/3],[34b/9],[34b/10],[34b/12],[35b/8],

[37a/7],[37a/8],[37a/9],[37b/52],[37b/54]

[38a/3],[38a/3],[38a/6],[39a/10],[39b/7],

[39b/8],[40a/2],[41a/4],[41a/6],[41b/13]

[42a/10],[42b/18],[43a/2],[43a/3]

y.+ine[20b/4]

y.+ler[14a/7],[26b/17],[29b/18]

y.+lerde[12a/9]

y.+leri[12a/8],[29b/18],[34b/17],[42b/9]

y.+lerinde[17a/18]

y.+lerinden[39b/9]

		y.+lerũñ[25a/19]
		y.+ũñ[18a/15],[23b/18],[24a/3],[24a/11], [26a/1],[26b/4],[29a/12],[31b/19],[32a/18]
ẓahri:	sırt ile ilgili.	ẓ.[11a/12],[11a/16],[11b/4],[14a/3],[17a/13],[44a/5]
ẓahriyye:	sırtlı.	ẓ. [10a/11],[11a/3]
		ẓ. + nüñ [11a/11],[11a/15],[12a/17],[17b/4],[17b/9]
		ẓ.+yi[12b/10]
ẓa'if:	zayıf.	ẓ. [3b/1],[22b/9],[29a/5]
ẓā'il:	sona eren, var olan.	ẓ. [14a/3]
zamān:	zaman.	z. [7a/3]
ẓamm:	birleştirme.	ẓ.[10a/9]
ẓann:	düşünme.	ẓ.[34a/13]
zār:	vücudun çeşitli yerlerindeki ince deri.	z. [13b/13],[16b/6],[17a/7],[21a/16],[30a/4]
		z.+dan[6a/10]
		z.+dur[6a/20]
		z.+ini[30a/18]
		zāruñ[6a/14]
zāri:	vücudun çeşitli yerlerindeki ince deriyle	z.[32b/18]

ilgili.

zâviye:	köşe.	z.[5a/1],[5b/2],[15a/12],[17b/17],[20a/5], [24b/9],[26a/15],[26a/19],[26b/3] [27b/9],[30b/4],[35b/10] z.+leri [4b/3],[9b/19],[36a/7] z+lerinden[36a/10] z.+lerüñ[18b/12] z.+li[8b/12] z.+nüñ[35b/15] z.+si[34b/9], [34b/16],[36a/9] z.+sinüñ [29b/13] z.+yi [34b/1],[36a/9],[36a/10]
zenâb:	kuyruk.	z.[12b/1] z.+dur[10a/5]
zevâyâ:	zâviyeler.	z.[23a/6]
ziyâde:	fazla, çok.	z. [2a/20], [3a/12],[6a/14],[7b/1],[7b/4], [7b/7], [11a/7],[14b/15], [14b/16],[14b/17], [19b/6],[19a/15],[20a/1], [20a/4], [20a/7], [20a/17], [20b/9],[26a/5], [26a/15], [26b/6], [36a/5], [36a/6], [36a/10], [43a/10],[43b/6] z.+ce[25b/7] z.+siyle [6a/3],[4b/8],[4b/12],[4b/14],4b/19],

[5b/19],[6b/16],[7a/4],[7a/14] [10b/19],[11b/9],
[12a/10],[12a/16],[13b/15],[13b/16],[14b/17],[15a/13],
[16b/16],[17a/4] [19a/8],[20b/11],[24a/12], [24b/4],
[24b/9],[24b/10],[25b/10],[27a/11],[28a/4],[31b/4]
[32a/6],[34b/7],[36b/6],[37a/12],[37a/16],[38b/4],
[41a/1],[41a/5],[43a/12]

z̤uh̤ur: meydana

z̤.+larında [7a/11]

çıkma.

z̤.+larından [3a/1]

z̤ürriyyet: nesil.

z̤. [33b/7]

Sonuç

Yazma eserin konusunu anatomi oluşturmaktadır. Müntehâb min Kitâb-ı Teşrîh, XIX. yüzyılda yazılmış, Bosna Hersek'teki Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi'nde bulunan ve alanında tek nüsha olan değerli bir tıp eseridir.

Arap alfabesiyle (rika) stilinde yazılmasının yanında metinde geçen bazı Latince terimler de vardı. Bu durum çalışmamız esnasında çeşitli zorlukları beraberinde getirdi. Tıpla ilgili terim ve kavramlar bazı yerlerde net yazılmadığı için bunları parantez içerisinde üç noktayla (...) gösterdik.

Osmanlı Türkçesi dil özelliği gösteren Müntehâb min Kitâb-ı Teşrîh metninde sık görülen yuvarlaklaşma ve düzleşme örnekleri bulunmaktadır.

Arapça ve Farsça yapılı isim ve sıfat tamlamaları kullanılmıştır. Metnin son sayfalarında metinde bulunan tıp terimleri tablo halinde gösterilmiştir.

Metnin sözlüğü Türkçe, Arapça, Farsça ve Latince kelimelerden oluşmaktadır.

KAYNAKÇA

- Ayverdi, İlhan: **Misalli Büyük Türkçe Sözlük**, 4. Baskı, İstanbul, Kubbealtı Lugatı, 2011
- Banguoğlu, Tahsin: **Türkçenin Grameri**, 9. Baskı, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 2011
- Bayat, Ali Haydar **Abdülvehhab bin Yusuf ibn-i Ahmed el-Mardanî-Kitabu'l-Müntehabfi't-Tıb**, İnceleme-Metin-Dizin-Sadeleştirme-Tıpkıbasım, Merkezefendi Geleneksel Tıp Derneği, İstanbul, 2005
- Canpolat Mustafa, Zafer Önler, **İshâk bin Murâd, Edviye-i Müfrede**, TDK Yayınları, Ankara. 2007
- Devellioğlu, Ferit: **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat**, Aydın Kitabevi Yayınları, 2009
- Dilçin, Cem: **Yeni Tarama Sözlüğü**, 29. Baskı, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları Ankara, 1983
- Djindjic, Slavoljub; Teodosijevic, Mirjana; Tanaskovic, Darko: **Türkçe-Sırpça Sözlük**, Ankara, Türk Dil Kurumu, 1997
- Dobrača, Kasim: **Orijentalnimedicenskirukopisi u Gazi Husrevbegovojbiblioteci u Sarajevu**, Avicena, Sarajevo, 1997
- Duman, Musa: **Eski Türkiye Türkçesinden Osmanlı Türkçesine Makaleler**, İstanbul, Kesit Yayınları, 2008
- Ergin, Muharrem: **Türk Dil Bilgisi**, İstanbul, Bayrak Basım/Yayım/Tanıtım, 2012
- Gencan, Tahir Nejat: **Dilbilgisi**, Ankara, Tek Ağaç Eylül Yayıncılık, 2007
- Gürlek, Mehmet: **İbrahim bin Abdullah'ın Cerrâh-nâme ('Alâ' im-i Cerrâhîn Adlı Eseri (Giriş-Metin Sözlük)(Doktora tezi)**, İstanbul 2011
- Hüsrev Paşa: (BK.M. Sureyya, **Sicill-i Osmânî**, 2/275)

- İbrahim bin Abdullah, **Alâim-i Cerrâhîn**, Cerrahpaşa Tıp Fak. Kütüphanesi, numara 125, İstanbul. 1546
- Kanar, Mehmet: **Arap Harfli Alfabetik Osmanlı Türkcesi Sözlüğü**, İstanbul, Say Yayınları, 2010
- Kurban, Ferhat: **ŞirvanîMahmud Sultaniye (Giriş- Metin- Sözlük)**, İstanbul, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), 1990
- Mašić, İzet; Kujundžić, Enes: **Uvod u İzvorezaİstraživanjeHistorijeİslamskeZdravstveneKulture**, Sarajevo, Avicena, 1999
- Osman, Ergin: **Balıkesirli AbdulazîzMecdi Tolun**, İstanbul, 1942
- Önler, Zafer, “14-15. Yüzyıl Türkçe Tıp Kitaplarındaki Bitki Adları Üzerine”, **Türk Dünyası Araştırmaları**, S.52, s.53-63, 1988
- Önler, Zafer, “Eski Anadolu Türkçesi Döneminde Yazılmış İki Tıp Kitabında Yer Alan Sağlık Bilgisi Terimleri”, **TDAY Belleten**, s.87-130, 1989
- Önler, Zafer, “XIV-XV. Yüzyıl Türkçe Tıp Metinlerinin Dili ve Söz Varlığı”, **Kebikeç**, Ankara, 1998
- Önler, Zafer, Celâlüddin Hızır Paşa, **Müntahâb-ı Şifâ I** Giriş-Metin, TDK Yayınları, Ankara, 1990
- Özkan, Mustafa: **Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi**,3. Baskı, İstanbul, Filiz Kitabevi, 2009
- Özkan, Mustafa; Tören, Hatice; Esin, Osman: **Yüksek Öğretimde Türk Dili Yazılı ve Sözlü Anlatım**, 2.baskı, İstanbul Filiz Kitabevi, 2006
- Öztürk, Yaşar Nuri: **Büyük Türk Mutasavvıfı Muhammed Tevfik Bosnevî (Hayatı, Mektupları Halîfeleri)**, İstanbul, Fatih Yayınevi Matbası, 1981
- Sami, Şemseddin: **Kâmûs-ı Türkî**, 3. Baskı,İstanbul, Kapı Yayınları, 2009

- Şahin, Hatice: “Bursa’da Bulunan Tıp Yazmalarındaki Terimler Üzerine”
Uludağ Üniversitesi II. Halk Kültürü Sempozyumu,
Bursa, 2006
- Şahin, Hatice: Anadolu’da Yazılmış Bir Tıp Kitabı Kemâliyye, **Uludağ
Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi** Yıl: 6, Sayı: 9,
Bursa, 2005
- Tahir, Mehmed: **Osmanlı müellifleri**, c. I, İstanbul 1975
- Timurtaş, Faruk Kadri: “**Küçük Eski Anadolu Türkçesi Grameri**”, Türkiyat
Mecmuası XVIII’den ayrı basım, İstanbul, 1976
- Timurtaş, Faruk Kadri: **Osmanlı Türkçesi Grameri III**, İstanbul Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 2558’den Yeni Baskı, 7.
- Yelten, Muhammed: **ŞirvanîMahmud, Kemâliye, Giriş- İnceleme-Cümle
bilgisi-Metin-Sözlük**, İst.Üniv. Yay.No:3255, İst.1997

EK 1. BOSNEVÎ'NİN MEZARININ FOTOĞRAFI

EK 2. TIPKIBASIM

THE GHAZI HUSREV BEG LIBRARY
THE CATALOGUE OF ISLAMIC MANUSCRIPTS
CD ROM

Signature	8793	Volume 12
Title	◆ MUNTAḤAB MIN KITĀB-I TAŠRĪḤ	
Author	◆ Meḥmed Tewfiq-efendi Būsnalı	
Rewriter	◆	
Date of transcription		
Place of transcription		

Handwritten text in the top section of the page, including a signature and some illegible scribbles.

در علم و توکل خود صبر
مؤمنان اینهاست که با خود با هوای
آورد

Handwritten text in blue ink, possibly a signature or a note, written over the printed text.

Stamp: DARYLIEVO
Inv. broj: 8493

تکلیف استخوان معادنک طعم افسه - قیون الکر موقوفه
 اریه جهره بشاره سبزی برافرا نوبه در کله اری و بلی غیر
 طعم سبزی اریه اریوب و بشاره و کله کلک و بشاره و غیر
 ایجا اریوبه یعنی صفرا کلک اریه اریوبه و بشاره و غیر
 سبزی الکر می رسول غایت طارره (وسعدی) یعنی غایت کوه
 و سارنه مسه اقلقه اوقه صفرا کلک و بشاره و غیر
 و کله کلک و بشاره (اگر طارح) سبزی الکر و اکر کلک کلک
 - طویله کلک اکر کلک کله طویله کلک اکر کلک اکر کلک
 (ایجا: کله کلک - عظم)

در کله

کله کلک اکر کلک اکر کلک اکر کلک اکر کلک
 (ایجا: کله کلک - عظم)

8743

بسیجی یا نظری

بوی که در حق هر کجا بری بری بوقا دره بوی است خنده اطوار از بود
 اکثر شمشیر قیام اقلت که بود قوی قسی ما ناولی است استقامت در اوله بود
 عظم حسرتی اید عظام و است عین که قسی عین که بوی و عظم چه
 ملک کریم که در دونه تقویا بود برین حادیه و دریم قاصده
 قند و طمانه ملک اومده و ملک اید حرکت اید بود عظم چه
 در سخا عظم و عظم قربان و عظم و عظم و اید عظم عظم
 و عین اید عظم اجتم و اید عظم عظم و عظم و عظم
 اید حرکت اید عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم
 قند مشعل و اید عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم

عظم قربان یا بیاض

بوی که فاعله فاعله اید که قسی اید عظم و اید عظم و اید عظم
 قوی بر و عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم
 قضا اید عظم چه عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم
 حفظ رهبر اید عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم
 ملک عظیم و اید عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم
 اید عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم
 عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم

عظم

- 1. عظم اید عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم
- 2. بوی که اید عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم
- 3. عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم
- 4. عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم
- 5. عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم
- 6. عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم
- 7. عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم
- 8. عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم
- 9. عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم
- 10. عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم
- 11. عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم
- 12. عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم
- 13. عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم
- 14. عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم
- 15. عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم
- 16. عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم
- 17. عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم
- 18. عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم
- 19. عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم
- 20. عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم و اید عظم

بود و طریقی بود که در این میان بینا و ضعیف اولاد هم یکی صوره از این
 شیخیه از نسیب و جای که تکلیف است از یکدیگر باقیست قوی است یکی باقی
 ایند از این عهد تکلیف بود که در یکدیگر وضع اولیسه را یکی صوره
 از این شیخیه اولیسه اقی یا صوره بی عدو او ظاهر تکلیف اقی
 بود شیخیه تکلیف اولیسه در سواد لم است صوره بی عدو
 سلسله ای بود و سلسله وضو اولاد است یکی تکلیف و است صوره بی
 دخی القوی دست یکسره عبا رفته

حسب کلمه تکلیف بود که صوری

بود تکلیف از نسیب جفت و بر طایفه او ظاهر بود از این صوری
 و نظام بر نوری نام تکلیف و سستی و تکلیف و تقوی و شایسته
 ایتم از نوری قلی و نام ایتم سستی اولیسه از نسیب بر طایفه
 معاصی صوری جمله بود باعث اولیسه حال بود نظام بر نوری
 تکلیف و قبا حیز نسیب و از نوری بر نوری بر طایفه سستی
 حادی اولیسه تکلیف بر طایفه از نسیب از نسیب اولیسه

حسب کلمه تکلیف بود که صوری

است نشان و سینه صوری تکلیف اولیسه یکی اتم
دست قوی و نسیب تکلیف و نسیب تکلیف بنده و طایفه اولیسه
 لایم تکلیف قلی دست نسیب نوری از نسیب

حسب کلمه تکلیف بود که صوری

از کلمه تکلیف

بود تکلیف از نسیب تکلیف بود که در نسیب اولیسه از نسیب اولیسه
 موهوم تکلیف قلی بود که در نسیب اولیسه از نسیب اولیسه
 و این کلامی و این کلامی و این کلامی

ایتم صوری

دست تکلیف نسیب تکلیف و این سلسله تکلیف اولیسه

قوی از نسیب اولیسه

کلمه بود با عقل است اسم ایتم نسیب تکلیف و این سلسله تکلیف اولیسه
 که اولاد از نسیب قوی از نسیب تکلیف اولیسه از نسیب اولیسه
 اولیسه بود ز یاد اولیسه و این کلمه بود اولیسه و این کلمه بود
 است اسمی بود ز یاد اولیسه از نسیب اولیسه از نسیب اولیسه
 است نسیب تکلیف از نسیب تکلیف اولیسه از نسیب اولیسه
 مائل بر نسیب تکلیف اولیسه از نسیب اولیسه

اسم اولیسه

بود دخی القوی تکلیف است اسم نسیب تکلیف اولیسه از نسیب اولیسه

شاه اسماعیل صفلا کیو کی باغخان برنجی بوغوم کیلکلا
 و شاه طبل قسطنطین و رونا کی قسطنطین طالع برنقدار
 و قلم و عاقلی ازلان باغخان برنجی بوغوم کیلکلا
 عاقلی برنجی طالع در و کلا ایکی بوغوم ازلان الاغده
 از دامن او بوغوم کیلکلا عاقلی (۷)
 حرمه قریب ایدر و ملک کله ره ازلان
 واسعه اظفح

خورده اعلت بنابر
 محمد

قصد اول اعظم	۴
عظا جمید	۱
عظا جمید	۲
انخار قضا	۳
فاصله قضا	۵
عظا جمید	۶
دوره اول اعظم	۷

دوره اول اعظم	۷
دوره اول اعظم	۸
دوره اول اعظم	۹
دوره اول اعظم	۱۰
دوره اول اعظم	۱۱
دوره اول اعظم	۱۲
دوره اول اعظم	۱۳
دوره اول اعظم	۱۴
دوره اول اعظم	۱۵
دوره اول اعظم	۱۶
دوره اول اعظم	۱۷
دوره اول اعظم	۱۸
دوره اول اعظم	۱۹
دوره اول اعظم	۲۰
دوره اول اعظم	۲۱
دوره اول اعظم	۲۲
دوره اول اعظم	۲۳
دوره اول اعظم	۲۴
دوره اول اعظم	۲۵
دوره اول اعظم	۲۶
دوره اول اعظم	۲۷
دوره اول اعظم	۲۸
دوره اول اعظم	۲۹
دوره اول اعظم	۳۰

۱	فردا زظمه
۲	تفراه الزاب
۳	عظم صدر
۴	اندر منی زخوار
۵	درد ایاضه زخوار
۶	کودک کیه
۷	فردا کیه ۱۱ و ۱۲
۸	بیست کیه
۹	دربنده کیه
۱۰	عظم اهری
۱۱	فان کیه
۱۲	عظم سیم
۱۳	دفعه کیه
۱۴	چهر کیه
۱۵	ایاد کیه
۱۶	ملک کیه
۱۷	کروه ایاد کیه
۱۸	صوم کیه
۱۹	قلعه کیه

۱	ادویه کیه
۲	بجاده کیه
۳	ایاد کیه
۴	دربنده زود و نام
۵	عظم اهری
۶	فان کیه
۷	عظم سیم
۸	دربنده کیه
۹	چهر کیه
۱۰	ایاد کیه
۱۱	ملک کیه
۱۲	اوج کیه
۱۳	دربنده کیه
۱۴	موی کیه